

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı
Türk İslam Edebiyatı Dalı

Yüksek Lisans Tezi

MEHMED SAİD PERTEV PAŞA DÎVÂNİ
(Transkripsiyon ve Tahlil)

Muhammed Şerif Azarkan

Diyarbakır 2013

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı
Türk İslam Edebiyatı Programı

Yüksek Lisans Tezi

MEHMED SAİD PERTEV PAŞA DÎVÂNİ
(Transkripsiyon ve Tahlil)

Muhammed Şerif Azarkan

Danışman
Prof. Dr. Abdurrahman Acar

Diyarbakır 2013

TAAHHÜTNAME

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dicle Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Mehmed Said Pertev Paşa Dîvânı (Transkripsiyon ve Tahlil)” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Dicle Üniversitesi Sosyal ++Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Dicle Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

...../...../.....

Muhammed Şerif Azarkan

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

Mehmed Said Pertev Paşa Dîvânı (Transkripsiyon ve Tahlil) adlı Yüksek Lisans tezi, Dicle Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
Muhammed Şerif Azarkan

Danışman
Prof. Dr. Abdurrahman Acar

KABUL VE ONAY

Muhammed Şerif Azarkan tarafından hazırlanan Mehmed Said Pertev Paşa Dîvânı (Transkripsiyon ve Tahlil) adındaki çalışma,/...../.....tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jürimiz tarafından İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Türk İslam Edebiyatı Bilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Abdurrahman ACAR (Başkan)

Yrd. Doç. Dr. Oktay BOZAN (Üye)

Yrd. Doç. Dr. Ahmet AKGÜÇ (Yedek Üye)

Enstitü Müdürü

...../...../20

ÖNSÖZ

Mehmed Said Pertev Paşa 19. Yüzyılda yaşamış hem şair kimliğiyle hem de devlet adamı sıfatıyla Osmanlı İmparatorluğu'nun kültürel ve tarihsel alanlarında iz bırakmış önemli bir şahsiyettir. 19. Yüzyılın edebî dünyasının daha iyi tahlil edilebilmesi için Pertev Paşa'nın iki dîvânından ilkinin transkript ve tahlil edilmesi Eski Türk Edebiyatı için önemli bir hizmet olacaktır. 19. Yüzyılda dîvân şairlerinin sayısı oldukça kabarıktır. Aynı dönemde yazma olarak kitaplıklara girmediği halde, basılmış birçok dîvân da vardır.

Mehmed Said Pertev Paşa'nın dîvânını ele aldığımız bu yüksek lisans tezimizde hedefimiz, bir köşede kalmış, değeri pek bilinmemiş bir şairi tanıtarak kültürümüze katkı sağlamak ve gelecek nesillere bir iz bırakmaktır. Pertev Paşa, yaşadığı yüzyılda gitgide zayıflayan dîvân şiiri'nin önemli bir temsilcisi olmaya çalışmış ve bu alanda gazeller, kıtalar, tahmisler, müstezâdlar, lugâz, tarih ve beyitler yazmıştır. Bu tezimizde öncelikle Arap harfleriyle yazılan ikinci dîvânını, saha araştırmacılarının istifadesine sunulmak üzere transkripsiyon alfabesi kullanılarak latin harflerine çevirdik. Metin içindeki başlıklara numara verdik. Bilimsel çalışmalarda kullanılan transkript işaretlerini kullandık.

Çalışmamızın giriş kısmında, yaşadığı dönemi ve dönemin siyasî hayatına ve o dönem şiirine dair kısa bir değerlendirme yaptık. Birinci bölümde Mehmed Said Pertev Paşa'nın hayatı, edebî şahsiyeti ve eserlerinin, ikinci bölümde Pertev dîvânı'nın transkriptli metnin ve üçüncü bölümümüzde ise dîvânın tahlili hakkında bilgi verdik. Dîvânın son kısımlarında ise sonuç, kaynakça ve metnin orijinalını ekledik.

Bu tezimizi bir yılda tamamladık. Bu zaman dilimi içinde yardımını, benden esirgemeyen bütün samimiyetiyle bana yardımcı olan tez danışmanım değerli Prof. Dr. Abdurrahman ACAR Hocam'a, teşekkürü bir borç bilirim.

Muhammed Şerif AZARKAN
Diyarbakır 2013

ÖZET

Bu çalışma, Mehmed Said Pertev Paşa'nın Dîvânı'nda bulunan şiirlerin transkripsiyon edilmesi ve dîvânın tahlil edilmesini amaçlamaktadır. 19. Yüzyılın Eski Türk Edebiyatı açısından daha iyi değerlendirilmesi için şairlik gücünün kuvvetli olduğuna inandığım Pertev Paşa'nın ve dîvânının latinize edilerek ilim dünyasına sunulmamış olması bir eksiklik olacaktır. Pertev Paşa 19. Yüzyılda sanatçı kişiliğinin yanısıra aynı zamanda önemli bir tarihî kişiliktir.

Mehmed Said Pertev Paşa Dîvânı'nın çalışmamıza konu olan eseri mürettep bir dîvân değildir. Şair yaşadığı yüzyılda zayıflayan ve eski şiiri tekrar eden dîvân edebiyatının var olduğu dönemde şekle çok önem vermemiş duyguya daha ağırlık vermiştir. Yaptığımız incelemelerden hareketle çalışmamıza kaynak olan dîvânın onun ilk çalışması olduğu daha sonra mürettep bir dîvân tertip ettiği anlaşılmaktadır. Elimizdeki çalışma onun kalfalık; mürettep dîvânı ise ustalık dönemi eseridir diyebiliriz.

Çalışmamıza kaynaklık eden Mehmed Said Pertev Paşa'nın Dîvânı'nda yer alan şiirler kafiye ve rediflerin sıralanışı bakımından Arap harflerinin sıralama düzenindedir. Gazellerin çoğunlukta olduğu eserin, yer yer müstezâd, muhammes, kıta, lugaz, ebyat, tahmîs ve tarihlerin araya serpiştirilmesiyle kaleme alınmıştır. Eserde gazellerin sayısı 259'dur.

Bu çalışmada genel kabul gören ve birçok bilimsel çalışmada standart haline gelmiş transkripsiyon işaretlerini esas aldık. Pertev Paşa'nın Dîvânı'nda çok sık söz sanatları ve klâsik şiire ait mazmunun kullanıldığı görülmektedir. Pertev Paşa'nın dili yer yer ağır olsa da yaşadığı dönemde görülen mahallileşme akımından etkilenerek sade ibarelere ve halk söyleyişlerine de yer verildiği görülür.

Anahtar Sözcükler

Eski Türk Edebiyatı, Dîvân, Mehmed Said Pertev Paşa, Şiir

ABSTRACT

This study Mehmet Said Pertev Pasha in his book of poems translated and aims to analyze the his book. 19th century, in order to better evaluate in terms of Old Turkish Literature, poetry is a strong believe in the spirit of the world of science translated into Latin Pertev Pasha and his book is a deficiency would have to be submitted. 19th century artist's personality, as well as an important historical personality at the same time.

Mehmet Said Pertev the members of the work which is the subject of the book is not a book study. Century poet, lived in the old poem weakened again in the shape of the sofa did not consider that there is literature, feeling more focused. The examination motion study is the source, then the diva who is preparing for his first work seems to have been arranged on a sofa. We have his journeyman's work, the members of the work council can say that the period of the skill.

Study the source of the Pasha Mehmed Said Pertev the order in council of the poems rhyme and Redif by arabic letters order. Ode to the majority of the work is, in places, are four, muhammes the continent, lugaz, ebyat, Tahmis and dates were written together with interleaving. The book 259'dur number ode.

In this study, accepted and has become a standard in many studies have based transcription marks. Pasha's council of the arts and classical poetry pertev's mazmunun used very often seen. Although the language in places inhabited by Pasha pertev heavy currents observed in the localization of simple phrases and also took place in the public discourse are seen.

Key Words:

The old Turkish Literature, Dîvân, Mehmet Said Pertev Pasha, Poem.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	viii
GİRİŞ	1
19. YÜZYILDA SİYASİ DURUM	1
19. YÜZYILIN İLMİ VE EDEBİ HAYATI	5
BİRİNCİ BÖLÜM	7
PERTEV PAŞANIN HAYATI VE EDEBİ ŞAHSİYETİ	7
1.1. MEHMED SAİD PERTEV PAŞA'NIN HAYATI (1785-1837)	7
1.2. PERTEV PAŞA'NIN EDEBİ ŞAHSİYETİ	12
İKİNCİ BÖLÜM	23
PERTEV PAŞA DÎVÂNININ TRANSKRİPTLİ METNİ	23
ḤARFÜ'L ELİF	23
ḤARFÜ'L BĀ	31
ḤARFÜ'L TĀ	36
ḤARFÜ'L ŠĀ	39
ḤARFÜ'L CĪM	40
ḤARFÜ'L ḤĀ	41
ḤARFÜ'L ḤĀ	41
ḤARFÜ'L DĀL	42
ḤARFÜ'L ZĀL	46
ḤARFÜ'L RĀ	47
ḤARFÜ'Z ZĀ	84
ḤARFÜ'L ŠĪN	92
ḤARFÜ'L ŠĪN	95
ḤARFÜ'L ŠĀD	103
ḤARFÜ'L ŽĀD	105
ḤARFÜ'L ṬĀ	105
ḤARFÜ'L ZĀ	106
ḤARFÜ'L ʿAYN	107

ḤARFÜ'L ĞAYN.....	107
ḤARFÜ'L FĀ.....	108
ḤARFÜ'L KĀF.....	109
ḤARFÜ'L KEF.....	112
ḤARFÜ'L LĀM.....	118
ḤARFÜ'L MĪM.....	123
ḤARFÜ'L NŪN.....	138
ḤARFÜ'L VĀV.....	150
ḤARFÜ'L HĀ.....	151
ḤARFÜ'L YĀ.....	168
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	207
PERTEV PAŞA DÎVÂNIN TAHLİLİ.....	207
3.1. DÎVÂNDAN ALINAN KONULAR.....	207
3.2. DÎVÂNDAN KULLANILAN SÖZ SANATLARI.....	219
3.3. DÎVÂNDAN KULLANILAN NAZİM BİÇİMLERİ.....	225
SONUÇ.....	233
KAYNAKÇA.....	234
ORİJİNAL METİN.....	236
ORİJİNAL METİN.....	236

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı Geçen Eser
AKM	Atatürk Kültür Merkezi
ansk.	Ansiklopedi
Ens.	Enstitü
MEBY.	Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi
s.	Sayfa
S.	Sayı
TDK.	Türk Dil Kurumu
Yay.	Yayınları
vb.	Ve benzeri
yy.	Yüzyıl

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا (ā)	a, ā
ا (i)	a, e, ı, i, u, ü
ء	'
ب	b,p
پ	p,b
ت	t
ث	s
ج	c
چ	ç
ح	ḥ
خ	ḫ
د	d
ذ	z
ر	r
ز	z
ژ	j
س	s
ش	ʃ

ص	ş
ض	ž, ɖ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	ʿ
غ	ğ
ف	f
ق	q
ك	k, g, ğ
گ	ñ
ل	l
م	m
ن	n
و	v (o, ö, u, ü, ū)
ه	h (a, e)
ی	y (ı, i, ī)
لا	lā

GİRİŞ

19. YÜZYILDA SİYASİ DURUM

19. Yüzyılda Osmanlı tahtında padişah olarak, Padişah III. Selim (1789-1807), Padişah IV. Mustafa (1807-1808), Padişah II. Mahmud (1808-1839), Padişah Abdülmecid (1839-1861), Padişah Abdülaziz (1861-1876), Padişah V. Murad (1876-1876) ve Padişah II. Abdülhamid Han (1876-1909) bulunmuştur.

19. Yüzyıl Osmanlı Devleti için zor yaşanmış, yoğun bir cezr (çekilme) zamanıdır. Osmanlı Devleti Avrupa'dan adım adım çekilmektedir; bu, yorgun ve zahmetli bir geri dönüştür. Yabancı devletlerin Osmanlı İmparatorluğu'nda estirmeye çalıştıkları ilk siyasî politika, dînî ayrılıklara ve mezhep farklılıklarına dayanır. Ruslar Balkanlar'daki ve Doğu'daki Ortodoks ve Gregoryan Hıristiyan mezhebine dâhil olanları kışkırtmaya ve onlar üzerinde himâye kurmaya çalışır; sonunda himâye hakkını Osmanlı'ya kabul ettirir. İngiltere, Osmanlı İmparatorluğu içinde Protestan mezhebini yaymaya ve bu mezhebe mensup olanları himâyesi altına almaya çalışır. Diğer yandan, Rusya'nın sıcak denizlere inme çabalarından ürkererek, Hint ve Orta Doğu politikasını, ölmeyen ama tam bağımsız da olmayan ve kendi desteğine dâima ihtiyaç duyan bir Osmanlı Devleti esasına dayandırır; ancak Osmanlı'nın statükosu'nun (toprak bütünlüğü) korunacağını Viyana Kongresi'nde garanti altına alır. Fakat yüzyılın sonlarına doğru bu politikasından vazgeçerek, siyasî emellerini Mısır ve Arap yarımadasında yoğunlaştırır; bir yandan da Ermenî mes'elesinin öncülüğünü üstlenir. Fransa Orta Doğu ve Mısır'a göz dikmiştir ve İmparatorluk halklarındaki Katolik Hıristiyanların himâyesini üstüne almaya çalışır; onları kendi siyâsetine göre tahrik eder. Özellikle Ermenîler arasında Katolikliği yayarak, onlara ayrı bir kilise kurdurur. Yüzyılın sonlarına doğru Garp Ocakları'dan Cezâyir ve Tunus'u işgâl eder. Avusturya, Balkanlar'ın kendisine komşu olan bölgeleri ile ilgilenir. Almanya ise belli bir güce ulaştıktan sonra, nüfûz bölgelerinin bölüşülmesinde kendisine bir yer ayırmak üzere Osmanlı sâhası Orta Doğu ile

ilgilenmeye başlar. 19. Yüzyılın ortalarından itibaren, dînî tahriklerin yanı sıra milliyetçilik akımlarının köruklenđiđi görölür.¹

Fransız İhtilâli'nin sonucunda ortaya çıkan milliyetçilik akımı 19. Yüzyılda Osmanlı ülkesinde etkili olur. Özellikle Balkanlar'da bağımsızlık kazanmak amacıyla bazı isyanlar çıkar. Bu isyanların başlamasında milliyetçilik akımı, Ruslar'ın Balkanlar'daki halkları kıskırtmaları, mahalli yöneticilerin halka karşı yanlış politikalar uygulamaları, bazı toprakların savaşlar sırasında el deđiştirilmesi, Balkanlar'daki bir kısım toprakların savaş alanı durumuna gelmesi ve merkezi otoritenin sarsılmasına sebep olur.² Bu dönemde güçlü devletler Osmanlı toprakları üzerinde çeşitli pazarlıklar yapmaktaydılar. Rusya, Boğazlar ve Balkanlar yoluyla sıcak denizlere inme idealindedir. İngiltere, Uzak Dođudaki sömürgelerine giden yolları, yani Dođu Akdeniz'i ele geçirme çabasıındadır. Fransa ise İngiltere'yi güçsüz düşürmek amacıyla Mısır'ı almak niyetindedir.³

19. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nin tahtında oturan Padişah III. Selim'dir. III. Selim ise reformlardan, siyasal sistemin düzeltilmesine ilişkin olanları arasında, "danışma" (meşveret) usulünün yeniden canlandırılıp geliştirmesi çabaları, en dikkat çekici örneğidir. Bu yol iki şekilde gerçekleştirmişdir ilkin devrin ileri gelen kişilerden devlet işlerinin durumuyla ilgili layihalar (rapor) istenmesi, ikincisi ise Meclis-i Meşveret'in kurulmasıdır. Bunların dışında III. Selim, idarî, adlî ve siyasî alanlarda da birtakım reform girişimlerinde bulunmuştur. Bunları şöyle sıralayabiliriz: Âyanların eskide olduđu gibi yine seçimle seçilmeleri, şehir kethüdasının halk tarafında seçimle seçilmesi, halktan alınan verginin sınırlandırılması, kadı ve kadı vekilinin usulsüz işlerine derhal son verilmesidir. Fakat bunların hiçbirini hayata geçirilemez geçirilmemekle birlikte 1807 Kabakçı Mustafa ayaklanması sonucunda III. Selim tahttan indirilir ve öldürölür. Bu dönemin en önemli çalışması ise Tanzimat döneminin hazırlanması bakımında dikkat çekici olmasıdır. III. Selim'den sonra yerine Padişah IV. Mustafa (1807-1808) getirilir.

¹Nevzad Kösođlu, "Ondokuzuncu Yüzyıl", **Büyük Türk Klâsikleri**, Cilt 8, Ötüken-Söğüt Yay., İstanbul 2004, s. 13.

²Hakkı Dursun Yıldız, **Dođuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**, Cilt 11, Çağ Yay., İstanbul 1993, s. 203.

³Elif Naci, "20. Yüzyıl Tarihi", **Devr-i Hamidi'den Sahneler**, Cilt 1, Arkin Kitabevi, İstanbul (Tarih Belirtilmemiştir) s. 136.

Fakat Padişalığı uzun sörmöz Rusçuk Âyan Alemdar (Bayraktar) Mustafa Paşa'nın İstanbul'a yürüyüp başkentte duruma hâkim olması ve ayaklanmayı bastırmasıyla yeni bir dönem başlamış olur. IV. Mustafa'yı tahttan indirip yerine II. Mahmud'u padişah yapar (1808). Rusçuk Âyan Alemdar Mustafa Paşa da sadrazam olur.⁴ II. Mahmud, Sened-i İttifak anlaşması ile âyanların varlıkları meşru hale getirir.⁵ Balkanlarda ilk önce Sırlar isyan eder. Bu isyan, yüzyılın başında Sırlara özerklik getirince diğör milletleri de ayaklanmaları konusunda cesaretlendirir. Bu durum bir çığ gibi büyür ve bütün Balkanları kaplar. Bu durumdan Avrupa devletleri yararlanır. Osmanlı'yı yıkma hayallerine bir adım daha yaklaşır.

Bu gelişmelerden ders çıkaran II. Mahmud, Osmanlı Devleti'nde bazı ıslahatlar yapar. İlk önce Yeniçeri Ocağı'nı kaldırır (1826), Müsadere usulü (devlet hizmetin de bulunmuş kişilerin ölünce mallarına elkonması) kaldırır, vergi sistemini yeniler, meclis yapısını ve memur sistemini baştan aşağı yeniler. Bunlarla birlikte eğitimde de yenilikler yapar. Doktor yetiştiren, Mühendis yetiştiren okullar açar, Nüfus sayımı yapar. Muhtarlıklar ilk defa bu dönemde kurulur, Avrupa'ya öğrenci gönderir, Avrupadaki eserler dilimize tercüme ettirir, Gazete çıkarır ve Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nu (3 Kasım 1839) ilan eder. Bu ferman resmi olarak Batılılaşmaya başladığımızı gösteren ilk belgedir.⁶

Osmanlı Devleti'nin zordaki durumundan dolayı Ruslar'ın Hünkâr İskeleyi Antlaşması'ndan (1833) yararlanarak İstanbul Boğazı'na girebileceğini düşünen İngiltere ve Fransa, Mısır sorununu Avrupa sorunu haline getirmeye karar verirler. İngiltere ile çatışmayı göze alamayan Rusya da bu durumu kabul eder. Sonunda İngiltere, Avusturya, Prusya, Rusya ve Osmanlı Devleti'nin delegeleri Londra'da bir araya gelirler. Mısır sorununu görüşürler ve Londra Antlaşması'nı yaparlar (1840). Osmanlı Devleti'nin zayıflamasıyla beraber büyük devletler, Avrupa'da üstünlük kurabilmek için boğazları ele geçirmeyi amaçlarlar. Bu durum boğazların dolayısıyla Osmanlı Devleti'nin bir hedef haline gelmesine sebep olur. Rusya'nın güçlenmesi bu

⁴Bülent Tanör, "Anayasal Gelişmelere Toplu Bir Bakış" **Türkiye Ansiklopedisi**, Cilt 1, İletişim Yay., İstanbul 1990, s. 11-12.

⁵Halil İnalçık, (Anadolu'da İslam Kültür ve Medeniyeti), **Osmanlılarda Batıdan Kültür Aktarması Üzerine**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 2007, s. 53.

⁶Yılmaz Öztuna, **Başlangıcından Zamanımıza Kadar Türkiye Tarihi**, Hayat Kitapları Yay., İstanbul 1967, s. 147.

durumu daha da önemli hale getirir.⁷ Bunlar yaşanırken Padişah II. Mahmud 1839'da vefat eder, yerine Padişah Abdülmecit tahta geçer (1839-1861).

Rusya 1851 yılında Petersburg'da İngiliz elçisine Osmanlı topraklarını kendi aralarında paylaşmasını önerir. İngiltere o sırada Osmanlı Devleti'nin parçalanmasını menfaatlerine uygun görmediğinden bu öneriyi kabul etmez. İngiltere'nin Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü koruma yanlısı olduğunu gören Rusya, plânını yalnız uygulamaya karar verir ve savaş için bahane aramaya başlar.⁸

19. Yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı coğrafyasında yer yer karışıklıklar çıkar. Müslümanlar ile Hıristiyanlar karşı karşıya gelir. Karışıklık da Batılı devletlerin Osmanlı'ya müdahale etmesine sebep olur. Osmanlı-Rus harbinde Batılı devletlerin yardımı sonucunda Osmanlı Devleti zafer kazanır fakat sonuç olarak Fransa ile İngiltere'nin Osmanlı Devleti'ne daha fazla müdahale etme hakkını elde eder. 1839'da Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nun ilanından sonra 1856'da Islahat Fermanı ilan edilir.

Osmanlı Devleti içinde yönetimden memnun olmayanlar Yeni Osmanlı Cemiyeti'nde faaliyet yürütmeye başlarlar. Çok kısa bir sürede devlet adamlarından bazılarını da etkileri altına almayı başarırlar. Yeni Osmanlı Cemiyeti, bu dönemde Padişah olan, Padişah Abdülaziz'i tahttan indirirler. (1861-1876) ve yerine Padişah V. Murad'ı tahta çıkarırlar. (1876-1876) Lakin Padişah V. Murad'ın akıl sağlığı yerinde olmadığından onu da tahttan indirip yerine Padişah II. Abdülhamid Han'ı tahta çıkarırlar. (1876-1909) Fakat bu durum da Yeni Osmanlıların işine fazla yarar sağlamaz.⁹ Yenilgiler, farklı milliyetlerin bağımsızlık fikirleriyle mücadele, devlet içindeki sorunlarla mücadele gibi meselelerin yanında ıslahat hareketleri de sürer.¹⁰ Böylece 19. Yüzyıl devri kapanmış olur.

⁷Komisyon, **Osmanlı Medeniyeti Ansk.**, Cilt 7, İz Yay., İstanbul 1996, s. 272.

⁸Ahmet Atilla Şentürk & Ahmet Kartal, **Üniversiteler için Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, 6. Baskı, İstanbul 2010, s. 348.

⁹Mete Tunçay, "Siyasi Tarih (1908-1923)", **Türkiye Tarihi** 4, 5. Baskı, Cilt 4, Cem Yay., İstanbul 1997, s. 27-36.

¹⁰Komisyon, **Türkiye Tarihi 3 Osmanlı Devleti 1600-1908**, Cem Yay., İstanbul 1997, s. 320.

19. YÜZYILIN İLMİ VE EDEBİ HAYATI

19. Yüzyıl ilmi ve edebi hayata baktığımızda 19. Yüzyılda toplumun çok dar bir kesiminde bilinçli bir yenileşme isteği bulunmasına, hatta bazı yeni kurumların ortaya çıkmasına rağmen, yüzyılların alışkanlıklarını birden bire söküp atmak mümkün değildir. Dîvân edebiyatının, sessiz sedasız silinip ortadan kalktığı söylenemez. O da yaşama ve dirilme imkânı arayacak; güçsüzlüğüne, nefessizliğine rağmen yeni ile mücadele edecektir.¹¹

19. Yüzyıl, yenileşme, Avrupalılaşıma devri olmuştur diyebiliriz. Gerçi eski edebiyat bu yüzyılın yalnız başlarında değil, sonlarında da hatta 20. Yüzyıl başlarında da devam etmiştir; fakat üslûp değişir, yeniye yönelik hızlanır ve yeni, edebiyatımıza hâkim olmaya başlar. Aslında değişme bütün alanlarda olduğu için bir "medeniyet değiştirme" şeklini alır ve Osmanlılar Devleti gerçekten medeniyet değiştirir.¹² 19. Yüzyılın birinci yarısında, yani Tanzimat'tan önce, yazı hayatına yine Dîvân Edebiyatı hâkim olur, ama zamanla duraklamıştır. 19. Yüzyılda Dîvân Edebiyatı'nın şiirdeki belli başlı temsilcileri şöyle sıralayabiliriz: Enderunlu Vâsıf, Keçecizâde İzzet Molla, Hersekli Arif Hikmet, Şeyhülislâm Arif Hikmet Bey, Dâniş, Edhem Pertev Paşa, Leyla Hanım, Şeref Hanım, Âdile Sultan, Aynî, Şeyh Nazîf, Said Paşa, Akif Paşa, Lebib Efendi, Ziya Paşa, Üsküdarlı Hakkı Bey, Osman Nevres, Koniçeli Kâzım Paşa, **Mehmed Said Pertev Paşa**, Harputlu Hayri Yenişehirli Avnî ve Leskofçalı Gâlip'tir.¹³

19. Yüzyıl Türk Edebiyatı'nın temsilcilerinden çoğu dîvân türünde eser vermiş şair ve yazarlardır. Fakat hayran oldukları batı edebiyatını benimserler, Dîvân Edebiyatı ile halka inilemeyeceğine inanırlar, aynı zamanda milliyetçi ve geleneklere saygılıdırlar. Asrın önemli siyasî ve sosyal olayları onları da etkilemiştir ve 19. Yüzyılın halk şiiri önceki yüzyıllardan ayrılmıştır. Bu asırda tekke şairleri ve halk şairleri birbirlerinden ayıramayacak kadar kaynaşmış ve tasavvuf şiiri derinliğini kaybetmiştir.

¹¹Bilal Kemikli, **Türk İslam Edebiyatı Giriş**, 1. Baskı, Emin Yay., Bursa 2010, s. 89.

¹²İsmail Ünver, (19. Yüzyıl Dîvân Nazım ve Nesri) **Büyük Türk Klâsikleri Ansiklopedi**, Cilt 8, Ötüken-Söğüt Yay., İstanbul 2004, s. 100.

¹³Ahmet Hamdi Tanpınar, **19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi**, 7. Baskı, Çağlayan Basımevi, İstanbul 1988, s. 63.

Mahallîleşme akımını sürdürme eğilimi, bir kısım 19. Yüzyıl şairlerinde görülen en belirgin özelliktir. Fakat halk söyleyişini şiire sokmada aşırıya kaçan ölçsüzlüklerin bulunması; şiirlerin duygu derinliği, hayal zenginliğinden yoksun olması; eski şairlerin üzerine toz kondurmamaya çalıştıkları "aşk" ta cinselliğin ağır basması; sadece yazmış olmak için vezne uydurulmuş kafiyeli sözler izlenimini veren beyitlerdeki zevksizlikler bu yoldaki şiirlerin genel özellikleridir. Bu gruptaki şiirleri günümüz musikîsine benzetebiliriz.¹⁴

Bu dönem şairleri arasında herhangi bir tarikata mensup olmayan şair yok gibiydir, tasavvufun alışlagelmiş telmih ve mecazlarından bol bol yararlanmışlardır. Ancak ne mutasavvuf şairler ne de şiirlerinde çeşni (lezzet, tat) kabilinden tasavvufa yer verenler, kendilerinden önceki şairlere ulaşabilmişlerdir. 19. Yüzyıl bir Şeyh Gâlip yetiştirmemiştir.¹⁵ Bu dönemde yazılmış nazireler, tahmis, taştîr ve tesdîsler eski ustalarla yenileri karşılaştırmaya en elverişli nazım şekilleridir; ama bu karşılaştırma hemen her zaman sonrakilerin aleyhine sonuçlanır.¹⁶

19. Yüzyıl Dîvân şairlerinin büyük çoğunluğu devlet dairelerinde kâtiplik yapmışlar veya hayata bu yolla atılmışlardır. Bu dairelerin başında bulunan yüksek memurların çoğu da şairdir. Bazı şairlerin çalıştıkları dairelerde mahlas aldıkları da bilinir.¹⁷ 19. Yüzyılda salt dîvân şiiriyle ilgilenen önemli sanatkârlar çıkmıştır. Bunlar yer yer Nedîm (18.yy.) kadar şuh, Nâbi (17.yy.) kadar hikmetli, Gâlip (18.yy.) kadar derin ve Fuzûlî (16.yy.) kadar lirik olabilmektedirler.¹⁸ Ne var ki klasik şiirin devri kapandığı için yazdıklarını yine kendileri gibi gönüldaşları okumaktadır, diğerleri de buna bir fantazi gözüyle bakmaktadırlar. Osmanlı Türkçesini kullanmakta eskiler kadar mahâretli, eski şiirin mazmunlarını istihdamda onlar kadar başarılı olabilen; hatta değişen zamanın gereği oldukça orijinal hayallere, fikirlere pencere açan bu sanatkârlar, bazı dimağları sarhoş edecek derecede güzel söyleyişleri de yakalamışlardır.¹⁹

¹⁴Ünver, a.g.e., s. 100-101.

¹⁵Tanpınar, a.g.e., s. 64.

¹⁶Tanpınar, a.g.e., s. 65.

¹⁷Tanpınar, a.g.e., s. 64-65.

¹⁸Ömür Ceylan, **Böyle Buyurdu Sûfi**, 2. Baskı, Kapı Yay., İstanbul 2010, s. 103.

¹⁹Tanpınar, a.g.e., s. 65.

BİRİNCİ BÖLÜM

PERTEV PAŞANIN HAYATI VE EDEBİ ŞAHSİYETİ

1.1. MEHMED SAİD PERTEV PAŞA'NIN HAYATI (1785-1837)¹

1.1.1. Ailesi ve Eğitimi

Mehmed Said Pertev Paşa Hicaz asıllı olup Hicaz'dan Anadolu'ya sonra Kırım'a yerleşmiş ve oradan İstanbul'a göç etmiş bir seyyid ailesinin oğludur. Mehmed Said Pertev Paşa'nın dedesi Hafız İsa Efendi ilk önce Tophane'de, sonra Üsküdar'da, İhsaniye'de, daha sonra Bağçekapusu'nda birer konak, Darıca Demirciler Köyünde ve Âlem Dağı'nda birer çiftlik alır. Kışın konakların birinde yazın ise darıca çiftliğinde oturur. Babası Ulemadan İbrahim Efendi'dir, oğlu Mehmed Said Pertev, 1875 M. (1200 H.)'de dedesine ait Darıca çiftliğinde doğar. Annesi Ordu-yı Hümâyûn şeyhi Çerkes Halil Efendi'nin kızı Hatice Hanımdır.² Küçük yaşta babasını kaybeden Mehmed Said Pertev ve büyük kardeşi Mehmed Emin, sıbyan mektebine devam ederler. Daha sonra Hoca Mehmed Ataullah Efendi'den ders alarak icâzet-nâme³ (Diploma, mezuniyet belgesi) alırlar. Meşhur Hoca Neş'et Efendi'den de özel olarak Farsça dersler alırlar. Neş'et Efendi, Pertev Efendi'ye “Meşreb”⁴ (yaradılış, tabîat, mizâç, huy, ahlâk) mahlasını verir. Bir şiirinde bu mahlası kullanır. Onun vefatından sonra kardeşiyle Hoca Vahyî Efendi'den Mesnevi dersini alırlar.⁵ İstanbul'da dini ilimleri öğrendikten sonra, annesinin akrabalarından olan ve ona Farsça bir kelime olup ışık, aydınlatıcı manasına gelen “Pertev” mahlasını veren Beylikçi⁶ (Dîvân-ı hümâyûn kaleminde görevli zabitan unvanı) kesedarı Hacı Ahmet Efendi'nin yardımıyla 1804'te Ruûs

¹Mehmet Said Pertev Paşa dışında kaynaklarda ismi zikredilen Muvakkıt Zade Pertev, Edhem Pertev Paşa, Arnavut asıllı Pertev Paşa, Hakkârili Pertev ve Pertev Ali Efendi yer almaktadır.

²İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal, **Son Asır Türk Şairleri**, 1. Baskı, A.K.M. Başkanlığı Yay., Ankara 2002, s. 1743-1744.

³İsmail Parlatır, **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, 5. Baskı, Yargı Yay., Ankara 2012, s. 686.

⁴Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, 17. Baskı, Aydın Kitabevi Yay., Ankara 2000, s. 630.

⁵İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal, a.g.e., s. 1744.

⁶Parlatır, a.g.e., s. 190.

Kalemi'ne (Müderris olmak, ilmiye sınıfında sarıklı ulemâ derecelerinden biri)⁷ girer.

1.1.2. Memuriyeti

Mehmed Said Pertev Paşa'nın memuriyet hayatına baktığımızda, 1804'te Ruûs Kalemi'nden sonra 1804 yılında Dîvân-ı Hümâyûn Kalemi'ne⁸ (Halkın şikâyetlerinin dinlenerek çözüme kavuşturulduğu ve devlet işlerinin görüldüğü Padişah huzuru) ve Sadâret Mektubî⁹ (sadaret dairesindeki yazışmaları yürütmekle sorumlu kimse) Odası'na yükselir. Bu arada Re'îsü'l-küttâb (Osmanlı yönetiminde Dışişleri Bakanı konumundaki vezir) Gâlip Efendi'nin (Paşa) dikkatini çeker. Gâlip Efendi, 1811'de Ruslarla barış antlaşmasını yapmak üzere başdelege olarak Bükreş'e gittiğinde Pertev Paşa'yı kâtip sıfatıyla yanında götürür.¹⁰

Mehmed Said Pertev Paşa İstanbul'a dönünce Gâlip ve Hâlet efendilerin himayesinden istifade ederek Âmedîliğe¹¹ (Osmanlı yönetiminde, Bakanlar Kurulu Başkâtibi) (1820), Beylikçiliğe (Dîvân-ı hümâyûn kaleminde görevli zabitin unvanı) (Eylül 1824) ve nihayet Re'îsü'l-küttâblık¹² (Osmanlı yönetiminde Dışişleri Bakanı konumundaki vezir) makamına (24 Mart 1827) yükselir.

1.1.3. Siyasi Hayatı

Mehmed Said Pertev Paşa, Âmedîliğinden itibaren II. Mahmud'un dikkatini çeker; taltif edilince zamanın âmedî hulefâsından Âkif Efendi'nin kıskançlığını çeker ve aralarındaki büyük düşmanlık böylece başlamış olur. (23 Şubat 1830) kısa bir zaman içinde Meclis-i Hâss-ı Vükelâ'ya¹³ (Bakanlar Kurulu) tayin edilir. Mehmed Said Pertev Paşa Temmuz 1830'da âmedî hulefâsından Mustafa Reşit Bey'in (Paşa) maiyetinde Mısır'a gider. Girit idaresinin Mehmet Ali Paşa'da kalması şartıyla Mısır

⁷Parlatır, a.g.e., s. 1426.

⁸Parlatır, a.g.e., s. 354.

⁹Parlatır, a.g.e., s. 1432.

¹⁰Carter Vaughn Findley, "Pertev Mehmed Said Paşa", **İslâm Ansiklopedisi**, Cilt 34, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2007, s. 233-234.

¹¹Devellioğlu, a.g.e., s. 30.

¹²Parlatır, a.g.e., s. 1400.

¹³Parlatır, a.g.e., s. 1032.

vergisinin taksitlerine zam yapılmasını Mehmed Ali Paşa'yla kararlaştırır. Dönüşünde bu konuyla ilgili 1 Ağustos 1830 tarihli bir lâyiha¹⁴ (rapor, düşünülen bir şeyin yazı hâline getirilmesi, kanun metni veya tasarısı) II. Mahmud'a takdim eder. Ve kısa bir müddet sonra Mehmed Said Pertev Paşa Sadâret Kethüdâsı olur.¹⁵ (sadrazam vekili, sadrazama birinci sıradan vekâlet eden kimse) 11 Mart 1836 tarihinde Kethüdâlığın Umûr-ı Mülkiyye Nezâreti'ne¹⁶ (İçişleri Bakanlığın vekili, kâhyalık) çevrilmesi üzerine Pertev Efendi Vezâret ve Müşîrlik¹⁷ (mareşal) rütbesiyle, ancak Seyfiye'ya¹⁸ (asker zümresi) mahsus olan paşa unvanını kullanmamak şartıyla Umûr-ı Mülkiyye Nâzırı¹⁹ (İçişleri Bakanı) olur. Ardından bu unvana sahip Ahmed Hulûsi Paşa'nın Hâriciye Nâzırlığına²⁰ (Dışişleri Bakanı) tayin edilmesiyle Mehmed Said Pertev'e de "Paşa" unvanı da verilir.

II. Mahmud'un şahsî iltifatına mazhar olan Pertev Paşa "Tuğsuz Padişah" (Hünkârdan farkı, hutbede nâmının okunmaması ve sikkede isminin yazılmamasıdır) diye anılacak derecede etkili bir konuma sahip olur. Bu durum öncelikle Âkif Paşa'ya, diğer siyasî muhaliflerine ağır gelmekte ve kıskançlıklarına yol açmaktadır. Bu yüzden Mehmed Said Pertev Paşa, devletin Yunan meselesi ve Rus savaşı sebebiyle uğradığı felâketin müsebbibi olarak gösterilmeye başlanılır; fakat siyasî kudreti bir yana dönemin en kabiliyetli ve en dürüst devlet adamlarından biri olan, hem Üsküdar Selimiye Tekkesi Nakşî Şeyhi Ali Behcet Efendi'nin halifesi olmasıyla hem de II. Mahmud'un bestelediği güfteleriyle tanınmış olan Pertev Paşa'yı devirmek kolay değildir. Pertev Paşa, himayesi altındakileri yüksek makama tayin ettirerek devrin en tesirli intisâb²¹ (birinin adamı olma, bir kimseye mensûp olma) ağlarından birini oluşturmuştur.²² Damadı Vassaf Efendi Mâ-beyn-i Hümâyûn Başkâtibi²³ (sarayda, padişahın husûsî olarak erkekleri kabul ettiği dairenin başkanı) kardeşi Emin ise Mühimmât-ı Harbiyye Nâzırı²⁴ (Askerlik işleriyle ilgili dairenin

¹⁴Devellioğlu, a.g.e., s. 544.

¹⁵Parlatır, a.g.e., s. 1433.

¹⁶Parlatır, a.g.e., s. 1752.

¹⁷Devellioğlu, a.g.e., s. 755.

¹⁸Devellioğlu, a.g.e., s. 947.

¹⁹Parlatır, a.g.e., s. 1752.

²⁰Parlatır, a.g.e., s. 586.

²¹Devellioğlu, a.g.e., s. 443.

²²Carter Vaughn Findley, a.g.e., s. 234.

²³Devellioğlu, a.g.e., s. 558.

²⁴Parlatır, a.g.e., s. 582.

başında bulunan yetkili kişi) idi. Âkif Paşa'nın 1836'da Hariciye Nâzırı (Dışişleri Bakanı) bulunduğu sırada hâlâ çok küçük olan diplomat kadroların Pertev Paşa'nın hâmilliğini yaptığı Mustafa Reşit Bey, Sâdık Rifat, Nuri ve Sarım efendiler doldurmuştur.²⁵

Âkif Paşa ile Mehmed Said Pertev Paşa'nın bozuşmasına yol açan sebeplerin büyük bir kısmı şahsî menfaatlardan ibaretse de siyasî görüş ayrılıklarının da etkisi olmuştur. Osmanlı tarafından Hünkâr İskeleye Antlaşması'nı (8 Temmuz 1833) imzalayanlar yani Re'îsü'l-küttâb Âkif Efendi, Ser-asker Hüsrev Paşa ile Kaptan-ı Deryâ Ahmed Fevzi Paşa "Rus taraftarı" diye tanınmışlar. Buna karşılık Pertev Paşa himayesindekiler "İngiliz taraftarı" olarak tanınmışlar. Bu iki grubun Osmanlı memur zümreleriyle sınırlı kalmayarak yabancı elçiliklere, hatta elçiliklerle Bâbîâli arasında gizli temaslar sağlayan Fenerliler'e de uzandığını söylemek mümkündür. Mesela Logofet Bey Aristarki, Âkif-Hüsrev'le Rusya-Avusturya elçilerine gizlice gidip geliyorlar; Sisam Beyi İstefanaki Vogoridi ise Pertev ve Padişahla İngiltere elçisi arasında aynı hizmeti görüyorlar.²⁶

Bu grup çalışmasının sonucuna tesir eden bir hayli neden vardır. Mısır meselesinden başka Osmanlı-İngiliz ilişkilerini karmaşık hale getiren W. Churchill olayı Âkif Paşa'nın Hariciye nâzirliğinden azline sebep olur. On beş ay memuriyetsiz kalan Âkif Paşa'nın Padişah II. Mahmud'a Pertev Paşa'nın artık haddini bilmez hale geldiğini telkin ederek onu gözden düşürmek maksadıyla hileler kurmak için bol zamanı olur. Nitekim Âkif Paşa, "Tabsıra" adlı eserini Mehmed Said Pertev Paşa'yı karalamak amacıyla yazmıştır.²⁷ Kaynaklar Âkif Paşa'nın Pertev Paşa hakkında ortaya attığı iftiralarla doludur. İftiraların şiddetini metinlerin Âkif Paşa'yı karalamak için daha sonra değiştirilmiş olabileceğini akla getirmektedir. Fakat çok güçlü bir yandaş ağına sahip olan Pertev Paşa'yı devirmek için daha güçlü bir grup gerekiyordu. 1837 yılında Âkif Paşa'nın azli, bunun ardından Hüsrev Paşa'nın Pertev'e atfettiği- Ser-askerlikten²⁸ (ordu komutanı) azli ve Kaptan-ı Deryâ²⁹ (deniz

²⁵Carter Vaughn Findley, a.g.e., s. 234.

²⁶Carter Vaughn Findley, a.g.e., s. 234-35.

²⁷İsmail Ünver, (19. Yüzyıl Dîvân Nazım ve Nesri), **Büyük Türk Klâsikleri**, Cilt 8, Ötüken-Söğüt Yay., İstanbul 2004, s. 133.

²⁸Parlatır, a.g.e., s. 1488.

²⁹Parlatır, a.g.e., s. 842.

kuvvetleri komutanı) Ahmed Fevzi Paşa'nın saraydaki nüfuzunu kaybetmesiyle bütün Rus taraftarı iktidardan uzaklaştırılmıştır. Âkif Paşa, Pertev Paşa'nınkinden benzer bir yandaş ağına sahip değildir, fakat yetiştirdiği kölelerden otuz kadarını paşa, ikisini II. Mahmud'a damat yapmış olan Hüsrev Paşa devrin en büyük intisap ağının başında bulunuyordu.³⁰

Âkif Paşa, Pertev Paşa'yı devirmek için Hüsrev Paşa'ya danışır. İngiliz elçisi Ponsonby'nin bir raporunda ayrıntılarıyla anlattığına göre Hüsrev Paşa'nın eski kölelerden ve Ser-askerlikte halefi olan Damat Halil Rıfat Paşa, bir adamını Pertev Paşa'ya yollayıp onu kandırarak Padişahın hoşlanmayacağı görüşler açıklamaya yönlendirir. Gönderilen kişi, maliyenin vermiş olduğu para masraflara yetmediğini, ordunun dağıtılmasıyla bir redif gücünün oluşturulmasının daha hesaplı olabileceğini, ayrıca Ser-askerin genç ve ihtiyatsız olduğunu dile getirince Pertev Paşa da bu görüşlere katıldığını belirtir. Halil Rıfat Paşa bu sözleri II. Mahmud Padişah'a söyleyerek teyit için mâbeyinden ikinci bir adamın Pertev Paşa'ya gönderilmesini teklif eder. Aynı cevabı alınca Padişah II. Mahmud, yeni ordunun kurucusu olan Pertev Paşa'nın azlını ister. Pertev Paşa'nın kardeşi Emin onunla aynı zamanda damadı Vassaf Efendi ise birkaç ay önce azledilir.³¹

12 Eylül 1837'de görevinden uzaklaştırılan Mehmed Said Pertev Paşa Edirne'ye sürülür ve amansız düşmanı Âkif Paşa idamı için ferman çıkartır. Bunun üzerine Edirne Valisi Emin Paşa tarafından konağına davet edilerek orada Mehmed Said Pertev Paşa'yı boğdurur (Kasım 1837). 5 Ramazan 1253 H. (3 Aralık 1837) tarihli Takvîm-i Vekâyi'de hastalığı sebebiyle “füc'eten” (aniden) vefatından söz edilir. Cenazesi Edirne'de Seyyid Celâleddin Türbesi'nin yanında defnedilir. Padişah II. Mahmud, Pertev Paşa'nın öldürülmesi yolundaki fermanından dolayı pişman olmuş, kararın değiştirildiği yolundaki ferman Edirne'ye ulaşmadan, Mehmed Said Pertev Paşa öldürülmüştür. Kabri II. Mahmud'un emriyle yaptırılmış, muhallefâtı³²

³⁰Carter Vaughn Findley, a.g.e., s. 234.

³¹Carter Vaughn Findley, a.g.e., s. 234-235.

³²Devellioğlu, a.g.e., s. 667.

(ölen bir kimsenin bıraktığı mal ve eşyalar, miraslar) ailesine vermiş ve mîrî³³ (devlet hazinesi) terki icap eden 46.000 kuruşluk zeâmeti iki oğluna verilmiştir.³⁴

Devlet adamlarının birbirlerinin ocağını söndürmeleri yeni bir olay değildir. Fakat bu saray oyunu yepyeni sonuçlar vermiştir; çünkü Pertev Mehmed Said Paşa'nın himayesi altındaki devlet adamlarından Tanzimat'ın kurucuları çıkacaktır. Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nun açıkladığı “emniyet-i cân ve mâl” sadece reâyânın değil özellikle Padişah kullarının uyduğu bir tedbirdir. Memurlar ve kadılar için çıkarılan 1838 tarihli kanunnâmeler sayesinde “ müşâdere-i gayr-i îcâbiyye” ve “ siyâset-i örfiye” kaldırılır. Âkif ve Hüsrev paşalarının Pertev Paşa'yı makamından indirmek için yazdıkları tezkireler kütüphanelerde mevcut sûretleri eğer doğru ise bu, reformların gerekliliğın sahte ise Pertev Paşa yanlılıklarını bu reformlar uğrunda yaptıkları propagandayı göstermektedir.³⁵

1.2. PERTEV PAŞA'NIN EDEBİ ŞAHSİYETİ

Mehmed Said Pertev Paşa'nın edebi şahsiyetine baktığımızda edebiyat sahasında en çok etkilendiği kişiler şöyle sıralayabiliriz: Gâlip Paşa, Selam, Aynî, (Aynî, Pertev Paşa'nın bazı gazellerini tenkit etmiştir) İranlı Şair Örfî, Gâlip Dede, Arif Süleyman Beg, Leyla Hanım, Nahîfî, Eflatun, Kırımlı Şahin Giray, Selim Tahranî, Mirzalı Meyilli, Mezâkî Süleyman Efendi El Mevlevî, Tasavvuf bakımında Mevlânâ (mevlevilik), Nedîm Efendi, hatta divanın sonunda Nedîm'in iki gazeline tahmis, Nahîfî'nin bir gazeline tahmis, Mezakî Süleyman Efendi El Mevlevî'nin gazeline bir tahmis, Arif Süleyman Beg'in gazeline bir tahmis, Selim Tahrânî'nin gazeline bir tahmis, Mirzalı Meyilli'nin gazeline bir tahmis ve Gâlip Dede Efendi'nin gazeline bir tahmis yazmıştır. Bu gazellerden bir kısmını aşağıda örnek olarak verdik.

TEHMİS-I ĞAZEL ĞÂLİB DEDE EFENDİ

³³Devellioğlu, a.g.e., s. 652.

³⁴İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal, a.g.e., s. 1319.

³⁵İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal, a.g.e., s. 1744.

Nigâhı düzde züneḡdan u bel begendiremem
Sirişki çeşme banavu temil begendiremem

Şuna maḡalindir seniñ maḡal begendiremem
Dil-i za'ife bir āfet güzel begendiremem
O ḡasta-i gam °aşkıma ecel begendiremem

TAḡMİS-İ ĠAZELİ NEDİM EFENDİ

Tācdārān u cihān bānāndan efrāde dek
Mücrimān bestedir zencirden āzāde dek

Ṭıflı ebced ḡānlardan ḡazret üstāde dek
Fırḡa-ı erbāb-ı dilden zümre-i zühhada dek
Heb esir girdigim ḡattı dil-i nāşāde dek

TAḡMİSİ ĠAZEL °ARIF SÜLEYMAN BEG

O zālimde ḡanī evvelki ülfetler sevişecekler
Vişale °aşık ḡasretkeş āsā evvel uyuşacaklar

Nedir şimdi ya ol biñ du'ā idüb yüzvirişecekler
ḡam itti ḡametim ol çīni ebrū göstereşecekler
°İtab eyler yüzünden vechi iḡsana girişecekler

TAḡMİSİ MUṬRAF ĠAZEL MİRZAQLI MEYİLLİ

Gāfil be-men resīd ü vefārā behāne sāḡt
Pūşīd-i ruh be-zülf ü subḡā rā behāne sāḡt

Ne°n-mūd sīne-bent-i ḡabā rābehāne sāḡt

Pā-māl-ı gerd ü leğziş-i pârābehāne sâht
Efkend-i ser be-pîş u hayārābehāne sâht

Mehmed Said Pertev Paşa Dîvânı'nda, dîvân edebiyatı geleneğine uyarak mazmunlardan çokça yararlanmıştı. Aşk, sevgili, meyhane, şarâp, sâkî gibi mazmunlardan istifade etmiştir. Bunu gösteren gazellerinden iki gazelin içinden beyitler alınarak aşağıda örnek olarak verdik:

1. Örnek

Büse-i şîrîn-ı dehen būs-ı ruḥ-ı terden lezîz
Lebleriñ emki mizāk-ı cāna heryerden lezîz

Olduğundan seyri āb-ı çeşme-i āb-ı hayāt
Tîğ-ı düşünām zebāniñ zaḥm-ı ḥancerden lezîz

2. Örnek

Vaşla dair bir şekercik çiğnemişsin Pertevā
Va°d-ı vuşlat ānadır āğūş-ı püsterden lezîz

Mehmed Said Pertev Paşa'nın Dîvân'ında gazellerin dili genellikle ağırdır. Dilinin ağır olduğunu gösteren üç gazelin içinden beyitler alınarak aşağıda örnek olarak verdik.

1. Örnek

Versiñ ağıyāra cefā bana vefādır maṭlub
Maḥv-ı °aşk oluna ey dil ne revādır maṭlub

Nābicā hāhiş yok şer'i muhabetde müsāğ
Taleb-i buse-i cānānda bî-cādır maṭlub

2. Örnek

Ṭaḳat gelir mi baḳmağa ol ḥüsn-i dil-geş
Mihr-i cihān dimezde ni dersin o meh-veşe

Bazen-gāh dide-i Şahin Giray'ı var
Sultān-ı ğamze ḳoysa nevar-ı tîr-i terkeşe

3. Örnek

İstemez debdebe u taṇṭana-i dünyāyı
Dehrün Pertevā bir māh-ı liḳādır maṭlub

Mehmed Said Pertev Paşa'nın Dîvân'ında bazı gazellerin sade (günümüz Türkçesine çok yakındır) olduğunu görmekteyiz buna örnek olarak üç gazelin içinden beyitler alınarak aşağıda yer verdik.

1. Örnek

Seniñ muhabbet u aşkıñda itmedim taḳşir
Egerçi vār ise bende ḳuşur urur ki urur

Benim de Pertev maḳzûn u zār gibi hemān
Gözümde nur u dilimde surūr urur ki urur

2. Örnek

Bimār olursam dermān edersin

Abât olursam vîrân edersin

Ağlar görüp güldürmezsen amma
Hândan olursam giryân edersin

3. Örnek

Şöyle bir işveler ki hiç şorma
Âşıkça cevır eder ki hiç şorma

Gülmez ama ki güldüğü demde
Yâ faşl-ı tezkidir ki hiç şorma

Mehmed Said Pertev Paşa'nın bu dîvânında olmayıp ama müretteb dîvânında bulunan iki şarkıyı aşağıda örnek olarak verdik.

ŞARKI³⁶

Mefâ'îlnün Mefâ'îlün Fa'ûlün

Ciğerdir lâlezâr-ı dâğ-ı aşkın
Bahâr-ı şevk-i dildir çâğ-ı aşkın
Gönüldür andelîb-i bâğ-ı aşkın
Güzelsin gül-izârım pek güzelsin

Felek efkende-i mihr-i cemâlin
Şafak şermende-i ruhsâr-ı âlin

³⁶Mehmet Said Pertev Paşa, **Dîvân-ı Pertev**, Bulak Matbaası, İstanbul H.1253 [M.1837], s. 109.

Dil-i Pertev'dedir dâ'im hayâlin
Güzelsin gül-izârım pek güzelsin

ŞARKI³⁷

Müstef' ilün Müstef' ilün

Güller açıldı geldi yaz
Bülbüller oldu nağme-sâz
Dil-besteler eyler niyâz
Gülzâra gel ey serv-i nâz
Gül-goncasın açıl biraz

Sensin gül-i bâğ-ı merâm
Sensiz bana gülşen harâm
Reftâra gel eyle hırâm
Gülzâra gel ey serv-i nâz
Gül-goncasın açıl biraz

Mehmed Said Pertev Paşa'nın bu dîvânı'nda bulunan 5 müstezad'dan bir tanesini örnek olarak aşağıda verdik. İkinci örnek müstezad ise Pertev Paşa'nın müretteb dîvânından alınmıştır.

1. Örnek

MÜSTEZÂD

³⁷Pertev Paşa, a.g.e., s. 90.

1. Һayret zede-i Һüsnü iken zülfe dolandım
Ruhsârımı andım

Gencine de bir târ-ı siyahla oyalandım
Kagülleri şandım

2. Dildeşne-i âb leb cân-ı bahş iken eyvâh
Her şubh u şeyāngâh

Şad hayf ki hicrân ile gözyaşına kândım
Hûn dile bândım

2. Örnek

MÜSTEZAD³⁸

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün
Mef'ûlü Fa'ûlün

1. Hasretle bu şeb gâh uyudum gâh uyandım
Hep ol mehi andım

Eğlence edip hâb u hayâlin oyalandım
Tâ subha dayandı

2. Kan ağladım içtikce mey-i bezm-i firâkı
Bî-minnet-i sâkî

Peymâne gibi gâh dolup gâh boşandım

³⁸ Pertev Paşa, a.g.e., s. 98-99.

Her renge boyandım

Mehmed Said Pertev Paşa Müretteb Dîvân'ında en çok üzerinde durduğu konu tarihlerdir, bizim bu dîvânda ise sadece bir tarihten bahseder aşağıda verdiğimiz birinci tarih bu dîvâna aittir ikinci tarihsen müretteb dîvânından alınmıştır.

1. Tarih-i Hat

Oğlumuz gibi mu'azzez bir vücud
Mişli yok bu kûbbe-i devvarda

Harf-ı cevherdar olur tarihî tam
Kisvedir hatt-ı Ka'be-i ruhsârda³⁹

2. Tarih⁴⁰

Târîh Berây-ı Menzil-i Meydân-ı Tîr
Ok Meydanının (yeni) menzili için tarih

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

“Bu yerden atdı ok sultân-ı kevn eslâfi heb geçdi”

“Hüner meydânına şâh-ı cihân taş dikdi zîb-efzâ”

(H.1247)

Mehmed Said Pertev Paşa Dîvân'ında 259 gazel vardır. 259 gazelin içinde 9 gazel ise tamamıyla Farsça olarak yazmıştır. Mehmed Said Pertev Paşa'nın Farsça'ya

³⁹Not: Ebced hesabına göre 2 Ha ve 1 Be bulunur bu tarihte; bir ha = 600, iki ha ise 1200+be de 2'dir. Toplamı ise Hicri 1202 eder. Miladi ise 1785 eder burada şair kendi doğum tarihine işaret eder.

⁴⁰ Pertev Paşa, a.g.e., s. 24-25.

çok hâkim olduğunu gazellerinde görmekteyiz. Dili güzel bir şekilde kullandığını ve bu dili tam akademik bir şekilde gazellerinde yazdığını görmekteyiz. Farsça gazellerinden beyitler alınarak üç örnek aşağıda verdik.

FARİSÎ

1. Örnek

Mefa'îlün/ Fa'îlâtün/ Mefa'îlün/Fa'lün

Zi-eşk-i germ-i terem süzed âb der-teh-i âb
Şevend merdüm-i âbî kebâb der teh-i âb

Menem ki pile-i çeşmeş habâb-ı baır-ı sirişk
Ki gofte est ne-dîdem habâb der teh-i âb

2. Örnek

Beyâz-ı subh-ı iqbâlem reg-i gîsüst pindârî
Gül-i âmâl-i bahtem gonçe-i şebbüst pindârî

Zi husneş âşnâ-yi ma'ni-i bigâne-îez-pes
Nigâh-ı çeşm-i bîmâreş dem-i âhüst pindârî

3. Örnek

Süveydâ-yı dil-i hünîn u zârem bâ-ğam-ı hâlet
Hemin cânâ be-reng-i fülfülest amma ki dil-hünest

Ne-fehmed hiç Pertev'ân hazân reft u bahâr âmed
Dil-i nâlân u giryân bülbülest amma ki Mecnünest

Mehmed Said Pertev Paşa bu dîvânda bir tane muhammes'e (beşli) yer verilmiştir. Örnek olarak bir beşliğini aşağıdan verdik.

1. Örnek

Hayli demdir bu dil-i Mecnûn-ı pesendi emediñ
Leyle-i zülfündedir zincir u bendeyi eğmediñ
Cân feda oldum yine derdmendî eğmediñ
Ben değil bir niçe zâr u sitemindi eğmediñ
Vaḳti istifsar aḫval ḡaribân oldi gel

Sonuç olarak edebî şahsiyetine baktığımızda, Mehmed Said Pertev Paşa'nın Dîvân'ı, dîvân tertibine uymadığı için (müretteb olmayan dîvân) tevhit ve münâcat konularını gazellere serpiştirerek işlemiştir. Hz. Peygamber sevgisini tevhit konusunu şiirlere dağıtarak dile getirmiştir. Pertev Paşa, bu dîvânında daha çok soyut aşkı ele almıştır. Dîvân edebiyatı geleneğinde şairler genellikle soyut konuları işlerler. Özellikle de aşk konusunda soyuta başvururlar. Bunun da tasavvufî bir dayanağı var. O da mutlak aşk olan Cenâb-ı Allah'ın soyut olmasıdır. Aşkın yöneldiği varlık soyut olunca işlenen aşk da soyut olmaktadır. Dîvân edebiyatı geleneğine ve dolayısıyla da İslam edebiyatı geleneğine göre mutlak sevgili Allah'tır. Böyle olunca ona yönelen aşk da mücerret (soyut) olmaktadır.

Mehmed Said Pertev Paşa bu dîvânda teşbih, istiare, mecaz, kinaye gibi söz sanatlarını yerli yerince kullanmış, manaya ve söz gücüne önem vermiştir. Gazellerinde manevi bir hava hâkim olduğu hemen göze çarpar. Kaside yazmamış, tevhit konusunu gazellerde işlemiştir. Bu dîvânda toplam 259 gazel vardır bunların 9'u Farsça 250 gazel ise Osmanlıca Türkçesiyle yazmıştır. Bunun yanında 5 tane Müstazâd, 9 Tahmis, 1 Muhammes, 1 Lugaz, 2 Kıt'a, 1 Tarih ve Ebyât tarzında 23 beyit yazmıştır.

SERLERİ

Mehmed Said Pertev Paşa'nın Eserleri şunlardır: Pertev'in iki dîvânı vardır biri **müretteb dîvân**⁴¹ (tertip olunmuş, yerli yerine konulmuş, dizilmiş ve sıraya konmuş) diğeri de **müretteb olmayan dîvân**'dır. Edirne'de bulunduğu esnada **Ser Güzeştenî Hâvî** (kuru kafa) namıyla bir risale yazmış ise de nushasını bulunmadığını Hafidi Aziz Bey Efendi söylemiştir.⁴² Üsküdar (Selimiye) dergâhında bir **kütüphanesi** vardır.⁴³

⁴¹Parlatır, a.g.e., s. 1188

⁴²Bursalı Mehmed Tahir, **Osmanlı Müellifleri 1-2-3**, Bizim Büro Basımevi, Ankara 2000, s. 114.

⁴³Bursalı Mehmed Tahir, a.g.e., s. 115.

İKİNCİ BÖLÜM

PERTEV PAŞA DÎVÂNININ TRANSKRİPTLİ METNİ

(s.2)

ḤARFÜ'L ELİF

1. ĞAZEL

Fā°ilātün / Fā°ilātün / Fā°ilātün/ Fā°ilün

Hālün ey üftāde düşdükçe beyān lāzım saña
°Arz-ı hāl ol şāha vir kim her zaman lāzım saña

Bülbül-i şeyda ey gül-i ruhsār u Leyl-i zülf iseñ
Tā ser-i Mecnūnda ey dil-i āşiyān lāzım saña

Yād-ı la°-i ruḥperverlik ider vaqt-i firāk
Ger riyāzet güşte olsāñ kuvvet-i cān lāzım saña

Ey dil-i sūzān niçin pervāneveş hāmūşsun
Nāmını bülbül komuş ol gül-i fiğān lāzım saña

Senki fermānrān iklime nezāketsin şehā
Pertev- āsā bir Nedīm-i nüktedān lāzım saña

2. ĞAZEL

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'îlün

Nesim-i ʿaşka ʿaceb verdi mi pâyâm saña
Hulâşa mâ'îlim ey servi hoş hırâm saña

Felek ʿadâveti terk et hediyemi eyle kabûl
Ki tîr-i âhımı göndermişim selâm saña

Hilâlî kâşını teşbih idemem teslim
Yâ bedr-i tam nice benzesin tamam saña

Esîr-i bend-i ser-i zülfüñ et dil-i zârım
Amân merhamet etmese budur ricâm saña

Göñül çü Kays-ı beyâbân nûr u ʿaşk olsun
Bir öyle gözleri âhû olur mu râm saña

Zebân-ı Pertevî beyhûde eyleme hâmûş
Lisân-ı hâl ile de ʿarz eder merâm saña

(s.3)

3. ĞAZEL

Mef'ûlü/ Fâ'îlâtün/ Mefâ'îlü/ Fâ'îlün

Reftâr-ı yâri rûh-i revân söylerim saña
Hüsn-i nigâri peyker-i cân söylerim saña

Çeşmiñ hafice ʿâşk eylermiş iltifât
Ol hâli ben görürsem inân söylerim saña

Sen reşk-mihr-i gāhīce hūrşide beñzedüb
Gün gibi āşikār yalan söylerim saña

Şol bir k̄uluñki mültefitiñ idī bir zamān
Cevriñle şimdi hāli yamān söylerim saña

Ben hāli zār Pertev nā-kāmī sevdiğim
Gāhī °ayān u gāhī nihān söylerim saña

4. ĞAZEL

Mefā°ilün /Mefā°ilün/ Mefā°ilün/ Mefā°ilün

Debīristān ham-ı şahbā hukmi hāce leb minā
Felāṭun kūdek zānūnişin mekteb minā

Behāyı kemer vāc-ı cevher °aqla virir yākūt
Değil sūd u ziyān u dād u siteddir maṭleb mīnā

Felekdir hem-nişinī şems-i mihmān serhuvāni
°Aceb mi gün gibi rüşen olursa kevkeb mīnā

Büride şāhı zühde huşkī ser sebz eyleyin meder
Veren neşvū nemā kettāne meh-tāb-ı şeb mīnā

Ham mu hāver şems-i haķīkat gün baña Pertev
Bī-cā olmaz dimek şahbāya mäh-ı neşseb mīnā

5. ĞAZEL

Fā°ilātün / Fā°ilātün / Fā°ilātün / Fā°ilün

Zehr i kâtil-i nûş-i cân iksirdir sensiz baña
Merk nâki vardı tedbirdir sensiz baña

Her müjem fevvâre-i hûn olduğundan mâ'adâ
Her biri tîri kazâ te'sirdir sensiz baña

Fırkatiñle ser teser gülzâr-ı âteşin zârdır
Negme-i nî nâle-i şebgirdir sensiz baña

Buldu şüret su be su ey bet hayâlîñ ile çün
Hâne-i dildir pür taşvirdir sensiz baña

Pertev iqbâline şeddül hased hem bezminiñ
Nev civân beht-i cânâ pîrdir sensiz baña

6. ĞAZEL

Ey şemmi  aşıq-ı geş isterseñ ki nâm olsun saña
Cân u ser fetrâñ-ı zîb ihtîşâm olsun saña

Ülfetiñle gönlümüñ devîdem perişân olduğun
Beht u arunmadan ey kâkül selâm olsun saña

İltifâtı kesti şemşîrin ki versem n'ola
İçtiğîñ hûn-ı dil ey hûnî harâm olsun saña

Dâd u bî dâd et karışmam ba'de-zîñ dil kişveri
Vechi serbestiyet üzere iltizâm olsun saña

Hiç inanmam böyle dâm u dâne ile Pertevâ

(s.4)

Gelsün ol āhūyi vahşet pīşe rām olsun saña

7. ĞAZEL

Mihr-i rūyiñ üzere ebrūlar hilāl olmuş saña
Suhte bir iki ihtar dāhīhāl olmuş saña

Nevdir cism-i laṭīfiñ gelmiyor āgūşuma
Ey perī vuşlat bu haletle muhāl olmuş saña

Ol perīyi görmedik mi yohsa gördük mü yine
Cezbelenmişsin gönül bilmem ne hāl olmuş saña

Cān u merdir tuhfe-i dergāh-ı şāhānem dimiş
Korqma eāşık ver cevābını çün suāl olmuş saña

Görmedeñ gittiñ Nedimā sen nigāh-ı Pertevī
Bir perī şuret görünmüş bir hayāl olmuş saña

8. ĞAZEL

Olsa sevdakār zūlfüñ ile enbāz şabā
Sünbülüñ tengini açmağa ider nāz şabā

Gülnihāl-ı çemeni oyanadır eşnāy-ı bahār
Şimdi kışdur leb-i bām üzere çalar sāz şabā

Lāne-i murğı dile bāde-i tālān oluyor
Bu havalarda ne var etmese pervāz şabā

Olsa da maḥrem rāzgere zūlfüñ eger

Olamaz gönçe-i la'liñ ile hemrâz şabâ

Güşî dildâre ider nâlemi Pertev'e vâşıl
Olur 'indimde benim hâşılı mümtâz şabâ

9. ĞAZEL

Eger dinmiş olaydı baħrâ sefidetin deryâ
O şuretdе bu ğâzel içinde virdim gerden deryâ

Zuhûr etmez sañâ mânende bir lü'lü-yi nâ süfte
Niçe dürdâneler peydâ ider âbesten deryâ

Ser-i şikemden âlur şû-i kıt'a-i elmas-ı rûhsârîñ
Fiteli şeb-çerâĝa şû'le verdi revĝan deryâ

Niçün ter dâminân baħr-ı 'ışyân kıalsun âlude
İderken 'âlemi taħhir âb-ı dâmin deryâ

İder sâhilleriñ bir bād-ı mevci eşk-i çeşmi âsâ
'Âceb ser-tîz imiş billâh Pertev nâħun deryâ

10. ĞAZEL

Neşelendim mi şarâb-ı âvare şor şorma bañâ
Dest-i sâķide dönen sâĝıra şor şorma bañâ

Terk-i 'aşķ eyleme mümkünmüdür 'aşık âbekim
Ânı var âħara şor digere şor şorma bañâ

Beni âvâre-i bezm edeli ey dil raķibâ
Neler etmiş o perî peykere şor şorma bañâ

Dideden girye ile naqşı hayālîñ mi gider
Çok yaşāmışdır o çeşm-i tîre şor şorma baña

(s.5)

Servî pāmāl-ı hırāmîñ bilurüm çün Pertev
Sen inanmazsāñ eger ʿar ʿara şor şorma bana

11. ĞAZEL

Ārzū-yı sāye-i zülfe tuta düşmez baña
Devlet-i bî-minnet zıllı semā düşmez baña

Tütüyā oldu dilim mir’ati seniñ cevr ile
Yine ʿāksı rüy-ı mehrûlar bāde düşmez baña

Eylesem niyān-ı taleb ser-sebze-î ümîdime
Berķ-ı hîrmen sūz-i dilden mā‘dā düşmez baña

Cāygır oldu süveydāyı dilimde būsî hâl
Huşe-i pervînden berg u nevā düşmez baña

Muʿtekif dūş setri hāli haşr-ı kayd itmeme hîle
Ben kalender meşrebîm hîç büryā düşmez baña

Haţırım hoş iltîfāt etmezse ol nā-mihrimān
Pertevim çün mihriden nūr u ziyā düşmez baña

12. ĞAZEL

Ebruları mihrāb-ı mesācid mi deĝil yā

Dil-kūşe-i mihrābda sâcid mi deęil yā

Celādluęuñ ğamzeleri itmesun inkār
Çeşmāni bu da°vāmıza şāhid mi deęil yā

O! Sā°idi billūr ile sākī şūna şahbā
Meyhareleriñ bahtı musā°id mi deęil yā

Vermiş ki o pīr-i ğam görüb bezl-i serşikem
Dīvāneye bu maşrafı zāid mi deęil yā

Gelmez ne selām u ne peyāmı yine Pertev
Bu emre dil u cān ise kāşdı mı deęil yā

FARİSÎ

13. ĞAZEL

Mefā°lün / Mefā°lün/ Mefā°lün/ Mefā°lün

Ruhte bülbül kendi derbezmi gülhāy-i nihālirā
Ramānde çeşm-i āhūyi tū neķşi şırķālirā

Ğaţ-ı püşt-i lebet yaęmā ger samān-i cān ammā
Lebet lebrīz sāze u ķalīb-ı bīcān-ı ğālirā

Zibīm-i ebruvānet tīę-i rüstem derniyāmeş māned
Nermān nerm govt ez ğaşm-ı çeşm-i tūmeķālirā

Ruhti pervāne sāzed şem°-i cem°-i bezm-i ğasretrā
Muşehğaş mikoned imdi tūvaşl-ı ğeyālirā

Cevab-ı  n  azel  inest Pertev  alib  ferm d
Őanem m  g y i de mi geŐ b deh y-ı p rtek l r 

14.  AZEL

Mef ' l n/ Mef ' l n/ Mef ' l n/ Mef ' l n

MeŐovfeyz-i bah rest ez goŐ yiŐ n   mid  nc 
Der-i raŐmet  u  on a v Őeved  ud b  kilid  nc 

(s.6)

Zibes  n sebzte  l g n-i men v geŐ mem  ng l
Őar re deru bendeŐ saŐtem m y-i sefid  nc 

 l-i  lŐen ki b reŐ neŐe-i Őahb set p nd r 
Ki r y-i ' lem  b-ı 'adem p r Őod bedid  nc 

Zibes c Ő-i bah rest in emen hem reng-i Leyli Őod
Ser-i j l de-i Mecn n-i b r  vurda b  da  nc 

 r  derbeste  aŐır mı neŐ n  gon a-s n Pertev
MeŐov feyz-i bah rest ez goŐ yiŐ n   mid  nc 

ŐARF 'L B 

15.  AZEL

Ser-g s lar gele   nk  p y n  Őin dır hep
Tur b-ı muŐaddemi n hem buy-ı meŐk olsa sez dır hep

Őir m-ı n zına  ft dedir ŐimŐ d   n s ye

Havāy-ı kāmētîñle serviler serdar-ı hevādır hep

Nigāh lütfede gāhiçe nā'il itme 'ādetdir
Seniñ baqışlarıñ bilmem nīçün cānā kıyār hep

Bāşıp geçme nigāh lütf kıl etrafa sultānım
Büyüt reh güzārıñ melce-i ehl-i rıcādır hep

O bīdāra işittim dün ki Pertev böyle söylerdi
Seniñ gūş ettiğın mazlūmdan zālīm du'ādır hep

16. ĞAZEL

Versiñ ağıyāra cefā bana vefādır maṭlub
Maḥv-ı aşk oluna ey dil ne revādır maṭlub

Nābicā hāhiş yok şer'i muḥabetde müsāğ
Taleb-i buse-i cānānda bicādır maṭlub

Men'e-i aşk ile beni eyleme ta'zib amān
Senden ey şeyh-ı hemān ḥayr u du'ādır maṭlub

Çeşm-i ḥünīmi sel āl ele mecruḥ-ı dilim
Çün nigār-ı eser engüşte ḥınādır maṭlub

Şerḥa u dāğ-ı ğama olma devā saz-ı ṭabīb
Yalñız bir saḥn-ı şadır şifādır maṭlub

İstemez deb debe u taṇṭana-i dünyāyı
Dehrün Pertevā bir māh-ı liķādır maṭlub

17. ĞAZEL

Kimi çözüñür zülfüñ bāğ-1 hüsniyā samanlık yap
Çıkār kākülleriñ-i gāhice fesden feslegenlük yap

Başup hattı işte seyrān gāh-1 ʿāmmme oldu o bāğ-1 hās
Saña kim dedi kim boz öyle gülzārı çemenlik yap

Serāpā ol mah-1 ʿüryān temāşā ise maķşüduñ
Harire rüşte-i nūrangāhdan pīrahanlık yap

Gözar-1 elden ile hem çün tuhfe ey biçā-i görbi
Çorāb-1 köhne-i pāmālīñ etme eldivenlik yap

(s.7)

Ne olursa yapardır olsa dāğ-1 gönça-1 Pertev
Hayālī ser vaķtıñ ile göñlüm nārūnluk yap

18. ĞAZEL

Yine bu cām o tevbe şekinden midir ʿāceb
Sāķī hān yoķsa ki senden midir ʿāceb

Gelmiş çemende ʿar ʿar eza u kağıdı
Ol seru nāze sāye figenden midir ʿaceb

Her dem siyah bahar olur eţraf-1 menbiʿ
Āb-1 hayātçā zevķinden midir ʿaceb

Şığmaz o şūh ele āvuca döñme hālile
Cism-i laţif büyī semenden midir ʿaceb

Perteve dokundu ħarf-1 vefā ŧimdi kūŧemi
Ĥattından mıdır o ħonça vehminden midir  aceb

19. ĖAZEL

Nevar iderse de n r-i sitem ictin b ħic b
F z n olur bilirim mevsim ŧeb b ħic b

G r nce  ynede  aksi ruyeki n rum
Didem ki mahe ne ħoŧ olmuŧ  fit b ħic b

Olur naz r ya ħail baħılsa r zen-i c m
ŧer b-1 men vecd olmaz mı ŧiŧe-i k b-1 ħic b

 i ek bozuħları olurdi ħ sn ne perde
ŧar b-1 n be oldu eger ħub b-1 ħic b

 çılrsa k k l-i s nb l olur periŧ n-1 ħ l
D ħılsa z lf  ider b y  m ŧkin b-1 ħic b

G r nce h bda ol medidi bana Pertev
Dem viŧ lde virmez mi sana h b-1 ħic b

20. ĖAZEL

Ne s ylesek olunur eyler ıztır b-1 ħic b
Virir nig h ona y z g ne p  it b-1 ħic b

O ħon e-i edep baħ-1  iŧmetiň bezm 
O bizimdir ki ider olsa neŧe-i y b-1 ħic b

S al ider baňa ol ŧuħ-1 k h  mut leb 

Ne çäre mani° olur vermeğe cevāb-ı hıcāb

O āb u tāb ki vārur cemāl-ı pākıñda
Eline şoqmağa eyler āfitāb-ı hıcāb

Görünce neşe-i la°li leb revān-bağşıñ
Kadehde cāmde hāmde ider şarāb-ı hıcāb

Hulāşa ey şah-ı iklim-i nāz çün Pertev
Fütāde kim kul kim itse ictināb-ı hıcāb

21. ĞAZEL

Ol tıfli şūhşeng ne °ālemeddir °aceb
Müjgānī çün hedeninne °ālemeddir °aceb

(s.8)

Meydān-ı hüsn-i hıttı siyah aldı şimdicek
Ruhsār-ı āl renk ne °ālemeddir °aceb

Bir tār-ı maħalede idi yeri yoğken hıttın
Şimdi dehān teniñ ne °ālemeddir °aceb

Merağ-ı dil şigāre gözü şimdi kesmiyor
Şehbāz-ı tiz-i çenk ne °ālemeddir °aceb

Bir şūhūn olda kākülüne ser fedā imiş
Ol perçem çelenk ne °ālemeddir °aceb

Pertev şorar gezermiş o dāhi bizim gibi
Ol tıfl-ı şūh düşünüñ ne °ālemeddir °aceb

FARİSİ

22. ĞAZEL

Mefa[°]lün/ Fa[°]lātün/ Mefa[°]lün/Fa[°]lün

Zi-eşk-i germ-i terem süzed āb der-teh-i āb
Şevend merdüm-i ābī kebāb der teh-i āb

Menem ki pīle-i çeşmeş habāb-ı baħr-ı sirişk
Ki gofte est ne-dīdem habāb der teh-i āb

Hemin ki ğarķ-ı [°]araķ kuşte ān ruh-ı mey-gün
Be mīkeşān-i nümünde şarāb der teh-i āb

Zi-ħarf-i buse çü büt-hāledār şad leb-i o
Ħazar Ħazar ki fütēd la[°]-i nāb der teh-i āb

Çirābe-girye-i mazlüm nengerī zālim
Besāsevād-ı metīn şod Ħarāb der teh-i āb

Cevāb-ı an ğazel-i şevketest-i ĩn Pertev
Leb-i Ħamūş-ı sadef pür-cevāb der teh-i āb

ĦARFÜ'L TĀ

23. ĞAZEL

Ārām kıl derinde o şahın şebāt tüt
Bir dem ğamın şafāyi dem kāināt tüt

Tecdîd için °atîk kuyū u muhabbeti
Bir elde °arz-ı hāl öbür elde berât tut

Yād ile hattı la°li leb-i ey güdāyi hüsün
İskender ona hāhiş-i āb-ı hayāt tut

Hayfā ki böhrün olmadı bu °işve nüşiden
Kim didi sana öyle serūşî şifāt tut

Düş kuy-i yāre kālka düşe ol halāş-ı gām
İyi °āşık belazade rah necāt tut

Çeşmiñde tutiyā bil o şirin duhānmeñ
Hattı lebī hayalinī kandi nebāt tut

Pertev hayalī yadrā ola kendi olmasa
Gönlünde barī tutar iseñ böyle zātı tut

(s.9)

24. ĞAZEL

Gāh eyler idim seyr-i cemāliñle kanā°at
Gāh āyne-i dilde mişāliñle kanā°at

Seyr olmaz iken ni°meti didār ile didem
İttim ne °aceb şimdi hayāliñle kanā°at

Sen hürmet dahıt ruzī bilmezmisin āyā
İtseñ ne olur rayī şūfi helāliñle kanā°at

Olsaydı bu ruşat eger agyāre müyesser

Zannım bu ki itmezdi vişâliñle anā°at

Terk edeli şahbāyi leb la°linī Pertev
İtti yalnız dāne-i hāliñle anā°at

25. ĞAZEL

Kām-ı leb-teşneye görüyorsa da lezzet-i şerbet
Edemez āb gibi def °i harāret şerbet

La°l-i nābiñ ile çün eyledi °işret-i şerbet
Ba°d-ezin neş°e verir mey gibi elbet şerbet

Şeb-i vuşlatda şunub şerbet-i gül gibi lebin
Şa°im hicr idem isterdi tabi°at şerbet

Hasta güçlükde tabībim lemiñel-mevt etti
Nabzı bī māra göre verdi ne hikmet şerbet

Gelmeden hatt-ı lebiñ buse ki nā°il olalım
Çün veda°-ı üsti bikem gelmesi °adet-i şerbet

Nüşı eden işrabe-i la°liñ-i ihşār-ı zülfüñ
Māgirāne olur māni° haşyeti şerbet

Gāze zibeşde olur rüy-ı güzeşte hüsne
Cāme-i göhneye virmez deme zinet-i şerbet

Zāde-i tab°ın olur şerbeti olursa şarāb
İçilür gerçi ki esnāyı velādet şerbet

Pertevā bu ğazeli eşrāb ider irsāl ile

Eger isterler ise hazreti neşât-ı şerbet

FARİSÎ

26. ĞAZEL

Ruḥ-ı haṭ-âveret zîbâ gülest amma gül efsünest
Leb-i pür-şûr u rengînet limest amma diger-günest

Ser-i zülfi tu bâşed perçem-i ser tîze-i gamze
Kî mûy-ı pîç pîçeş sünbülest âmmâ ki gül günest

Be-reşk âr u siyeh-reng-i bahâr u cûş-ı gülşen râ
Dil-i pür-dâğ-ı  aşık gül gülest ammakî şeb-günest

Süveydâ-yı dil-i h n n u zârem b -ğam-ı h let
Hemin c n  be-reng-i f lf lest amma ki dil-h nest

Ne-fehmed h ç Pertev' n haz n reft u bah r  med
Dil-i n l n u giry n b lb lest amma ki Mecn nest

(s.10)

ḤARF 'L Ş 

27. ĞAZEL

Ol seru  adde da 'iye-ı dest-res  beş
 ft deye bu t l-i emel bu heves  beş

Zih rı neyle bezm-i meye da vet eyledik
N   b le naş hat u şarfu nefes  beş

Mecrūh oldi pençe-i cevriñde dil yeter
Murğ-ı şikeste bâle degil mi kafes ʿabeş

Mest-i müdām riṭl-i girān muḥabbete
Bezm-i şarāb u sākī u bim-i ʿes ʿabeş

Dünyā pereste etme perestiş hazar hazar
ʿAnkā şikāre hāşılı şaydi mekes ʿabeş

Erbābına ne rütbe sezā ise esb u tāc
Serapā pür hengānede pāpūş u fes ʿabeş

Ġamdan şikāyet itme eger varsa sūz-i dil
Pertev muḥīṭ-i āteş ʿaşkı üzere his ʿabeş

ḤARFÜ’L CĪM

28. ĠAZEL

Ursa nesīm-i āhla ḥaṭṭ-ı ʿizār mevc
ʿUmmān-ı fitne yer yer urur çün biḥār-ı mevc

Deryā-yı ğamda kıalmaz isen rūzigār ile
Ṭūfānı ḥurūşi āhım ider tār u mār mevc

Mevc-i sihām-ı ğamze u mūjgān deĝil bedīd
Ebrū-yı tīĝ yārdedir āşikār-ı mevc

ʿUmmān-ı ʿāşka nisbet eyle kıatredir biḥār
Kim görse cūşi eşkim olur şermsār-ı mevc

Pertev ŧenāvarān-ı muḫıti felākete
Urur hemiŧe hadiŧe-i rūzgār-ı mevc

ḤARFÜ'L ḤĀ

29. ĞAZEL

Sekrāne gelūr kūŧe-i meyhāne müferriḫ
Zihā deryā pīŧeye āyāna müferriḫ

Bir ḫamla mil ser ḫudar ama dehen tenk
Lebrīz mi nāb çū peymāne müferriḫ

Yek neŧe-i fezā ḫifli dile baze-ı raḫḫāŧ
Enva^cı la^b gerçiki ḫiflāne müferriḫ

Güllerle olur zīneti eyyām-ı bahārın
Dilberler ile ıdde gülḫāne-i müferriḫ

ŧormuŧ dehen dilbere Pertev ḫaber almıŧ
Meyden ne müferriḫ leb-i cānāne müferriḫ

(s.11)

ḤARFÜ'L ḤĀ

30. ĞAZEL

ŧivede u refārde bī-miŧlu hemtādır o ŧūḫ
Ḥāŧılı sertā bıpā nāz u sitanādır o ŧūḫ

Dideden didārī ğāib sāyesi serden cüdā

Şānesin zıllı semā u cism-i ‘anķādır o şūh

Ehl-i tab‘e māye baħşādır bir ednā ‘işvesi
Güya bendir ki mażmūn u ma‘nādır o şūh

Bu ‘acebdir öldürürken ‘āşık zārın yine
Mürdeler ihyā iden nuţku mesihādır o şūh

‘Āşık-ı efsürde dil vaşliyle bulur tāze cān
Güyā maħmūre Pertev keyfi şahbādır o şūh

31. ĞAZEL

Ejdehā u ķahramānferdir o zūlf u çeşm u ruħ
Şū reş u efsūn perverdir o zūlf u çeşm u ruħ

Zaħm urūb siħr eyleyüb yārım şerdpāş eyledi
Ef‘a u cādu u āj-derdiro zūlf u çeşm uruħ

Oldılar miħmānı ķaşrı bāĝ-ı dil çoktan beri
Üç perişān ħasta dilberdir o zūlf u çeşm u ruħ

Cennet olsa iltifāt itmeme cihān zīrābaña
Sünbül u nergis gülderdir o zūlf u çeşm u ruħ

Ĥayret efzādır dil āmīz şemī Pertev hele
‘Akreb u āfet-i semend rūr o zūlf u çeşm u ruħ

ĤARFÜ’L DĀL

32. ĞAZEL

Olki cānlar almağa  uşşakı ihyā koymuş ād
İki h n  şāhbāze  eşm g yā koymuş ād

R h  ser gerdān dāde-i cun n olmuş gezer
Kāk l-i şebk n ki Mecn n u Leyla koymuş ād

Heft duze  ber şer r-i nār-ı  aşkımdan diyen
R zi haşre ked bālāyı dilārā koymuş ād

Bilmiyen z bālıg n  ikmāl  merh n-ı ha t nā
Nefy  h sn n  emr  bālāsında tugrā koymuş ād

Ber sitem h den vefā  mid ider b  are dil
Kim fedāyi  aşıka nāz u sitignā koymuş ād

Şimdi bir zāl m esir itmiş de g rd m Pertev'i
 aker-u b -dest u pāmahv-ı serāpā koymuş ād

33.  AZEL

D nravez āteşiyile bir  azadır hālka-i tev id
Yā  ar -ı t redir p rşer rever hālka-i tev id

D nenler hālka-i b r ndur  almaz bu dergehde
Der-ı Mevlāya   n miftāh-ı zerver hālka-i tev id

(s.12)

Cihānda destine her kimseni  ge mez nedir  are
 Acep bir sub a-i l  l -i terdir hālka-i tev id

 n n vābeste-i devrānidir eflāki ser gerdān

Meyān-ı ʿarş u kürsīde kemerdır hālka-i tevḥīd

Menāzili kaṭʿ ider devrān iderken ʿāşıkān-ı Pertev
Belī sergeştegāne rehberdir hālka-i tevḥīd

FARİSÎ

34. ĞAZEL

Zi-zühdem gāh ber-dendān-ı men misvāk mī-revīd
Ze-rindī der ben müjgān-ı men ki tāk mī-revīd

Bıbıynī imtizāc-ı sūz-ı dil bā-ḥar hār-ı gām
Tū mīgūyī zi-rūy-ı şuʿleş ḥāşāk mī-revīd

Zi-fikr-i tābeş ān āteşīn ruḥsār ḥūy-kerde
Gül-i şemʿi men gerḃānter nem-nāk mī-revīd

Be-zehr-i kahr-ı ū yābem şifā-yı cism-i zehr-ālūd
Zi-şaḥe ejdehā-yı kākuleş tiryāk mī-revīd

Bı-meşhede geşte-i ān lāle-ḥud binger ki maʿlūmest
Heme gül-gonçe-i ḥakeş gerībān-ı çāk mī-revīd

Cevab-ı an ğazel īnest Pertevā tāhirā fermūd
Gül-i mihr ū muḥabbet ez-zemīn pāk mī-revīd

35. ĞAZEL

Bı-çeşm-i ger zi-ḥatteş āb-ı gerd-ālūd mī-gerded
Ze-eşkem baḥr-i çün-seylāb-ı gerd-ālūd mī-gerded

Gubār-ı hātırem ān māhirā muğber nemī-sāzed
Kücā āyīne-i mehtāb-ı gerd-ālūd mī-gerded

Eger men ğamze-i destān-keşeş-rā dāstān sāzem
Dehān-ı ŧekve-i sührāb-ı gerd-ālūd mī-gerded

Çünānem reg-i bergi ğayretde ŧanbūrver bezemiş
Ki dest-i mutrıb u mızrāb-ı gerd-ālūd mī-gerded

Perestiş-ğāh mī-şud tāk-ı ebrū-yı teban-Pertev
Bı-mescid ba°d-ez-īn mihrāb-ı gerd-ālūd mī-gerded

36. ĞAZEL

Çeşm-i āhū dīdemvān hūr mī-āmed biyād
Hūr-ı cennet ğüftem u mezkūr mī-āmed biyād

Ğüşte-i lābud beher seri-kadirā ğüftend
Her kücā seruyi bidīdem kūr mī-āmed biyād

Şu°le-i dīdar-ı cānān çün bı-çeşm ‘aks gerd
Kıssa-ı Mūsā u nār-ı Tūr mī-āmed biyād

Her kücā dīdem ki rencāned tevānger zīr-i dest
Ser-ğüzeşt-i ھاħramān u mūr mī-āmed biyād

Zāhid-i dūnyā-perestī-rā ki dīdem der-cihān
Kıssa-i pūr ħisse-i Bā°ūr mī-āmed biyād

Zülf-i şeb ğüneş şeb-i hicrān kimī-kerdem ھاyal
Der-şeb-i deycūr-ı Pertev-i nūr mī-āmed biyād

(s.13)

ḤARFÜ'L ZÂL

37. ĞAZEL

Büse-i şîrîn dehen būs-ı ruḥ-ı terden lezîz
Lebleriñ emen mezâķ-ı cāna heryerden lezîz

Olduğundan sîri āb çeşme-i āb-ı ḥayât
Tîğ-ı düşünām zebānıñ zeḥm-ı ḥancerden lezîz

Büse-i gerdānî tercîḥ idemem būsî lebe
Rāḥatül hülküm olur mu gülbeşgerden lezîz

Dāğma oldu nemek-bāş teselli ğamzeler
Tāze tāze ḥün çekāndır eskî demlerden lezîz

Vaşla dair bir şekercik çiğnemişsin Pertevā
Va'd-ı vuşlat ānadır āğūş-ı bisterden lezîz

1. MÜSTEZÂD

1. Olmaz dehen yāramız imden mütelezzîz
Eksik daḥi sañır

Zaḥm-ı dilime tîğ-ı sitemden mütelezzîz
Çün ḥançer-i şeker

2. Şirinmezâķ ehl-i nazār sāde nigahla
Mānende-i mir'et

Erbāb-1 şikem zevk-1 ni°emden mütelezzīz
Çün gāve ‘elefhuvār

3.°Umman-1 ğam-1 °aşka tālūb gitmede göñlüm
Zevreğçe mişālī

Māhī gibi telemhā be-i yemden mütelezzīz
Ger esse de şar şar

4. Harfin dile almaz ebedī şevk u surūruñ
‘Ömründen hulāşa

Şol dil ki ola lezzet-i ğamdan mütelezzīz
Zevkī görüb ūrunur

5. Bin Perteva terk eylegil eqlāmī dimezdim
Bāri şū kadarca

Olsa leb-i kitāb-1 kalemnden mütelezzīz
Çün nī-şeker ter

ḤARFÜ’L RĀ

38. ĞAZEL

Sāhirān-1 hayrān çeşm u ğamze-i cādūsīdir
Ejdehālar hāne zār dide-i āhūsīdir

Dāğı dile eşkūfe-i şehrah-1 nüzhetgāh-1 yār
Rişte-i cān deste bendi kākül-i şebūsīdir

İntizār-1 buse şımar eylemez mi dideyī

Bāg-ı ruhsārīñ ki haṭṭı gülberīñ ŧeftālūsīdır

(s.14)

Yād-ı bālāsıyla her dem eylese efgān neĝem
Murĝı dili o seru addıñ umre-i göĝüsıdır

İltifāt-ı Pertev üftāde itse var yeri
Āsumānı hüsñüñ ol nā mihrībān mihrūsıdır

39. ĞAZEL

Müjgānı sinān bınevŧe hüsñüñ çeresıdır
‘İŧveĝer ŧemme ĝamze neki‘askerisıdır

Oldu hayali ŧuret çeŧmimde mürtesim
Taŧviri çeŧmesariñ o neı perisıdır

Merihı ĝamze tıĝ ile söyleŧde göñül
Biñnad-ı cānla o mehiñ müŧterisıdır

Sen rāhı ‘aŧkı bizde gönür yolmi ānladıñ
Deŧti ‘edem menāziliniñ en birisıdır

Reftāri itse Pertev’i hayrān ‘acepmidir
Ber murĝı-zār-ı nāzık o kebuk derisıdır

40. ĞAZEL

Neĝehiñ sihr u füsün itmede cādu gibidir
Çeŧm-i mestiñ daı ‘aynı ile āhū gibidir

Kākulũn mũşk u ruḥũn ‘atru ḥuyũn bũy-ı gũlāb
Bedenĩn ḥāşıl-ı ḥuşbũ ile tenzũ gibidir

Nāzarı bāġ-ı cĩnān raḥĩn oldu dĩdem
Rũzın ḥāne-i dil cennete ḫarşũ gibidir

Mu‘teberdir ānĩn ‘indinde raḫib-i bed ḥāh
‘Āşıkı şādık cāndādesi suçlũ gibidir

Pertev dileşde ber sebr u ḫırāmānı görũb
Demiş oldum beni ũftāde iden şũ gibidir

41. ĞAZEL

N‘ola dırsen şahā zũlm u sitemle şöhretiñ yoġtur
Ya ben bilmezmiyim ũftāde ki kem niyetiñ yoġtur

Niçũn ey der eşkem rikderyāyı muḥiṭ olduñ
Anun için der ki cānānde ḫadr u ḫıymetiñ yoġtur

Bũlbũle bu tebessũm ey gũl-i ḥandān ki var sende
Benim gibi hezārān bulmaġa hiç minnetiñ yoġtur

Ne ḫānlar nũş idũb ġamlar yedim eyyāmı ḥũsnũnde
Ve yemem ey bĩ vefā kim haġķı nan u ni‘metiñ yoġtur

Cefākār ol sitemkār ol de tek terk itme ġam ḥārĩn
Benimle ey vefā dũşmen seniñ āz ũlfetiñ yoġtur

Hũnerle gũn gibi meşhur olur señ de yine Pertev
O mehrũnuñ yanında zerrece māhiyetiñ yoġtur

42. ĞAZEL

Gözüñde eşk-ı fırķat leb de āh-u ĥasretiñ yoķtur
Gam-ı ũlfet olduñ °āşık şimdi eski ĥaletiñ yoķtur

(s.15)

Cihān mesrūri luţfuñ olması çün °azm u çezm itseñ
Beni vaşlınla şādān itmeye hiç niyetiñ yoķtur

Olur meşhuri °ālem dilrubālar bī vefālıkla
Seniñ ey pürcefā zāhirde öyle şöhretiñ yoķtur

Olur senden muķaddem āh ĥasreti vāşıl-ı dildār
Seni bildim ki ey seyli serşikem ĥayretiñ yoķtur

Belāyı °aşka düştüñ ey gönül pek nātevān ķaldıñ
Çü Pertev düşmeye pāyine yāriñ ķutretiñ yoķtur

43. ĞAZEL

Āh-ı serdemden °alev ĥiyz olsa ger ķalbimde nār
Dir gören zāhir şitamā eyyāmıdır kanun yanār

Mun°aksidir āteşin ruĥsār-ı sākî sāĥıra
Neyleyim zemzemler amma ābla āteş şûnār

Hep nişan-ı āteşi dāĥ-ı derûnun °arz ider
Ķanda kim bāzūyi °üryānındır az eyler çinār

Teşnedir ĥûn dile ol ĥamze-i ĥûn ĥārlık
Bu dil-i ĥüngeşte u sûzānımı görse ķanār

Ben Őeb-1 vuŐlat saŐa yaŐsam yaŐılsam itme  ayb
Çünkü s nmez t seŐer-i  ıyd olsa  andil yan r

S min tiŐ  teŐi ğayret ider maŐv-1  teŐin
Pertevim nım ey Pertev g r b p r p r yan r

44. ĞAZEL

Veren g n llere ğavğ  u Ő r urur ki urur
Cih na fitnedir nev zuh r urur ki urur

Geçerken uğradı bir kerecik geenlerde
Firaķ  Ő ldı bizi oldurur urur ki urur

Mey ni y ridir ağ Őa Őırf himmet kıl
M l-1 efsad ğayr l umur urur ki urur

SeniŐ muŐabbet u  aŐkıŐında itmedim taŐŐir
Egeri v r ise bende  uŐur urur ki urur

Benim de Pertev maŐz n u z r gibi hem n
G z mde nur u dilimde sur r urur ki urur

45. ĞAZEL

Ne tezvire ne tedbire ne ğ cet-i d me  almıŐtır
K Ő desine bendi c z-i ber berame  almıŐtır

Tezru u kebeku t vus emen yanında bir Őeymi
HıŐr m u n z u Őive ol peri end me  almıŐtır

Bu ŧeb deset-i hāyalim ile ŧoydum ŧöyle ol māhı
Ki üstünde ne pirāhen ne hiç bir cāme kalmıŧtır

Bütün ŧarf eyledim vārim faķaķ mevcud koynumda
O ŧūhe yāzdıđım üç beŧ satır bir nāme kalmıŧtır

Büyükler sir olub Pertev o hercāyiden el çekmiŧ

(s.16)

Ne°im-i vuŧlatıñ ŧoñ sofresi hırāma kalmıŧtır

46. ĞAZEL

Nigāhıñ gerçi kim bābil-zemin cādūlarındandır
Siyah çeŧmiñ dil-i deŧt-i cınān āhūlarındandır

Gören Mecnūn-i lā ya°kil olur āçılŧa ol kākūl
Ne kākūl-i bāđ-ı hūsn-i Leylī°niñ ŧebūlarındandır

Olur nīm-hūrdesi ma°cūn-ı gevher-i cān bî-māre
Dür-i dendānları āb-ı hayāt incūlarındandır

O ŧūh oldu egerçi haķ-ı ber-āver zāhir amma
Zamanıñ hūsunle mümtāz çār ebrūlarındandır

Kitāb-ı °aŧk oķurken halka-i ders-ī muħabbette
Dil-i ŧeydāmızıñ Mecnūn hemzānularındandır

Seniñ ol nīm sāđır-ı bade ki yok minnetim sāķī
Dilim meyhāne-i °aŧkıñ ham memlūlarındandır

Umulmazken benimçün dünki gün cānān ğıyābımdan
Demiş Pertev bu ʿaşrıñ şāʿiri hoşgularındandır

47. ĞAZEL

O şūḥ-ı kāhī ki nūş-i şarāb için kurulur
O sāʿet ʿāşıkzāra ʿitāb için kurulur

Başarsa seyl-i serşikem eğer seri kūyiñ
Ne pullar ānda āyāb uzehyāb için kurulur

Dükkān-ı maʿrifetiñ ʿankebūt perdelerin
Tehī mī şandıñ o şeyd-i zibāb için kurulur

Cevāmiʿ içre olān iʿtikāflar şimdi
Namaz vaḳti ḥuzur ile ḥāb için kurulur

Felekte her gece sāʿat gibice ey Pertev
Kenāra ālmağa ber āfitāb için kurulur

48. ĞAZEL

Deme bu suç yalnız ğamze-i ḥūn ḥārde var
Dil-i efkārda var ḥançer āzarde var

Bad-ı zehr-i sem hicrān bilürüm kañkısıdır
Diseler mārda var kākül-i dildārde var

Diyemem sūnbül-i Firdevs-i ʿizārıñdaki bū
Gül-i gülzārde var nāqe-i tātārde var

Küc-i dil zāresiniñ yohsa yeriñ ey gönca

Kākül-i yârde var kûşe-i destârde var

Nuk-i hāmımdaki teʿşir-i figân ey Pertev
°Āşık-ı zârde var nâle-i bî- mârde var

49. ĞAZEL

Gerçi her bir gözle gideceği şeyi yarâşūr
Şâhid-i hüsne-i câme-i zülfe-i yarâşūr

Lûkatı mühmel suz içinde yaraşıksız amma
Doğrusu birbiri yanınca ney-u mey yarâşūr

(s.17)

Dilde bir taht ki mısrı muhabbet var kim
Bir seniñ gibi o taht üzere şahâ ki yarâşūr

°Arz-ı hâlimdeki şükür içre şikâyet mestūr
Böyle tımare açılmaqtan ise tayy yarâşūr

Hey begim hey demedi haţtıñ okurken Pertev
Her ser âgâzde hanendeye hey hey yarâşūr

50. ĞAZEL

Lebiñ hazır haţtı nevḥîze ey haţır şiken göster
Pendâyende mesiḥe yok dime nuḡk it dehen göster

Çıragâh-ı hayat rûḥ-ı hayvan haţtı laʿliñdir
Kenâr-ı cübâr-ı âb-ı hazırında çemen göster

Ṭağıt kākülleriñ ruhsār al seyre git bāğa
Füsün it bāgbāne āteş üzere fesleğini göster

Ne mümkün bŷyī mişkintār zŷlf-i resm ey naqqāş
Sen ister bir ser mŷ üzere biñ çīn-i dŷhten göster

Seniñle bende Pertev yāre şāyān şunda bir dil var
Anı istersen  arz eyleyim isterse sen g ster

51. ĞAZEL

Raķībān ğamze i n ol şuĥu kim  aşķım diyormuřlar
Ser āmede ber belākeş  ařıkımdır ol buyurmuřlar

Mi beri bieniñ kŷyŷnde g rmŷ kendiyi zāhid
İřābet eyleyub rŷ yāyı vařlın hier yormuřlar

Na im h n vařle sormamuřlar seyr-i eřm n el
Tenāre ile uzaktan dide-i c nı duyurmuřlar

Teĝ fŷl t beki ĥat bařmıř iřte mŷhr-ı ruhsarī
Ğurŷb itmiř gŷneř ol mahveř h l  uyurmuřlar

Eger i olmamuřlar v řıl amma neyleyim Pertev
Raķīb seņ řıfatlar olĝazeli ĥaylī yormuřlar

52. ĞAZEL

Ruĥlarıñ ĥuld berin la li lebiñ kevserdir
Derĝehin c na muĥelled  alacaĝ bir yerdir

 h-ı serdem nice te řir ider ey řuĥsaņa

Dil- zār-ı âteşin ʿaşkıñ ile pür mücmerdir

Dergāhıñde ne olur biz daḥī bir gün görsek
Ṭalʿatı mihr-i cemāliñle derk-i ḥāverdir

Baña bir saġar-ı pürdür müşideñ ey sākī
Beni bu ḥāle koyub mest iden ol sāġardır

Ḥābe varsıñ daḥī nazāra ne mümkün saña āḥ
Devr-i bāşe müjeniñ her biri dal-ı ḥancerdir

Yākini şive u refṭār u ḥırāmıñ ānda
Ṭotalım seru çemen ḳaddiñ ile hemserdir

Çeşm-u ebrūsına laʿlu femine söz yoktur
Renk rüy-ı şevḳdir var ki biraz esmerdir

(s.18)

Ḥaṭṭı püşt-i leb ile başdi ḳadem ġaybe dili
Daḥī ol ḥal-ı zamirimde benim muzmerdir

Ṭarhına bu ġazeliñ bāʿiṣ olān ey Pertev
Ḥazreti kânī-i üstād suḥen Pertevdir

53. ĠAZEL

Ḥāṭır şiken sühenle dil bī-dilān yapar
Bir putdur ol ki maʿbed-i İslāmiyān yapar

Cism-i zebāne-i saḳr-i ʿaşḳ olmasa
Başımda murġ-ı Kays gelür āşiyān yapar

Bir tuđru ĥarf syleyemez tıfl iken dađı
Tađlıt in ftdesin bi yalan yapar

Baz-yi dađdar mı dım ki n ınr
Belki o Őuđlunda grb bir niŐn yapar

Va ‘iz szyle blheves ĥazı-ı nefis in
Peygle sinde her gice kaŐı-ı cinn yapar

GŐ eylemez Őemtat e‘d-ı ‘Őikn
Pr glerin ansını dim girn yapar

Gr neŐesin Őarb-ı leb-i la‘li dilberin
Tacur‘e bdesiyle  riťli girnyapar

Kalk yapıca yapıcadır ki pr-i muđan dŐ
Pertev yıķık gnlleri ol sitn yapar

54. ĖAZEL

Hem nighi hem ebruvni urur
Beni hem yeteri hem kemni urur

Dđ-ı dil yitireni niŐanghı
Her giz attıka ol niŐanı urur

Bazı ‘ank-ı Őikr iken gamze
Gh olur Őeydi ntuvni urur

Ėaneri dđi gamzesi gibidir
Zađmı amma ki bu nihni urur

Neki kine hāhū ʿerbede çū
Bir kader şanki geşti cānı urur

Haṭṭ-ı kāfur-ı bahar-ı hūsnūñ āh
Rūyine seyle-i ḥazāni urur

Görse pervāne deđil şemʿi
Āteşe bülbül-i āşıyānī urur

Ākın eylerse ğamze-i tātār
Kışver-ı dil deđil cihānı urur

Pertevā mutlaʿı Nedīm henüz
Faʿre-ı ʿaşk-ı cānistāni urur

55. ĞAZEL

Ey vefā düşmen cefa ayındı ađyār-ı yār
Raḥm it insāf it derüne eyledi efkār-ı kār

(s.19)

Şāhıma şāyestedir yok baḥr-ı ḥūn eşkde
Yoḥsa deryālarda beyʿed lüʿlü-i şehvār var

Zār iden zālīm teđafüldür tecahüldür beni
Ben ğam-ı ülfet-i ʿaşıkım itmez beni āzarı zār

Tāb-ı suzdur āha ebr-i bārān bu muḥis
Seyl-i germeāb sirişke ḳulzum zıḥār-ı ḥār

Rahm ider āgyāra şorsañ hāl-i zār-ı Pertev
Ey vefā düşmen cefā āyındi āgyār-ı yār yār

56. ĞAZEL

O şāhı görmege °uşşāk-ı rehğüzare gider
Kimi nihān u kimi böyle āşikāre gider

Figān-ı bī-eşer meçün du°āya muhtācım
Şu sengdil gibi bir āhenin hişāre gider

Serşekki girye-i āgyār ğarķ-ı eşkimdir
Çü seyli cümlesi maħu olmağa biħāra gider

Nuķud-ı nāsareveş rāyic olmadı eşkim
Yāzık metā°-ı nigāhımda intizāra gider

Ne menzil ellerine yārāndan giru ķaldi
Kemiyyet-i nāle-i dil şöyle ber ķarara gider

Ğazelde hāl-ı dilin yāna yāna şerħ eyle
Ki Pertev elden ele belki dest-i yāre gider

57. ĞAZEL

O Şuħa sevdiğimiz zāhir itmeseñ ne olur
Göñül giderse de biz bārī gitmesek ne olur

Ben āh eylemesem sen de nāzı āz itseñ
Raķiba rāz-ı nihāni bilir temessük ne olur

O gül rūħ-ı °azm-ı gülistān ider deyü bıde heman

O yerde biz de çimen gibi bitmesek ne olur

Egerçi yanmağa mumez bikem çü pervâne
Vücudi yanmadan ol örtümsek ne olur

Firāka dāir olan şöḫbeti hemān Pertev
Sāğırlığa ūrüb aṣlā işitmeseñ ne olur

58. ĞAZEL

Ğamze-i ʿāşık kuş yār ile kimler söyleşür
Merḫametiniz öyle hūnhār ile kimler söyleşür

Hālvet-i ḫaşiyye daʿvetsizçe gelmiş ol perī
Şimdi artık ʿāşık-ı zār ile kimler söyleşür

İtifāt itmez yine zūlf-i pünā-hiñin diliñ
Böyle birçoğ başlu ʿayyār ile kimler söyleşür

El yuyanlar cāndan cānāne eyler ʿarz-ı ḫāl
Ey dil-i āğāh ol ki dildar ile kimler söyleşür

Pertev olmuş güç bela çeşm-i āşināyı ğamzesi

(s.20)

Öyle bī raḫım u dil-āzā ile kimler söyleşür

59. ĞAZEL

Ne bu vaz'-ı teğafül güne ile ol bilmişçikler
Sitemdadilerinden semt-i vaşlı gösterişçikler

Seniñ mehcub rüy-ı tâbınakın olmasa gönçe
Nedir bu serhî u şerm u hayâ ol terlişikler

‘Enâni ihtiyarım almak ister dest-i şabrımdan
Demâdem esb-i nâza ol binişikler inişikler

Nidâ-yı ‘âşk-ı nâlân kurbân olduğum meşreb
Ve lakin oldurun ağıyâr ile bezme gülüşcikler

Şaffi ‘âşıkda eyler imtiyaz Pertevi imâ
İşâret eyleyüb müjgâne gamzeñ gösterişcikler

60. ĞAZEL

Yine senden saña ey şâh-ı hūbanım şikâyet var
Seni çok sevdiğimçün bende de gerçi kabâhat var

Yıkılmaz zâr-ı seyl bade-i cūş serşikemden
Binâyı muhkem vaşında ol rütbe-i metânet var

Verir hab-ı taħammül şerbet-ı şabr u sükün yoħsa
Dimez hikmet şinasan hasta-i ‘aşka ifâkat var

Beñim senden cüda hiç şorma hâli nâbi yemânım
Gözümde eşk-i hūnin dilimde âh-ı hasret var

O ‘âşık kim serende ola sevdayı ser-zülfün
Başında sâyê-i zill-ı semâ-yı ‘izz ü devlet var

Gel her dem bahâr şevki olmaz hiç hazân Pertev
Havasında cunūn ikliminiñ bir başka hâlet var

61. ĞAZEL

Ŗu dŖzende amān bir Leylī Ŗāçlı mah-ı tel‘at var
GŖneŖ ruhsareli bir mehri rehŖan-ı Ŗabāhat var

Olur ĝayrette kāla-yı zībā-yı Ŗeb-i mihtāb
Muṭṭalā āsumānī cāmeli bir Ŗūh-ı āfet var

Ermedin mi hıramıñ ey benim ṭāvus-ı firdevsim
Ki zīra hey’etiñde biriñi çıkdı kıyāfet var

Leziz u ābdār ayva u ŖeftalŖsŖ de amma
Turuncunda bu bāĝıñ Ŗeker-i āsā bir hālavet var

GŖlistan-ı dilim hālī hemān Pertev derŖnunda
O nergis-i çeŖm-i gŖr ruh ol seminber ser u kāmets var

62. ĞAZEL

ĀhŖ-yı çīn-i miŖk-i Ŗāçıñ ızdırāba kor
ĀŖub fitneyi nigahıñ pīç Ŗ tāba kor

ReŖk-i tebeŖsŖmŖñ gŖl-i hāndānı Ŗoldurur
Reng-i ruhuñda ĝonçeyi Ŗerm u hicāba kor

Ķān dŖkmeden nedenki çeker dest-i ĝamzesi
GŖyā ki tīĝ-ı ĝumĝumi rŖstem-i kŖrāba kor

(s.21)

ReŖk-i āver-i ‘aķīķ ise rengi ‘aceb midir

H n b-1 eŐkimi Őu yerine ھاzaba kor

Pertev Ned m bezmi ider mest naĖmesi
Muŗrib ki ھاarf-1 r zı mı g Ő-1 r b ba kor

63. ĖAZEL

Ėurralanma ھا sn ki mehpeykeriŐ parlar ge er
M hit bım m n kal pera ھاanrıŐ parlar ge er

RevneĖ-1 mihtab-1 iĖbal Őanurken daimi
Őu le-i kitan  sa eŐteriŐ parlar ge er

Da vet-i keyf sihir kaŐdınsa i  camı ھاal 
Yohsa kif  telleli ھاab-1  anberin parlar ge er

RevŐen eyler c n eviniŐ r znun ŐimŐek gibi
Turma sinemden merŐa  ھاanceriŐ parlar ge er

At meydanından ey  abuk suvar ateŐ gibi
Her seŐerg h esb-i p rzib   feriŐ parlar ge er

Ey  erus-i ھاicle-g h aldanma reng-i g zaya
NeŐl-1 sur as  dem u derd-i terk parlar ge er

 Aks-1 mehtab ile ey n -mihrib n  un ab-1 c y
 b u t b u ruy-1 Pertev  verin p rlar ge er

64. ĖAZEL

Nig hiŐ ger i kim bir d zdı mahirdir  alar  arpar
Hele tatar g mzeŐ gibi n dirdir  alar  arpar

Hayālîñ kim şeb-hûn-ı dil eyler fitne-i zülfüñ
Kemandân da zıber  eyyârı-saħirdir çalar çarpar

Şaķın yol virme zâhid hane-i kalbe bozub çehreñ
Metâc-ı dini ol perî ne kâfirdir çalar çarpar

Devâvîni suhen sen canden mazmûn-ı ebyâti
O kim bir nuheves napühte şâcirdir çalar çarpar

O tîg-ı ebruvanla Pertev per zaħmını hâke
Nigahıñ qahramâñı zarbe qâdirdir çalar çarpar

65. ĞAZEL

Hediye-i  aşık-zâre sitem maķulesidir
Gülân  iyâde-i bimâra ğam maķulesidir

Ben iftiħar ederim töhmet itmekle  abğ
Seniñse mu teberiñ mettehem makulesidir

Verme ki şebnem gülzâr rûy-ı yâr olmasun
Ser şek dide-i pür nemseyim makulesidir

Tehî yere şü ara tay ider niçe mazmûn
Peyâm-ı serdehânıñ  adem maķulesidir

Şikâr-ı çengel-i şâhîn olur mu hiç Pertev
O âhu-yı herem muħterem maķulesidir

(s.22)

66. ĞAZEL

Bī-nikāb u ba-nikāb arz-ı cemāl eylerdi yār
Ki hilāl-i bedru ki bedri hilāl eylerdi yār

Ki teĝafül ki tecāhül ki cefāĝah-ı ʿitāb
Etdiĝi çevri gehi bedensu āl eylerdi yār

Gāh küstāhāne ħarfendaz vaşıl oldukça ben
Dest-i nāzın perde-i ruhsār-ı āl eylerdi yār

Gāh-ı teşvīk vişālu gāh tenbihi firāk
Ki ferāĝ-ı ʿaşk ile emr-i mühāl eylerdi yār

Gelmez idim ki vefā-mānendi Pertev yādına
Ki benim çün ĝayr ile çeng-u cidāl eylerdi yār

67. ĞAZEL

Gönlüm ħayāl-i dilbere mesken degilmidir
Çeşmim o cāy-ı dilkeşe rüzen deĝilmidir

Āĝuş-ı teniñ vuşlata gelmez çün ol perī
Nūr-ı muşahhaş olduĝı revşen deĝilmidir

Bir tutma yār-ı şadıkını bī-vefā ile
Hercayidir surūr u ĝam odun deĝilmidir

Bigāne āşına yine ʿummāna talmada
Erbāb-ı ʿaşk ʿaqlına yelken deĝimlidir

Cevr u cefāyı yār sitemkār Pertevā

Luţf-ı sipehr-u dünden ahûn deęilmidir

68. ĞAZEL

Ebrûları bir meţla^c-ı bî mişlu bedeldir
Vaşfi dađı kakune-i ruhsâr-ı gazeldir

Ğühayı kıyâmet koparır her nigeinde
Çeşmi simi u sem-i ebrûy-ı cidaldır

Şeşimla zülf ider işrâb-ı hayâti
Şirmüje hem neşe-i şahbâyı eceldir

Ol hüsün cihân süz ile ol şu^cle-i âvâz
Âteşfigen hâne-i cân olsa meheldir

Reftâri levendâne u güftâri zabânzed
Pertev gazeli gibi hoş arende güzeldir

69. ĞAZEL

Bir tatlı söz lebinden ânıñ nâşunidedir
Göya ki la^cl-i nâbi mühürlü  aķıdedir

 fâķı kıanda h n muhiţ-ı ser şekden
Göşte-i mâh-ı n  bile t f n dıdedir

Diller mey n z lfde giryem pesendayidir
Raĝbet ken rı c da bel  zıllı bıdedir

P malı c re ĝayrı yeter kıl m s  ade
B l sı  arzı h limiziñ haţt keşidedir

Çū kân-ı zülüfden ser mi kâleme nâ ümid
Ey şehsüvâr bütüñ de bu bir ümidedir

(s.23)

Hayfâ o hât bir âvermek berķ-ı âhımdan
Gülzâr-ı hüsñün u behçetî afet-residedir

Pertev o mehl-i görmek için bir mühasebe
Her dağdar-ı şerhe-i dil bir ceridedir

°Arif efendi tezkire-i şanî rikab
Her beyt-i dilnişinleri bir kaşidedir

Medhiyesî yalında onun vaşfi ola ger
Cümle medayîh şî'ri ebr-i neşidedir

70. ĞAZEL

Sen ittiñ °aşıķ-ı nalinde hep kimin şuçı var
Fiğân-ı giryede ey ğonca-i leb kimin şuçı var

Şeb-ı vişâli riyasız seniñle söyleşelim
Benimse her gece şuç ya o şeb kimiñ şuçı var

Şuç öldüründe değıldir evvelinde verdiler
Şah-ı ğamze-i yârim °aceb kimiñ şuçı var

Şikâyet itme gönül cevri bî nihayetden
Sen eylediñ ğam °aşķ-ı taleb kimiñ şuçı var

Ḳabāḫatī o gül-endame bulma ey Pertev
Dil oldi nāle u zāre sebeb kimiñ şuçu var

71. ĞAZEL

Bülbülüm böyle gül ʿizārım var
Āhu zār itmege medārım var

Naqd-ı ḳalbe ser şeki yoḳ mu revāç
Zeru zurum yoḳsa zārım var

Uydu bir bī vefāya gitti göñül
Ne enīsim ne ğamḡusarım var

Guş idip nālišim o güller ḫisār
Demiş onuñ gibi hezārım var

Feleḡiñ devletinde ey Pertev
Bed-mihr öyle bir nigārım var

72. ĞAZEL

Bu ḫayret şanma kim ʿāşıkta Mecnūn olduḡundandır
Nigāh-ı fitnesāz çeşmi meftun olduḡundandır

Şenākār ḳaddi belasi hep erbabı nazım olmak
O şuḫuñ ḳametī gayetle mevzun olduḡundandır

Niçün nefrinle laʿnile mezkūr oldu dirlerse
Raḳib-i bedbeniş menfur u melʿun olduḡundandır

Görüp giryān benī bezminde bilseñ olduḡundandır

Suāl itseñ o zālime derki memnun olduğundandır

Saña maḥzun maḥzun Perteviñ baqışları şahım
Fedākār olduğunu bilmiş de dilḥun olduğundandır

(s.24)

73. ĞAZEL

La°liñ hicab zeḥm dilimle dilek diler
Ḥaṭṭıñ henüz ḥaḳ ḥuḳuḳ nemek diler

İtmez mi siḥir dide eşere baḳ ser düşede
Maḥpusi çah-ı babül olanlar tıñdiler

Ḥubanki zülfün eyleye berçide şanıırım
Zincirlerle ejderi balaya çektiler

Çoktan sual-i ḥaṭır mehcur olunmadı
Vuşlatla nā muradī bıkam edecekdiler

Pertev ḥumar-ı bade-i la°liñle ḥastadır
Olsa dehen guşa-yı suḥen istemekdiler

74. ĞAZEL

Çün döḥter-ı rez müğbeçe me'nūs değıldir
Eşkest gün şişe-i namus değıldir

°Āşḳ ateşi goncide-i kem ḥevşıla olmaz
Kim bir kadar ol şem°e-ī fanus değıldir

ıl erkesi ey amze-i tatar emin kem
Dil memleketidir memleketi rus deęildir

Dınbaleru tıflı ola mı aşı-ı serbāz
Nekare ki hem velvel-i kus deęildir

İsterki serapā ola endamiņa miret
aşt-ı dil-i Pertev yalnız buse deęildir

75. AZEL

Sade revlinde dađı vardı şafayı dięer
atla şahid-i ruđ giydi abayı dięer

aşrı ayın oldi neşmine sultānı ayal
Şadr-ı ser suffa-ı dil āna saray-ı dięer

alet bade-i nāz itmiş iken pür ceniş
Neşe-i meyde sana verdi avayı dięer

Tiri amzen ola ün ey aşı ya mihmānım
Candan üzeki bulamam ben ona cayı dięer

O periden olacađ buse lebde aşte yab
Eylemiş aşı-ı şuride rı cayı dięer

Saye-i zülf dolar eve olan asude
Pertevā isteye mi zıllı hemayı dięer

76. AZEL

Ol zālimiņ sitemleri hep atırımıdadır

Zahım-ı diliñ elemleri hep hatırımdadır

Her bir şekencigerden cane kemend ider
Zülfün o piç u hamları hep hatırımdadır

Ben kan yaş ağlar yiken o me badenuş idi
Ol bezmiñ iş demleri heb hatırımdadır

Oldi eger çi vuşlata tabdil iftirak
Hicriñ henüz gamlari heb hatırımdadır

(s.25)

Cevru cefasını şayamam yoħsa Pertevā
Ol mehvişñ keremleri heb hatırımdadır

77. ĞAZEL

Neylim servikadan aşıkā yer vermezler
Gülñihalān gibi ğonçe-i ter vermezler

Āşıkān derbeder olsun deyu eyler ħuban
Ĥud beħud böyle tehi zinet vefir vermezler

Aldıĝñ gözyāşıdır ħün-u dilim la'l-u āķik
Saña aĝyar begem böyle göher vermezler

Raĝbeti var o mehiñ bezmimizi teşrife
Neylim ruşsatı maderle bızır vermezler

Sende rezuħteren āl varñı ver zevķini gör
Çünkü Pertev saña dünyāda peser vermezler

78. ĞAZEL

Vişal-ı bezmi dilara baña hiçapladır
Ki dürbinde kırbı-nazar niķabladır

Ferib ĥurde-i ab-ı zülal vaşıl olalı
Serab-ı rik revan-ı pay-ı dilde abladır

Serşek-i ĥün dilimden međerki renk almış
Çu ĥüsn saĥte gülgüne u gülabladır

Hemişe feyz-i nazar ile nakış olmada tam
Ki bedre-i mehi nū mehre intisab ile dir

Teveccüh-ı dil üstaddan alıp Pertev
Baña bu feyz-i suĥen āndan iktisabladır

79. ĞAZEL

Sende bul bencilin sen gibi bir yarda gör
Saña derdimi diyemem gel yüreğim yarda gör

Hele bir zâlime düş ol da efendim şahım
Cürm-ü nakerdeleriñ eyleme iķrarda gör

Bu taravetli rıķ sadeyi bir demahim
Kıplasan ayine-i ĥüsnünü jengarda gör

Zahid işreb-i yehud ile görülmez neşe-i
Zevķ-u rindaneyi bir meykedeye var da gör

Yüz verdi mi sana ol gönçe-i naza ey Pertev
Nakd-i eşküñ yoluna eylese işar da gör

80. ĞAZEL

°Āşıkların ned mine huzura cemāl oğur
Çeşm-i zebān-ı hal ile ism-i celāl

Vaşf-ı nigāhını oğumadın da canıma
Her bir hudenki kışsa-i Suhrab-u Zal oğur

Bezmi nigāra kendini da°vetli °addeder
Hicrān nameden ona harf-ı vişal oğur

(s.26)

Ders-i cefāyı ezber edüp tıfil iken o şuh
El-an unutmamış dađi Ğafız mişal oğur

Bir bir o şuhder u nihanın beyan eder
Harf-i Niyazi olsa da dil bī mecal oğur

°Arz eyle Pertev ol şehe bu şi°ri tazeyi
Zannım budur ki eylese de infī°āl oğur

81. ĞAZEL

Rica-yı vaşıl ile dil arzuhal edüp neyler
Muhal-i fikir ile olmaz hayal edüp neyler

Fusunla beni zulfün esir kılmış iken
O gamzelerde yine mekr u al edüp neyler

Cefasını çekecek rutbetāb lazımdır

°Aceb beni bu kadar bī mical edüp neyler

Belen hikayet-i zerdüz u bur yabani

Bu karhane de kesb-ü kemāl edüp neyler

Mışaldir ana Pertev çu şem°-i pervāne

°Aceb gönül yine fikr u vişal edüp neyler

82. ĞAZEL

Gülñihāl-ı nevresim tuba hırām olsunda gör

Ol hilāl-i ebru-yu bedr-ü hüsñ-ü tam olsunda gör

Şane revneķ dāde versin zülf-i pīçā pīçelik

Hāl-i aşık gibi bir de bī nizām olsunda gör

Çeşm-i bimārına aldanma hazr-i müjgāndan

Her birisi kast-u can ile siham olsunda gör

Gerçi kim haṭṭ-ı siyahtir mağrib-i mühr daḥi

Māh-ı tābān cemāli bir de şām olsunda gör

Rüy-i yāre tāb yok Pertev nigāh-ı vakte

Sen o hūñi ğamzeyī mest-i müdām olsunda gör

83. ĞAZEL

Şu vakt-i oldu daḥi gelmez mi sākī yevm-i şenlikler

Siyāh rüzedir kārşuya çıkmaz mı yemeklikler

Niçün her demde yok meclisde huban-ı nemegrizan
Olür elbet kenar-ı sofra-yı meyde nemegelikler

Raķib olsaydı hemreh bizlere gülgüşt-i sahrâda
Zemin hilede eylerdi vâfir güstebeklikler

Niçün isrâf edersin zâhid ol riş-ü râzısın
Yapıp şatsıñ ne olur yüz kadar kuyruk sineklikler

Açılmaķlıķla taze taze dâĝ-ı zaķmı ey Pertev
Yine zîn oldu yer yer ravza'ı dilde çiçeklikler

84. ĞAZEL

Kâkülüñ piç u tâbe nâz eyler
Çeşm-i mestiñ şarâba nâz eyler

(s.27)

Rengi zülfüñ verir şebe hiclet
Mehru hün âftâba nâz eyler

Tâbı hüsnüñ kumâşdır ru çeşmi
Şerm-i rüyün niķâbe nâz eyler

Ğulum desem ol şehi hüsne
Belki redd-ı cevâba nâz eyler

Mest-i aşķındı bir zaman Pertev
Gözleri şimdi hâba nâz eyler

85. ĞAZEL

Lebi dāğı firaqa cān Һasret dide gelmişdir

Visāli ārzusuyladır ümide gelmişdir

Nizāmı hāli āşık nābāmanlıkda bulmuş kim

Hevāyı zülf-ı Leyla ile Mecnūn bide gelmişdir

Çekilmiş āb u tābı mehri gördüm māhi nū şāndım

Perizādem mimanı ser çeşme-i Һurşide gelmişdir

Rehe cānānda çün naşşupādır meşhedi āşık

O rāhe resmi du^{ca} ettir ki cānlar gide gelmişdir

Müyesser olmadı tağ bili destü pāyı cānānın

Bu yıl imsākı māh-ı rūze Pertev ‘īyde gelmişdir

86. ĞAZEL

Һārlar şāh gülüñ destinde tīğ keyfidir

Gonçelerde bülbülüñ hep kaçtre-i Һūninidir

Şöyle ruħāni nijādında olurmu ‘āşıkı

Cennet dünyanıñ ol mehpāre Һūri ‘aynīdir

Mehru meh ruħsarı veche zülfü sine ruzu şeb

Һallerde āsumān Һüsnünüñ peruyenidir

Kendiden geçmiş yātūr ol şūh mesti nāz olub

Büse çin olmaкса kaçdıñ turma vaққat-u Һinidir

Neşedar olmaқlığa minnet bi Petev ba^{de}- zīn

Bezmi vaşlıñ la^{li} cānān bāde-i renginidir

87. ĞAZEL

O puryuşek beli gerçe hoşca hırām nāz u edāsı var
Aralıkta neyleyen ülfet eyler iken birāzda fedāsı var

Dil zāre murğ-ı sema havada hāsed eder desem oliverir
Ne kadar uçarsam eğer sezāser kākülünde yuvāsı var

O şeh memālîñ nāzu eîşvenîñ āşıkânîñ ey gönül
eUleması var sulehası var ukelası var budelası var

Dil-u cān çıkārsa ne şüphe kārşu sırdır muqaddem yārla
Gelurim demekle inānmadım bakalım dāhi eacabāsı var

Beni dāhi mahrem rāzı mı eylemedi bu rutbe yakın iken
Sana Pertev'îñ şanıırım ki birāzıcık niyāz u ricāsı var

(s.28)

2. MÜSTAZĀD

1. Ey baht uyān haţţ-ı siyehtār senindir
Hem renk olasın tā

Gencine seniñ olmaz ise mār senindir
Var eyleme şekvā

2. Bir buse ki biñ cān verir āşık-ı nākām
Göñül ālūr almāz

Ey şah-ı sitempişe bu esār seniñdir

Yok söz buñā aşlā

3. Biruz-ı dem ki kim harem sinede tıttım
Hancer-i teber elde

Ben bildim o bī merhameti ʿiyār senindir
Sen bilmemisiñ yā

4. Gör dide-i giryānda ʿaks-i raḥ ālıñ
Gayetle yākışmış

Ey şuḥ-u leb cüda bu gülzār senindir
Gül ile temāşā

5. Nazāreye lerze dile ḥayret verir ancak
Pertev yine ḥoşnūd

Ey seru ḥırāmım yürü reftār seniñdir
Çün fitne-i berpā

88. ĞAZEL

O zālīm ḥāl-i zārım şanma istifsāra gelmiştir
Yine tekrar-ı bimār etmeye azare gelmiştir

Hemān hāşāk seylāb-ı sirişk olur benim cānā
Ḥayālin her nedem kim dide-i ḥumbāra gelmiştir

Senin zünnār bend-i küfrü zülfün olalı ey put
Sanemler aşkıma imān edüp güftāre gelmiştir

Ne vech ile diyem ben pek o ḥāl-ı rüy-i tābāna

O bir pervānedir kim ŧu‘le-i didāra gelmiŧtir

ŧikeŧ ŧiŧe-i dil idi kaŧdı ol mehiñ Pertev
ŧanurdun nuŧ-u cām bāde-i ser ŧāre gelmiŧtir

89. ĞAZEL

Eŧgüftedir u bülbül’e yeriŧe ŧiŧedir
Tasvir-i ŧircāme dađı biŧe-i ŧiŧedir

Sengin behār-ı güherleri cevriyle kırmadır
Güya bađılsa çarđ-ı sitem pīŧe-i ŧiŧedir

Hüsnüñ telaffuz etmeđe ħācet ne dildedir
Zabt-ı peri-i ma‘na endiŧe-i ŧiŧedir

Vermez ziyān cevher-i ‘aŧka cunūn-ı dil
Ħar ey kuh kuh ħamme tīŧe-i ŧiŧedir

Āb-ı güher verilse dađı ŧiŧe-i pāreye
Pertev güher hemīŧe güher-i ŧiŧe-i ŧiŧedir

90. ĞAZEL

Gönülden ārzū-yi rüy-i ŧuđ u ŧenk geçmiŧtir
Sipher-i gine dirle vađıt-i sulh-u cenk geçmiŧtir

(s.29)

Gammı aŧkıñ hüçusun görse reŧk-i қаhraman gamzen
ŧanırdı rāy-ı dilden leŧker-i hüŧegen geçmiŧtir

Görenler ihtîşam-ı mevkeb-i ‘uşşâk-ı rûsvayı
Dediler yân-ı beyân eksikre ‘ârunun geçmiştir

Şitâb etme hemân git durma ey dil aşk-ı râhında
Yuva dide sabâr- reftâri çok pâlının geçmiştir

Nigâh-ı endâz rûy-ı inşâ nigâh olmam ey Pertev
Benim âhım feleklerden dokuz fersenin geçmiştir

91. ĞAZEL

Gamze can almağa pür çuş u huruş olmuş gelür
Afet-i iman u din ve akıl u huş olmuş gelür

Şöyle bakmış nar-ı hasretinem benem pervaneyi
Bezme çün şem^e-ı Fûruzân şule-i puş olmuş gelür

Nakl-i şeftalüye ya dal değmemiş mi neyleyim
Bade-i cam lebinden bage nuş olmuş gelür

Kağrâmanlar olamaz tab-ı aver nezaresi
Bu geliş derler ki ol hûni beşüş olmuş gelür

Bir zamân cam-ı lebin mestiyedi Pertev şimdicek
Hane-i hımara varmış badenuş olmuş gelür

92. ĞAZEL

Mübâhat et benimle sâkî böyle mest-i nadirdir
Mey nişâmem dehânem buy-u meyden yine tahirdir

Bilür bir çevre bin mazmun söyler yârun geçmez

Bilen şart-ı vefâyı var ise  alemde  airdir

Olur semt-i fira a kendi talib  ubhesiz  a ık
Bil r mu tad-ı hicr n etmen n resmen sinn-i k firdir

Benem men -ı  im-i h n va lın ile korkutma
Dey p i mekden imsak ideli bin ahd-i vafirdir

Rahid-i zir ruz-i siyamn matla -ı Pertev
Tutalım kim hil l-i  iyd ebrusunda z hirdir

93. GAZEL

Kuhsar-ı gamm-ı hicr n dile h mun gibidir
Rutbe-i kıs bana nisbet ile d n gibidir

Mehri var neyleyim ama ki ma  linde de il
Ruz-u ra bete o mehparedir gerd n gibidir

D  en aff olamaz bar-u zenub-u m crim
Ten aludeyem rahmete kalmayun gibidir

Bim a yar ile isar-ı siri ke etmeyeli
 e mim ey nur-u be ar hayf ki medyun gibidir

Rındu zahid misil-i  i e ger u d v na
Bezm irfanda nadan da i taun gibidir

H n-u dide leke-i c rm  ider pak-ı cu  b
Tevbe  erk-i gene m znibe sabun gibidir

(s.30)

Pîr u nutk şehin şahı suhen-i neşet olan
Ġazel in böylece zeyl eyleme kanun gibidir

Hele ben zihem hür tirañ gāhem Pertev
Bilmem ama dil biçarede orgun gibidir

94. ĠAZEL

Çeşmim ki hicri la°lin ile hünçikan olur
‘Ummān-ı eşkim °āleme mercān-ı feşān olur

Haţtar-ı hükümü fitne-i āhir zaman mıdır
Mağribde mehr-i hāveri gördüm °ayan olur

Leyla olunca kāse şekn-i Kayse gām mıdır
Maşuş olan sitemle daħi imtinān olur

Bir hāle koydu hālet-i °aşkıñ beñem beni
Görsemde görmesem daħi hālim yamān olur

Seniñ sitemden özge yok eyvah Pertevā
Şimdi şikeste-i gönlüme rāht-ı resān olur

95. ĠAZEL

Gerçi bī hūş ne ki hüsñüñe menfūruñdur
Beni bu hāle koyan dide-i maħmūruñdur

Şāh-ı iklim-i hüsün sen ki sipāhiñ fitne
°Aşkı bī şekde revān gamze sileħ u şūruñdur

Nigehiñ dāğda müjeñ zaħm-ı açar cāne dili
Yaraya merhem olan sine-i kāfūruñdur

Döndüren saġeri elmasa ŧerāb-ı la‘li
Sākiyā ‘aksi lübb-u sā‘id billūruñdur

ŧebe dicur firaķıñda olurduķ ġümrah
Meŧ‘al-i kafile-i ‘aŧķ seniñ nuruñdur

Dil virān ġüher ‘aŧķıñ eyle pūr maħzun
Pertev dil ŧude ol goncede goncūruñdur

96. ĠAZEL

Ĥal daħi ol āfetiñ zenge-i ŧadıranlanur
Çeŧmi nigāh-ı heŧm ile kaħir u kaħramanlanur

Kaŧımı kemān-ı Rüstem u Hürmüze tır-i Zāldır
Zülf-i kement u ġamzesi nize-i cānistānlanur

Zāl-ı zamāna ġamzesi fenn-i Ĥadin ki öyledir
Zühre ŧikāf baķıŧı Rüstem-i dāstānlanur

Rüstem iderse pūrunu ġüŧte-i ġazabla ġām deġil
Kūlu gibi sıtūsiniñ olsa da yine cānlanur

ŧadme-i ‘aŧķa baŧını ‘aŧķıñ eyledi siper
Bilmedi ġürz-ı ber zide urmaġıyla giranlanur

Ĥuvvet u zūrī yoġsa laġir ise ne var ġoñül
Pertev feyz u ‘aŧķ ile ol daħi pehlūvānlanur

(s.31)

97. ĞAZEL

Nigāhıñ her nedem yazdı şah u ruy-u neşterler
Seraser gülnihāl gülistan hevfiyle kandırlar

Seniñ simin bezek levh-ü duªa-yı nurdur cānā
Nezaruz ersinem ānı aġuşuyla müştarlar

Beni ey ehl-i zevk agāh kılmıñ idi bir mikeş
Şerāb-ı telhi saķiniñ lübb-ü şirini şekerler

Hayaliñ ile evrak-ı dil olsa meclis-i taşvir
Sirişk-u hūn-ı dil halkerde eyler simler zerler

Virleden küdeñ şidadlı üstada sulţanım
Dibistanda kitab-ı şahide-i ªaşk ezberler

Buyur kim cilvegāhıñdır cemzar dil-i Pertev
ªAcaib nüzhet-i ara u fercaşādır ol yerler

ĤARFÜ'Z ZĀ

98. ĞAZEL

Her şūh bir üftade-i kempāya seza olmaz
Azad bile olsa ser u sayesiz olmaz

ªUşşakda beyhūde mi şeydalıġı taşsil
Sevda gerbazar-ı cūnun mayasız olmaz

Gürbay-ı u geda pîr-u civân kebru Müslüman
Hâlince veli da'ıye-i dayesiz olmaz

Bintül 'inebe tıfıl değıl şugl-i 'ebes mi
Naresteleriñ perverişı dāyesiz olmaz

Ger şah-ı cihân olsa gedası yine Pertev
Her şuh ber üftade-i kempāyesiz olmaz

99. ĞAZEL

Olmaz helel pezir bezm-i iştiyakımız
İrse şabağ haşre şebb-i iftirakımız

İster tegafül it bize ister nevazüş it
Biz bozmayız hulušta cānā siyakımız

Ağyara kim iderdi medar o iltifat
Tes'ir iderdi ol şübhe harf-ı nifaķımız

Ħak-ı niyaze naķd-i serşek olmadan nişar
Virmez iyyağı saķi-i simin saķımız

Var yok cevab-ı būs dehen çün olunmadan
Pertev şarıldı mū-yi meyana meraķımız

100. ĞAZEL

Dime tıfl-ı dile gehvaresi cünban uyumaz
Ħavf ider sakin kāşane-i viran uyumaz

Bahr-u cüşanı uyuttu kaçarat-ı eşkem

Neyleyim şular uyur dide-i giryan uyumaz

Maḥv olur ʿaşkı̄m ile ārzū-yı herdu sera
Düz u şebler uyur kı̄nda ki sulṭān uyumaz

(s.32)

Dilber-i şive gerek ʿāşık-ı raḥat mı bulur
Kameryān şerusehi olsa ḥaraman uyumaz

Mest-i mehbayı lübbüñ hab-ı ḥayali eyler mi
Zevk-ı mehtabı bilen olsa da sekeran uyumaz

Kakül'ünde niçe asayiş ider dil-i Pertev
Fitne-i ğamze ile dide-i fettān uyumaz

101. ĞAZEL

Biz gerekse meramı yuvadan uçurmuşuz
Bu mu ümidi bam-ı seradan uçurmuşuz

Sengin dilinde yaramıñ olumuştı caygir
Ağyarı şanʿat ile kı̄yadan uçurmuşuz

Pür şūʿleyim sermede niçe lanegir olur
Mürġān kı̄ysi mi beza u hevadan uçurmuşuz

Uçmağ semt-i cild-i şakili deĝil deme
Biz şeyḫi zühd-ü ḥuşun diyarından uçurmuşuz

Bir kere oldu sayanegiñ fark-ı Pertev'e
İkbalisi zıll-u bal semadan uçurmuşuz

102. ĞAZEL

Kahice pīşegahına yāriñ muvazıfız
Ol şehr-i yār güşür-u hüsne musahıbiz

Ki ğazel-u gāh naşb olur rastanına
Güya ki günü yarda ehl-i münasıbiz

Tahrir-i vaşf hal u haţtı cümle kārımız
Dîvân-ı hüsni u ānda biz daħi kātibiz

Meclisde sakit olduğumuz °ayıb olunmasın
İtmek için o şuħi taħayyül-ü merakız

Düştü gönül ol şahidendir çare Pertevā
°Aşıklıĝa eğerçi ana na münasıbiz

103. ĞAZEL

Diyen var mı °aceb ol ĝamzeye ĝaddarlık bilmez
Ya ol çok başı zülf-i kâfire mekkarlık bilmez

Neler eyleyenler bu-yu ser u samana şorsunlar
Tevazu° pişedir gerçi o zālîm varlık bilmez

Ķomuş yek tahtadan meydana daran-ı bir fedākara
°Acaibdir dil dîvâne hiç pazarlık bilmez

Esiriñ oldu ama bakma taķşiratına şahım
Gönül sulţandır hiç tarz-ı hizmetkarlık bilmez

Gücenmem hatırım rencide olmaz Pertev ol şuha
Daği yek tıfl-ı ... dildarlık bilmez

104. ĞAZEL

Gül u bađ ile sertaba gülistān olsam eğlenmez
Gülerken güldürürken belki giryān olsam eğlenmez

(s.33)

Deđilse ešnager perde-i güşek fiđanımla
Ni asa nice dem bezmiñde nālān olsam eğlenmez

Fırađıñla benim gülbemde hālīm başka hālettir
Benim hanında gerşada sal mihman olsam eğlenmez

Yanup yakıldıđı gāhice ađyariñ nūmayışdır
Ki ben sözi diltārımla büryān olsam eğlenmez

Benim de ‘aşkımla hüsniñ ile ğayrı tarz u tavrım var
Serapā saki çün müret hayran olsam eğlenmez

Sana ta şöyledir ihlaş u teslimiyetim cānā
Eđer her defa da biñ kere kıurban olsam eğlenmez

Niçün sen gizli gizli eylemezsın ah-ı Pertev ben
Eđer çak-ı efgin cib u geriban olsam eğlenmez

105. ĞAZEL

İtmesün çeşm-ü füsunger gamze-i tınaze naz

İstemez yadırlık itse şeyd u şehbāze bāz

Nutku dil āgāh-ı müret serair olmasa
Mün°ekis olmazdı şi°re Hafız Şiraze raz

Ey yazen-i tîr nigah yarun çekdiklerim
Çille-i keman ebrûlarıñ hemyaze yaz

Güz u dehl olmağ usulat-ı aşina bir kimseye
Olmadan yañdır u hani mıtreb nasāze saz

Böyle tağsim itti kısam-ı ezel kim Pertevā
Çok gelür ruz-i kıana°atkara şahib-i āza az

106. ĞAZEL

Mürğ-i şikeste per-u balıma hiç vermedi yüz
Şahbāzın ciğerin tu°ma eden hūne-i göz

Ateşin rüyuni ahım ki °uluvv-ı hız itti
Hane-i kalbe ne var düşse sedr-i yerine göz

Hazım olunmaz idi bir vecihle cānā sevgüşek
Gernümeğdan lübbü la°liñ ana ekmesine tuz

İtse de her tağdir-i hağır-ı zarım muğayyer
Ben o miret-i ruğıñ üstüne kondurmam toz

Zannım ol bar olacağ Çin'e giden kervana
Nice tāb āver olur pür çemene düş u damuz

Terbiye ile deyü ādeme oğlan götürüz

Daħle Őayeste mi Őofi gibi boynuzlu kz

Őabitiñ Ői'irini pek vdk efendim ama
Pertev'iñ bu ğazel pkine var mı ya sz

107. ĞAZEL

Dil prŐerħa u mcerred mi ҡoyma daĝ-1 szansız
YaķıŐmaz lalezar elbette ey glruħ-1 ıraĝnsız

Verirken meyyid pazar-1 saman aŐka rsvayı
Beli germabe zinet-i yab olur mu hi uryansız

(s.34)

Ķad blsımiñ vaŐfında kute dest endiŐe
ĶadiŐi zlfi bir efsanedir gya ki pynsız

Serap daĝ-i sinem diderz tr-i ğamzeñdir
Eman it ndegin eŐmadan u gam itme mjgansız

Cevab-1 Glip pr maye ni eylesin iħy
Bu Ői'riñ Pertev hoŐ Őret ħsn dil-i cansız

108. ĞAZEL

Lik n lenler ħayat istemez
DŐen bahri aŐka necat istemez

Biybnda Őahra nr u cnn
Ķarar u devam u Őebt istemez

Olan hâkim-ı hıttâ-i mülkü ‘ışk
Yedinde temessük berat istemez

Ana dirler ‘âşkına ma‘şukuz
Verilse eger kâinat istemez

O mihri sipher teğafül demiş
Benim Pertevim iltifat istemez

109. ĞAZEL

O yâr yaralar açmak bilir daği şaramız
Heman cür u cefa itmek yere er yaramız

Bilir mi halleri dilleriñ ne ‘âlemde
Niçün o zâlim ‘aceb zülfüñ ârayub şaramaz

Dil fikindeye rahm eylemez misin şahım
Ki derdini diyemez yana yana yolvaramaz

Hayali böyle kalur miydi gözde u emâni
Ne çâre pençe-i müjgâne geçdi kırtaramaz

Sen eyle gâhice teşrif gülbe-i Pertev
O saki ey mih-i Ke‘an neylesin varamaz

DEHÂDAN DİLBERDEN

110. ĞAZEL

Hüsre u mülket bidâd ki dirler o biziz
Mâili nâle u feryâd ki dirler o biziz

Reg u eşmi dil  aşktan iden h nriz n
Neşteri ęamzesi feş t ki dirler o biziz

Gitmeyip ş hire terk u fed y  aşla
Bendesin itmeyin  z d ki dirler o biziz

Katneyi esmi fusun s zi iden  ş fte
Dilber tarz-ı nu ic t ki dirler o biziz

Yaln z Pertevi dil h n ider zan itme
Sitemi  aşıka mu t d ki dirler o biziz

(s.35)

ĖARF 'L S N

111. ĖAZEL

 rsuyu  rzudan k le-i zer h ri kes
M siv dan u sulh h-i y r iseñ b z ri kes

Aşmayib da v yi b   hi hatı serkeşi
Tię-i şe'-i h sn ile ey ęamze ol mek ri kes

Meşrebimce c m serş ri der benden derię
Meclisi meyden ay ę-i s ki-i ęadd ri kes

Olmasun p ide-i payi hay liñ sevdigim
Tię-i ęamze-i g le sergi suyi  anberi b ri kes

G lşen-i k y nden ey gelin tir z-i b ę-i n z

Deşne-i düşnâm ile pāyi rakīb-i hārī kes

Hud buhud güftü şinidem kuh-ı ğam  aksi mecef
Kil hezer pür güylekten Pertevā güftārī kes

112. ĞAZEL

Tāb-ı āver olup zülfü şebe eġter elmās
Virdi geceye feyz seher hāver-i elmās

Şandim ki semān cān evine sāvīka indi
Destiñde seniñ parlıycaġ hañcer-i elmās

Yaġut denir saġıra şahbā ile  olsa
Pür olsa  ıraġla denilür saġır elmās

Hüykerde rehin bus ideyimde beni öldür
Sem olsa da hoştur yine gülşeker elmās

İşden mi sayar ehli hüner mällā nāmi
 Ālemde çoban-ı gem ola nām āver elmas

Memzuc  ıraġ-i nüş ideyim bādeyi sākī
Gülgün kıoya der ba iş rengin fer elmās

Çirkin mi olur bozsa çiçek ol gül zibā
Maţbu  tıraşıyla olur peyker elmās

Nuk-i müjesi kendi lebi h nuna teşne
Yaġuta eşer eyleyemez neşter-i elmās

Sengin dilan olsa nuvār-ı hasret rāġat

Kim gördi yānarım olduğuni pester elmās

Gel padişah taht-ı çümenzār deđil de
Başındaki pürjālene ol efser elmās

Ĥalkıñ serr-i bī devletine ıoptu kıyāmet
Sen eyliycek böyle serin maşşer-i elmās

Tebĥāle-i la°liñ görüb ol gonçe-i nazik
Yaķutta şāndım olur āb u ter elmas

Āh eyler iken kaţre-i eşgü de dögersin
Pertev sana şāyeste midir mücmer-i elmās

Ben galibe hemseng olmazsam daĥı şimdi
Vaķtiyle olur senigisiye cevher elmās

(s.36)

FARİSİ

113. ĖAZEL

Yār yār ançunan ki hiç mepürs
Rāzdār ançunān ki hiç meprüs

Bāde-i nāb-ı la°l-i meyguneş
Hoşguvār ançunān ki hiç mepürs

Sib u nareñ bostān-ı nigār
Abdārı ançunān ki hiç mepürs

Cevheri dademet ki dil nāmeş
Yādigār ançunān ki hiç mepürs

Dilber-i hoş hırām Pertev zār
Şivekār ançunān ki hiç mepürs

ḤARFÜ'L ŞĪN

114. ĞAZEL

Ahlar varkim lekimde enber ateş bāruş
Cuyklar varkim gözümde Kulzum zuḥāruş

Cān alır her bir nigeḥde çeşmi mesti hem yine
Bālış-ı müjgan-i yaslanmış yatur bī māruş

Ḥala varım ol mehmet şarāb-ı noḥuta
Ya'ni eṭrafında devrān eylerim pürgaruş

Bir siḥir ki kimdir virmeḡānda nagihān
Ol beni göründe kaldım şuret-i divāruş

Ğamzeler Pertev niçün taḡdime eyler verzeşi
Lakinet güftar hoştur sekte-i eş'āruş

115. ĞAZEL

La'liñ şafāyı bāde-i engur kaplamış
Rezi duḡterin piyāle-i billur kaplamış

Deryāyı eşki suzurun eylemiş serāp
Ṭufān-ı ber şerāre-i tenur kaplamış

Olmuş eđerçe cümle-i uryân Pertevşem
Cismi laţifini göremem nur kaplamış

Pürhal imiş çiçekli kumâş ruğun didem
Eşku fezârı mı didi zenbur kaplamış

Bir tatlı buse sen dađı Pertev ben almadan
O sekrin lebî haţ pürşur kaplamış

116. ĞAZEL

Ruğun miret u mehru maha furutâb göstermiş
Lebüñ ab-ı hayat u kan la'le âb göstermiş

Dil şatçaki gördüm el emân dir gamzeye güya
Şıkaf-ı zađmın âçub Rüsteme Suhrab göstermiş

Lebi la'inde penhân hendeler uşşâka harfendâz
Dili-çin cebini şuretâ igzâb göstermiş

(s.37)

Nice bidâr olur fitne seniñ bîm-i nigâhından
Füsune renk idüb çeşmi siyâhın ğob göstermiş

Değildir ol bitek ruyunda ebrü şani'-i kudret
Perestişgahı aşka Pertev mihrâb göstermiş

117. ĞAZEL

Perişan-ı etvâr aşka dildârun kalmış

Bu bir serriřtedir zülf-ü periřân târun almıř

Eli başına varmaz böyle ıkmıř perçemi başdan
Periřan olmuş ol mehzibeř destârun almıř

abul u merhem behbut itmez demedim sizlere
Göñülde yaralar var hnaçeri âzârun almıř

řifayı derdi dil la°limde virse i°timât itme
O bir mühlik devadır bir nice bimârun almıř

Güzeller řaydına řeyhiñ zemini vardı cami‘de
Riyaya düř olup bî çare kesb u kardan almıř

Dili ol kâfir hüsni u behânîñ hıřni ahenemi
Metin sengin binadır güya küffârdan almıř

Sezadır ayda Pertev bu ğazel dîvân-ı eř‘are
Geçen demlerde inřâ ettiĝim âřardan almıř

118. ĞAZEL

Dilbiçare bilmezliĝi ile lütfuñ ilticâ itmiř
Aman ey ĝamze-i hünhâr °af ile haa itmiř

Göñül řimdi feragât eylemiř sevdâyı hâliñden
Çekilmiř ĝüře-i câh vaitte inzivâ itmiř

Feramuř itti zann itmedi bu reftardan amma
Teĝafül ĝüne beru idicek itmek itizâ itmiř

Dil-i řasretkeř u mehcuri hali demdir añmazdı

Sitemler gönderub dildâr lûţuf itmiş  atâ itmiş

Der c n na Pertev  al u z r iftir kından
Őik yet etmeęe gitmiŐti varmıŐda Ően  itmiŐ

119.  AZEL

Dide-i  h ları fitnede m mtaz imiŐ
 amze-i cavudular   ayli si rs z imiŐ

Saye-i  adi tehi yok  aber dagehi
 amet-i ser u sehi  ut ki ser fr z imiŐ

 aŐ eyle her iŐleri  aŐm eyle naziŐleri
 ayre n vaziŐleri bendesine n z imiŐ

 eŐmine ger perdedar itse gehi vechi var
Z lf-ı dil viz y r l ne-i Őehbaz imiŐ

Zev ini Pertev s rer kimseye virmez  aber
G Őe-i  uzlet meęer mesnedi i z z imiŐ

(s.38)

120.  AZEL

Nurdan sertabıpa cismi la ifi Őaf imiŐ
Sinesi  yine-i  urŐiddenden Őeffaf imiŐ

 eŐm u ebru itmese imane m mk n idi bus
MuŐılı devlet meęer kim  deme e raf imiŐ

Didiler heb severdi yanından o şeh-i bed huları
Nefi olan biçarecikler rahım imiş inşaf imiş

Ol dehān tengede soğsun dimek harf-i vefa
Yok yere nekdine-i fikri seman itilaf imiş

Şahidi mazmun bir kat daği gidi hüsn u ān
Nazma Pertev lafzar mekin came-i zerbāf imiş

121. ĞAZEL

Çeşmi şahanesine gamze silehdar olmuş
Derc u dürdanesine la'li mühürdar olmuş

İnsar-ı dil zarım mı eşer itti 'aceb
Sağır-ı la'li leb meğbiçe mudar olmuş

Hattı ber azer olalı şıhhate yüz tutmuş idi
Dide-i mestini gördüm daği bīmār olmuş

O müretsize 'arz eylediğim namelerim
Yapuşup birbirine bir nice tomār olmuş

Perteviñ bu ğazalin hayli beğenmiş cānān
Meclisinde bu gece şöhet iş'ar olmuş

122. ĞAZEL

Geçen günler işitmişdim yetişmiş nucivan olmuş
Bugün gördüm ki ol muğbiçeyi pir-i müğan olmuş

Du'a āl çünkü bir huru erbağ hüsn olam virsin

Nuķudu āşın ālub hiç var mıdır bir kāmurān olmuş

Gül dađ ile gerçi sine-i  uşşāka bađ ittik
Seniñ sineñ dađı gül b selerden g listan olmuş

G dayı derghin naşb olduđum k rrecik midir şahım
Serg yinde şimdi b yle bir s z-i rayigan olmuş

Dimezken kimseye  ld rseler bir harf-i razamden
Yine efvaha d şm ş sırrı  aşkıım destan olmuş

Oladıñ aşına big nelerle ey sitempişe
İşittim bende-i y d itmemişsen  ok zaman olmuş

Cenabı fazla p rdemi olmuşdu  ceb Pertev
Şit b n g rd m anı yolda d meni dermeyan olmuş

123. ĞAZEL

G r p şarab-ı lebiñ dil ki mest olub  almış
Mişal-i  urġa piyaliñde pest olub  almış

Delili resmi ređe hacıyan olan şeyhin
Derun-i  abe de şuret perset olub  almış

Harimi meykede de niçe şışe-i n mus
Ayađı sađı dokunmuş şikest olub  almış

(s.39)

Heşda vaşsete kimin ġak-i cismidir bilmem
Ki z ri-p yi heme p y-i best olub  almış

Bu dir  aşkıta Pertev  u Őuret Hafız
Nigāhi saķide saęir bidest olub ķalmıŐ

124. ĞAZEL

Varub zülfünde bim-i ğamzeden dilkim mekān tıtmuŐ
Pür Őehbazde ol muręa beņizer aŐiyān tıtmuŐ

Ğumarı bade-i laʻl-i lebiyle dil olub medhuŐ
Yatur bitab ğayret-i lal u ebekem sanki ķan tıtmuŐ

Görüb lerzan u vasaz viŐal olduęda dir cānān
Teb-i bicürüm bu nübet-i nātuvān-i pek yaman tıtmuŐ

Ğurur bade-i ğüsn öyle mest itmiŐki dildar-i
Ğaberdar olmamıŐ ğüyen-i fięan u el emān tıtmuŐ

Felek-i rubar i in Pertev zıya-i nir u mahi
Mehitaban ile ğurŐid ruyin yan beyan tıtmuŐ

125. ĞAZEL

O mehde serğ-i firāķin mufaŐŐalı var imiŐ
O kiŐŐaniņ meger encām-ı dadeli var imiŐ

ĞüzeŐtelik daęi artırdı ķiymet-i ğüsnü
Behay-ı muŐhafa ğağtıında medğāli var imiŐ

Gör yedi söz derünümle yaķdıęım feleęi
Diridi Kays bu germavede dili var imiŐ

Bu ĥaki meylini gördükde merĥamet ŧandim
Meger bařında o serdüñ ħavaĥ yeli var imiř

řanurdi Pertev u āřu bu ġamzeyi örter
Meger ki fitnede zülfüñ daĥi eli var imiř

FARİSİ

126. ĞAZEL

Bıbiyn ki maye-i zülmet dide-i siyeheř
Niřāngāh-i ĥüd nigest saye-i nükiĥüř

Çünān-i ze-kāġül mıřkin-i °iřri sāġeřte
Ki buyi °anber sār o medzi ĥāki re heř

Bi baġ sünbül-i ezan ġüřte est biĥa piĥ
Ki tāb-ı zülf-ı fezuda ez řikesten-i ġüleheř

Berā-yi ān celādādam beĥāne-i dil
Ki pürz-ü °aksi raĥř-i bād-i řaraf cilvegeheř

Cevab-ı an ġazel řevkedest-i in-i Pertev
Ki hest mevci kerem sařir nāme-i küneheř

127. ĞAZEL

Oñlar ĥasār bir mu°ciz eser ġöstermek istermiř
Lebb-i ĥořgemde řeftālü-yü ter ġöstermek istermiř

(s.40)

Mısrılı hırcu olmuş gelmişim gerçi  azmiñden
Leb-i hıtt-ı  veriñ mısra Őeker g stermek istermiŐ

Olup biñ gezdiler hısta  eŐmani bı m rı
UŐ dirmiŐ hızurumda h ner g stermek istermiŐ

DeĐilmiŐ Őerhalar Őadrında hıali  aŐık-ı zariñ
MeĐer ol z lime daĐ-ı ciĐer g stermek istermiŐ

O  Őub cih n  lay-ı  uŐŐak ile gezmeñden
Muhabib-ı zamana kerr -fer g stermek istermiŐ

MaĐal-i taŐŐiŐ kalmaz gelse bezmi Pertev ol ŐuĐa
MeĐer kim sinesi Őadrında yer g stermek istermiŐ

ĐARF 'L Ő D

128. ĞAZEL

Mef 'il / fe' il t n/ mef 'il / fe' il n

HemiŐe tıĐnı sertiz id b meyanına  Ő
Hem n kelle-i aĐyarı kes binanına aŐ

Yazıldı kara kalemlele Őuret-i baĐtım
Őu y digarı felek  lda  sumanına  Ő

TelaŐ-ı sud u ziy n itme hıce-ki z dem
Meta -ı kesmez g nl m al d kk nına  Ő

KaŐırma fırŐatı zevk el virirse ey dilt r
Őu barĐane-i zenbiñ anıda yanına  Ő

Felek felek ne yāpār yadigārı Perteve bak
Kumaş-ı āhı hele fark-ı farktanına āş

3.MÜSTEZĀD

1. Bu āb u havāyiç deęil bir yere maḥşuş
Ya fertı leṭafet

Ey dil yalnız ḥakdır dilbere maḥşuş
Manende-i cennet

2. Feyzi siḥriñ ruzden efzunluęu ruşen
Elbette ne şüphe

Hep cāzibe u ān daḥi esmere maḥşuş
Bilmem ki ne ḥikmet

3. Bir çeşmi fusun gerde ben ol ḥāleti görmem
Biñ kere de bāķsam

Bu fitnelu efsūnlar ol gözlere maḥşuş
Taʿrife ne ḥacet

4. Sitem itmedin mi buyi dil o yüzünü zülfüñ
Gül ruḥları dursün

Kim derki bu ḥoşbuyi semān ʿanbere maḥşuş
Kim derse ḥamaķat

5. Gör bāde-i ʿaşķ ferahı efzayı ki Perteve
Bu bizmi fenāda

Var başkaca bir neş'eciği her sere maşuş

Lāzım buna diqqat

(s.41)

ḤARFÜ'L ZĀD

129. ĞAZEL

Şüreti zibar güldürmesinden andır ğaraz

Kalıp bir ve hür bakmam cismimden candır garaz

İtkayı baleş zirtarı etmem arzu

Gelmeden bu tekye kamu her ʿirfandır ğaraz

İltifat eşki hūnin it nūvarayı dilruba

Ḳabrinden ʿuşşakı çünkü heman ḳandır ğaraz

Baʿişi şefkat deĝildir naleyi cangah dil

Merḥametsiz sen benim ama ki ʿilandır ğaraz

Şiʿri Pertev sade ruce söylemekten fehim olan

Ol ḥattı avere olmadan tertip Dîvândır ğaraz

ḤARFÜ'L ṬĀ

130. ĞAZEL

Güşen-i elemle bir yer gelmez femmi neşat

Matem gülünü ter idilmez nemi neşat

İnsicam-ı kar rahat-ı dildir huraş-ı cān
Piraye bahş-ı şane-i ğam perçem-i neşat

Memnun olur mu sure u maḥzun mateme
Ol kimse kim bilur ğam u hemtuemi neşat

Bī tāp u taḫat olsa daḫi bazuyu elem
Zor ile pençe sen buramaz Rüstem-i neşat

Pertev ḫarap ʿaşka teselli ne faide
Nasur edince zaḫm-ı dedi merhem neşat

ḤARFÜ'L ZĀ

131. ĞAZEL

Cemal dil guşi cānān nūḳaptan maḥzuz
Ki zūlf uleşkini hiç u tabdan maḥzuz

Bülendi ḫanıma teşmir-i saidenden kim
Benan nazeki renk ḫazabdan maḥzuz

Geçer heman çu vaḫt-ı vişal eylenmez
Niçün bu rütbe şu ʿömrüm şitabdan maḥzuz

Ḥümar baʿde-i yeʿsiyle sergerdan olalı
ʿAceb ki dide-i baḫt oldu ḫubdan maḥzuz

ʿAzası Pertev lemke-i pürniḫal ḫaddı Pertev
Çüşîḫ-ı pürheves ʿahdi şübliden maḥzuz

ḤARFÜ'L ʿAYN

132. ĞAZEL

İfadeyeye olamaz ʿuḳde-i lisan maniʿ
Ricayı vuşlata olmazsa lisan-i maniʿ

(s.42)

Ḥamail ile dilim ol ḥalası şerri rakip
Belayı deve olur böyle hırzı can maniʿ

Vişale hevhahişni gönlümüñ zeban diyemez
ʿAceb bu ki ola taḳrيره tercüman maniʿ

Güreşmesiyle lütfu gamzesiyle ḳahır eyler
Ḥafice eyler ʿataleyk olur ʿayan maniʿ

Ḥarimi feyz ḥudadır küşadedir hergah
O bābda olamaz Pertev'in u ān maniʿ

ḤARFÜ'L ĞAYN

133. ĞAZEL

Ey uranı şahin çeşmi baze u şehbaze dağ
Sine-i ʿuşşaka şerḥa ʿaşıḳser baze dağ

Ğayret endaz oldu temğa ḥaneye galayı dil
Urıلالı bendir ḥüsnünde bī andaze dağ

Yine nalemden dürlemez lal-i mahz olsam bile

Cism u canım serteser ya nise verir avaze dađ

Tab-ı naz  aşkla ateş feşandır leblerim
Cayı gelbusem  ezar şahid m mtaze dađ

Dađ bir dildir bana mah u mehirle iřtiran
Ruřena bařş olalisinemde taze taze dađ

Razı dařım vaķıf-ı ađvalim olmađtan kaçar
S z esrar dilim Pertev  ar hemraze dađ

ĖARF 'L F 

134. ĖAZEL

Manendar dide-i giryan  araf  araf
Baran eřki itmedi rizan  araf  araf

Def- i mez lim neřr u n řur itmeye Ėattı
İřlim h s ne eyledi fezman  araf  araf

Pejmurdelendi s nb l bađ-ı melaĖatı
Efsane oldu z lfi periřan  araf  araf

Bu dilnuřın zeminde raĖřı tabi etin
  n esbi naz eyledi  ulan  araf  araf

Ėufanı Ėuruř dide-i giryan Pertev
Reřk eylemekte ĖuĖa-i  umman  araf  araf

135. ĖAZEL

Çeşmi ʿālemin siz zeyb-i şaf müjgana yok
Padişehsiz leşkeri pür haşmet uʿinvana yuf

Emribus hal u haţtı lebleriñ tutmaz dehan
Hükmi nafiz olmayan şahhı pençe-i fermana yuf

Giryeye-i dildir zemmi mişe ruyü hüsni güldürmeden
ʿİnde lebbi zarsız gülgonçe-i hādana yuf

(s.43)

Bahrı eşkim olmadı teskin saz söze dil
İtmiyor defʿi ʿatş-ı şurabe-i ʿummana yuf

İştihā-i ʿabʿi u defʿe eyler mi hiç nakşı terneç
Tıfl-ı dilber dirlik itmez Pertev ol püstane yuf

ḤARFÜ'L KĀF

136. ĞAZEL

Hergahki biz saye düş üftade bulunduk
Hürşidi gibi ʿālem-i balada bulunduk

Bir şeb haţtı-ı şirin lebiniñ bahşı açılmış
Bizde o gece şohbet-i halvada bulunduk

Taʿni ruķba güşeze olmadı ruhyab
Biz yar ile bir köşe-i tenhada bulunduk

Haşiyetimiz gitmiyor eşgüstedede olmak
Gevher gibi çok sihaķ olup eczada bulunduk

Pertev ki olup mehr u muhabbet gehi gine
Ki hařır-ı aħbab u ki ʻidade bulundık

137. ĞAZEL

Manzuru eřm-i ʻarbede engizin olmadık
Manřur var zülf-ü dilāvizeñ olmadık

Hařtı güldü bizim ħüsnüne ün mücmer veda^ç
Biz zevkıyap gülşeker amiziñ olmadık

Bir dağ var mı sine u velde bigem ʻacep
Çesm-i ařınay-ı ğamze-i ħünriziñ olmadık

Bağ ħüsünde bir gül ħandan görölmedi
Memnunu lütf ħande-i gülbizin olmadık

Pertev nigah-ı eřmiñe me^çluf imiř seniñ
Bir mazhar-ı teğafül naçiziñ olmadık

138. ĞAZEL

Eřk-i eřmim kızıl ırmağı geer ҡan olarak
Ab-ı ceyħunu basar huğ dil-i ʻumman olarak

Yaralar gönlümü tekrar serr-i řek eřmim
Ab-ı tığ neki dide-i cānān olarak

Ab-ı eřmim beni maħva itse de olsam vařil
Jale-i gülřeni mehr-i rağ ruřsan olarak

O cefacunuñ elinden nice an ilamım
Eylemez aşıa cevrinde feravan olarak

Geliyor peyk-i şaba elde sitem name-i yār
andadır hane-i Pertev deyü pürsan olarak

139. ĞAZEL

O nuru sideyi şar tıflı iken ucalanacak
Ki şonra serkeş olur dallanup budalanacak

(s.44)

Olur mu sırrı hatt-ı hüsn u anına mani
Nial-i gül daı ziba olur der ılınacak

Harap iden seni bī mar-i çeşm-i saidir
Ne fitneler oparır gör hele aya ılınacak

Enin-i sineye beñzer fiğān u levlesi
Şada-yı tañtana-i guş tañtara ılınacak

Bülendi aderi niap ile görmeniñ Pertev
Gözüm çüruzen açıldı nigār şalanacak

4.MÜSTEZĀD

1. Sernā badım şule-i aşım şerr-i rem yok
Emānlarım var

Yandı dil u cānım ğam ile eşk-i terim yok
Daı beterim var

2. Şordukda dedim hāl dili ol leb-i ʿisa

Ey cān enisi

Bīmār-ı gām ʿaşkıñ o laldan haberim yok

Gerçi kederim var

3. Ben muʿtekif gülbe-i aḥzan firaķım

Bezmekten ırağam

Kim şahire vaşla çıkarır rehgüzarım yok

Gizli seferim var

4. Sevdagere çok faide olmaz mı bu sözden

Kaçmazsa uçurun

Erzan edeli cehri canım zararım yok

Fetiḥ u zaferim var

5. Alayış-ı dünyā'dan ābā edeli ey dil

Dī Pertev bī dil

Dibāy-ı zerāndır zer mehre nazarım yok

Üstünde yerim var

ḤARFÜ'L KEF

140. ĞAZEL

Refʿ olmadık nüķab mı vardır görölmedik

Ṭoğmaz bir āfitab mi vardır görölmedik

İşbade-i lebiñ görüp olmağ da neşe-i yap
Yoğsa şarab-ı nab mi vardır görülmedik

Saķı bir iki üç deme doldur piyaleyi
°Alemde bir hesap mı vardır görülmedik

Ab-ı hayat vaşlın olmadıgen bu teşne dil
Hem baħrinde söz u tab mı vardır görülmedik

Leyl-i u nehar havahiş teşrif-i yar ile
Pertev hayali u havab mı vardır görülmedik

(s.45)

141. ĞAZEL

Dilmez neşe görür mest-i nigahında seniñ
Geceler ruz edertzülfü siyahında seniñ

Şadümerk etse daħı vaşl-ı peyamıyla o şuh
Gül hāndan açulur reste güyahında seniñ

Nice maħbubuñ olup dameni ebre girmez
Meh gibi leke mi vardır raħmahında seniñ

Dil gümrah ere nurken zaķn-i ħubanda
Bi günhler bulunur meħabesi cahiında seniñ

Yaķtı Pertevā u mehi ateşine bir mehriñ
Çok ħararet var imiş şu°le-i ahiında seniñ

142. ĞAZEL

Ėazelden nize-i ařık feknin var senin
Çok belalı neki pür fitneñ var seniñ

Her řigencinde nice saħir babil beste
Böyle bir zülf-ü řikendir řekniñ var seniñ

Dil °uřřak u lefkarını ħaps etmek için
Guřuru ħüsünde çah-i zaķiniñ var seniñ

Seni aĖuşuna °üryan ālur bī Pertevā
Baħtı yāver ne °acep pirehiniñ var seniñ

Gel řaklama güzelim āyine-i Pertev'e baķ
Sünbülüñ yaseminiñ neřteriniñ var seniñ

143. ĖAZEL

Sezami ki raħmi olmaya ħiç seniñ gibi melek ħüsne řehiñ
Fütadaki payümal cefa mı itme °acep ki resmi rehiñ

Şu°ura ħalil verir gece ile gündüzü kimse farķ edemez
DöküldüĖü demde ruye ki ba u řubĖ ile turre-i sihiñ

Görünme peri gibi o cemale řabr olur mu görmeyecek
Tehi yire alma °aķlını bir bölük fuķara-yı bī günehiñ

Ne ħal deli řorar ne baķırsan ey gül nagiřade-i naz
Sözün gibi yok mudur dehniñ göz göbegi ħasta mı negehiñ

Fekinde boşalmaz sen o rütbelerde ki noħutun var iken
Ya Pertevā °arz-ı zülf deĖil neden geç olur geh-i gülhin

144. ĞAZEL

Cānā beni kendiñ gibi kezzab mı şandıñ
Ağyār gibi yoħsa ki ki ab mı şandıñ

°Allame-i her fen kütüphane-i °aşkım
Bir medresede sen beni bu ab mı şandıñ

Ya maħlabi ya meşrebi ya şikleti vardır
Her bezme gelen kimseyi aħbab mı şandıñ

Ta°yip ederdin beni zahid saña ne oldu
Sende görüp ebruları miħrap mı şandıñ

Bozdu seni ħançer çekşi vaħti ricada
Ol tarz-ı levdaneyi ağzap mı şandıñ

(s.46)

Sen ħavab-ı teğafülde sana can verir °āşık
Can vermeyi cānā şekerin ħavab mı şandıñ

Ķurban olayım °id ideyim dirsen ā Pertev
Ķūni niğe ğamzeyi қаşap mı şandıñ

145. ĞAZEL

Bir ğün ol sırr-ı vaħdi şem°i mezar olsa gerek
Sünbül zülf-ü nazār-ı °āşıkā mar olsa gerek

Berk tergülşen ħüsn daħi püjmürdelenup

Çevre-i gülzarına hatt-ı nuru har olsa gerek

Gerye ve nale bizi lağır eder şimdi veli
Ol daği giryan olarak zar-u nizar olsa gerek

Silmedi bir kerecik ayinemiz muğbir edup
Ruyi o tabında rañıncayı ğubar olsa gerek

Bir ğün o ğül ğonce-i nazi ğoresiz hemçu hezar
Pertev nalinde gibi ol daği zar olsa gerek

146. ĞAZEL

Ğamze  aşıkane böyle gerek
Sevilmiş yane yane böyle gerek

Şu ley-i şevkim oldu şem i rehm
Meş ale-kar dane böyle gerek

Ğahramanlar helak ider baksa
Neki k ahramana böyle gerek

Asumanın tutuşmalı eteği
Du u ahe zebana böyle gerek

Ğasta-i  aşkıma femiñ emdir
Çaredir denhane böyle gerek

Şatup  alat-ı cenge gir Pertev
C bbe şatmak cihana böyle gerek

147. ĞAZEL

Yok blble vefası cihan glistanınıñ
Gl verse dađı ĥar u ĥasih aşıyanın

Mrg-ı hmayi tiriki aşıık inanmasın
Yapsa içinde lane eđer istihvanınıñ

Mihvar-ı aşııkı lali lebiñden acep begem
Bir fark var mı mekde Őuhba gŐanıñ

Cur u cefa ve meger u feriben bu alemiñ
Grdk nice gzeŐtesini nevicavınıñ

Pertev'a eylemezse tekellm ne var o Őuh
Mazurdur ki lekenti vardır lisanınıñ

148. ĖAZEL

Őahım ne olur viŐalin umarsa fetadecik
Ghice bunda ferze ıkar bir piyadecik

(s.47)

ok okniyaz-ı bs rađ itse at sr stne
Fil vađi oyledir kubbe grr ziyadecik

Cebride saki yar mı etsn viŐal in
Őarf eylesinde czice olsun iradecik

UŐŐađdan kaınmayarak fartu naz ile
Semt-i firaa amadadır rah-ı caddecik

Giryānlığıyla nāle ile halı zār mı
Cānā cānā bege garazım bir ifadecik

Hūnriz-i huclet olmağla meclsimde yar
Pertev gehi ıraq görürem gāh badecik

ḤARFÜ'L LĀM

149. ĞAZEL

Dil pür dağım olsun lale hādem cilvegahın gül
Perişan eyleme göñlüm döküp zülf-i siyahın gül

Senin müret-i hüsni anın olan göñlümü cānā
Nice eşgüste etmiş gör hele tıg-ı nigahıñ gül

Yetiş saķı aman bir aşkıma halet bağlamış meclis
Sarahı sergüş olmuş sende eşgüst it külahıñ gül

Yoğ ise rağbetiñ gamhanemi teşrife sultānım
Hārim laleazar sinem olsun caygahıñ gül

Nedim Pertev mehr-i felektir mah-ı tab ey meh
Çıķub taht üs-semada ķadirini pest ile mahıñ gül

150. ĞAZEL

Sana ey çeşmim güya beddu'a etmem haberdar ol
Beni bimar-ı hicrān eylediñ sen daħi bimar ol

Semadan er olda tek dünya da sen ey ömrümüñ varı
Dilersen aşık-uz zat ahd-i peymān boz dil azar ol

Ne kanlar yuttuğum hicr-i lebiñle görmek isterseñ
Cefâkarım gelüp bir kerecik membezem hûñhuvar

Cefa itsen vefa etmişçe dil memnun ihsaniñ
Ne eyler isen eyle haşıl-ı °ömrüm handar ol

Nedim asa dedim bed dañi Pertev çeşm-i fetâne
Beni bimar-ı hicran eylediñ sen dañi bimâr ol

Verüp ağışa ruşat sonra şabret dersen °uşşâka
Buna şabr olunur mu sevdiğim sen °aşık-ı zâr ol

151. ĞAZEL

Vuşlatiñ her vaķit ve her an olsa da mani° değıl
Lütuf u ihsaniñ feradan olsa da mani° değıl

Şu°le-i an hüsñ-ü ruyuñ eylesün ister füzun
Şem° olsunda Füruzan olsa da mani° değıl

Mest-i naz olsun nigah-ı ğamze-i celadide
Hûñ-i çeşminde biraz kan olsa da mani° değıl

(s.48)

Hanem olsun tek kudumuñla müşerref her gece
Âşıkâr olmazsa pünhan olsa da mani° değıl

°Aşıkıñ emizeş etsünde ğamm-ı hicran ile
Vuşlatiñla sonra şadan olsa da mani° değıl

°İyddir taḫbile ruḫṣat verde ey ṣah-u ḫüsn
Damen olmazsa keriman olsa da mani°deḡil

Ḥane-i dil ḳalmasın تنها heman Pertev gelen
Hep ḫayal u fikiri cānān olsa da mani° deḡil

152. ĞAZEL

Böyle aṭvār-ı ḫakimāne kalendirlik deḡil
Sāḳiyā destin°deki mey ki sāḡırlık deḡil

Ṣem°ki pervāneyem āyīnege tūṭındir
Sevdiḡim cān verme der °aşḳında ḳāṣmerlik deḡil

Mün°adim kün buldu ṭaraf āb-ı ḫayvan femiñ
Kar ḫaṭṭ-ı kim demiş ḫazır u sekenderlik deḡil

Hemḫu mah-ı çardadır ḫüsnü ben geçmem yine
Geçdi çār ebrūluḡu dem tāzelik terlik deḡil

Ḥüṣe-i engüri āḡūşunda lebler Pertevā
Ettikin tak-ı rezuñ kim der ki maverlik deḡil

153. ĞAZEL

Vaḳıf-ı rāz eylemek aḡyarı maḫremlik deḡil
Böyle ey āḫ demādem āḫ hemdemlik deḡil

°Azrail cān-ı °aşıḳ eyledik düşman mı ki
Ey lebi cānāna bu °İsa-i Meryemlik deḡil

Padişah güşuru ḫubansın emānilim

Böyle zülüm etmek sezāyi şah ʿālemlik deęil

Görmedi rüy-i icābet daʿvet āyinemiz
Ey perī ruhsara bu billahi ʿādemlik deęil

Yalnız ben mi dedim şāyān-ı hier olsun ʿadüv
Kim dedi kâfir raķip için cehennemlik

Şûfiyā nakli u dökme var mıdır bīnuş mu
Bizim rend-i ender buva-yı nādān ħarimlik deęil

Bāʿis-i efzün-i ʿaşkı olduğun bildiñ firāk
Bu vecihten Pertev’i terk ettiğın gemlik deęil

154. ĞAZEL

Bigāne lenler etmeyiz āşınaya gel
Gitme cefa ħariķina semt-ü vefāya gel

Pamal-i eseb naz u teęāfül yatur göñül
Bir kere bāri ile neki ħāk-i pāya gel

Būs u hişede deme yok kıl müsāʿide
Efkindeniñ şu eylediği bir ricāya gel

Cam u piyāle şuʿle-i cevvale düş düner
Nüş-u şaraba sen hele bizim şafāya gel

(s.49)

Pertev sezadır olsa hezār gül raķıñ

Terk etme raġbet etmeęi her nā sezaya gl

155. ĖAZEL

Gnlerimiz hicr ile Őam oldu gl
Didemize uyku ġarām oldu gl

Sen gz āhyi Őikār etmeęe
Didelerim ġalka-i dam oldu gl

Mah-ı raġıñ grmek indr ghn
Mecmu° eġba-ı kirām oldu gl

Bizi ayaklandır aman sākıyā
NeŐemiziñ vaġti tamam oldu gl

Pertev Őimdi daġi gelmezmisin
°ĀŐkıñ ile ġayli benam oldu gl

156. ĖAZEL

Cular gibi serŐekem aġarken Őırıl Őırıl
Ol ġuvab-ı nāzda uyumamıŐ mıŐıl mıŐıl

Nayek nuvay-ı sz-i dili yaġtı °ālemi
Bilmem ne dedi gŐen-i neyzen fisıl fisıl

Gelmez feraę girye-i bī iġtiyarun
Manendi daę dideler olsa kızıl kızıl

Yalnız lisan-ı dil ġareket etmeyub ana
İzā btn kımıldasa Őāyān kımıl kımıl

Sergüzeşte eyler ise neğim-ü çarh bizleri
Evvelde döner hayal-ı füzüş firl firl

Pertev de ki begehle taşdi° idüb °abes
Ol nazenine derdini söyler dırıl dırıl

157. ĞAZEL

Ey hamise şerh-i dağ dilehemez bānem ol
Ey dağ sende şerh dil it ūstanem ol

Çeşm-i siyahıñ eğleyemez semi lisānını
Ey ebrūyu semur güle tercümān ol

Sen bāri vahşet itme dil āramamız gibi
Gel ey hayal yarı gül āram cānım ol

Etmez o ğamze rahmı sen ey la°le cān-ı baħş
Gel çare saz ğasta dil nātuvānem ol

Gördünmü Pertev etti seni daħi zār zār
Kim dedi saki maħrem raz niħanım ol

Şāyānı desti yar deĝilsin°de ey ğazel
Darı ğakipaye ruyeki sever armaĝānım ol

ĦARFÜ'L MĪM

(s.50)

158. ĞAZEL

Beñzer hele tıflın katı bezhusuna göñlüm
İsterki o şahıñ çıka zanusuna göñlüm

Ol şuha hemān kaşt eder aldatmağa yoħsa
Efsūn okutur ğamze-i cādusuna göñlüm

Āġūşda ol tıflıñ olub havabına māil
Gehvāre gibi çekmede pehlusuna göñlüm

Bir hūsün bulur sevdiġi hubanda yoħsa
Akmaz oħadar dilberi dilcusuna göñlüm

Nerm etmede ol seniñ dili çekdi meşakķat
Maġrur olub kuvvet bazusuna göñlüm

Aġūşa çeker tā bāhri huvabda yārī
Ķanmıř řebu vařlın daġı oyohsuna göñlüm

Bir deřtü hasenedir ki iden Pertev'i ġümrah
Mecnūn olur dide-i āhusuna göñlüm

159. ĠAZEL

Dilzarıñ ıilacı yoķ ġüzelim
řevķ ile imtizacı yoķ ġüzelim

Çeřmi mestiñ gibi göñlüm çekmek
Sana sıhķat mizacı yoķ ġüzelim

Cennetin ķametini gibi hālā
řöyle tıbi aġacı yoķ ġüzelim

Gönlümüñ devleti cemaliñde
Kimseye ihtiyacı yok güzelim

Pertve açma kale-i vaşlıñ
Anıñ ol yükde bacı yok güzelim

160. ĞAZEL

Hıtabı ʿaşkı kim eğler kiminle söyleşeyim
Cevabı ʿaşkı kim eğler kiminle söyleşeyem

Zamāne bu leh u sānından ey göñül göster
Cenabı ʿaşkı kim eğler kiminle söyleşeyem

Ceride-i dildir u āşinada var mı begun
Hesabı ʿaşkı kim eğler kimiñle söyleşeyem

Mecāl kalmadı nūşu şarāba hahiş tām
Harabı ʿaşkı kim eğler kimiñle söyleşeyem

Bu mekteb edeb āmuz ʿaşkıda Pertev
Kitabı ʿaşkı kim eğler kimiñle söyleşeyem

161. ĞAZEL

Dili şadbende ile zülfüñde bī kayd reha buldum
Edbī arama tā göñlümde cayı inzivā buldum

Yoluñda ha kesar u hakipāyiñ ölümdür kaçdım
Efendim pā u mālın olmada neş u nemā buldum

Gel ey dil-i serseri gezme beyābān muḥabbetde
Seniñ şāyān-ı ʿaşkın bir civan dilruba buldum

(s.51)

Düşürmüşsen elinden ey keman ebrū dil zarı
Ararken sinede nir nigahın ez kaza buldum

Yitirdim arzuyu vaslı oldum vaşıl cānān
O semte şimdi ben narı fete bir rahı sipa buldum

Dihanı behsın açtım ol şeker leb dilberin Pertev
Seni söyletmeye bir nuzemin şīrīn edā buldum

162. ĞAZEL

Katingara fitne-i pürpa mıdır desem
Dil güş ḥırām seru dil ara mıdır desem

Ka gül berat ʿaşkıma tuğra mıdır desem
Ḥaṭṭı ḥüccet ferağate imzā mıdır desem

İttikçe ben niyaz o göz süzmeciklere
Naziklik eyle vuşlata ima mıdır desem

Halim suāl ederse gelip rahme mehuşem
Derdi belamı ʿaşkıımı sevda mıdır desem

Her dem āçılmaz ʿaşıka mevsimi şinastır
Güler ḥallarına gançe-i zibā mıdır desem

Kimseyi yara ben daḥi bilmem ki Pertevā

Meşk-i hatmını °anber sara midir desem

163. ĞAZEL

Beni hayran eden gözlerimi gönüller midir bilmem
°Acep lebler mi güler hallerimi simin bir midir bilmem

Aman ol çeşmi hünrizin nigahıtı sertizi
Deler sinem geçer hançer midir neşter midir bilmem

Cihanı bir fiten kıldı nigah u gamze u zülfüñ
Nedir ejder mi efsunger mi şirner midir bilmem

Gönül namında şaha bir kulun vardır senin ama
Dergede deridir çaker midir kemter midir bilmem

Muhabbet safar zâiddir hesab bi vefayide
°Uhdeler va°deler de hariç ez defter midir bilmem

Dihan-ı canımı şiirin mezak etti deli Pertev
Leb u lüber mi kantter mi gülşeker midir bilmem

164. ĞAZEL

Ğamında sabr ederim gerçi çakecib
Eğer ider bulunursa anı da °ayp etmem

Hayali la°li lebin derci dildedir maḥfuz
O yadigârı efendim olunca ğaybetmem

Yakin kıldı bana kim feda etmiş karıñ
Cihan hilafını söylerse şek u rib etmem

Beli gönül kocamaz derler idi gerçek imiş
Hevayı  aşkıta fark-ı şebab u şib etmem

Ne dertler çekerim hasretinde Pertev düş

(s.52)

Gamıñda şabr ederim gerçi çak  ecib etmem

165. ĞAZEL

Tıg nigāh hışmın ile sine çakigem
Kağ-ı ümid merhametinle helakigem

Sinemde azmayış tiz nişan kıl
Ümid-i merhem eylemeyen zahmı nakigem

Bilmem telaş-ı nadın sahtı keman ki
O manı cur aşkıım ile bñhem u bakigem

Bi behri  ināyet vaşl olmadım hele
Payı semetnāz u teğafülde hakigem

Bilmezsin ki ben dağı Pertev gibi senin
Kağ-ı ümit merhametinle helakigem

166. ĞAZEL

Hep seninçündür benim zar olduğum
Şubha dek her gece bidar olduğum

Hařıra gelmez mi sađı řün řadeđ
Bade-i aşkınla serşar olduđum

Hep mumaşat nigahındır senin
Ga u bike böyle bimar olduđum

Åşınayı çeşmi mestiñ olmadır
Hemdem yārān-ı ĥumar olduđum

Nükheti kagülden oldu Pertevā
Bu şināsı meşk tātār olduđum

5. MÜSTEZĀD

1. Ĥayretzede-i ĥüsnü iken zülfe dolandım
Ruĥsārını andım

Gencine de bir tār-ısiyahla oyalandım
Kagülleri şandım

2. Dilteşne-i āb leb cān-ı baĥş iken eyvāĥ
Her şubĥ u şeyāngāĥ

Şadhayf ki hicrān ile gözyaşına ķandım
Ĥün dile bāndım

3. Geldi gülererek gülbe-i iĥzānıma cānān
Ol mehru ruĥşān

Gördüm mehruĥsarını uyurdum uyandım
Etrafım-ı arandım

4. Pāzār-ı muḥabbette ziyān görmedim amma
İtmem beli şekva

Çoktur u bela miḥneti danedde kazandım
Amma ki dayandım

5. °Aşkınla gönül her ne dediye bana tuttum
Ġayrısın unuttun

Rüsvāyı olup şimdiki her renge boyandım
Pertev'den utandım

(s.53)

167. ĠAZEL

Gazap aludun ol resme ḥıtabı çekemem
Çekemem toĠrusu beyhude °itabı çekemem

Benim ol rendiser üryan ki başım üzre
Sayesi zıllı sema olsa şehabı çekemem

Çayığāh dil-i āvarem iken her şekni
Zülf perçeminde ki biçiş u tabı çekemem

Kū temkinem efendim hele rüftarımda
Köyicānāna gidersem de şitabı çekemem

Candır resimde eĠer kürsinelikten Pertev
Pühtelin °arzı ile buyi kebābı çekemem

168. ĠAZEL

Bahrı âteş hubabıdır gönlüm

Bade-i aşkı kabıdır gönlüm

Bana ki zevk bağ-ı cennettir

Ki cehennem azabıdır gönlüm

Beni tâ şubh uyandırmıyor gerçi

O mehki cama havabıdır gönlüm

Derğ u ruyu kış u yaz açılır

Bir gülistan kitabıdır gönlüm

°Aşkı bir şehri yardır Pertev

Der devletme-i beyistir gönlüm

169. ĞAZEL

Cular gibi her serukdun payine akmam

Ben şahidi bazar olanın ruyuna baktım

İman gibi aşkın seryan etti deruna

Cur etme tehi ben seni olsam da bıraktım

Pervane-i şemci şeb hicr etse gönlüm

Åhımla o nazik teni ben ateşe yakmam

Ağyar olurum bi dıvân-ı kande giderse

Ol çeşmi ğazalim der iken ipi bele takmam

Pertev cu şemci mahvu cut eylerim ama

Pervane gibi yandığımı başına kakmam

170. ĞAZEL

Yine mi bu dili mahzūn edeceksin bilmem
Ne zamān lūtfuna maqrūn edeceksin bilmem

Ālanur bir tarafa niyet u ʿazmin ama
Kaᅅi biᅅāreyi memnūn edeceksin bilmem

Pek azalttın yine dat eylemeyi merᅅameti
Sitem u cevrimi efzūn edeceksin bilmem

(s.54)

Başladıñ serru sehi gibi ᅅaram eylemeye
Yine āyā kimi meftūn edeceksin bilmem

Ğamzeye gördürür olduᅅun ne ki lūtfu daᅅi
Yine mi bir yeni ᅅanūn edeceksin bilmem

Zūlfünü böyle kement etmez idin görünme
Beni sen Őimdi mecnūn edeceksin bilmem

ᅅayli dem hicrin ile güryededir Pertevzār
Ne zaman lūtfuna maqrūn edeceksin bilmem

171. ĞAZEL

O mah-ı pareyi bir kere mihrībān görsem
O zūlf-i serkeŐi baŐımda sayıbān görsem

Őikāyet etmez idim ben siyah baᅅtımdan

Hayâli havap kadar vaşlı cavidân görsem

O mehuşi bana göstermeyin semân oldur
Yağılsa bâri şunetâk asumân görsem

°Ayân görüp edemem şerhuzar pünhânım
Hücüm eder nice bin dâ°iye nihân görsem

Murad mı diyemem şöbet eylesem Pertev
Ne yaptığım bilemem anı nâgihân görsem

172. ĞAZEL

Kadarcuşa cuşi hamüş olmayınca bilmedim
Kıymet temkini perçüş olmayınca bilmedim

Bî vefâlar böyle meħcur ettikten üftâdesin
Bende hâtırdan feramuş olmayınca bilmedim

Dil-rubalardan ne kanlar nuş edermiş °aşıķân
°Aşķınla billahi seniñ duş olmayınca bilmedim

Durunu nezâranıñ mimbaye-i vaşl olduğun
Şahidi firķat hem ağüş olmayınca bilmedim

Çeşmi derdiye nerkesi gül derler imiş Pertevâ
Ben serâpâdide u guş olmayınca bilmedim

173. ĞAZEL

Beni sen vaşlına maķrûn edeceksin bildim
Artık aĝyârı cigerhûn edeceksin bildim

Ne ki rahm ki maḥzūn ki efzūn ederek
Dil biçareyi memnūn edeceksin bildim

Dil-rubālklar ile ʿiṣvede nāz eyle benim
ʿAṣqımı dembedem efzūn edeceksin bildim

Boylu boyunca bana lūṭfu ferādān ederek
Dibelik kendine meftun edeceksin bildim

Vaʿde-i vaṣlını ebrūlar ettirmekle
Sen daḥi bir yeni ḳanūn edeceksin bildim

Ṭolādım boynuma zincir gibi göñlünü
Beni ŧemdi niger u Mecnūn edeceksin bildim

(s.55)

Pertevi niʿmet-i vaṣlın ile dilber ettiñ
Artık aḡyārı ciġerḥūn edeceksin bildim

ĠAZEL-İ MÜŞTEREK

174. ĠAZEL

Benim kim bezm u vaḥdet içre küfr u dini nur ettim
Ziya-yı ŧems düş hercām ruzenden zuhur ettim

Çekince kavs-ı ebrū vaṣfını aḡūŧ-u maʿnaya
Yine pirane serbazı-yu ṭabʿa ḥayli zor ettim

Ḳumat-ı sineye giryān giryān tenketer ŧardım

Bu şebb-i ol tıfl-ı mühnazi hayfâ bî huzur ettim

Neke şimşir hicr ile ederken münkir-i hâtır
Dile ima-yı vuslat etti ebrûlar gurur ettim

Dem °idu vişale nüş la°lin eyleyüp şerbet
Hayâl-i buy-u zülfün mücmer dilde buhur ettim

Cihaniñ şad-u manisin edüp ferş-i rah-ı vuslat
Gamm-ı hicrin senin ben gaze-yi ruy sürür ettim

Verür aḥbaba Pertev haylice cem°iyet-i hâtır
Bu şiir pak ile ḥesâdı °arif-i bî şur°ur ettim

175. ĞAZEL

Hayal-i la°line çeşmimde cânâ cāyı ben verdim
Şerabı gerçe sen verdinse de minayı ben verdim

Olup mümbezm o mehuşla uzattım baḥt-ı hicranî
Şeb gütah-ı vaşla paye-i yeldayı ben verdim

Dibistân-ı ḥarddan eyleyüp tıfl-ı dili āzad
O sergerdan °aşka damen-i şaḥrayı ben verdim

Beni giryân görüp ol derd-i riya-ı leṭafet ver
Serşek-i çeşmine bucuş tufanzayı ben verdim

Senâ gārîñ idi bin zulüm u bidar eylesin Pertev
Haṭta ettim sana serreşte-i şekvayı ben verdim

ZİYÂN-I DİLBERDEN

176. ĞAZEL

Terahhüm etti o bî-dād gördüğün ğamzem
Cefâ u cüruna mu'tât gördüğün ğamzem

Niyaz-ı aşk şerminden de nermeterdir
Mişâl-i hancer kulâd gördüğün ğamzem

Olub esir-i serr-ü zülf sergüşan şimdi
Muqayyed oldu ol azad gördüğün ğamzem

Gürşeme u neki nâzem ile hem lehce
Çünüñ neşter-i feşat gördüğün ğamzem

Dedi füsûna dađı tövbe ettim ey Pertev

(s.56)

Oķundu mahir u üstad gördüğün ğamzem

177. ĞAZEL

Bilmezlik ile kalmadı taķat demiş oldum
Ol mehuşa her cayı tabi'at demiş oldum

Baķ hikmete çeşmanı sihemşi alındı
Bimarlarıñ bulsun ifâķat demiş oldum

Noķşan eder oldu anide ettiđi cura
Bir kere ya geldimde 'inayet demiş oldum

Her nadın müjganı nigahı şaşırılmaz
Tiriñ dil ʿuṣṣāka işabet demiş oldum

Memzuc şunar hile katâr durma şarāba
Saķıya azacık daħi hürmet demiş oldum

Gelmez yanıma tā o zamāndan beri Pertev
Diridi yalnızlık baña vahşet demiş oldum

FARİSİ

178. ĞAZEL

Durul ki resm-i ān bit tersa nuşteyem
Bir ruknu kaʿbe naķşı çilyuba nuşteyem

Şuretjerni āyine-i çeşmi mabıbeyn
Timşāli der ruyü tubaya nuşteyem

Ta kâķal şarahiyet ey saķı tizişed
Eşku zehayı cam tüküya nuşteyem

Ey şuħ reng-i ruy tügülgün şedāzānın
Vaşf-ı raħ tübā mil hāmra nuşteyem

Tākāfi bī nişan şu deca yekadī
Mānām hūd büşehr pür ʿinķa nūşitayim

Derdiş bī niyaz rüş mace gunayem
Bir dane-i geh sureti dünya nuşteyem

İnmem cevābı hāli demem ʿarzuħali mest

Pertev bezil-i nām tu imza nuşteyem

Ān-ı arifine katib darus seade est
Der medh-i uçe şiir veçe inşa nuşteyem

Yek harfu vaşf o ki nekcezbene felek
Ma şerhru üçgüne mahşa nuşteyem

ḤARFÜ'L NŪN

179. ĞAZEL

Medar-ı vaşf-ı haţtın olsa nedir u şemci āhımdan
Olurdu sırr-ı mese hasıl düde-i baht-ı siyahımdan

Bana göre bela ey āfet-i can sedr-i āh olmaz
Pürseyl serşekem ben ki düzum senin rahından

(s.57)

Demiş pāmāl eder nām averan nazı ol mehru
Düşerse saye bırakmaz eşkest külahımdan

Cefadan gayrı bir şeyi görmedim eyyām-ı hüsünde
Utanmam ol kıyāmet kadar haşr olsam günahımdan

O gülzar-ı leţafetten niçe gülçin olam dersin
Kavlur pejmurde Pertev şadme-i pāy-ı nigāhımdan

180. ĞAZEL

Didede etmezse yar aksin muhavir itmesün

Çeşm-i ağıyara hayalin tek müsafir itmesün

Olmayım derse eğer bir bî vefa dildara düş
Söylecek ol şeh beni rencide hatır itmesün

Haftına merhun edüp vaşlın o tıfl-ı sade rağ
İlşam üstü zâhid bîsabri kâfir itmesün

İncinürmüş aşkın işâr ittiğüm işârda
Hacetise aşkın ol daği şair itmesün

Pertev nagamede bir kere olsun kıl nigah
Yazık ömrün mihnet-i firkatle âhir itmesün

181. ĞAZEL

Nar-ı aşkı beni mahvetti hâyal eylemesün
Beni pervane-i bîtaba mişal eylemesün

Hal-ı cah zaknın daği ben üftâdadın düş
Bezm-i hüsnünde yerin şaff-ı ne'al eylemesün

Mürde-i aşkı hayat-ı lebin umsun ama
Hasta-i didesi ümid-i mecal eylemesün

Bizi bir şive ile eyleyüp ol bîhuş
Sonra beyhude yere arz-ı cemâl eylemesün

Pertev mehr-i rağm görmedi mi bir kimse demiş
Şağının bende-i mehcuru sual eylemesün

182. ĞAZEL

Artık bozuđu bende tayayemi nedersin
Yani ki uşul ile kıyāyemi nedersin

Derviş veşe aşra demezken beli şahım
Bed vaz'ine-i halkın tayanaymı nedersin

Hālince arār her kişi ālemde şafāsın
Ya ben kederim kendim arayemi nedersin

İtmüşken efendim bu kadar tecrübe-i sebkat
Yine sözünü doğru sanāyi mi ne dersin

Pertev bu kadar mükerrem iken çün ola maıruđ
Bende acep ol pire deraye mi nedersin

183. ĞAZEL

Sende birsen gibi bī merhamet āfet bulasın
Bana rahm eylediđin mertebe-i rahmet bulasın

(s.58)

Mah-u veş işte bütün āleme seyrān oldun
Şehr-i hüsün içre saña kim dedi şöhret bulasın

Dür dildare eđer uğrar ise rehğüzerin
Ey şabā yāre selām et ki selamet bulasın

Dürun-u şem gül ruye ki imkān yođ iken
Ne keremdir bu ki gül buseye ruşat bulasın

Baňa bir pir-i cihan dide demiřti Pertev
Terk-i āsāyiře sa‘y eyle ki raħat bulasın

184. ĞAZEL

Ol sah-ı hūsun ederse gūzer řāhir ahdan
Ta‘ciz olur mūzaħeme-i dadeħu ahdan

Gūř olmaz oldu baėda feryādı būlbūlūñ
Handan-ı gūlūñ lebinde olān ķāh ķahādan

řerħ-u ğam firaķın iĉūn gūřteganeniñ
ħakinde daglar āĉılır her ğiyahtan

ĉūn ejupayı zehru feřan kařtı cān eder
Olmaz mı nur-u Yusuf ‘ayanı ka‘ri cahdan

Beter deėil midir ‘amel ĥařki zahidiñ
Terdamenanın eylemedi yeni her ğunahdan

Pertev sipah-ı ğamla ne mūmkūn mūcādele
İmdat eriře saki meėer kim ilahtan

185. ĞAZEL

Üftāde der fetadeleri bī hesap iken
řūħān-ı dehre lerzede ıztırıp iken

Olmuř ğedayı řāhire hūsnū bir řehiñ
Lemki cemāle padiřeh cem cenap iken

Razı derunun etmede der sineden ‘ayan

Bende niķābı raħme-i ifra sehap iken

Bülbül mişāli meşķ fiġān oldu pişesi
Şebtaba ruz nohut ile mest-ü ħavap iken

Olduki sende tuķe-i āyine-i cemāl
Ey bitte sual °aşıķa bī cevāp iken

Hemçün sehap olmada yezmahı pirde dār
Pertev cemāli mehri ziyā iktāb iken

186. ĞAZEL

Bimar olursam derman edersin
Abat olursam viran edersin

Aġlar görüp güldürmezsen ama
Ĥandan olursam giryān edersin

Gittikçe ĥünrīz olmaktan ġamzeñ
Sen bu gidişle çok ķān edersin

(s.59)

Mürġi dili şayd etsende cānā
°Aşk ateşinde süzān edersin

187. ĞAZEL

O şuħa gelmeden tek bezme nefret gelmesün gülsün
Anın teşrifine eserse taķat gelmesün gülsün

Bugün tenhaca geldi olperi güyunda dil hala
Anide eyler bir kere da'vet gelmesün gülsün

Benim asayiş-i canım senin vaşlınladır cānā
Hayaliñ çeşme bari hüvab-ı rahat gelmesün gülsün

Bu nālişler onun-çündürbütün hamunu firqatte
Figānımdan o ahu çeşme vahşet gelmesün gülsün

Ānın emr-ini tutsun yoḥsa nehini Pertev bī dil
Haberler gönderir zalimki elbet gelmesün gülsün

188. ĞAZEL

Olmuş hezar güller ile hem nuşin iken
Ahu enin dilemeyen nazenin iken

Neshicar var olda urulmuş bir afete
Her berhudenki cānā isabeti taḫrin iken

Etmekte senin rehğüzurun busu yarınıñ
An-ı güşter dilimde çu fas negin iken

Güyunda şimdi bir mehk-i ol ḥakisar imiş
Naḫş-ı kuddümü gaze-i ruy-u zemin iken

Olmuş remide kendide kenduden aşḳā
°Uşşāk-ı can fedasına cāndan yaḫin iken

Pertev gibi anın daḫi kari figān imiş
Ahu enin dinlemeyin nazenin iken

189. ĞAZEL

Güllere reşk verir rahları gülşen gülşen
La°li u yakut deniz lebleri ma°den ma°den

Dami murğ dil u can haıttın iken hal-ü betân
Dane °arz etse de şayd olmaya harsen harsen

Bir niğah etmeyesin iki gözüm der gühenk
Saçtı dür vazlar etrafına dâmen dâmen

Ahu serdem ğam hicriñ ile şebb-u nâbâ sihr
°Ulüvvü efşan olur °äleme gülhan gülhan

Gülbe-i fakrına olşah gelince Pertev
Nakra-i eşk şar eyledi mağzen mağzen

190. ĞAZEL

Cânân-ı rehinesiyle düş üftade bende ben
Can u su nverende benem dil virende ben

Tizabi cisim zerum olaydı serşekem âh
Can gibi mağv olurdum o simin-i tende ben

Mahsuru hıvab olmaya ta fitne-i neke
Başdım fiğan u naleyi berc ve bedende ben

(s.60)

Cu gibi cestecu ederim eşk-i çeşimle
Ol seru nâzi görmege taraf-ı çeminde ben

Serab-ı gördü hāl-i lebinde gönül dedi
Lebteşne kâldım ah ki cah-ı zekunda ben

Vaşlinla nāmūrādī bikam ile etmicek gibi
Bir böyle va°de belledim °ömrüm geçende ben

Gülzar-ı ruy yardaki hâli görmedim
Sünbülde gülde lalede berk-i semende ben

Ben bendelikle elemden ey mahi Pertevi
Sen sen olunca padişahem işte bende ben

191. ĞAZEL

Girzân-ı firāk hicr olup cānā dehanımdan
Çıkarsa harf-u vuslat °ad olur sehv-i lisānımdan

Ğam ülfet °āşıkam bir deryanımda firkat ve vuşlat
Gönül kâil ne gelse yār cān nekte damından

Ne mümkün ğayr ile zan-u bez anılup bileb görmek
Cemālin kıskanırken nāzeninim çeşm-i cānımdan

Niğah-ı vakit ebru ederdim ğamzeden ğāfil
Kemānen seyr ederken āh geçti tîrî yānımdan

Dil avare-i bî sabr u bî ārına Pertev
Ne hālettir sukunet geldi gelmez dilsitānımdan

192. ĞAZEL

Mesken idi hayaline didelerim pür āb iken
Gülşen idi cemāline hane-i dil harāb iken

Gelmedi bizmi sohbete itmdi raġbet-i ũlfete
Sagiri iř u eřrete didelerim ħubāb iken

Bilmedi kader u kıymetim anlamadı řadākatim
Ol meh uc-i behcetem ħüsn ile āfitāb iken

Duyamadı řevk u ħeva hesim gerye vezar ve nāliřim
Rüyuna eřk u suziřem bāeř u tāb iken

Perteve nisbet eylemiř ġayr ile ũlfet eylemiř
Sefeleye raġbet eylemiř mah-ı felek cenāb iken

193. ĞAZEL

Al serřek al āteřin ruřsar dilcularla sen
Gülşen-i āteř řularsın belki ol cularla sen

Bend iken her tari zülfünde hezārān-ı cāvidān
Bir tutulmaz sen hele babilde cavidlerle sen

Taķ devlethane-i cānānda oldun lanesaz
Ūlfet ettiñ var ise ey dil pezestularla sen

Bin yařa evzadesiyle her çarķı doldurur
Rakř edub oynarken ol billür bāzularla sen

Oldular evare-i çesm siyahıñ hemçu kays
Ey benim Leylī dūřem nilerden āhulardasın

(s.61)

Sende kim ol ahramanı amzedardır Őübhene
Nice serkeŐ bend edersen műy-u gisularla sen

Cay idendiñ mescid-i ey afir amma neylim
Nice mihrabı arab ettin o ebrularla sen

Sırr-u nāzım ul kenar-ı cuy eŐkim der yerin
at ekersen orma bu üzün aan Őularla sen

Piru oldun lün ayarın deme Pertevā
ok abi°at biheŐ eylersen bu darularla sen

194. AZEL

Efgān Őöyle eyle ki ayar iŐitmesün
Ayar-u yarında dil zār iŐitmesün

Tenhada etme nale ki yerin kulaı var
Őayet ki °aks eder durur yavar iŐitmesün

İncinme alka yāre iŐittir diler deyü
Raz-u runen eyleme izhar iŐitmesün

Dűrr-ü nihānı söyleme ursun o zālime
İŐ°ār içinde eyleme iŐ°ār iŐitmesün

Nā ufte naŐ-i nide kalma Pertevā buraz
Meclis meclis eyleme tekrar iŐitmesün

195. AZEL

Žarar yok  aşıka ama hicabsızlıktan

O Őuĥa yazık olur ictinabsızlıktan

Uyutmuyor seni Őahım fiĝān ile  uŐŐak

Hilale d nd  tenin iŐte hubasızlıktan

Çıkan azaldı dey  iŐtika eder g nl m

Őikāyet etmede varmıŐ  azabsızlıktan

Rikab-ı d Ő s remem gerçi pāyine ruyum

Benim daĥi Őerr-i fem irtikabsızlıktan

Bu mısra  ile uyandım geen g n ey Pertev

Ĥumarun g z aılmaz Őarāpsızlıktan

196. ĜAZEL

Ĥocazadem sine ki bend  aba g stermes n

Herkese  yle metā  b  behā g stermes n

Bus-u simin berle etmezler kanā at Ő bhesiz

Herkesin ol m dde asına r za g stermes n

Çarpılır Őuride u Őeyda olur g nl m heman

Ana kimse bir perir u dilruba g stermes n

Ruz-u RuŐen her gecem huvāb u hayaliyle ānın

Ruyen isterse o b  mehr-i vefa g stermes n

Teĝarru-i eŐken o Őaha eyles n evvelce  arz

Tuĥfe-i cān  dilzar ibtida g stermes n

Sa'ý eder gördüm iki elle rakib-i rusiye
Çehre-i ümidinî dest-i du'â göstermesün

(s.62)

Mühri Pertev paşa 'işmetisen ziya bahş ol delî
Sana benden gayrı bir 'aşıkı Hudâ göstermesün

197. GAZEL

Çāçınmaz vahşet etmez ol peri gerçi sevmekten
Beni gīryān görünce bayılır ama ki gülmekten

'Aceb ālüfte meşrebdır olur herkesle mem meclis
Niçün kaçmaz senin hemşiren ey muğbiçe erkekten

Eğer her ān u her dem her daķık görsem ol şuhū
Uşān gelmez nedendir bilmezem vallahi görmekten

İnānma va'ede-i furdasane 'aşkıñ 'ayān etme
O tınazı cihāna düş olan bulmaz rehādükden

Seni şayd eylemezler mi görseñ vaķtı gelsünde
Uçārsın ey mumayı uç neħūt gerçe yüksekden

Nice gelmez benim yokūşuma fikir et āheri cāyı
Rakib ile vefāya doğru in git sende zeyrekten

Nice böyle zeminî çekendir zannım budur Pertev
Hulāşa olursa giryāyı kemiyet-i hāme küsmekten

FARİSÎ

198. ĞAZEL

Naguyem ħarfu ez hicrân-ı demî mîrem u râzı hicrân
Demi vuşlat beyadı hicr bâşıdid terâzü hicrân

Nîm men kâfir ni°metiñe kadar hicri nişitâsem
Na°imi vaşıl an mehpâre güştem mażharı ez hicrân

Çû bülbül mü perudur çeşmi men gülberiñ rûhsâriş
Serâpâ müyü cism nâtuvân şedi şehrâzı hicrân

Harâmeş bâdı zevk ni°meti vuşlat bânı müştâk
Ki meyküde behsin vaşıl o ħarfi girâzi hicrân

Serâzı ħâb teğâfûl ber mekkidi Yusuf'um Pertev
Ki men efsâne-i Yakub gördüm ez berâzı hicrân

ĦARFÜ'L VÂV

199. ĞAZEL

Ruhsârı âteşine dilim âtsa yan deyu
Şonra ħâyat leblerinî şünsa kân deyu

Dirsem o şâha biñde biren ħâlizârımıñ
Güş eylemez mübâlağalı dâsitân deyu

Ol şerĥoşu ħırâm görüb cüyi eşkimi
Belki temâyul eyleye âbu revân deyu

Zîri cenâh gamze-i şehbâzı murğu dil
Etti mekân kenduye cāyı emân deyu

Yāndım yākıldım olşeh bidāde Pertevā

(s.63)

Oldu hırām efendiceğim hānumān deyu

200. ĞAZEL

Nicedir u nice güheri telef ettim Pertev
Deli ol dur yetime şadef ettim Pertev

Rukbā ile kuşākeş bana °ār etti deli
Ben o da°vāları hep ber taraf ettim Pertev

Eylemem tali-°i nā sāzun artuğ şekuh
Deli ol nire beyt şeref ettim Pertev

Taş diktim hele meydānı muḥabbette bugün
Sinemī tīrnigāha hedef ettim Pertev

Gerçe her bir ğazelim bir veledi ḳalbimdir
Lik bu nazmımı ḫayru ḫalef ettim Pertev

ḤARFÜ'L HĀ

201. ĞAZEL

Her kaçan şem° ile pervāne gelur ḫatırma
Hep şarāḫı ile peymāne gelür ḫātırma

Kıřřa-i Leyle-i Mecnūn okusam sultānım
Seni uyuttuđum efsāne gelur hātırıma

Terki āyīn cefā etmesi ol ğaddārıñ
Geldi ne hātıra hālā ne gelür hātırıma

O bitek ettiki kāfırlıđe tākāt gelmez
Leyk bir gün gelir imana gelür hātırıma

Olduñ ittimi řānūrum Pertev eylemem meclis
Bilmem ama hele yan yana gelür hātırıma

202. ĞAZEL

Ğamıñ yine götürür dilde tākāt olmasada
Çeker kemānı kemāngüşde kuvvet olmasada

Firākın ile neler çekdiđimi sultānım
Edidem āh hikāyet i řikāyet olmasada

Eđer çı maħkeme-i zāhirde manřūruñ
Yedinde haķ yine da'vāsı müşbet olmasada

Ne sözlerim var idi bu maħallede söylenecek
Ne çāre havf ederim yāre řiklet olmasada

Sırrı 'adeviyye yıķāydım felekleri Pertev
Arada neyleyim ol mah-ı tıla't olmasada

203. ĞAZEL

Perīṣān zülfü cānān āh sırrımdan esenlikde
Gül rüyı müjemden neylim amā dikenlikde

Nigār-ı ŧimdi lemki ŧol kale-i gülgün eŧkem āl
Sanā tā rengühden hāzır ettim pīr hünlikde

Seni hālvette da°vetlerle görmek hayli müŧkildi
Perizādem °acāyib böyle tenhā gezme ŧenlikde

(s.64)

Hemayı zülfüñ etmez hiç tenezzül açmağa cānā
Eger çi kim deęil hāli siyāhıñ dāhi benlikde

Nedim zār görse derdi bu peŧkanide Pertev
Terenci amaki bilmem nice bitmiŧ yāseminlikde

204. ĞAZEL

Baę ŧol gülüñ ŧaravetine renk u busuna
Deęmezmi °aŧıķın dökülen āb-ı rūsuna

Herkes nūmayıŧ haṭṭı ruhsāra dil verir
Versinde bārī gölgeni bir sade rūsuna

Gördüm kabāy-ı cāh-ı bülendiñ kumāŧını
Deęmez pelās-ı faķrıñ ev edna refūsuna

Anduh u ŧevķ birbirini sebķat ederek
Tebrike geldiler ŧeh °aŧıķıñ cilvesine

Ķıydım deęil yıķılsa eđer günbedi felek

Devrinde dikli ermeye bir mah-ı rūsuna

Pertev ḥaḳīḳat-ı ʿaşḳ mecāz-ı vişāl-i yār
Değmez ben anladımsa eğer güfte gūsuna

205. ĞAZEL

Şöyle bir ʿişveler ki hiç şorma
ʿAşıḳa cevır eder ki hiç şorma

Gülmez ama ki güldüğü demde
Ya faşl-ı tezkidir ki hiç şorma

O cefā eylemem din çelebi
Neler etti neler ki hiç şorma

Dilzār olalı dūründen dur
Oldu bir derbeder ki hiç şorma

O peri peykeri aman Pertev
Şöyle cānım sever ki hiç şorma

206. ĞAZEL

Bu ğarḳ bu mil yetmez saḳi deryā güşlere
Ḳatre-i şebnem ne yapsūn şuʿle-i sergüşlere

Ḥan-u mān āḥ sürdü eşk-i kerem etti ḥarāb
Zemherir-i firḳat içre düşmüşem āteşlere

Ḥasret-i zaḥm-ı nekühle dağ dağ olma tehi
Hiç tenezzül mü eder tīr-i ḳazā tergüşlere

Zerr-i rakşān mühr-ü hüsn-ü etme gölgemi
Her gece bir münzili rüşen eder mehūşlara

Her zemin tarḥ-ı efgen cevelanı olmaz Pertevā
Meyl eder esebb-ü tabi'at vadi-i legūşlere

207. ĞAZEL

Yak dilim tāb-ı raḥ-ı tābāna emdi aşkına
Vaşıl olsun şemġki pervane emdi aşkına

(s.65)

Her ben müyunda biñdām eylemiştir muḥtefi
Murġ-ı cānā ḥāli dökmez dane Allah aşkına

Mest olüp dünyā u māfihāyi idrak etmeyem
Sākiyā lütuf ile bir peymāne Allah aşkına

Baki ruḥşat olmuyorsun bari ey peyk-i ḥayāl
Gir ḥārim-i ḥaşşına düzdāne Allah aşkına

Ķan-zelem yād-ı leb-i la'linle tām ama şu'ūr
Şanma ki yem girye-i mestāne Allah aşkına

Şüret-i Mecnūn gibi ḥāmūş ol Pertev amān
Raz-ı pūnhān çıkmasūn meydāna Allah aşkına

208. ĞAZEL

Nigāh-ı ġamzeniñ uymaz lisānı birbirine

Yā ʿāşıkıñ uyamı destānı birbirine

Benem dađı haberim yok edermiş amed-i şed
Hayal-i yār ile göñlüm nihānı birbirine

Hayāl-i dost dile şöyle mürtesemki görün
Kıyās eder dil ile destānı birbirine

Deriğ uymadı gitti o çeşmi şehlānıñ
Nigāh dide-i āfet resānı birbirine

Şünardı dide u dil meclisiñde dün Pertev
Şarābı ğam tölür tılgırānı birbirine

209. ĞAZEL

Ķurbu bezminden ʿadüvvü dur olur inşaallah
Bana luţuf etmeĝe mecbūr olur inşaallah

Beni çoktan beri döhte-i hicrān etti
Çeşmi mestin dađı rencūr olur İnşaallah

Dilki gün görmedi nuru siteklik āvānında
Sayesinde haţtnıñ nur olur İnşaallah

Sende bu meşrebi üftade nuzu yeĝem var
Dil biçārede mesrur olur inşaallah

Cürmümüz cürmü zıllından büyükse cānā
Dameni ʿafv ile mestur olur inşaallah

Güşuru aşđda ĝāmnām gezer Pertev zār

Seniñ ʿaşkıñ ile meşhūr olur inşaallah

210. ĞAZEL

O mehin ğamze-i birletine maşaallah
ʿAşık ı dilşādeniñ cānına maşaallah

Hedef sine mehri tenine deĝdi yazdım
Hūnu dille sırrı peykānına maşaallah

Devri ahımki teħassürle varır ol şahıñ
Naķş olur güşe-i eyvānına maşaallah

Dilen almış nice şeytānlık idub muĝbīçe leyiñ
Deĝmemiş zāhidiñ imānına maşaallah

(s.66)

Cūyi hūn eyledi ceyhunu demādem eški
Pertev’iñ dide-i giryānına maşaallah

211. ĞAZEL

Du çeşmim kâil olmaz birbiren görmekte teşrike
Cemāli yār ise gülmez nazār bāzen temlike

Tehi mekr etme ey fertūne-i dehri ehli dünyāya
Ne hācet zen pūristān zamāna cūşeşidike

Ĥattı averlerden elbette ĝubar ĥatır olmaz devr
Beli muħtāc olur çāygenüyān dāimā dike

Meyānın çün kılı kırk yārdılar çok kı̄l u kı̄āl oldu
Ne işler kesdiler baq mūşikāfān muyu bārike

Saña tevciye olundu cāhı vaşl yār için Pertev
Gelir hattı beriñ sebz ile biraz şabr ile teprike

212. ĞAZEL

Yaqın ol sebzete gülgüñde hattı sihi tāba
Gider keşmire yādı şevk ruhsār ile mehtāba

Cevābı güherem dilvechi cāyı neşt etmem
Ki ben hablu te'alluqla gelem tā öyle dolāba

Seninçün terki hūb ettim yine efşāyı rāz etmem
Egerçe rāzeni söyler demişler merdi bihuvāba

Bu şebbi bir āteşin meşreb için āh āteşin gireyem
Ne āteşler bırağdı durmān ʿālemi āba

ʿAṭaya böyle rūşunfekir ʿatāyāyı ilahidir
Müşābihdir zamiri pākī Pertev mihri pertāba

213. ĞAZEL

Hattı çekdi lemki hūsne sipāh āh āh āh
Kaldı gubār içinde o māh āh āh āh

Şadva o desti terbit bāğbāndan
Başmış şu lālezārı giyāh āh āh āh

Hattı nuyla māh dahı haledar iken

Etrāfen āldı ebri siyāh āh āh āh

Hayr eylemez rehā dahı bülürsa dideye
Piçide oldu hatta nigāh āh āh āh

Pertevde bāki eyleme çok āhu vāh der
Āh etmeyemde neşlim āh āh āh āh

214. ĞAZEL

Yaneri meydem yanında āhu vāh etsemde bir kere
Yahūd ol mahe diĸkatli nigāh etsemde bir kere

Bu süzeşler dil düz hāşra ra ezdirdim
Hilāfi meşreb cānān gināh etmedi bir kere

Olurdum meyh çin şāh naḥli °ömrul ḥaşıl
Onlar ḥusāra sinem cilvegāh etsemde bir kere

(s.67)

Dür agūş eyler idim şāhid-i āmālemi çoktan
Dü destim refı dergāhı alihe etsemde bir kere

Muḫāfi °āşıķān olurdu hemçün ka°be ey Pertev
Diliñ pūşide sen zülfü siyāh etsemde bir kere

215. ĞAZEL

Benim sa°y ettiğim nāgā lamaķlar kamdır bunda
Seniñ ḥavf ettiğiniñ bednā lamaķlar nāmdır bunda

°İlâc etmek diyârı °aşqda hiç °aqla gelsün mü
Felâṭûn mübtelâyı °illet serasâmdır bunda

Egerçe derler ebrâmı ḥuşûlu kame ba°iştir
Merâma mâni° taḥşil olân ebrâmdır bunda

Meyân-ı vaşl u hicrân meşriḳ u maḡrib ḳader-i yevmi
Derecânâtta şubḥ oldu henüz iḥşâmdır bunda

Dil senin yine ki reşk eylesün ey bet gülisâlar
Benâ-yı kâfirken ma°bed-i İslamdır bunda

Âlân gülḡance senden rûḡan bādâm olur Pertev
Seniñ ol püḥte zannettikleriñ hep ḥâmdır bunda

216. ĞAZEL

Âḥ sırrı demde olan su°le-i ser-güşlerine
Allah Allah bu şûḳı demde bu âteşlerine

Olmasa sende devâyı dil sudezi dekan
Dur gehiñde bir alay °aqlı müşevveşlerine

Ğamze-i dideleriñ olmasa ger tîrândâz
Çife çifte ya o yanındaki terkeşlerine

Çekinür zülfe göñül tırma çeker zülfü dili
Dil u kâkul arasında bu küşâḡüşlerine

Sâye düş âdemi âfitâde ederler Pertev
Bilürüm ben nedir ol dilberi mühevveşlerine

217. ĞAZEL

Haller varki raĥıñ periñ semnāsında
Şāklıdır kākülünñ çin u ĥatnāsında

Beñzemez ĥāl zinĥudanki ʿaynı eyle sīb
Bir siyāh almaĥla cāyı zuĥnāsında

Men vechi laʿlin içün nāleme beñzer yeri var
Tūṭıniñ şükür içün nuṭĥu suĥnāsında

Hep seniñ ĥüzün firāĥıñ ile maĥzunlardır
Ĥāne-i ʿāşıkınıñ beyti ĥuzānāsında

Naĥşı yāra sine-i ʿālem ervāĥ yāzār
Pertev'in dāĥ dil naĥdı guhnāsında

(s.68)

218. ĞAZEL

Ṭaĥat gelür mi baĥmaĥa ol ĥüsnü dilĥüşe
Mehru cihān demezde nedersin o mehūşa

Bazengāh dide-i şāhin girayı var
Sulṭan-ı ĥamze ĥoysa nur tiri terkeşe

Bir kere kim ĥırāmına düş oldu çeşmi dil
Oldu fütāde sayedüş o ser u serkeşe

Olsun ṭabib dilde ne yapsun o muĥbeçe
Tedbir olur mu bir bölük ʿaĥlı müşevveşe

Ey āh ser dayānmayāyım mı eliñden āh
Bu mevsim-i ŗitāda dili yaqtıñ āteŗe

Ėalikiñ ki dilrubā yı dil cezbedārdır
Baıŗ deęil mi aralarında kúŗākeŗe

Ol tıfli nāzıtā o kadar Ėurda sāl imiŗ
Kim guyu diller olmāmiŗ anā cuzemŗe

Girmez cidāl meclise dersi muĖabbete
Zahidle ehli  aŗk meęer kim cidalleŗe

Nuķāŗ diręin ile Pertev geęende biz
Naķŗı cemāl yārda ettiñ münāķaŗa

219. ĖAZEL

Ne olur g nl m birazda b  g m olsa
Bu da bir Ėayrı g ne  alem olsa

Ėarımı c n o ŗ huñ olsa c y 
B t n  alem an  n maĖrem olsa

Eęer ķ nım da ięse ķ na ķ na
O y re n ŗu c n olsa dem olsa

Lebiñ  uŗŗ ka baĖŗ buselerle
SeĖ ada n md ŗ Ė tem olsa

Ne olurdu Pertev ol sult n  Ė b n
Bizimle d Ėi k hi hem dem olsa

220. ĞAZEL

Ṭāqatı muḥāl idi o şuḥuñ furtı istiġnāsına
Aldanmayāydım gāh u geh ebrūsunuñ imāsına

Ḥünrizelikde nāmu şān almaḳsa ḳaşdıñ sevdiğim
Oldur raḳıb kāfiri ben durmuşam gavgāsına

Rengi şarāb ʿaḳsi eylemiş mirāt ruyu saḳiya
Levnu raḥıda ʿaks edub sagırımki şuhbāsına

Genç firaġı kenduye lemki leylin ibnul vaḳt
Dehriñ deġişmez ʿālemen señindir urāsına

Bu kerru fer ʿaşḳ ile vārdıkta Pertev gühugen
Etmez mi istiḳbāl edüb guġumuñ gammın bühnāsına

221. ĞAZEL

Düşmeden āşdı ṭurhu lezmi sinem üstüne
Astım sihe ḥarirler ayīnem üstüne

(s.69)

Her tār perçem raḥma tār-u mār idüb
Ettim ṭılsmi yār ile gencinem üstüne

Ḥāli u ḥatımla şayid ederim mürġ-ı dilleri
Müy ile dāmlar ḳurarım çīnem üstüne

Ṭāqatıñda ez ʿāşıḳ ola tā cefālarım

Nāz eyledim izāfe birāz kendim üstüne

Üstünde pek şarāb koķar Pertevā bugün
Geçtim dökülmesün mey düşünem üstüne

222. ĞAZEL

Yandı bu dāğ dāğ gühenden ziyādece
Geçti bu tīri cān geçenden ziyādece

Pek de tavil itmeyelim vaşfi kāmetiñ
Kad bülendī ser-u çemenden ziyādece

Çün ka'be-i şerīf yüzüñ ārzū ider
Zāiri ziyāret eyleminden ziyādece

Ben cān verirken ölmedi ölmüş rakīb āh
Bir şeymi virdi buse ki benden ziyādece

Ğavf itme sevdiğim iderem ihtimām tām
Ben ketem ser °aşқта senden ziyādece

Zincir-i zülf-i yārde Pertev bu def'ā dil
Maħbūs kıldı çā zükmeden ziyādece

223. ĞAZEL

Raziyim la'li lebiñ mīnāda olsun görmege
°Aksinī āyīne-i şahbāda olsun görmege

Ol periniñ gerdün-ı billūrī olsunda °ayān
Bā'is isterse ayāğ bāde olsun görmeğe

Āndada nāz eyleyüb göstermege lāyık mıdır
Kanıım didār ki rü'yāda olsun görmeğe

Vaqt-ı idbārın raķībīn görsemde kâilim
Nāmını resm-i haţtı tersāde olsun görmeğe

Ṭāğa düştüm Pertev ol şirīn-ī leb sekinī dīlīn
Şüretin levḥ-ı dil ḥārāda olsun görmeğe

224. ĞAZEL

Gittikçe oldu serkeş hiç gelmedi ḥayāle
Derḥuvāb iken o mehveş vardı mı güneş-i zevāle

Ebrū kemānī başmış tīgīnī ğazel āşmış
Haţ gelmiş işte başmış gelmiş ḥalili cemāle

Ey bārūd-ı nihālim yok gerçi kīl u kālīm
Bellī deĝīl mī ḥālīm ḥacet nedir sūāle

Geldi zamān ḥayret el vīrse dāḥī fırsat
Gönlümde şimdi kudret yok be'dū ittişāle

(s.70)

Ey mehri nūr sīne ḥalka nedir bu kine
Yā Pertev ḥazīne bā'iş ne infī'āle

225. ĞAZEL

Etmez uşşaka nezār yoluna kurbān olsa

Dönse besmelekhe gerdirgehi bñ kân olsa

Çare-i hasteñ-i çeşmi olür söz bulamam
Görse eseri suhanım hikmeti lokmân olsa

Ƙālür elbette mücāvır nıçe yıllar gelemes
Zair güyün eđer hācī pişmān olsa

Çeşmī rüzvide nıgehle yine işler başārır
Müjelerinize bīkef anda nıgehbān olsa

Naqşı pāyī gibi ırılmez ıdim rāhından
Hāk-ı pāyine eđer vārmağa imkân olsa

Būs-ı leb olmuş olur mihruzen hāmūşī
Dühn-ı Pertevā u yaķūta nıgındān olsa

226. ĞAZEL

Rakībñ āh u zārñ nā ümid olsunda seyir eyle
Çi hicrānda ħabs-i medid olsunda seyir eyle

Hilāl āsādūtā olmaz mı kaddī °aşıķıñ ğamla
O mihr-i °ālem ārādan be°id olsunda seyir eyle

Bahār olsun hele cūy-ı ser şikem çāğlasun aķsun
O leylī zūlfī çün Mecnūn bīd olsunda seyir eyle

Cunūn cāme çāk ehli °aşķı kūyı firķette
Hilāl ğure-i ebrū bedid olsunda seyir eyle

Olur mu şehsūvārı cend cend yayān olmaz mı

O ūhī māil-i le'bi cerīd olsunda seyir eyle

Dili Pertev ki ey ūehi mūstefād u feyzī 'aūkūndır
Anıñ her niyeti heriyyet-ül kaūid olsunda seyir eyle

227. ĞAZEL

Tāki ol dilberi ūen dūūdū gönülden gönüle
Sāye-i beyt hūzn dūūdī gönülden gönüle

Ṭūb olub baūladı cenge rakībā u 'uūūāk
Gülle-i burca u beden dūūdū gönülden gönüle

O fusūnkār ideli herkese tevcih nigāh
Nāveki ceyš fiten dūūdū gönülden gönüle

Kıūūe-i Leylī u Mecnūn okūdu ki añla
Ḥaūūe-i derd u miḥen dūūdī gönülden gönüle

Tūle ūūb zūlfi karār etmeyerek dillerde
Nīçe peyk çīnuūiken dūūkūn dūūtū gönülden gönüle

Pertev 'aūka cemāli āvma tābānıñ
Çārdeh sāl iken dūūtū gönülden gönüle

FARİSİ

228. ĞAZEL

Ey temāūā gāh-i 'ālem der-temāūā-yı kiī
Leyliyān rākerde-i Mecnūn-ı ūeydā-yı kiī

Lāneet hem-sāye-i ʿānķā boved der ķāf-ı nāz
Ey humā-yı lā-mekān tūti-i gūyā-yı kiī

Bā-ķünīn kadr u şeref neyyir zi-tu dāred ziyā
Ey meh-i tābān ne-dānem mahv-i sīmā-yı kiī

Âbgīne hoş-serāyî būd dil kerdī şikest
Hem-ķü mirʿet ey perīmahv-i ser-ā-pāy-ı kiī

Mev ki ser-gerdān būdem ser-zemişhākerde-i
Ser be-sahrādādeī rüsvā-yı sevdā-yı kiī

Nist gayr ez-muḥlişet farkībe-manlāşāʿibā
Pertev'a dā'im der-īn rüftār-ı hem-pāy-ı kiī

ḤARFÜ'L YA

229. ĞAZEL

Zülf ile tıflı dil āl ele virdim gittim
Bir daḫi gelmeye yaḫud güle virdim gitti

Cān bahā olduğunu bilmedi cānān ḫüsnüñ
Naḫdi ķālbī ümtāʿa hile virdim gitti

Mekteb-ı ʿaşķda bide-i itme nihāyet müşkem
Dersini tıflı diliñ besmele virdim gitti

Bir temāşāsına kālāyı behini ḫüsnüñ
Göñlümü şabr ile sāmānla virdim gitti

Olmalı bādeye peymānı hevāyı ʿaşķı

Harman sabır mı Pertev yele virdim gitti

230. ĞAZEL

Eşkiñ çeşmin tıflı dil rīzān idüb cular gibi
Muşhaf-ı hüsñün okur ezberlemiş sular gibi

Ḳays ile me'nūs imiş āhūler ey Leylī nigāh
Deşt-i hüsñünde seniñ Mecnūnlar āhūlar gibi

Olmadı hayfā betsim rīz şevḳ ol la'li leb
Pāyine gözyaşları dōktüm ki incular gibi

Būylar şem ittim ey revnaḳde gölzārı aşḳ
Ruḫlarıñda gül gibi zūfünde şebbūlar gibi

Olmuş ol yüzün meclisī onunda Pertevā
Āteş etmiş tū ceḫālī hindūler gibi

231. ĞAZEL

Ki sıbū tutuñ gehi destinde cām ittiñ beni
Bir yarım sāğırla ki sāḳī taman ettiñ beni

Ger duḫāñım çün şer raḫtarda diger ol yerde kim
Sāye rizā eşheb āteşi-cām ettiñ beni

Fikri zūlfüñ rüşe-i reyḫān evvelden zihnime
Çün sıḳāl füsülkān āşeftekām ettiñ beni

(s.72)

Peykeri timşālîñ anda mumduh olmuş cilveger
°Aks-i sineñle hile āyine fām ettiñ beni

Kāh içrūñ biñ tūlū Pertev gibi hazım eyledim
Bir yārim sāğırla ki sākī tamam ittiñ beni

232. ĞAZEL

O ebruvāne nazarla hilāl bize şey mi
Mehī o mihri cemāl mişāli bir şey mi

Zır eder neler eşnāyī iltifātında
O iltifāta göre infī°āl bir şey mi

Vişālī cū yeki ittiñ firāk ile me°nūs
Firāk-ı ülfete °arz u vişāl bir şemīy

Firāğ dā°iye-i buse-i vahān ittim
Netice vermeyen emrī hayāl bir şey mi

Hüner °ilācını bilmekte yoḡsa ey Pertev
Fikār-ı dil zārı suāli bir şey mi

233. ĞAZEL

Bāde-i noḡūt kaçān ser ḡuş-ı mişal eyler seni
Her gören cānā şarāb içmiş hayāl eyler seni

Dökme perçemi böyle çok çok döşme ey nur-ı sinhāl
Bār olub ḡū femmi budur kim bī micāl eyler seni

Sende bu sende bu ḡüsn olunca ey ebrū hilāl

Şübhe yoktur kim mübder-i cemâl eyler seni

Hâne-i dil cülû kâhiñ olalı ey kine cû
Cümle hasretiñ şüleriñ benden suâl eyler seni

Pertev hayrâni ta'yîb eylese ey rüşküñ hûr
Sende görseñ hüsün ki âşifte hâl eyler seni

234. ĞAZEL

Gözüñle sende ey dil-i yâr ile aġyâri gördün mü
Diyemez miydim sañaşađı cefâ yâri gördün mü

Haţtın geldikçe aşkıñ olmada efzün şed çendân
Fedâ etmiş seni eġyâr bed gervârî gördün mü

Niçün hâmüş şekvâ-yı şeb hicrânsıñ aşık
Bu günlerde acib ol mihrûme ruhsâri gördün mü

Çüvaħır sūzi dilden seniñ sercûruñla kâ'bemde
Bağ ey nazında şu ham-ı bâliş zertârî gördün mü

Vefay-ı yâran baħs ile ger alınmasın Pertev
Acêb rû'yada neyle vuşlat-ı dildarı gördün mü

235. ĞAZEL

Ey nikahi dil cefâ kalıcı
Ahuvân hayaline şılâkalıcı

Kıymeti cân-ı eyleyüb lertzân
Tiğ ebrûsî cân bahâ kalıcı

(s.73)

Lebi kurbaniyan ʿaşkına cān
Ġamzesi u mübdem fedā kalıcı

Çeşmi hūn rize yanın nigahī gibi
Yaraşūr ġarkı hūn ġaza kalıcı

Çeşmi hūnriz lehde itse kuşur
Tīġi ebrūsidir kazā kalıcı

Kaçurūb bim-i tiġ-i ġamze ile
Çeşmi ʿuşşākī der ġafā kalıcı

İder izhār ʿaczi amma kim
Sözini kestirdi duʿā kalıcı

Pertev'a kāinātı ol şūhuñ
Neki āfetī fenā kalıcı

236. ĠAZEL

Fırşat bulub iʿda yine cānānıma geçdi
Yarıñ ġammı düşman sitemi cānıma geçdi

Bir kimseye hiç eylemeyüb ġaşd nevāziş
Tīriñ şaffiʿuşşākta tā yanıma geçdi

Mümkün mü ġayaline daha dideler meden
Damani uci pütçe-i müjġānıma geçdi

Sultānı ğammı ʿaşka gelüb hemçu helākū
Teht-ı dil pür şervet visāmānıma geçti

Pertev yine rû itmedi cānān görmenden
Şed şükür niyāzım hile sultānıma geçti

237. ĞAZEL

Şāf olur faqr ehliniñ geru havasından sīnesī
İncilābeḫşāyı dildir hırka-i püşmīnesī

Böyle şeyde dām müyin ḫatıñ ḫacet midir
Dāne-i ḫāl lebiñdir murğ-ı cānıñ çinesī

Seyre baḫ nū zuhūr nāz olur şimdi raḫīb
Derki iḫbāl u ḫüsn u ānıñ püzinesī

Ölmedi bir kerecik bu ḫāki ‘ömrümde neşib
Āh kim tecerʿa-i cām mı düşinesī

Olalı bī kāna ülfet Pertevā ol nū havasī
Yād olunmaz olmuş ülfet kürde-i derinesī

238. ĞAZEL

Ne fedāne ḫancer-ı firḫat hilālīñ eyler beni
Gamdan ölmem ḫorḫarım ğayret helāk eyler beni

Öyle bir müsteĝni meşreb rendebi bakım ki ben
Ārzuyi niʿmet-i cennet helāk eyler beni

Minnet eyler rūḫi beḫşide hiç leb dili

°Äzrail ğamze bī minnet helāk eyler beni

Olmuşum bir seru mihr °aşık köşk pervānesi
Kim daħī şem° ile görmiyet helāk eyler beni

(s.74)

Bahī-i deryāyı eşk-i ھاşret olmuşken yine
Cüzye-i külāb kırbiyet helāk eyler beni

Ben o bī kıadim ki şeyħim °ālem tecrīdde
İmtinān şuklet himmet helāk eyler beni

Ĥazreti Neşetle Ğālib gibi Pertev'in daħī
Ğāmdan ölmem kıor kıarım ğayret helāk eyler beni

239. ĞAZEL

Ğüyā ki çeşmi hastasına bize ban gibi
Amma ki ğayrı her teñhi bir lisān gibi

Ey zinebeħş-i maţle°i hüsün cihān ferüz
Rüyanla āfıtāb felek tū eman gibi

Çektim bir āh serde ki yād kıad gülleben
Her mevtiminde u tere di biriñ ĥizān gibi

Dil sende bende yok nicülür ĥalı nildeñ
Ey tıflı nāz u göheri ittin ziyān gibi

Vaķtı bahar °aşkıdır ol gülrāħı āfetiñ
Dā ğammı şikefte oldu gül-i erguvān gibi

Pertevā o ŧeŧsüvari idüb āhir ihtiyār
Ser rüŧte-i dil ona virdim °inān gibi

240. ĞAZEL

Gühi nālim °aks idüp feryād feryād eyledi
Bī sütunda ŧuret ferha u feryād eyledi

Tabur tab bī vefalığda sezāyı haķ midir
Ħalime zālim dili ħasād feryād eyledi

Ğamze-i kāfir müslüman oldi bī dilüñ görüb
Ķatli ğayemin seyir idüb cellād feryād eyler mi

Ṭıflı mektebiñin dahī ol ħuvaçe-i fen cefa
Terki nāmus eyleyüb üstād feryād eyledi

Bir güzel ŧarķı dedi Pertev seniñ vaz°ette kim
Her ķarar naĝmesini ŧed dadu feryād eyledi

241. ĞAZEL

Kāh sergerdān idüb dad-ı labe döndürüñ beni
Cūŧiŧi nigeriyle ki girdāba döndürüñ beni

Ħasret ebrüñ ile ķaldım tevcih ķibleye
Ṭakatim ṫaķ eylediñ miħrāba döndürüñ beni

Naķdı eŧki saki kemirür neŧar iden deyu
Dur ebvābı eyleyin aħbāba döndürüñ beni

Döndürüb geru şamanradân gibi başım-ı felek
Çarhından çıkmış müşikil kâbe döndürüñ beni

Ârzüyi büsi la'linle düşüb liyağki
Bezmdede cām-ı şarāb-ı nābe döndürüñ beni

(s.75)

Kū şimāl men'ci eşk çeşm ile Pertev gibi
Lü'lü-i ser çeşme-i bī āba döndürüñ beni

242. ĞAZEL

Meclisinde yād olunmazdı benim ādım dağhī
Ād meyyite eylemez mi ol peri zārım dağhī

Ma'ne-i beyt duhan u mışra'ci mūyi meyān
Varmi yok mi 'aciz olduk bende üstādım dağhī

Ĥūn-ı dil olsun ne yapsun böyle cuşı giryeye
Şırf madafı değil hayfāki irādım dağhī

Nā müsā'iddir rüzgār bahtı bī sāmān ile
Durmaz oldu gūş-i yāre āh u feryādım dağhī

Şeyhī gördüm dön yine Pertev günaha yeltinūr
Pīri fānī olmuş amma ölmemiş nādım dağhī

243. ĞAZEL

Sitemden ey meşe zālīm gülali gelmedi mi
Dem müsā'ide-i 'arzı hāl gelmedi mi

Raķib bed münşe mi itti yekki ne vaz Őiden
Eyā dūkar bana infīāal gelmedi mi

Yegān yegān iderken tefhīŐ-ı eĝyarī
Feķiri ĥatır hiĉ bir sual gelmedi mi

Geĉende dide seniñ yokdi tāketi nigehe
Daĥi o ĥastaya ĥālā mecāl gelmedi mi

Eger ĉi eyledi teŐrife ol peri تنها
Derūne bir nice olmaz ĥayāle gelmedi mi

Ne tārafa her ze nigeħdir kū ah ĝure-i  d
Oraya seyre o kākŐimī hilāl gelmedi mī

 AbeŐ o Őuĥ areb hiĉden Őikāyet  abeŐ
Didende aņyasidi te ala gelmedi mī

Ferīb ĥūrde-i Őad dām olmadı Pertev
Bu Őayid ĝāha o duĥŐ mi ĝazāl gelmedi mi

244. ĞAZEL

Göz ucuyla ol pūr yerden güzel ol eller itti
Kākunūb cefā iderken niĉe merĥabālar itti

Nice yanmayam ĉünlüĝün oluyor o mah ĉü serdab
Bu sene ĥala aĝustos ne Őevķ havalar itti

Sana merĥameti eyler ki fiĝān idersin ey dil
Benim ahu zārū nālim iŐidüb Őafālar itti

Biri itse yārī mi vaqıf ʿacabā ki haṭṭ ider mi
Sitemiyle zār iken dil ḳatī çok duʿālar itti mi

Biri geçmedi ḳabul bu ḳūluñda Pertev asa
Sana ey ŧemi sitemhūn ḳader ricālar itti mi

245. ĞAZEL

Seniñ hiç raz ehli deru servaş olduguñ var mī
Cunūn-ı ʿaşkıñ ile ʿālemler fāş oldığıñ var mī

(s.76)

Evirirsen ḳab ola da Ali mürtezādan dem
Veli furṭı muḳabbetle ḳaza libaşı olduguñ var mī

Teklifden müberra öz ki sulṭanıñ diden pīrim
ʿĀceb hiç vaşla pūş cami beḳtaş olduguñ var mī

Başıle ehli işğāliyle ʿayb itme seniñ ey dil
Zen siḳare-i dünyaya uyanış oldugun var mī

Girüb eḳyar ile meydan-ı ʿaşḳa yār içün böyle
Seniñ merdün beru der zem u pūr ḳāş olduguñ var mī

Cenāb-ı neşet ān hedlinden Pertev asā hiç
Seniñ şayeste-i tuḳsemin u sābāş oldugun var mī

246. ĞAZEL

Ğamiñla kāse kāse nūş idersem mī pī ender pī

Gelür imdadıma ciş-i neşât ki pî ender pî

Bicar-ı şen āvare olsa saz bezmi sinekim etti
Döñmez nāle u āgāze-i hey mî pî ender pî

Serāpā şerhe u dağ ile sinem çün nî olmuşdur
Gelür her perde senden şed şedayi nî pî ender pî

Felek ben ülfet ittim germ u seru rüzgār gele
Ne gam serma zımıstan olsa ger mavî pî ender pî

Seni tebride benden sa°eyle ey Pertevi mahî
Hücüm eyler gammı °aşkın gibi her şey-i pî ender pî

247. ĞAZEL

Bî ser u saman °aşkıñ pādişahıdır her biri
Şu°leler pervāneye zerîn göhder her biri

Ğaller kim °arız ħübānda olmuş ħuş neşin
Gerdeniñde bir şemmi encim siyahdır her biri

Olmasün mi ya nazarda dağlar çeşmim gibi
Nadüñ dilde u ziyare celū göhder her biri

Böyle olmazdi ħarābāt ülfet amma °aşıkān
Neylesün ferman ber çeşm-i siyahdır her biri

Olmasın mı rüzün rüşen şeb-i vuşlat baña
Ğılka-i zülfü siyahıñ mihru mehdır her biri

Pāyihānı girye Pertev māni° nazardır

Bak derşem hevār eşki sedır heder her biri

248. ĞAZEL

°Uşşāķi suyi rüya ālub digeri geri
Kalmıř serini ol baña simenberi beri

Vaşfi țaravet rahī yazılmadan ider
Tar ħarire ta fite-i maşterīțarī

Söz varmi şöyle țasi göti pār pār yana başım
Düşün gölüşleriñ serine mağferī ferī

Görzigrān gibi olub ħaft eyleme
Meydān-ı cenkden uçurur şeş-perīyi perī

(s.77)

Bir başlı käre başlayamaz suķi °aşķda
Bīçare °aşķıñ olali ser serī serī

Medħimi ne resme sen itti yasa tiğzan
İtmişti vaşf unūrī řemi sencirī cerī

Perteva gerçi řafi bize beñzemez dili
Dağ-ı nihān senemez beñzerī zerī

249. ĞAZEL

Felek almada țulū kāse-i řarābım olaydı
Yaħud řarābıñ üstündeki hababım olaydı

Beni çün eyledi sergeşti çıraḥ kendide bari
Kenar cūyi ser şikimde āsiyabım olaydı

Bu şerm eyleseñ ey şūḥ şerḥ-i ḥal ide müzdem
Seniñ bu şūḥliḡiñ mani'ci ḥicābım olaydı

Bugüne ḥalka-i birden der gibi mi ḳalurdum
Benimde bir derulaya intisābım olaydı

Cihānda bende çū Pertev hūnerde Pertevā ālurdum
Felekte mişli bulunmaz bir āfitabım olaydı

250. ĞAZEL

Sen istersinde her daḡmı bir zaḥmı yekan şay
Yaḥuḫ eṭrafı çeşm-i daḡda peykān müjgan şay

Bedid-i ar oldi her bir ḥalka-i zūlfünde bir ḥūşid
Gül imdi bu ḥasaba bac ālurmuş mihr-i tābān şay

İdüb bir kuşeyi müsned sürer sulṭanlığıñ anda
Ḥarabat ehliniñ eñ iḥḳarıñ bir şahe durān şay

Ṭar utiyabi-i sebzi ḥaṭṭı rūyiñ tehi şanma
Benim her kıṭre-i naçiz ekşim ebr-i bārāna şay

Kenarı eşk behrı Perteve o ḡararsa ger rāhın
Neşminler yapūb yan güli efendim mevci °amān-ı şay

251. ĞAZEL

Ey ḡamzelerī ḥaṭṭab-ı ma'ni

Deyi her nigeħi °itāb-ı ma°nī

Bir beyt oĸuduñ bana ki bir gñn
Mest itti beni Őarāb-ı ma°nī

Ėatı-ı Ėñsnñ nice perde olsun
Elfāzı olami Ėicāb-ı ma°nī

Āt Ėarf gibi niĖābī yñzñn
Tñgsun yine āfitāb-ı ma°nī

Ėālinden ānñ sabıĖ ālānlar
Ėatından oĖur kitab-ı ma°nī

İbdane duĖñlī gibi rñĖun
Elfāza girer cenāb-ı ma°nī

Pertev gibi feyzminde °aŐka
Olmaz mı gñŐāde bāb-ı ma°nī

(s.78)

252. GAZEL

Ey lefzı lebi Őarāb-ı ma°nī
Deyi Ėarf Ėatı kitab-ı ma°nī

Bikānesimi iken āŐinālıĖ
Elfāz ider cenab-ı ma°nī

Ėali dil mi teleffñz itsem
MaĖsusdur ıztırāb-ı ma°nī

Pür kaldı sevadı seṭrī yekser

Nurī ile āfitāb ma°nī

Feryadu fiġān u naili dil

Sinṭuruni derbab-ı ma°nī

İçtiñkana ḥūni ḵandañ

Ey lebleri la°li nab-ı ma°nī

Evrakı gül ġazellerimde

Taḵtır olunur ġulabı ma°nī

Ser cümle sevabı ḥuvan ḥaṭṭıñ

Çünkim ola ḥassa yab-ı ma°nī

Pertev gibi neshā-i ḥaṭṭıñdan

Etsem ne var iktab-ı ma°nī

FARİSÎ

253. GAZEL

Beyāz-ı subḥ-ı iḵbālem reg-i ġīsüst pindārī

ġül-i āmāl-i baḥtem ġonçe-i ṣebbüst pindārī

Zi ḥusneṣ āṣnā-yi ma°ni-i bī ġāne-ī ez-pes

Niġāh-ı çeṣm-i bīmāreṣ dem-i āhüst pindārī

Be-yād-ı serv-ḵaddeṣ ān ḵadar giryānter geṣtem

Firāz-ı kūh ez-eṣkem kenār-ı cüst pindārī

Eger dāğ-ı derūn u sine-i şad çāk neşnāsī
Be-gülşen lāle ü gül mahz-i reng ü büst pindārī

Ne-bīni an °amūd-ı subḥ rā māned sūtūn Pertev
Bülürīn kührāzīr-i ser-i yek-müst pindārī

Nedim merḥūmiñ mısrası meşhurinin mışra°lerine
Birer meşru° ol zemmişiyle müşterek dadlisinde suyulınan ma°şeri

254. ĞAZEL

Ḥayali sünbülūñ ey gülübden °ıtrı meşām olsun
Ğammı ḥālīñle genci °aşkı miski ihtām olsun

Gözüm hicrimi la°liñ ile isterse cām olsun
Mekin la°lini yād itmeme °ālemde nām olsun

Senin isterse vaşlın ra yekan ḥaş u °ām olsun
Dili cām imli indevede mühtesiz ḥaram olsun

(s.79)

Cemālīñ ruze dar-ı vuşlata mäh-ı şıyam olsun
Ğammıñ eksilmesun peymāne-i °ömrüm tamam olsun

Beni maḥrum bezm-i vaşıl iden mesti müdam olsun
Dili mecru ḥumuñ kanını içenler şad u kām olsun

255. ĞAZEL

Perişān eyledim zülf-i ḥayali ile düstarī

Biçadır serve hem bir nân sevdayı hevaderî

Çıkarmam bir nefes dilden havayı la'li dildarî
Habab-ı isa şikeste eylerse dücami dil zarî

Dili rûhi revân cismi bicân olsa göftarî
Tırazı meclis aḥbab ise ben istemem yarî

Ne ol bezmi şafa lazım ne bezmiñ camı ser şarî
Ḥumar ğam benim vir yine karı meder hamām barî

Beni maḥrum bezmi vaşıl iden mesti müdam olsun
Dili mecruḥumuñ kanını içenler şadu kām olsun

256. ĞAZEL

Şemi aşkı̇m dili ḥufim yine kendi siyahımdan
Bana cev̇r u cefa eksikmidir baḥtı siyahımdan

Benim dur olduĝum te'şire āh şubḥan hemden
Ne ḥacet itminān ol ğarre mestigec külāhımdan

Beni zahirde gerçi iderlerliñ o mahımdan
Demi metside yāri şākınub şemşiri āhımdan

Ne şekvā eyleyim yārān u yārinine ḥuvāhımdan
İdüb cami lebin āsūde zihrāb niĝahımdan

Beni maḥrum bezm-i vaşıl iden mesti müdam olsun
Dili mecruḥumuñ kanını içenler şad u kām olsun

257. ĞAZEL

Şikāyet rahbi pāyan mühtedan ḥamaḳtadır
Tariḳi ʿaşḳda padi işme-i muhnet saʿādetdir

O meclisi kim şarab buse-i lebden ʿibāretdir
O bezmi ḥaşda ḥamyaze rīz olmaḳda ʿişmitedir

Ġam vīrne-i şahbayı leb görsün ne lezetdir
Neşātı taze-i ḥūn ciġer bir uzki ḥaletdir

Mi pūr neşe-i āmalı vuşlat bir ḥikāyetdir
Ḥumarı yeʿsle ḥur semer olmaḳ cāne minetdir

Beni maḥrum bezm-i vaşıl iden mesti müdam olsun
Dili mecruḥumuñ ḳanını iġenler şād u kām olsun

258. ĠAZEL

Amān nāmım zebun küşlücke meşhur olmasun ya Rab
Çıraġı kimseniñ ahımla bī nur olmasun ya Rab

Havāyı dilgeşi eyyam bacur olmasun ya Rab
Benimçün şubḥ-ı vuşlat şam-ı dicūr olmasun ya Rab

(s.80)

Dimem ʿadama da memnunu mesrur olmasun ya Rab
Alān cāyim bu ʿişreḥaneden dūr olmasun ya Rab

Dil-i şikesten āsā ḳalbi meksur olmasun ya Rab
Çekenler saġarım memvāre maḥmur olmasun ya Rab

Beni mahrumu bezm-i vaşıl iden mest-i mūdām olsun
Dili mecruħumuñ ҡanı ienler řad u kām olsun

259.ĠAZEL

Gezerken rahı  aşķ u miħnetiñ Pertev olub merdī
Bugūn gōrdūm Nedimi cangūdaz der Perverdī

Gelir oldu biri biri ҡatmıř ħank gōrdī
Serende guh miħnetģāha dōnmūř ehre-i zerdī

Nedim kim ħūn dil-i nūř eyleseydi derdu ġam yerdī
Ziyan ekdike kanun ekerdun řu le-i derdī

Bu yollarda inandım olda ekmiř kerem eyle serdi
Demā demāh idūb bu mařla  ı dilsuzi sōylerdi

Beni mahrum bezm-i vaşıl iden mest-i mūdām olsun
Dili mecruħmun ҡanı ienler řad u kām olsun

TAĤMİS-İ ĠAZEL-İ CENĀB-I ŪSTĀD

Bilurūm heb dili mimkeřte-i dil ħuvasinī
Seni ey ġone-i neř ġōftesini āh sen mi

İde Allah meger ħālime ānasinī
Gūl-i ħandān gōrūrūm nāleme her kāh seni
Ķorķarım būlbūl ider āh saħranā seni

Gōzlerimden ākīdub yařlari derya derya
Zevraķ-ı cisme suvār olmuřidim bī perva

Mehtāb eyler iken şahşı ʿaķıldan tenha
Gice rüʿyāda şınaverligin ittim hulya
Gördüm ʿaksi mehi zān eyledim ey māh seni

Dağı dilden o şehe zaʿf u gülalim ʿarz it
Şarha-i sinevāne vah u melalim ʿarz it

Ƙalmadı tāb u tüvān şabru mecālim ʿarz it
Hāk-i pāyine revān ol yürü hālim ʿarz it
Ey dil-i zār ideyim eşk ile hem-rāh seni

Mihmān hane-i hicranıñ ile hem-āşız
Bizde ʿuşşāk rah ʿaşkıñ ile yoldaşız

Ne cunūn ile ne ferzanelik ile faşız
Desti taķdir ile der cenbeşimiz pādāşız
İttiler gerçi payāda ķūliñi şāh seni

(s.81)

Bahşı zūlfı nula Pertev’de ūz itse gāyet
Ƙıl u ķāl itme meyān ile duhānda ʿādet

Bak nedir hāzreti ūstāde payāmı bir haşlet
Geçmedeñ gitti ser zūlfı sūhünden neşet
Meger ıslāh ider hāzreti Allah seni

TEHMİS-İ GAZEL-İ NAHİFİ

Ey derd u ğam-ı ʿaşkı benim pūşt u penāhım
Ey dergehe ağyār ile mūrīdegāhım

Ey türlü nidâne dī eşkesti gülâhim
Göz gördimi gönül sevdimi seni ey yüzi mähim
Çurbāniñ olam var mı benim bunda günâhım

Ol şehin ki ʿāşıkā kâil mi degildir
Göz yâşlarına yoħsaki mail mi degildir

Bu bendesimi ʿuşşākına dahil mi degildir
ʿAşıklığıma şahid ʿadil mi degildir
O zaʿi hazinimle ğaribâne nigâhım

Oldi dil u canı ħasret rüy'e gâ ğamınla
Şahım gelemeseñ hazmıñla ħışmınla

Virâne mi تنها büyür ihyâ kadimiñle
Memnun vişâl ile beni gül germinle
Yansun ħased âteşlerine baħtı siyahım

Ben eylemedim sevmeğe billâh seni tedbir
Sen şahâ esir itti beni saıķ-ı taķdir

Olmam tütalım du zuħı ʿaşkıñ ile dilgir
Ey seniñ dil itmez mi seniñ ħalbine teʿsir
Ĥarellerine ħakester iden âteşi âhım

Pertev gibi hiç olamamış luţfuña nâil
Ĥâk deryeni idememiş kendine menzil

Senin ğam ile başı şank-pâları zergül
Bir baĝrı yanık ʿâşık miħnetzedendir dil
İfletime neħifi ħuluñı cevr ile şâhım

TAḤMĪS-İ ĞAZELİ NEDĪM EFENDİ

Tācdārān u cihān bānāndan efrāde dek
Mücrimān bestedir zencirden āzāde dek

Ṭıflı ebced ḥānlardan ḥāzret üstāde dek
Fırka-ı erbāb-ı dilden zümre-i zühhada dek
Heb esir girdigim ḥattı dil-i nāşāde dek

(s.82)

Çīn-i sihr bir hoş havadişle gelüb peyk-i şabā
Dir ki ifşā eylerim ammā başımız tā iḥtifā

Dön gece keyf-i şarāb nable ol mehlikā
Şöyle mest olmuşki āçılmış ger yabān kabā
Nāfiden tā bendi gāhı ḥancer fütāde dek

Ḥaburaḥat ḥayret efkäre rahın olmuş gibi
Şaf ol mirātı dil zengere rehin olmuş gibi

Ḥaşılı imān u din zināre rehin olmuş gibi
Meliki şeḥim bütün ḥamāre rehin olmuş gibi
Dalaḳ pişinden mezhep nuşa-i evrade dek

Aḫlar seyri muḳiti mimde zevḳ olmaz midām
Çamlıca dağında da tutmam derḥattı āsā makām

Baḳī nüzhetgāhlārdandır virem bir bir peyām
Göksu bir naḥoş hava şimdi çıbıklı pek zühāl
Sevdiğim tenhāci çekdir sekmi sa'id ābāde dek

Pertevā faħr eylesem teslim ider ʿaqlı selīm
Tabʿi şūħum nükte-pervāz u suħandān u fehīm

Hāme-i muʿciz-beyānım olalı cub kayım
Gülün ʿayārın ʿaceb nārı fetara açdı Nedīm
Hāne-i lezişiden gülizār istimdāda dek

TAHMĪS-İ ĞAZEL MEZĀKĪ SÜLEYMĀN EFENDĪ EL MEVLEVĪ

Nev-şāldırbez u nihāili şafayız
Ne fedā mihmez u rün tālīb u fāyız

Ne ħariz-i bezm-i ʿişret ne esiri-i dil rubayız
Ne o ğamzelerle hezm ne nighle āşināyız
Yine bādenüş-ı ʿaşkız yine mesti bi nevāyız

Yolunı eyledi ʿinayet bize ol cenābı barī
Ki ne vaqt olursa olsun bulıcağ biz ʿitibarī

Gerek bulsun ihtiyarī diger kise iztirarī
Çü Nesimi nevbaharī āçār zād gül ʿizarī
Bu nefesine bizde vardır zem-i nefħa-i şabāyız

Dimeyim mi sende fikir it bu edaya dāħi nāsāz
Nice medet olmuşken sana mümksisar u hemrāz

Bizi tarħı bezm-i ins it raķibāya eyle ʿizāz
Baña dūr-ı bāş ğamze dile çin-i ebrūy-ı nāz
Bu şikence u ʿitābe bu ķadr neden sezāyız

Ne kālāmızda kezb ne ħulūşumuzda nūķşān
Eger iķtiza iderse oluruz yolunda ķurbān

(s.83)

Buni Őimdicek ider mi bu zamānemizde yārān
Ne ĥadnin ġamze lāzım u nesli seyf-i műjġān
Biz o Őehsuvar-ı ĥűsne dil u cān ile fedāyız

Sözümüzle bulsa zīnet feleġin reveġ u ŧaķı
Daĥi Pertev ālsa nazmıñ mīdār olub muĥaķı

Yine  itibar ider yok nice itmeyiz meraķı
N ola ĥad firűŐ olursak bu ġazelle cűn műzāķı
Ki revāc ġűftgu yok yine b yle ĥoŐ edayız

TEĤMĪS-İ ĠAZEL NEDĪM EFENDĪ

CāmveŐ dűr itmeden ayaġıma yine Őızı
Gördűñűz mű nīce eldar āyinī u matīzī

Bűs-ı la liñ naķliġűn va d eyleyin ĩmānsızı
Eyledi bir iki peymān eyle ser-gerdar bizi
 h o Őahbā satıcı  aķl-alıcı kāfir ķızı

Ĥaġġ-ı la li gonġe-i ra nāye aġdır műzkāfi
Gerdeni ķulķuldan itmez mi Őurāĥī mu af

Lebleri yāķűtdan rengīn disem olmaz ĥilāf
Sīnesi destindeki peymāneden biraķ viŐāl
Ruĥları destideki Őahbāyı terden kırmızı

Dűn Őarābıñ keyfi ben maĥműre pek kār eylemiŐ
 h keyfiyet beni bī-nenk u bī- ar eylemiŐ

Çünkü mümşireñ kurub va°dinī inkār eylemiş
Germ olub oğluñ bize bir buse ikrār eylemiş
Dün kızında çekindi ey pīr mi ol sakızı

Şevk-i peydāgım nihān °idāyı āh mendilde nerm
Baht-ı yāverdim müsā°id neş°esiniñ endāz-ı şerm

Hāşılı hamām vuşlat-ı āteş-i °aşkımla germ
Hāne-tenhā elde şahbā gele germ u yār-ı nerm
Āh ey şabr u taħammül ba°d-ezīn yāhūd sızı

Çünkü bahş-i° aşkda Pertev°de akranıñ gibi
Bir suāl itse ne olur vahtinde yaranıñ gibi

Şol bezm kāfir midir ketm imānıñ gibi
Var mıdır bilmem Nedimā bir dahī anın gibi
Dīn u dil haşmi riyācları taqvā hırsızı

TAHMİSİ ĞAZEL °ĀRIF SÜLEYMAN BEG

O zālimde kanī evvelki ülfetler sevişecekler
Vişale °aşık hasretkeş āsā evvel uyuşacaklar

(s.84)

Nedir şimdi ya ol biñ du°a idüb yüzvirişecekler
Ham itti kametim ol çīni ebrū göstereşecekler
°İtab eyler yüzünden vechi ihsana girişecekler

Dehānım idüb dimek bildirmeyecekdir gayb u meş hūdı
Meyanım koç dimek anlatmacaktır budur nā būdī

Şaçında kemk göge çıksun demekdir sünbülün devrî
Yüzün gösterme yüz virmemekdir mihre maşşudı
İdüb desti niķāb ol nāz u şehvetle gülüşecekler

Mihrince şey gördüm didiñ gayrette miskinde
O tavus-ı canān mişlin dilā görünse dibinde

O reftarı tezerru bağda seyir itmedim bende
Ne bülbül den ne tütiden işittim bezm-i gülşende
O lokantalar şeker handelerle söyleşecekler

Sitem vadilerinde gözüm den maşşud cānāna
Degil mi niyeti kaymak didikte sen dil u cāna

Sana bende demiştim ey gönül maħfi yana yana
Revac kadr-i hüsnün kaşd ider uşşak nālāna
Tegahül eyleşecekler bayışler bilişecekler

Nice demdedir ki Pertev Ka'be-i koyundadır Taif
Anı bir görmege ki viruki mescidedir °Ākif

Ne hikmetdir ki ser hier u vaşla olmamış vaķıf
Helak itti beni baziçe-i tıflanesi °Ārif
Şadır koyi niyaz vaşla geldikçe çalışacaklar

TEĖMİS-I ĖAZEL ĖALİP DEDE EFENDİ

Nigahı düzde züneħdan u bel begendiremem
Sirişki çeşme banavu temil begendiremem

Şuna maħalindir seniñ maħal begendiremem

Dil-i za'ife bir āfet güzel begendiremem
O hasta-i ğam aşkıma ecel begendiremem

Dehāndan şoracak biñ suāl bilsemde
Meyān bahşine dair hayal bilsemde

Hadiş-i tara pür kıl u kāl bilsemde
Niyazu nāza da sihs helāl bilsemde
Nigāh pür fenne itmem cedel begendiremem

Ġalaṭ ya lefz u ya imlādadır sözümde deĝil
Yaḥud ki naĝme-i bī çaredir sözümde deĝil

Nigāh u cuşī ya ĝu ĝaradır sözümde deĝil
Haṭa o nergisi şehlādır sözümde deĝil

(s.85)

Eger çi her suḥanım bī bedel begendiremem

O mehle ülfete germiyetim olub māni°
Niżāre-i ruḥne ḥayretim olub māni°

Recayı vuşlatına ĝayretim olub māni°
Taş virime daḥi himmetim olub māni°
Sezāyi ḥahis olur bir emel begendiremem

Hilālī Pertev fikrim ider iken metam
Ḥayalim ile olurken şabaḥ-ı zülmeti şām

Senedi ṭab°ıma pāmāl iken bu ne icrām
Kemendi nazmım iderken ĝazālī ma°niyi rām

Yine o ūhuma ğalib ğazel beĝendiremem

MUĦAMMES

Ħasreti zülfüñle °aqlım pek periūān oldi gel
Ħāli zārım kıūūe-i Mecnuna °unvān oldi gel
Her biri müjĝānımıñ beraber bārān oldi gel
Eūkimiñ her kūt̄re-i nāç̄izī °umān oldi gel
Gel gel ey bī ĝāne ülfet vaç̄ti iħsan oldi gel

Ħayli demdir bu dil-i Mecnūn-ı pesendi emediñ
Leyle-i zülfündedir zincir u bendeyi eĝmediñ
Cān feda oldum yine derdmendī eĝmediñ
Ben deĝil bir niçe zār u sitemindi eĝmediñ
Vaç̄ti istifsar aħval ĝariban oldi gel

Fikri la°liñken benim bā°iū bu °iū u nūūuma
Kākülünken tārūmārı baħū °aqlı u hūūuma
Heb ħālinken seniñ billāh bādi cūūuma
Gelmez idin ūarħadan mehyab olub āĝūūuma
Çok sinem ūimdi çūn çakı ĝiribān oldi gel

Ħoçlatırken ĝayrı baĝından gel nāristeye
°Arz iderken kākülün eĝyāre sūnbül destiyī
Genci nisyanda bıraç̄mak var mıdır bu ħastayı
Elimdeñ gittiñ ele hiç ħatıra ūikesteyi
Bazi dil baziçe-i iťfal dūħkān oldi gel

Bir yele ħalmaz her zamān °aūıç̄da pūr suz u ĝūdaz
Bu cefādan dilberān daħi gelūr elbette vaz
Pertev hasretkeū u bīçāreye dōūdükçe nāz
Bir ĝün olur çeūmi ĝüya çāĝırır eyler niyāz

İttigi nāz u sitignadan pişman oldi gel

(s.86)

TAHMİSİ ĞAZEL SELİM TAHRÂNİ

Çeşmimde olub hūnı dil u derdu miñen āb
Renyîne buyanmışdı ānıñ her qarışın āb

Ülfetine mümkün mü ki sen āteşi u ben āb
Derdi de nidārım diğeri ey °ahdi şiken āb
Tācında bī°ālem tuzınī āteşi men āb

Ki zehr sitenüş vaki°i derd u ma°āşım
Ki talibi vuşlat gehi hicrān telāşım

Ki badeyi pīmalarında gerde u bāşım
Tā kī bitmeğayı gül rüyı tū bāşım
Serkişte-i °ālem çū bā taraflı çemen āb

Ey la°li revān bahşi mi nābe nūmeñriz
Ey leblerī ruhsārī ile gülşeker āmiz

Ey kadı kıyāmet gününde °arbede engiz
Her gāh gözeşti bedel ez eşk-i sebkenciz
Yek nīze çū fevāre gözeşt ez müsirri men āb

Ben mah-i deryā-yı ğamım mevc idemez ru
Mür kalbe-i °aşkıñ baña tufān olamaz sed

Şu gibi ākub köyüne ey dilber gülnihal
Hem çim hıyābım ki eger çāk ne bāşed

Pirāhın men pişu dāz şerm bıtın āb

Pertev saña ol ideyim ben buni ta°lim
Kıl sendini ebnāyı zemāne eyü tefhim

Kim hālemi āb itmegi ile ise taşmim
Suyi çemen °aşk-ı selim ez pī teslim
Ez mevc u habāb āmede ba tīg u kefen āb

TAHMİSİ MUTRAF ĞAZEL MİRZAQLI MEYİLLİ

Gāfil be-men resīd ü vefārā behāne sāht
Püşīd-i ruh be-zülf ü subhā rā behāne sāht

Ne°n-mūd sīne-bent-i kabā rābehāne sāht
Pā-māl-ı gerd ü leğziş-i pārābehāne sāht
Efkend-i ser be-pīş ü hayārābehāne sāht

Ez-bezm tā zi-āmeden-i men bīrūn şeved
Mī-geşt müntazır ki zuhūrem künūn şeved

Çūn devlet-i cemāl me-rārū-nümūn şeved
Tā ez-nigāh-ı şu°le-feşānım mesūn şeved
Berhāst-i germ u dāden-i cārā behāne sāht

Tā ez-cefā-yı o ne-rehem hūn-i men ne rīht
Ser-rişte-i vefāş me-pindār ber-kesiht

Hāk-i mezellet-i dū-cihān ber-serem be-bīht
Hem ez nigāh-ı hayret-i men çun kine-giriht
Bī-rahm u ters rüz-i cezārā behāne sāht

Reftem be-mescidiki be-bīnem meger ruheş
Saff-ı raķı̄b rā fikenem şūr u keş-me-keş

Ger dīd çeşm-i men zi-nizārābe-sūy-ı şeş
Dīdem be-zīr-i ebr nihān-geşte māhveş
Ber-dū girift-dest u du°ārā behāne sāht

Meylītorāzi-teng ne-yāverd der-kemend
Çün Pertev-i fikende vü hīrān u müstemend

Gerçi bi-kaşd-i cān u dilem tāhtı semend
Neḫçīr-i cān-ı zār-ı men āf tā vu nā-pesend
Kūtāhi-i kemend-i belārā behāne sāht

(s.87)

Eḫbālarından bir zatıñ bāğçe u kaşr u
Ḥavzı vaşfında söylenmiş

Bu kaşr-ı dil küşa bir beyit-i dil küşadır ki vaşf olmaz
İçinde mündericdir niçe mażmūn feraḫ baḫşā

Bu bāğçe müstез o mışra°-ı āzāde-i beytiñ
Niçe mışra°ına zib efzāyı şed divān bī hemtā

Bu bāğçe beyt-i reñgin-i nigāristān gaffārī
Bu āb-ı ḫavz ise hemūzen nehri cennet me°vā

Bu bağçe ḫāşıl ma°nāsıdır bostan-ı sa°diniñ
Bu kāhı dikleş mażmūn sākī nāme-i ğarrā

Bu beyt neşe-i baḫşāniñ ki şahbā nāme-i nefī

Ātılmış kâğıd tesvididir bir köşede güyâ

Bu beyte nisbet eyle çār bāğ-ı ıřfahān u safī
Mer'ci göfte-i řanburi veř olmaz hile ıřğā

Müzamin gül u mil ile çün dīvān-ı hHāfızdır
Virir maħmure bu kaçır u bu bağçe ĥālet řahbā

Görün řahibi nařar aħbayı itmez mi hezār mest
Mey gülleriniñ eyle lebrizi sāğar her gül zibā

Sezā cām señindir rüz yine olsa reřk āver
Ki bunda neř-i beħřā seyr olur zirā ġamın dünyā

Donāndıkça řu kufeyle bu sizin cāyı ser tāser
Olur tākı siphir haftasınıñ endāz-i istihzā

Gül-i řeb-buyı görseydi bir řeb ger olub mihmān
Çıkārdı ĥātırı Mecnūndan vudu‘ ruħi Leylā

Ĥayāl řevkat āsā mevc odur baħr-ı řafā bunda
Ki ‘ürfi ĥüküm ile Pertev ben itmeme ĥud ĥude devā

(s.88)

LUGĀZ

Nedir ol sekki řıfat řahşı ‘aziz
Fuřarādan ider ‘ālemde keriz

Kibir u tersā u müslümān eyle yār
Žeykı muħibler anā cāyı řarār

Sırrı etfāle olur bār-ı belā
Şīhı fānileri eyler budalā

Hal olunmasa eđer bir müşkil
Cebrer olsun olursa nüşgil

Ki mihmaz u şal-ı dilber
Kāh mehcūrken pūr u peder

Ki geleydi dur fer u hes birin
Kā miftāh hacīm u secīn

Ki hayātā ver bimārāndır
Kāh insāna °adū-yı cāndır

Ki olur vechi °urvese zīnet
Kāh ārāyiş seniñ tertib

Az-durur halkı oturmaz durmaz
Bozular kendi daħı çok sürmez

Pertevā bu lugāzı itmeđe hal
Neķdı efkār nişār olsa muħal

KİT°A

Dil u zebān meyānında tercümān-ı elfāz
Piyāmürsi daħı aħbāba çünki nāme olur

Ne rütbe kūşe-güzin ferāgat olsa bile
Enīsi ehli muħabbet devat u hāme olur

ꞐITA

Devatı selmı o ¼adar ittiki yrn
Tad de deęil hule-i nme Sid

Temhir idelerdi bu der ¼updeyi cmle
Mecmua-i huk ki dnerdi hile kęid

TARİH-I HA

Oęlmuz gibi muazez bir vcd
Mili yok bu ¼ubbe-i devvrda

Oldi ¼urr tıfli endek-sl iken
Beçe bir blbldi Őn-ı glzrde

(s.89)

Az va¼itte ¼o¼ marif kesb idb
Merdmn oldi evveli l baŐrda

Sz bulunmaz vaŐfi husn hatına
MŐikfn zihnini i¼rrda

Muhyesin nreste iken ¼oyrb
Sebze peyd itti ry-ı nrda

Harf-ı cevherdr olur tarhı tm
Kisvedir hat kabe-i ruŐsrde

EBYT

Nurdur cismi laṭīfīñ gelmiyor āgūşuma
Ey perī vuşlat bu ḥāletle muḥāl olmuş sanā

VELEHU

Göz-i Eyübten cānāne nūş eylerse āb
Kāse-i billürdir ya leyteni kuntu turāb

VELEHU

Terā üftāde u efkinde küştem
Sana ben türkçesi şa°bānım ey dost

VELEHU

Zahm urüb sihr eyleyüb yārem şerirpāş eyledi
Ef°iyi u cāde u āzurdur o zülfü u çeşm u ruḥ

VELEHU

Bu āb u tāb ki vardır cemāl-i pākinde
Eliñe şu koyamaz āfitābe-i ḥurşide

VELEHU

Niçün kem ḥarf olur sermest °aşk-ı ḥātem-i la°liñ
Lisāni meclisi °işrette de rüzhiḡar olāndan şor

VELEHU

Orulmaḡ bir kemānı ebrūya Pertev zevḡdir ḡāyet
Anı lezet baḡş-ı zahm-ı nigāh-ı tīr olāndır şor

VELEHU

Kemī ŧīrinimzāk ittiyse küftār ŧükür dizeñ
Ĥayālīñ ĥātrı mehcure gelmiş heb ĥaber u yermiş

VELEHU

Odur bahrı leĥafetle biz geĥenlerde
ŧadefçilerde taŧādüf idüb görüŧmüş idik

(s.90)

VELEHU

Ben seriŧkim hep senin içündür ŧuhvār eyledim
Maĥsuduñ güherse cānā böyle °ālül °āl āl

VELEHU

Āb u tāb ĥurŧı mihtāba idüb bu ŧeb nigāh
Hep çürekçi çeŧmesini nighin ittim ĥayāl

VELEHU

Serve bāĥsun mu görenler ĥāmeti nāzende sen
°Azmi gülzār eylesün mi seyredenler ĥande sen

VELEHU

O ŧāha hemdem olüb Pertevâ Nedim gibi
Benim de bu anācaĥ rüzgārım oldi bugün

VELEHU

Ayrılık çeşmesi tārîhine beñzetmişler
Haṭṭı püştü lebin ey rūhı revān teşne lebān

VELEHU

Ġamzeñle böyle tīg çeküb eyledi ğulū
Çellād çeşmesinden içirdi cihāna şu

VELEHU

Görürüm rüyī baḥtı rü'yāda
Olürüm baḥtiyār ḥulyāda

VELEHU

Biri bir pīr pīrī bir bir bir olsa
Biri biri birinden bir ter olsa

VELEHU

Eyler izzı reyile sıbkat ğamzeler cān ālmada
Neşter kaşşadı geçmez mi müjka kān ʿālemde

VELEHU

Oldum fütādesi yeni baştan bir āfetiñ
Düşdi gönülceğim yine bir bī amān yere

VELEHU

Oldi yine cemā'at izhārı şaf-ı nuşîn
Çıkdı haţīb cāmi'ci güli minber üstüne

(s.91)

VELEHU

Rendū mey hıvār anādirler bu şemşhānede kim
Ramazān gırresi 'eksīni göre cāmında

VELEHU

Naķş u hıleyle ider kendüsine üftāde
Âh ol nūru cismi yeminci zāde

VELEHU

Şü'le-i āteş-i dille gezerim dünyāda
Beni bu rütbe za'ıf itti karcı zāde

VELEHU

Âb-ı hayat u çeşme-i cān dinmeden daħī
Şayān dinlese la'li ki şeftālu çeşmesī

Tam teb'u hazā el-divān-ı bi'evniAllahi mülk-ül deyyān bi maţbu'ati sāhib-ül sa'ādet
ila bediyye bulāķ Mışır el maħmiyye fī hamseti
Halet min şehri şef'er-ül hayri sinet'ül elfu ve mieteyni şelāseti ve hamsīn min hicreti
menlehü'l 'izzu velşeref.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PERTEV PAŞA DÎVÂNIN TAHLİLİ

3.1. DÎVÂNDAN ELE ALINAN KONULAR

3.1.1. Aşk

Mehmed Said Pertev Paşa'nın Dîvânı baştan aşağı konusu aşktır diyebiliriz. Aşk konusu üzerinde çokça durmuş ve dîvân geleneğine bağlı kalarak yer yer mücerred (soyut) aşkı dile getirmiştir, Beyitlerinde sevgiliye övgüler yağdırmıştır, bunları beyitler halinde örneklerle aşağıda verdik:

1. Örnek

Güllerle olur zînetî eyyâm-ı bahârîñ
Dilberler ile ʿidde gülhâne-i müferrih

Şormuş dehen dilbere Pertev haber almış
Meyden ne müferrih leb-i cânâne müferrih

2. Örnek

Ser-gîsûlar gele çünkî pâyiñ âşinâdır hep
Turâb-ı muqaddemiñ hem buy-ı meşk olsa sezâdır hep

Hırām-ı nāzına üftādedir şimşād çün sāye
Havāy-ı kāmētiñle serviler serdar-ı hevādır hep

3. Örnek

Būse-i şīrīn dehen būs-ı ruḥ-ı terden lezīz
Lebleriñ emen mezāk-ı cāna heryerden lezīz

4. Örnek

Çeşmiñ ḥafīce ʿāşķ eylermiş iltifāt
Ol ḥāli ben görürsem inān söylerim saña

5. Örnek

Kimi çözünür zülfüñ bāğ-ı ḥüsniyā samanlık yap
Çıķār kākülleriñ-i gāhice fesden feslegenlük yap

Başup ḥatṭı işte seyrān gāh-ı ʿāmmē oldu o bāğ-ı ḥāş
Saña kim dedi kim boz öyle gülzārı çemenlik yap

6. Örnek

Ey şemmi ʿāşķ-ı geş isterseñ ki nām olsun saña
Cān u ser fetrāñ-ı zīb iḥtişām olsun saña

Ülfetiñle gönlümüñ devīdem perişān olduğun

Beht u arunmadan ey kākül selām olsun saña

7. Örnek

Versiñ ağıyāra cefā bana vefādır maṭlub
Maḥv-ı ʿaşq oluna ey dil ne revādır maṭlub

Nābicā hāhiş yok şerʿi muḥabetde müsāğ
Ṭaleb-i buse-i cānānda bicādır maṭlub

8. Örnek

Nigāh lūṭfede gāhiçe nāʿil itme ʿādetdir
Seniñ bağışlarıñ bilmem niçün cānā kıyār hep

Bāşıp geçme nigāh lūṭuf kııl eṭrafa sultānım
Büyüt reh güzārıñ melce-i ehl-i ricādır hep

9. Örnek

Fusunla beni zülfüñ esir kılmış iken
O gānzelerde yine mekr u al edüp neyler

3.1.2. Meşhur Kişiler

1. Örnek

Rūhī ser gerdān dāde-i cunūn olmuş gezer
Kākül-i şebkūñki Mecnūn u Leyla kıoymuş ād

2. Örnek

Bir bir o şuħder u nihanın beyan eder
Ĥarf-i Niyazi olsa da dil bī-mecal okur

Asıl adı Muhammed Niyazi (d. 1618, Malatya-ö. 1694), mutasvvuf Mısriyenin kurucusudur. Aşırı savlar taşıyan bazı sözleri ve çifr ilmine dayalı bazı kehanetleri nedeniyle önce Rodos'a (1673), arkasından da iki kez limni'ye (1676 ve 1693) sürgün edildi; orada öldü. Tasavvufa ilişkin küçük yapıtları ve bir Dīvān'ı vardır.

3. Örnek

Ders-i cefâyı ezber edüp tıfil iken o şuħ
El-an unutmamış daħi Ĥafız mişal okur

4. Örnek

Vaşf-ı nigāhını okumadın da canıma
Her bir Ĥudenki kışşa-i Suhrāb-u Zāl okur

Suhrāb Zālođlu Rüstem'in bir Türk kızından olan ođludur. Babasını tanımadan annesinin yanında büyümüşür. Babasıyla bir savařta karşılaşmışlar ve birbirlerini tanımadan dövüşmüşlerdir. Suhrāb galip gelmek üzereyken Rüstem bir hıleyle onu öldürmüş. Ancak tam can vereceđi sırada baba-ođul oldukları anlaşılmıştır.

5. Örnek

Pertev Nedim bezmi ider mest nađmesi
Muřrib ki ĥarf-ı rāzı mı güş-ı rebāba kor

Asıl adı Ahmed (d.1681, İstanbul- ö. 1730, İstanbul), Osmanlı Dıvān şairidir. Kurallara bađlı kalmadan, kıvrak ve çořkulu bir dille yazdıđı şiiirleriyle dıvān edebiyatının en büyük adlarından biri olmuřtur. Kazasker Mustafa Efendi'nin torunu, Anadolu'da kadılıklarda bulunmuş olan Mehmed Efendi'nin ođludur. Medrese Eđitimini görmüş, Arapça ve Farsça öğrenmiştir.

6. Örnek

Nutķu dil āgāh-ı müret serair olmasa
Mün°ekis olmazdı ři°re Hafız řiraze raz

Asıl adı řemseddin Muhammed (d.1325/26-? , řiraz- ö.1389/90, řiraz), İıranlı řair gazel türünün öncüsü olarak tanınmış Osmanlı dıvān şairlerini de büyük ölçüde etkilemiştir. Tasavvuf onun yaşamına yön vermiştir. Kur'anı Kerim'i ezberlemiş ve 14 ayrı biçimde okuyabilmesi nedeniyle de Hāfızmahlasını almıştır.

7. Örnek

Debīristān ḥam-ı şahbā ḥukmi ḥāce leb minā
Felāṭun kūdek zānūnişin mekteb minā

Aristo'nun hocası olan meşhur Yunanlı filozof, Sokrat'tan öğrenim gören Eflātūn, Mısır'da okumuş ve Yunanistan'a dönerek Atina'da Akademia'yı kurmuştur. M.Ö. 430'da doğan Eflātūn 348 de ölmüştür. Çok zaman Diyojen (öl. M. Ö. 324) ile karıştırılmış, bu yüzden bir küp içinde oturan Diyojen'in bu küpü Eflātūn'a atf edilmiştir. Edebiyatta akıl, hikmet ve isabetli görüş timsali olarak söz konusu edilir.

8. Örnek

Görmedeñ gittiñ Nedimā sen nigāh-ı Pertevī
Bir perī şüret görünmüş bir ḥayāl olmuş saña

9. Örnek

Kaşımı kemān-ı Rüstem u Hürmüze tır-i Zaldır
Zülf-i kement u gämzesi nize-i cānistānlanur

Rüstem-i Zāl, Ünlü İran şairidir. Firdevsi'nin Şehnāme'sinde geçen pehlivan ve savaşçı kahramanın adıdır.

3.1.3. Peygamberler

1.Örnek

°Azrail cān-ı °aşıķ eyledik düşman mı ki
Ey lebi cānāna bu °İsa-i Meryemlik deęil

2. Örnek

Serāzı hāb tegāfūl ber mekyidi Yusuf’um Pertev
Ki men efsāne-i Yakub gördüm ez berāzı hicrān

3. Örnek

Çün ejupayı zehru feşan kaştı cān eder
Olmaz mı nur-u Yusuf °ayanı ka°ri cahdan

4. Örnek

Göz-i Eyübten cānāne nüş eylerse āb
Kāse-i billürdir ya leyteni kuntu turāb

3.1.4. Yergi

1. Örnek

Belen hikayet-i zerdüz u bur yabani
Bu karhane de kesb-ü kemāl edüp neyler

2. Örnek

Devāvīni suhen sen canden maẓmūn-ı ebyāti
O kim bir nuheves napüh̄te şā'irdir çalar çarpar

3. Örnek

Ne bu vaz'-ı teğafül güne ile ol bilmişçikler
Sitemdadilerinden semt-i vaşlı gösterişçikler

4. Örnek

Terbiye ile deyü ādeme oğlan götürüz
Dağle şayeste mi şofi gibi boynuzlu öküz

3.1.5. Hüzün

1. Örnek

Hemīşe tīg sertiz idüb meyân ki āş
Heman külle-i ağıarı kes benan ki aş

2. Örnek

Yazıldı kara kalemle şuret-i bahtım
Şu yâdigarı felek ālda āsuman ki āş

3. Örnek

Felek felek ne yāpār yadigārı Perteve baķ
Kamaş-ı āhı hele fark farktan ki āş

3.1.6. Tasavvuf

Tasavvuf'un anlamına baktığımızda, Sofulaşma, ruhen kendisini Allah sevgisine yürekten bağlama ve adamadır ¹ Bu divânda Pertev Paşa Mevleviliğın üzerinde de durmuştur. Gazellerinde tasavvuf'un üzerinde durduğunu gösteren örnekleri aşağıda verdik.

1. Örnek

Dönravev âteşiyile bir kazadır hālka-i tevḥīd
Yā çarḥ-ı tiredir pür şer rever hālka-i tevḥīd

2. Örnek

Dönenler hālka-i bīründür qalmaz bu dergehde
Der-ı Mevlāya çün miftāh-ı zerver hālka-i tevḥīd

3. Örnek

Āniñ vābeste-i devrānıdır eflāki ser gerdān
Meyān-ı °arş u kürsīde kemerdir hālka-i tevḥīd

4. Örnek

¹İsmail Parlatur, **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, 5. Baskı, Yargı Yayınevi, Ankara 2012, s. 1637.

Menāzili kaç' ider devrān iderken ʿāşıkān-ı Pertev
Belī sergeştegāne rehberdir hālka-i tevḥīd

5. Örnek

Figān-ı bî-eşer meçūn duʿāya muḥtācım
Şu sengdil gibi bir āhenin ḥişāre gider

6. Örnek

Gürbay-ı u geda pīr-u civān kebru Müslüman
Ḥālince veli daʿiye-i dayesiz olmaz

7. Örnek

Zamāne bu leh u sānından ey gönül göster
Cenabı ʿaşkı kim eğler kiminle söyleşeyem

8. Örnek

Āh sırrı demde olan şūʿle-i ser-güşlerine
Allah Allah bu şūķı demde bu āteşlerine

3.1.7. Sitem

1. Örnek

Ġamze-i ʿaşık kuş yār ile kimler söyleşür
Merḥametiniz öyle ḥünḥār ile kimler söyleşür

2. Örnek

İltifât itmez yine zülf-i pünâhiñin diliñ
Böyle birçok başlu ʿayyâr ile kimler söyleşür

3. Örnek

Pertev olmuş güç bela çeşm-i âşinâyı gamzesi
Öyle bî rahım u dil-âzâ ile kimler söyleşür

4. Örnek

Ne bu vaz'-ı tegafül güne ile ol bilmişçikler
Sitemdâdilerinden semt-i vaşlı gösterişçikler

5. Örnek

ʿEnâni ihtiyarım almak ister dest-i şabrımdan
Demâdem esb-i nâza ol binişçikler inişçikler

6. Örnek

Şaffi ʿâşıkda eyler imtiyaz Pertevi imâ
İşâret eyleyüb müjgâne gamzeñ gösterişçikler

3.1.8. Temenni (Dilek)

1. Örnek

Ḳurbu bezminden ʿadüvvü dūr olur İnşaallah
Bana lütf etmeğe mecbūr olur İnşaallah

2. Örnek

Cürmümüz cürmü zıllından büyükse cānā
Dameni ʿafv ile mestur olur İnşaallah

3. Örnek

Güşuru aşkıda gāmnām gezer Pertev zār
Seniñ ʿaşkıñ ile meşhūr olur İnşaallah

4. Örnek

Amān nāmım zebun küşlücke meşhur olmasun ya Rab
Çırağı kimseniñ ahımla bī nur olmasun ya Rab

5. Örnek

Havāyı dilgeşi eyyam bacur olmasun ya Rab
Benimçün şubh-ı vuşlat şam-ı dicür olmasun ya Rab

6. Örnek

Dil-i şikesten āsā kalbi meksur olmasun ya Rab
Çekenler sağarım memvāre maḥmur olmasun ya Rab

7. Örnek

Beni maḥrumu bezm-i vaşıl iden mest-i mūdām olsun
Dili mecruḥumuñ kanı içenler şad u kām olsun

3.1.9. Övgü (Methetmek)

1. Örnek

O mehin ğamze-i birletine maşaallah
°Aşık ı dilşādeniñ cānına maşaallah

Hedef sine mehri tenine deĝdi yazdım
Hūnu dille sırrı peykānına maşaallah

2. Örnek

Devri ahımki teħassürle varır ol şahıñ
Naķş olur ğüşe-i eyvānına maşaallah

Cūyi hūn eyledi ceyhunu demādem ešķi
Pertev’iñ dide-i giryānına maşaallah

3.2. DÎVÂNDÂ KULLANILAN SÖZ SANATLARI

3.2.1. Mazmûn

Mazmûn, Mânâ, anlam kavram. Edebiyatta özel bazı kavram ve düşüncelerin ifadesinde kullanılan klişeleşmiş söz ve anlatımlara denir. Kısaca bir şeyi, özelliklerini çağrıştırmak kelime grupları içinde gizlemektir. Nitekim dîvân edebiyatı bir mazmûnlar edebiyatıdır diyebiliriz. Mazmûnlar İslâm edebiyatlarının ortak malı olarak kabul edilir ve mazmûnlar dîvân şiirine Fars edebiyatından girmiştir. Mazmûn bir sözün içinde gizli olan sanatlı anlamdır. Söz gelimi sevgilinin ağzı için klişeleşmiş bir mecâz olan “ ab-ı hayât, gül, gonca, şarâb ve la’l” gibi

mazmûnlar kullanılır.² Bu dîvânımızda bulunan bazı mazmûnları örnek olarak aşağıda verdik.

1. Örnek

Raziyim la'li lebiñ mînâda olsun görmege
°Aşsinî âyîne-i şahbâda olsun görmege

2. Örnek

Bülbül-i şeyda ey gül-i ruhsâr u Leyl-i zülf iseñ
Tâ ser-i Mecnûnda ey dil-i âşiyân lâzım saña

3. Örnek

Bülbül-i şeyda ey gül-i ruhsâr u Leyl-i zülf iseñ
Tâ ser-i Mecnûnda ey dil-i âşiyân lâzım saña

4. Örnek

Hilâli kâşını teşbih idemem teslim
Yâ beder tām nice benzesin tamam saña

5. Örnek

Ebruları mihrâb-ı mesâcid mi deđil yâ
Dil-küşe-i mihrâbda sâcid mi deđil yâ

6. Örnek

² İskender Pala, **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, 9. Baskı, Leyla & Mecnun Yay., İstanbul 2002, s. 310.

Hâlin ey üftâde düşdükçe beyân lâzım saña

°Arz-ı hâl ol şâha vir kim her zaman lâzım saña

3.2.2. Teşbih

Aralarında çeşitli yönlerden bezerlik bulunan iki varlıktan zayıfını kuvvetlisine benzetmek sanatına teşbih denir. Teşbih heyecana bağlı bir sanattır. Sanatkâr kendisini etkileyen bir olay veya varlık karşısında heyecanlanır, bu heyecanını daha kuvvetli ve tesirli anlatabilmek için, o ruh hâlini okuyucuda daha iyi canlandırabilecek benzetmeler yapma yoluna gider. İşte bu rûhî faaliyet sonucu teşbih sanatı meydana gelir.³ Bu dîvânımızda bulunan bazı teşbihler aşağıda örnekler halinde verdik:

1. Örnek

Şeb-i vuşlatda şunub şerbet-i gül gibi lebin
Şa'im hicr idem isterdi tabi'at şerbet

2. Örnek

Negehiñ sihr u füsün itmede cādu gibidir
Çeşm-i mestiñ dahī °aynī ile āhū gibidir

3. Örnek

³ İsa Kocakaplan, **Edebî Sanatlar**, 3. Baskı, Türk Edebiyatı Vakfı Yay., İstanbul 2002, s. 163.

Nāzarı bāğ-ı cīnān raḥıñ oldu dīdem
Rūzın ḥāne-i dil cennete qarşū gibidir

4. Örnek

Mu°teberdir ānıñ °inde raḳib-i bed ḥāh
°Āşıkı şādık cāndādesi suçlū gibidir

5. Örnek

Bülbüle bu tebsüm ey gül-i ḥandān ki var sende
Benim gibi hezārān bulmağa hiç minnetiñyoğtur

6. Örnek

Olur nīm-ḥürdesi ma°cün-ı gevher-i cān bî-māre
Dür-i dendānları āb-ı ḥayāt incūlarındandır

7. Örnek

Ḥaçeri dāḥī gamzesi gibidir
Zaḥmı amma ki bu nihāni urur

3.2.3. Mübalağa

Bir olayın, hecanın etkisiyle büyütülmesi veya küçültülmesi demektir. Yani herhangi bir olay veya varlık insan şuurunu etkilediği zaman, insanda normal dışı bir heyecan meydana gelir. İnsan da bu heyecanın etkisiyle olayı büyütür veya küçültür. Mübalağa'ya örnek olarak aşağıda bazı örnekler vedik:

1. Örnek

Baħr-u cüřanı uyuttu ƙařarat-ı eřkem
Niylim řular uyur dide-i giryan uyumaz

2. Örnek

Maħv olur  ařƙım ile  rzu-yı herdu sera
Düz u řebler uyur ƙanda ki sulřan uyumaz

3.2.4. Nidâ (Seslenme)

Çağırma, Edebiyatta sevinç, öfke, acıma, řaşma vb. duyguları belirtmek için sesi yükseltmeye ve aynı zamanda seslenmeye Nidâ sanatı denir. Örnek olarak yâ, hey, eyvâh, âmîn, ey! vb. kelimelerle kendini gösterir. Dîvân řâirlerinin mahlasları sonuna gelen “‘a” lar da birer nidâ olur.⁴ Nidâ ile ilgili aşağıda birkaç örnek verdik:

1. Örnek

Pertevâ mutla ı Nedim henüz
Fa‘re-ı  ařƙ-ı c nist ni urur

⁴Pala, a.g.e., s. 371-372.

2. Örnek

Dür dildare eğer uğrar ise rehgüzerin
Ey şabā yāre selām et ki selamet bulasın

3. Örnek

Sen bāri vahşet itme dil āramamız gibi
Gel ey hayal yarı gül āram cānım ol

4. Örnek

°Azrail cān-ı °aşıq eyledik düşman mı ki
Ey lebi cānāna bu °İsa-i Meryemlik değil

5. Örnek

Ey şemmi °aşıq-ı geç isterseñ ki nām olsun saña
Cān u ser fetrāñ-ı zīb ihtişām olsun saña

3.2.5. Tezād

Karşıtlama, birbirinin tersi olan. Edebiyatta iki düşünce, duygu ve hayal arasında birbirine karşıt olan nitelikleri ve benzerlikleri birada söyleme sanatıdır.⁵ Tam anlaşması için meşhur olan örneği veriyoruz “ağlarım hatıra geldikçe gülüştüklerimiz.”(Mâhir). Tezâdla ilgili örnekleri aşağıda verdik:

1. Örnek

⁵Pala, a.g.e., s. 468.

Ṭaḩat gelir mi baḩmaġa ol ḩüsn-i dil-geṣ
Mihr-i cihân dimez de ni dersin o meh-veṣe

2. Örnek

Gül u baġ ile sertaba gülistan olsam eġlenmez
Gülerken güldürürken belki giryan olsam eġlenmez

3. Örnek

Mun°aksidir âteṣîn ruḩsâr-ı sâḩî sâġıra
Neyleyim zemzemler amma âbla âteṣ ṣûnâr

3.3. DÎVÂNDÂ KULLANILAN NAZIM BİÇİMLERİ

3.3.1. Gazel

Sözlük anlamı “kadınlarla âṣıkane sohbet etmektir. Dîvân şiirinde en çok kullanılan nazım şeklidir. Aṣk, sevgi, güzellik ve içki konularını işleyen şiirlerdir. Lirik bir nazım biçimidir. Konularına göre adlandırılırlar: Âṣıkâne (garamî, lirik; Fuzulî), rindâne (Bâkî), ṣûhâne (Nedimâne; Nedim), hikemî (Nâbî). Beyitlerle yazılır. Beyit sayısı 5-15 arasındadır (tek sayılar) Beyitler arasında genellikle konu bütünlüğü olmaz. Ama beyitler arasında anlam bakımından bir uyum olmalıdır. Bunu kafiye ve redif sağlar. Gâzelerde bütün beyitler aynı konuyu işliyorsa bu tür gazellere “yek-âhenk” denir; bütün beyitler aynı söyleyiş güzelliğindeyse bu tür gazellere de “yek-avaz” denir. İlk beytine “matla” (doġuş yeri) denir. Son beytine “makta” (kesme yeri, sonuç) denir. Şairin mahlâsını söylediği beyte (genellikle son beyit) “mahlâs beyti” denir. Gazelin en güzel beytine de “beytül-gazel” ya da “şah beyit” denir. Kafiye düzeni: aa xa xa xa xa xa

Gazel'e bir örnek:

Yine mi bu dili mahzûn edeceksin bilmem
Ne zamân lütfuna maqrûn edeceksin bilmem

Alanur bir tarafa niyet u ʿazmin amma
Kanġi bîçâreyi memnûn edeceksin bilmem

3.3.2. Kıt'a

İkinci ve dördüncü dizeleri birbiriyle uyaklı iki beyitlik nazım biçimine kıt'a denir.⁶ Sözlük anlamı ʿarapça, bölük, cüz'dür. Kıt'anın beyit sayısı 9-10 beyte kadar çıkabilir. Mahlas beyti bulunmaz. Beyitler arasında anlam birliği bulunur. Pek çok konuda yazılabilir. Kıt'âlar ise felsevî, tasavvufî bir hayat görüşünü, bir nükteyi işler. Bir olayın tarihi, bir kimseyi yerme de kıt'anın konusu olabilir.

İki beyitli kıt'alar rûba'î ile karıştırılmıştır. Mürettep Dîvânlarda kıt'aların olduğu bölüm rûbaiyyat başlığı ile adlandırılmıştır. Kıt'a xa xa xa şeklinde kafiyelenirken rûbailerin ilk iki mısrası kendi arasında kafiyelidir.

Tarihi bir olayın geçtiği yılı ebced hesabı ile göstermektir. Lugâz bilmece demektir. Muamma ise isimlerle ilgili bilmecelelere denmiştir. Kıt'a kelimesi anlam genişlemesine uğrayarak bendlerden oluşan nazım şekillerinin her bir parçası için kullanılmıştır. Kıt'a-i kebirelerde Dîvânlarda genellikle kasideden sonra diğer kıt'alar ise Dîvânın sonlarında mukattaat başlığı ile yer almıştır.

Kıt'a'ya bir örnek:

Dil u zeban meyanında tercüman-ı elfâz
Pîmarıs dahî aġbaba çünki name olur

⁶ Pala, a.g.e., s. 285-286.

Ne rütbe kûşe-güzin ferağat olsa bile
Enisi ehli muḥabbet devat u ḥame olur

3.3.3. Tarih-i Hat

Bir olayın oluş yılını gösteren şiiirdir. Yıl, şiiirde açıkça, yani rakam olarak belirtilmez. Ebced hesabı aracılığıyla kelime ya da kelimeler üzerinde gösterilir. Ebced hesabı; Arap alfabesindeki her bir harfe -ayrı ayrı olmak üzere- 1°den 1000°e kadar bir sayı değeri verilmesiyle oluşturulan bir sistemdir.⁷ Yani Arap alfabesindeki her harfin sayı olarak bir değeri vardır. İşte bu sistem sayesinde olayın yılı bazen dize içindeki bir veya birkaç sözcükte gizlidir. Bazen de dizedeki bütün harflerin sayı değerlerinin toplamı tarihi gösterir. Bunlardan başka şekillerde de olabilir. Tarih yazmak, aynı zamanda bir söz sanatıdır ve bu sanata “tarih düşürme” denir. Tarihler genellikle kıt'a nazım biçimiyle yazılır. Bir beyit, dize, kısa ölçülü bir söz ya da bir tek sözcükle de tarih düşürülür.⁸

Tarih'e bir örnek:

Oğlumuz gibi mu'azez bir vücud
Mişli yoḫ bu ḫubbe-i devvarda

Muhyesin nareste iken ḫoyurub
Sebze peyda itti ruy-ı narda

Ḥarf-ı cevherdar olur tarḫī tam
Kisvedir Ḥattḫ ka'be-i ruḫsārde⁹

3.3.4. Tahmis

⁷İskender Pala, a.g.e., s. 438.

⁸Cem Dilçin, **Örneklerle Türk Şiiir Bilgisi**, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1992, s. 2002.

⁹Not: Ebced hesabına göre, 2 Ḥa ve 1 Be bulunur bu tarihte, bir ḫa = 600, iki ḫa ise 1200+be de 2'dir. Toplamı ise Hicri 1202 eder. Miladi ise 1785 eder burada şair kendi doğum tarihine işaret eder.

Terim olarak Dîvân Edebiyatı'nda herhangi bir şairin bir gazelinin her beytine üçer mısra ekleyerek beşer mısralı kıtalar haline getirmeye denir.¹⁰ Daha çok önceden yazılmış, her hangi bir şairin gazeli tahmis haline getirilir. Dîvân Edebiyatı'nda çok rağbet gören tahmis, yapısını değiştirdiği gazele, ses bakımından zengin bir ahenk, mana bakımından da belli bir derinlik kazandırabildiği oranda değer kazanır. Eğer tahmis edilen gazele eklenen beyitler, ahenk ve mana bakımından gazelin asıl beyitlerinden zayıf kalırsa, başarılı bir tahmis meydana getirilmiş sayılamaz.

Bir gazelin her iki dizesinin başına aynı ölçüde üç dize ekleyerek oluşturulan nazım biçimidir. Tahmis genellikle başka bir şairin gazeline yapılırsa da, kendi gazellerinden tahmis oluşturan şairler de vardır. Başarılı bir tahmiste asıl beyit ile eklenen dizeler anlam bakımından kaynaşmış olmalıdır. Başa eklenen üçer mısra gazelin matla-ı ile aynı kafiyede olur. Diğer beyitlere eklenen üçer mısra ise o beyitlerin ilk mısraları ile kafiyelidir. Uyak düzeni şöyledir: aaaaa-bbbba-cccca-dddda-eeeee...

Tahmis'e bir örnek:

TAHMİS-İĞAZEL SELİM TAHRANİ

Çeşmimde olub hūnı dil u derdu miḥen āb
Rengine buyanmışdı āniñ her qarışın āb

Ülfetine mümkün mü ki sen āteşi u ben āb
Derdi de nidārım diğey ey °aḥd-i şiken āb
Tācında bī°ālem tuzınī āteşi men āb

Tahmis'e bir örnek

¹⁰ Pala, a.g.e., s. 436.

TEHMİS-İ ĞAZEL-İ NAHİFİ

Ey derdu Ğam-ı aşkı benim püşt u penâhım
Ey dergehe aĝyâr ile mürîdegâhım

Ey tûrlünidâne dî eşkesti Ğulâhım
Ğöz gördimi Ğöñül sevdimi seni ey yüzi mâhım
Ğurbânıñ olam var mı benim bunda Ğünâhım

3.3.5. Müstezâd

Müstezadın sözlük anlamı “ziyadeleşme, artmış, çoğalmış” demektir. Ğâzelin özel bir biçimine denir. Uzun dizeler, kısa bir dize ekleyerek yazılır. Eklenen bu kısa dizeye ziyade denir. Uzun dizenin ölçüsü mefûlü mefâîlü mefâîlü faûlün, ziyadae dizenin ölçüsünde, ana kalıbın ilk ve son parçalarında oluşan mefûlü fâûlüdür. Ziyadelerin, asıl dizenin anlamını tamamlar nitelikte olması gerekir. Çok zaman bu kurala dikkat edilmeyerek kısa dizelerden yalnızca şiirin tekdüzeliğini yok etmek için yararlanılmıştır.¹¹

Müstezad’a bir örnek:

1. Olmaz dehen yâramız imden mütelezzîz
Eksik daĝi sañır

Zahm-ı dilime tîĝ-i sitemden mütelezzîz
Çün hañçer-i şeker

¹¹Dilçin, a.g.e. s. 202

3.3.6. Lugâz

Manzum bilmece. Konu edinilen şeyin özelliklerini söyleyerek ne olduğunun bilinmesini istemek amacıyla düzenlenen şiiirdir. Lugâz, bir çeşit söz oyunudur. İsimleri konu alan Lugâzlara muammâ denir. Lugâz, gerçekte Arap edebiyının malıdır. Türk edebiyatına 15. Yüzyılda İıan'dan girmiş ve 18. Yüzyılda en verimli çağını yaşamıştır.

Genellikle kıt'a-i kebîre veya küçük mesneviler şeklinde düzenlenlenir. Daha çok aruzun "failâtün failâtün fâilün" kalıbıyla yazılırlar ve Dîvânların son kısımlarında yer alırlar. Eski şâirler söz oyunlarına önem vermişler ve hemen hepsi birkaç lugâz denemesi yapmıştır. "Lugâz derhakk-ı (hakkında lugâz)" başlığı altında sorulan lugâzların ilk dizesi "başlığı altında sorulan lugâzların "O nedir ki..." gibi bir soruyla başlar ve özel bir başlık olmasa da böylece manzumenin lugâz olduğu anlaşılır. Lugâzlarda bazen ebced hesabının yardımına başvurulabilir. Bu durumda harflerin rakamsal karşılıklarıyla aritmetik işlemleri yapılarak sonuca ulaşılır. Lugâzın konusu da çok eşya ve somut nesnelere. Ancak eğlendirici ve oyalayıcı lugâzlar yanında, dînî ve fikhî konulara ait didaktik lugâzlar da meydana getirilmiştir.

Lugâzı halk edebiyatının bilmecelelerinden ayıran en önemli özellik yazarın imzasını taşımasıdır. Bu nedenle lugâzlar anonim ürünler arasında karışmaktan kurtulmuş ve herhangi bir değişiklik veya bozulmadan kendilerini kurtarmış olurlar. Buna rağmen anonim halk şiiirine mâlolmuş lugâzlarla bir şair tarafından lugâzlaştırılmış anonim bilmeceleler de vardır. Dili genellikle yalın olan lugâzlar vezin ve söyleyiş yönünden bilmecelelerden hemen ayrılırlar. Münşeat mecmuâlarında raslanan lugâzların az sayıda nesir örnekleri vardır. Lugâzı anlamaya ve bulmaya lugâzı halletmek denir. Lugâzlar eş dost arasındaki eğlencelerle sınırlı kalmayıp saray muhitinde ve sultanlar çevresinde de itibar görmüştür.

Lugâz'a bir örnek:

Nedir ol sekki şıfat şahşı  aziz

Fu ar adan ider   lemde keriz

Kibir u ters  u m sl m n eyle y r

 zeyk  mu ibler an  c y   ar r

3.3.7. Muhammes

Muhammes her bendi beş dizeden oluşan manzume demektir. İlk bendin beş dizesi birbiriyle kafiyeki, sonraki bendlerin son bir veya iki dizesi ilk bend ile kafiyeli olur (aaaaa-bbbba-...vb. veya aaaaa-bbbbaa...) son bir veya iki dize her bendin sonunda aynen tekrar ediliyorsa m tekerir muhammes; yalnızca kafiye y n nden ilk bend ile benzeşiyorsa m zdevi  muhammes adını alır. Mehmed Said Pertev Paşa'nın bu d v nında sadece bir tane muhammes vardır  rnek olarak onu da aŖağıda verdik:

MU AMMES

 asreti z lf nle  aqlım pek periŖ n oldi gel

 h li z rım kışse-i Mecnuna  unv n oldi gel

Her biri m jg nımı  beraber b r n oldi gel

EŖkimi  her  utre-i n  z i  um n oldi gel

Gel gel ey b g ne  lfet va ti i san oldi gel

 ayli demdir bu dil-i Mecn n-ı pesendi emedi 

Leyle-i z lf ndedir zincir u bendeyi e medi 

C n feda oldum yine derdmend  e medi 

Ben de il bir ni e z r u sitemindi e medi 

Va ti istifsar a val g riban oldi gel

3.3.8. Ebyât (beyitlerin çođulu)

1. Örnek

Görürüm rüyî bađtı rü'yâda

Olürüm bađtiyâr hulyâda

2. Örnek

Nurdur cismi lađifîñ gelmiyor âğüşuma

Ey perî vuşlat bu hâletle muđâl olmuş sanâ

3. Örnek

O şâha hemdem olüb Pertevâ Nedim gibi

Benim de bu anâcađ rüzgârım oldi bugün

SONUÇ

Hayatını siyaset ve şiirle geçiren, Mehmed Said Pertev Paşa, Hicaz asıllı olup Kırım'dan İstanbul'a gelmiş ve eğitimini burada tamamlamıştır. Bütün ömrü İstanbulda geçmiştir desek yeridir. Şiirlerinden ziyade daha çok siyaset kişiliğiyle nâm saldığını diyebiliriz. Ama hiç şüphesiz ki dîvânına baktığımızda siyaset kimliği kadar edebiyat sahasında da bir o kadar birikimli ve donanımlı olduğunu görmekteyiz.

Mehmed Said Pertev Paşa, klasik dîvân edebiyatı geleneğine bağlıdır. Bütün şiirlerini bu anlayışa göre yazmıştır. Mecazlar, söz sanatları ve nazım şekilleriyle geleneğe tam bağlıdır. Mehmed Said Pertev Paşa'nın bu dîvânı mürettep değildir. Tez konumuz olan dîvândaki şiirler geleneğe uygun hazırlanmamıştır. Önce münacat, naat, sonra mersiye daha sonra da diğer nazım şekillerinin gelmesi gerekirdi. Dîvân tertibinde uyulan sıra burada gözetilmemiştir. Şairimiz bu eserinde geleneğe uygun olarak kaside söylememiştir.

Bu çalışmamız on dokuzuncu yüzyıl eserler arasında yüzlercesinden sadece biridir. Eski edebiyatımızın bugünkü nesle ulaşması gereken rakamları yüzlerle ifade edilen eserler vardır. Biz bu çalışmayla bir miktar olsun hizmet edebildiysek kendimizi bahtiyar hissedeceğiz.

Mehmed Said Pertev Paşa'nın 91 sayfadan oluşan dîvânı, daha önce üzerinde bir çalışma yapılmamıştır. Eserin dili genel itibariyle ağırdır yer yer günümüz türkçesine yakın dil de kullandığını gazellerinde görmekteyiz. Mehmed Said Pertev Paşa'nın şiirlerini kavrayabilmek için bu eserin iyice incelenmesi gerekir. Gönül rahatlığıyla diyebiliriz ki Pertev'in dîvânıyla dîvân edebiyatına bir açılım sağlamış ve on dokuzuncu yüzyıl şiir dünyası bir kere daha aydınlanmıştır.

KAYNAKÇA

- CEYLAN, Ömür, **Böyle Buyurdu Sufi**, 2. Baskı, Kapı yay., İstanbul 2010.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, 17. Baskı, Aydın Kitap Yay., Ankara 2000.
- DİLÇİN, Cem, **Örneklerle Türk Şiir Bilgisi**, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1992.
- ERDOĞAN, Kenan, “Saîd Paşa Dîvânı’na Göre 19. Yüzyıl Dîvân Şiirinde Görülen Bazı Değişimler”, **Türkiyat Araştırmaları Dergisi**. Sayı 9, Bahar 2001, s. 83-106.
- FINDLEY, Carter Vaughn, “Pertev Mehmed Said Paşa”, **İslâm Ansiklopedisi**. Cilt 34, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2007.
- İNAL, İbnü’l-Emin Mahmut Kemal, **Son Asır Türk Şairleri**, 1. Baskı, AKM Başkanlığı Yay., Ankara 2002.
- İNALCIK, Halil, **Osmanlılarda Batıdan Kültür Aktarması Üzerine**, (Baskı sayısı yok) Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 2007.
- KEMİKLİ, Bilal, **Türk İslam Edebiyatı Giriş**, 1. Baskı, Emin Yay., Bursa 2010.
- KOCAKAPLAN, İsa, **Edebî Sanatlar**, 3. Baskı, Türk Edebiyatı Vakfı Yay., İstanbul 2002.
- KOMİSYON, “Ondokuzuncu Yüzyıl”, **Osmanlı Medeniyeti Ansiklopedisi**. Cilt 7, İz Yay., İstanbul 1996.
- KOMİSYON, **Türkiye Tarihi 3 Osmanlı Devleti 1600-1908**, Cem Yay., İstanbul 1997.
- KÖSOĞLU, Nevzad, “Ondokuzuncu Yüzyıl”, **Büyük Türk Klâsikleri**. Cilt 8, Ötüken-Söğüt Yay., İstanbul 2004.
- NACİ, Elif, “20. Yüzyıl Tarihi”, **Devr-i Hamidi’den Sahneler**. Cilt 1, Arkın Kitabevi, İstanbul (Tarih Belirtilmemiştir).
- ÖZTUNA, Yılmaz, **Başlangıcından Zamanımıza Kadar Türkiye Tarihi**, Hayat Kitapları Yay., İstanbul 1967.

PALA, İskender, **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, 20. Baskı, Kapı Yay., İstanbul 2011.

PARLATIR, İsmail, **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, 5. Baskı, Yargı Yay. Ankara 2012.

PERTEV PAŞA, Mehmet Said, **Dîvân-ı Pertev**, Bulak Matbaası, İstanbul H.1253 [M.1837].

ŞENTÜRK, Ahmet Atilla, Ahmet KARTAL, **Üniversiteler için Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, 6. Baskı, İstanbul 2010.

TANÖR, Bülent, “Anayasal Gelişmelere Toplu Bir Bakış”, **Türkiye Ansiklopedisi**. Cilt 1, İletişim Yay., İstanbul 1990.

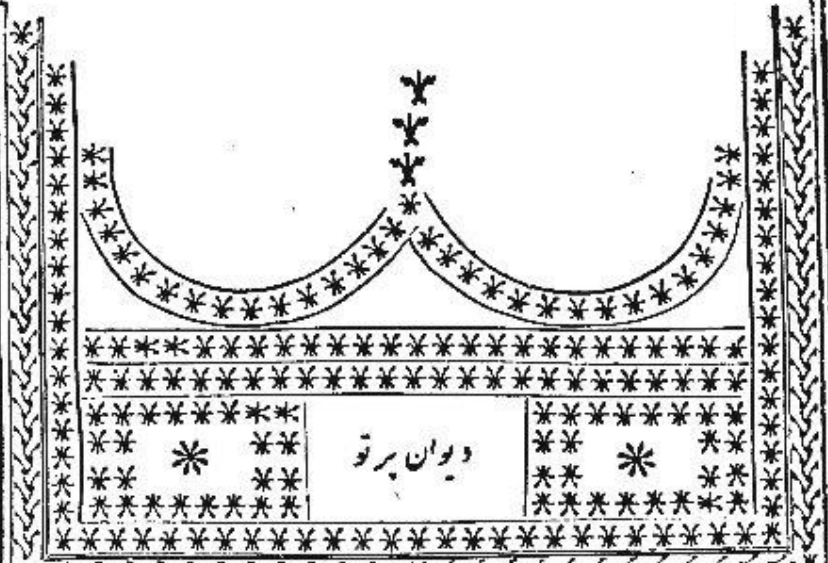
TANPINAR, Ahmet Hamdi, **19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi**, 7. Baskı, Çağlayan Basımevi, İstanbul 1988.

TUNÇAY, Mete, **Türkiye Tarihi 4**, 5. Baskı, Cem Yay., İstanbul 1997.

ÜNVER, İsmail, “19.Yüzyıl Dîvân Nazım ve Nesri”, **Büyük Türk Klâsikleri Ansiklopedi**. Cilt 8, Ötüken-Söğüt Yay., İstanbul 2004.

YILDIZ, Hakkı Dursun, **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**. Cilt 11, Çağ Yay., İstanbul 1993.

ORIJINAL METİN

 <p style="text-align: center;">دیوان برتو</p>	
<p>حرف لالف</p>	
<p>عروض حال اول شاهپه ویرکم هر زمان لازم سکا تا سر مجنونه ای دل آشیان لازم سکا کرریا فکشد او لکست قوت جان لازم سکا ناسنی بابل قومش اول کل فغان لازم سکا</p>	<p>حال ای افتاده دو شد کجی بیان لازم سکا بابل شیدا ای کل رخسار و لیلی زلف ای سکت یاد اعلی رو چو در لکت اید در وقت فراق ای دل سوزان همچون پروانه و ش خاموشن</p>
<p>سنکه فرمانران قلم نزا کتسن شهما بر تو آسا بر ندیم نکته دان لازم سکا</p>	
<p>خلاصه ما نلم ای سر و خوش خرام سکا که تیر آهی گوذر شمش سلام سکا یا بد ر تام نیجه بکزه سن تام سکا امان مرحمت ایتمه بود در جام سکا بر او یله کوز لرسمه آهوا و لور می رام سکا</p>	<p>نسیم عشق عجب ویر دسمه پیام سکا فلک عدوتی ترک ایت بدیم ایله قبول هملالی قاشکه تشبیهی اید هم تسلیم اسیر بند سر زلفک ایت دل زارم کوکل چوقیس یابان نورد عشق اولکست</p>
<p>زبان برتوی بیوده ایلمه خاموش لسان حال ایلمه ده عرض ایدر مرام سکا</p>	

<p>رفتاری روح روان سویلمر سکا جشمک خنجر عاشقانه ایلمر شمس التفات سن رشک مری کا پیچ خورشید بکزدوب شول بر فولک کوفتک ایدی بر زمان</p>	<p>حسن نگاری پیکر جان سویلمر سکا اول حالی بن کور رسم اینان سویلمر سکا کون کبه آشکاره بلان سویلمر سکا جو رکله شمد سے حالی جان سویلمر سکا</p>
<p align="center">بن حال زار بر تو ناکامے سود کم کاہی عیان و کاہی نہان سویلمر سکا</p>	
<p>دیرستان خم صہبا حکم خواجه اب مینا بہمای کمر واج جوہر عتقہ دیر یا قوت فلکدر ہم نشینی شمس عمان سر خوانی بر مردہ شاخ زہد خشکی سر سبز املین ملدہ</p>	<p>فلاطون کودک ز انوشین مکتب مینا دکل سودوزیان دادوستد در مطلب مینا عجبی کون کبی روشن اولور سے کوکب مینا دیرن نشووناکتانه کتاب شب مینا</p>
<p align="center">خم می خاور شمس حقیقت کن بکا بر تو بجا اولر دیمک صہبایہ ماہ غم شب مینا</p>	
<p>زہر قابل نوش جان کسیر در سنسز بکا ہر حزم فوارہ خون دلہ بندن ماعدہ خزقنکله سر سبز کلزار آتشار در بولدی صورت سو بسوای بت خیالک الیچون</p>	<p>مرکنا کدار وی تد بیر در سنسز بکا ہر برسے تیر قضا تاثیر در سنسز بکا نقدے نالہ شب بکیر در سنسز بکا خانہ دل دیر بر تصویر در سنسز بکا</p>
<p align="center">پر تو اقبانہ صد الحمد ہمیز مکتب نوجوان بخت جانایر در سنسز بکا</p>	
<p>ای شد عاشق کش اسر سبک کہ نام اولک سکا التفکک کو کلکک دویدم بر نشان اولدین التفاتی کمدی شمشیر تک دیر رسم نوله دادویدہ او ایستہ قار شمم بعد این دل کشوری</p>	<p>جان و سرفتر اک زبیب استقام اولسون سکا بخت دار و غمدن ای کاکل سلام اولسون سکا ایچدی بکک خون دل ای خون حرام اولسون سکا دیر بر بیت اوزره الزام اولسون سکا</p>
<p align="center">سچ ای شام بولہ دام دادانہ ای طہر تو</p>	

<p>کلسون اول آهوی وحشت پیشه رام اولسون سکا</p>	
<p>هر دیکت اوزره بر در هلال اولمش سکا نودر جسم لطفک کلیمور آغوشمه اول بری نی کور مدگی بوخسه کوردکی بنه جان و سر در تحفه دکاه شاهانه م دیمش</p>	<p>سوخته بر ایکی اختر دانی خال اولمش سکا ای بری وصلت بو حاشله محال اولمش سکا جذبه لشمسن کوکل بلیم نه حال اولمش سکا قور قسه عاشق ویر جو این چون سوال اولمش سکا</p>
<p>کور مدک کتد کندی ما سن نگاه بر توی بر بری صورت کور نمش بر خیال اولمش سکا</p>	
<p>اولسه سودا کر زلفک ایله انباز صبا کل نهال جمنی او شادرا شاسه بهمار لانه مرغ دل باد نه تالان او ایور اولسه ده محرم راز کره زلفک اگر</p>	<p>سنبک تنگی اچما خه ایدر ناز صبا شمعی قشدر لب بام اوزره چال ساز صبا بو هو الرده نه وارده تسمه پرواز صبا اوله مرغ غنچه لعلک ایله بهر از صبا</p>
<p>کوشن لدره ایدر ناله می بر تو واصل اولور عهده مده بنم حاصله ممتاز صبا</p>	
<p>اگر دینش اولیدی بحر اسفیده تن دریا ظهور ایتمز سکا تندر لؤلوسه ناسفته سر شکدن آلوده و قطع الماس رخسار ک نیچون تر دامنان بحر عصیان قالسون آلوده</p>	<p>او صورته بو خازا بیچنه دیر دم کردن دریا نیچه در دانه لر پیدا ایدر آبستن دریا فتیل شجر اغشله ویردی روغن دریا ایدر کن عالمی تطهیر آب دامن دریا</p>
<p>ایدر سا حللر کن بر باد موج اشک چشم آسا عجب طهر تیر ایش یا تدر بر توانخن دریا</p>	
<p>نشسته لند می شراب آورده صور صورده بکا ترک عشق ایلمه ممکنید عاشق ابکیم بنی آوره برزم ایدر هی اسه دل رقبه دیده دن کره ایله نقش خیا لکی کیدر</p>	<p>دست ساقیده دفن ساخه صور صورده بکا آنی وار آخره صور ویکره صور صورده بکا ندر ایش او بری بیکره صور صورده بکا چوقی یاشا مشدر او چشم تره صور صورده بکا</p>

<p>سر وی با مال خزانگت بیلورم چون بر تو سن اینا فرسنگ اگر عرصه صور صور مر بکا</p>	
<p>آه زوی سایه زلف دو تاد و شتر بکا تو تیا اولدی دلم مرانی سنگت جور ایله ایلمسم نیسان طلب بر سبزی امیدمه جایکیر اولدی سویدای دلمه بوس خال سنگف و ش ستر خالی حصر قید ایتم بلمه</p>	<p>دوات بینت ظل محاد و شتر بکا ینه نکس روی هر دگر باد و شتر بکا برق قرمن سوز دلدن ماعداد و شتر بکا خوشه پر ویندن برک و نواد و شتر بکا بن قلند و مشربیم هیچ بور یاد و شتر بکا</p>
<p>خاطرم خوش انقاستا بقرسه اول نامهران بر تو م چون هر دن نور و ضیاء و شتر بکا</p>	
<p>ابر لر سه جراب ساجدی دکل یا جلا دنگت غره لر سه ایتمسون انکار اول ساعد بلور ایلمه ساقی صونده صوبا دیر شکر او بر تم کوروب بذل بر شکر کم</p>	<p>دل کوشه محرابه ساجدی دکل یا چشمایه نبه بود عوامره شاهدی دکل یا میخاره لر کن بختی ساجدی دکل یا دیوانه بیومهر سفینه زانده دکل یا</p>
<p>کلیمه سلام و نییاسه ینه بر تو بوا مره دل و جان ایسه قاصدی دکل یا</p>	
<p align="center">* فارسی *</p>	
<p>رخت بلبیل کند و بر بزم کلنهای نهالی را خط پشت لبست یغما کر سامان جان اما زیم ابروانت تیغ رستم در نیامش ماند رخت پروانه ساز و شمع جمع بزم حسرت را</p>	<p>مانده چشم آهوی تو نقش شیر خالی را لبت لبریز سازد قالب بیجان خالی را زیران بزم گفت از خشم چشم تو مقال را مشخص میکند امید تو وصل خیالی را</p>
<p>جواب آنغزل اینست بر تو طالب فرمود صنم میگوی دمی کشم باد پای برنگالی را</p>	
<p>مشوق فیض بهار است از کنایش نا امید اینجا در رحمت چو غنچه و اشود خودی کلید اینجا</p>	

<p>حریر در دیندش ساختم موی سفید اینجا که روی عالم آب عدم پر شد بدید اینجا سر زده مجنون بار آورده بید اینجا</p>	<p>ز بس آن سبزه کلکون من داگشت همچون گل گل گلشن که بارش نشد صباست بنداری ز بس جوش بهارستان چرخ حرکت لیلی شد</p>
<p align="center">چادر بسته خاطر می نشینی غنچه سان بر تو مشو فیض بهارست از کشایش نا امید اینجا</p>	
<p align="center">* حرف الباء *</p>	
<p>تراب مقدمت هم بوی مشک او اسه سزا در هب هوای قاسمکه سرور سردر هوادر هب سنک باقشکرک بلمم چون جانا قیادر هب بیوت رهگذر کن لجا اهل رجادر هب</p>	<p>سر کیسور کله چونک پایک آشنا در هب خرام نازنه انتاده در شمشاد چون سایه نگاه لطف ده کا هیچ تامل ایتمه حادثه در با صوب بگمه نگاه لطف قبیل اطراف سلطانم</p>
<p align="center">او بیداده ایستدم دون که بر تو بود مله سوی بلردی سنک کوش ایستدین مظلومدن ظالم ادا در هب</p>	
<p>محو عشق اولنه ای دل نه روادر مطلب طلب بوسه جانا ننده بجادر مطلب سندن ای شیخ همان خرد عادر مطلب چون نکار امر انگشته خندا در مطلب یا لکز بر سخن صدر شفا در مطلب</p>	<p>دیر سنک اغیاره جفا با که وفادر مطلب نابجا خواهش یوق شرع مجتده مساغ منع عشق ایله سینه ایلمه تهنیب مان چشم خونیمنی سل آل له مجروح دلم شره دواغ غمه اولمه دوا سار طیب</p>
<p align="center">استزد بد به و طنطنه دنیا بی دهر دن پر توه بر ماه لقادر مطلب</p>	
<p>حقار کا کلرک کا هیچ فسدن فسکنک یاب سکا کیم دید کیم بوز ایله کلزاری جمنک یاب حریر رشته نور نکلدن بیر سنک یاب چوراب کهنه پاناکت اتمه الدونک یاب</p>	<p>کسی جو زبند زلفک بلغ حسنه یا سنک یاب با صو خطاشته سیر انگاه عام اولدی اوباغ خاص سراپا اولدی حریان قاشتا ایسه مقصود کن کز الدن له همچون تحف ای بجه کور جی</p>

نه اولور

<p>نه اولور سایه پرور اولسه دلغ غنچه پر تو خیال سرو قد کن ایله کو کلم نار و نلک یاب</p>	
<p>ساقی خان یوخسه که سندنمیدر عجب اول سر و نازه سایه فکنده نمیدر عجب آب حیات جاه ذقند نمیدر عجب جسم لطیفی بوی سندنمیدر عجب</p>	<p>یغنه بوجام او توبه شکند نمیدر عجب کلش بجنده عرعره ازاد کاغذ سے هر دم سیبهار اولور اطراف منبی صغرا و شوخ اله آد ببه دکه حایلده</p>
<p>پر تو طوقندی حرف وفا شمندی گوشه خطه نمیدر او غنچه دهند نمیدر عجب</p>	
<p>فزون اولور ییلور دم موسم شباب حجاب دیدم که ماهبه نه خوش و لمش آفتاب حجاب شراب من و جواد لمزمی شیشه قاب حجاب شراب نابه اولیدی اگر حباب حجاب طاغله زلفی ایدر بوی مشکنا حجاب</p>	<p>نور ایدر سه ده نور ستم اجتناب حجاب کور نجه آینه ده عکس ره یکی نورم اولور نظاره یه باطل باقسه روزن جام چکاک بوز و قله اولور دی حسنه پرده آچله کاکلی سنبل اولور پریش حال</p>
<p>کور نجه خوابه اول مرید سے بکپر تو دم وصالده دیر عزمی سا که خواب حجاب</p>	
<p>دیر رنگاه اکا یوز کونه چیتاب حجاب او بر سردر کایدرا اولسه نشینه یاب حجاب نه چاره مانع اولور دیر مکب جواسیب حجاب ایک صوقومنه ایله آفتاب حجاب قدحده جامده خنده ایدر شراب حجاب</p>	<p>نه سوسلک انور ایله اضطراب حجاب او غنچه ادب باغ عصمتک بر سے سؤال ایدر بکا اولشوخ کاهی مطلبی او آب و تابکه وارد در جمال با گلده کور نجه نشینه العل لب رو انجمنک</p>
<p>خلاصه ای شه اقلیم ناز چون پر تو فتاده کم قولکم ایسه اجتناب حجاب</p>	
<p>مر کاسه نی چون خدک نه عالمده در عجب</p>	<p>اول طفل شوخ و شکنه نه عالمده در عجب</p>

* (۸) *

<p>رخسار آل رنگ ز عالمه در عجب شمسه دہان تنگ نہ عالمه در عجب شہباز تیز چنگ نہ عالمه در عجب اول بر رحم جلنگ نہ عالمه در عجب</p>	<p>میدان حسنی خط سیاہ آلدی شمدہ بہکٹ بر طار مغلدہ ابدی بری بوغیکن خطکٹ مرغ دلی شکارہ کوزی شمدی کسبہ و بر شوخت اولدہ کا کلنہ سرفدا ایش</p>
<p>پر قوصود اریگز شمش و دانی بزم کبی اول طفل شوخ و شنگ نہ عالمه در عجب</p>	
<p>*** فارسی ***</p>	
<p>شوند مردم آسبے کیاب درتہ آب کہ گفتہ است ندیم جباب درتہ آب بہ سیکشان نمودہ شراب درتہ آب حذر حذر کہ فتد لعل ناب درتہ آب بس اسواد متین شد خراب درتہ آب</p>	<p>ز اسنک کرم ترم سوزد آب درتہ آب منم کہ پیلہ چشم جباب بحر سرنگٹ ہمین کہ عرق عرق کشتن آن بخ میکون ز حرف بوسہ جو تجالہ داد شد آب او چرا بکر بہ مظلوم شکر سے ظالم</p>
<p>جواب انفرل شوکتست این پر تو لب خموش صدق پر جواب درتہ آب</p>	
<p>*(حرف التاء) *</p>	
<p>بر دم غن صفا سے دم کاشات طوت برالدہ عرضحال و برالدہ برات طوت اسکندر اند خواہش آب حیات طوت کیم دیدی سا کہ اولہ سروشی صفات طوت اسے عاشق بلا زدہ راہ نجات طوت خط لبی خیالنے قند نبات طوت</p>	<p>آرام قبیل درندہ او شاہن نبات طوت تجدید ایچون عتیق قیود مجتہ یاد ایلمہ خط لعل لبی ای کہ ای حسن حیفا کہ بہرہ کن اولدی بویش و نوشدن دوش کوی یارہ قاتقہ دوش اول خلاص غم چشمکدہ توتیا بیل اوشیرین دہانکٹ</p>
<p>پر تو خیالے یا ورا و کہ کندی اولسہ کو کلندہ باری طوت اریکٹ بو ملذات طوت</p>	

<p>گاه ایلمز ایدم سیر جمالکله قناعت سیر اولمز ایکن نعت دیدار ایلمز دیدم سن حرمت دخت روزی بیلمز بیسن آیا اولسیدی بورد نصت اگر اغیاره میسر</p>	<p>گاه آینه دلده متالکله قناعت ایتدم نهجب شمدی خیالکله قناعت ایتک نولور ای صوفی حلاکله قناعت نظم بوکله ایتمزدسه وصالکله قناعت</p>
<p>ترک ایده لی صهبای لب لعلنی بر تو ایتدسه یالکر دانه خالکله قناعت</p>	
<p>کام بختشده یه کورسه ده لذت نربت لعل نابکنا ایلمز چون ایلمدی عشرت نربت شب وصلته صونوب نربت کل کی لبین خسته کشلکده طیبیم ملک الموت ایدی کلدن خط لیکت بوسه که نائل اولدم نوش ایدن اشربه العلی اختاره لعلک غازه زبش ده اولور روی گذشته حسنه زاده طب بکت اولور نربتی اولور سه شراب</p>	<p>اید مرآب کبی دفع حرارت شربت بعد ازین نشند ویردی کبی البت نربت صانم بهج ایدم استردی طبیعت نربت بنض بیاره کوره ووردی نه حکمت نربت چون دواع اوستی بکم کلمسی حادث نربت مار گیرانه اولور مانع خشیت نربت جامه کهنه یه ویرزدیمه زینت نربت ایچیلور کر چه کاشای ولادت نربت</p>
<p>بر تو ابو غزال شراب ایدر ارسال ایلم اگر استر ایدسه حضرت نشات نربت</p>	
<p>*** فارسی ***</p>	
<p>روح خط آورت زیبا کست اما کل افسوست سر زلف تو باشد برجم سیر تیره غمزه بر شک آرد سپهر نک بهماره و جوش کاشن را سویدای دل خونین و زارم باغم حالت</p>	<p>لب پر شور و در تکبنت طست اما که کونست که موی بیچ بیچش سببست اما که کلکونست دل برداغ عاشق کلکست اما که شبکونست همین جانا بر نک غفلت اما که دلخونست</p>
<p>نصه بیچ بر تو آن خزان رفت و بهنار آمد دل نالان دگر یان لببست اما که مجنونست</p>	

* حرف التاء *

افتاده به طول امل به وسع عیث	اول سرد قده داعیه دسترس عیث
نا قابل نصیحت و صرف نفس عیث	ز یاد می نیله بزم میده دعوت ایلمد کن
مرغ شکسته باله دکلمی نفس عیث	مخروج اوله سے پنج جو رکه دل بتر
بزم شراب و ساقی و بیم عس عیث	مست مدام و طبل کران مجتبه
عشقانکاره حاصلی صید مکس عیث	دنیا پرسته ایتمه بر شش حذر حذر
سر پاره یکنانه ده با پوش و نس عیث	اربابانه نه رتبه سزا ایسه اسب و تاج

غمگین نکایت ایتمه اگر داری سه سوز دل
بر تو محیط آتش عشق اوزره نس عیث

* حرف الهمیم *

عنان قنیه بر بر او در چون بحار موج	اورد سه نسیم آهله خط عذار موج
طوفان فردش آهیم ایدر تار مار موج	در یابی غمده فالما سن روز کار ایله
ابرو سے تیغ یارده در آشکار موج	سوج سه هم غمزه و مزگان دکل بید
کیم کور سه جوش اشکم اولور ترسار موج	عنان عشقه نسبت ایله قطره در بحار

پر تو شنا دران محیط فلا کته
اوزره همیشه حادثه روز کار موج

* حرف الحاء *

ز یاد ریایشه به آیانه مفرح	سکرانه کلور کوشه میخانه مفرح
بهر زمی ناسب چو میانه مفرح	بر طبله منل سه رفه نادین تنک
انواع اسب کر چه که طفلانه مفرح	یک نشه فر اطفال دله بازی در قاص
دلبر لر ایله عیدده کلخانه مفرح	کلله اولور زینتی ایام بهار کن

صودش دهن دلبره بر تو خبر آتش
میدن نه مفرح لب جانانه مفرح

* حرف الحاء *

شبهه و رفتارده بیمثل و همتا در او شوخ	حاصلی سر تا بیانا زو ستقاد در او شوخ
دیده دن دیداری غالب سایه سی سردن جدا	صانه سن نخل جاو جسم تنقاد در او شوخ
اهل طبعه مایه بخشاد بر او ناعشوه سسی	کویا بندر که مضمون و معنادر او شوخ
بو عجب در او لهر در کن عاشق زارنینه	مرده لاجیا ایدن نطق مسجادر او شوخ

عاشق افسرده دل و صلیله بود تازه جان

کویا محموده بر تو کیف صوبادر او شوخ

از دها و قهر مانفرد او زلف و چشم و رخ	شورش و افسون برورد او زلف و چشم و رخ
زخم اور و ب سحر ایلیوب یارم نروباش ایلدی	افعی و جادو و آژدر در او زلف و چشم و رخ
اولی طر ممان قهر باغ دل چوقد نبری	اوج بریشان خسته لبر در او زلف و چشم و رخ
جنت اولسه التفات ایتم جهان زیر ابکا	سنبل و ترکس کل تر در او زلف و چشم و رخ

حیرت افزا در دل آسیر ششی بر تو هیل

عقرب و آفت سمندر در او زلف و چشم و رخ

* حرف الدال *

اولکه جانار المغه عشاقی اییا قویمش آد	ایکی خونی شاه بازه چشم کویا قویمش آد
رومی سرگردان وادی بجنون اولمش کزر	کا کل شبکو نکه بجنون و ایلی قویمش آد
هفت دونخ بر سر در نار عشقمدن دین	روز حشره قد بالای دلار قویمش آد
بلمین زیبا لنگ اکاسه مرهون نکلک	نفی حسک امری بالاسنده طفر قویمش آد
برستخون و فاسید ایدر بیچاره دل	کم فدای عاشق نازو ستقتنا قویمش آد

شمعی بر قالم اسیر آتشده کوردم بر توی

چاکری دست و پا محوسر ایا قویمش آد

دو نراوز آتشیلد بر ققرد و حلقه توجید	یا بخرخ تیردور بر شسر در حلقه توجید
دوشکر حلقه بیرون در قالم بودر کهدر	در مولایه چون مفتاح زرد در حلقه توجید

<p>عجب بر سجده لؤلؤی تر در حلقه توجید میان عرش و کرسی سیده کمر در حلقه توجید</p>	<p>جاننده دستنه هر کسه نکت کچر ندر جاره آنک و ابسته دور ایند ر افلاک سرگردان</p>
<p>منازل قطع ایدر دور ان ایدر کن عاشقان بر تو بلن سرکشنگانه را سپرد در حلقه توجید</p>	
<p style="text-align: center;">* فارسی * * * *</p>	
<p>ز زندی دهر بن مرکان من که تاک میرود تو میکوی ز روی شعله اش خاشاک میرود کل شمع من که یا تر نمناک میرود ز شایخ از دپای کا کاشش تریاک میرود همه کلفچه خاکش کربان چاک میرود</p>	<p>ز زهدم گاه بردند ان من سواک میرود یعنی امیر تاج سوز دل با خار خار غم ز فکر تابش آن آتشین رخسار خوگیرده بزهتر قهر او یابم شفای جسم زهر آلود بمشهد کشته آن لاله خدیگر که معلومست</p>
<p>جواب انفرال نیست بر تو طاهر افرو کل مهر و محبت از زمین پاک میرود</p>	
<p>ز اسنکم بحر چون سیلاب کرد آلود میکرد کجا آینه مهتاب کرد آلود میکرد دیان شکوه سهراب کرد آلود میکرد که دست مطرب و مغرب کرد آلود میکرد</p>	<p>بچشم کر ز تپش آب کرد آلود میکرد غبار خاطر م آن ماه را مغرب نمیسازد اگر من غمزه دست بکشش او استان سازم چنانم دک برک غیر تهه ظنیر در بر من</p>
<p>پرستگاه میشد طاق بروی تان بر تو بمسجد بعد زمین محراب کرد آلود میکرد</p>	
<p>حور جنت کفتم و مذکور می آمدی یاد هر کجا سردی بدیدم کور می آمدی یاد قصه موسی و نار طوره می آمدی یاد سرگذشت قهرمان و مور می آمدی یاد قصه بر حصه با عور می آمدی یاد</p>	<p>چشم آه و دیدم وان حور می آمدی یاد کشته لاله بهر سر و قدیر گفته اند شعله دیدار جانان چون بچشم عکس کرد هر کجا دیدم که در نجاند توانگر زیر دست ز ایزد نیابریستی را که دیدم در جهان</p>

<p align="center">نصف شب کو شش شب ہجرانکے میکر دم خیالی در شب و بجور بہ تو نور سے آمد زیاد</p>	
<p>✽ حرف الہدال ✽</p>	
<p>بوسہ شیریں دہن بوسہ رخ تر دن لذیذ اولیٰ ہندون سیر آب چشمہ آب حیات بوسہ کردانی تر جج ایدہ ہم بوسن لبہ د اغمہ اولاد سے نکبائش سہلی غمزہ لر</p>	<p>ابلیک اہلک مذاق جانہ ہریر دن لذیذ تیخ دشنام زبانک زخم خیر دن لذیذ راہہ الملقم اولور می کلہ شکر دن لذیذ تازہ تازہ نوج بکندر اسکی دملدن لذیذ</p>
<p align="center">وصلہ دائر بر شکر جگہ چکنہ شش من بر توہ ۸۵۰ و صلیت آکر در آغوش بستردن لذیذ</p>	
<p>او طردہن یارہ مر آمدن متلذذ اکت دی سکر</p>	<p>زخم دلہ تیخ ستمدن متلذذ جون خیر سکر</p>
<p>شیرین مذاق اہل نظر ساوہ تکلمہ مانشدہ مرات</p>	<p>ارباب شکم ذوق نمودن متلذذ جون کا و علفخوار</p>
<p>عمان غم عشقہ طاووس کتدہ کو کلم زور نوج مناسلے</p>	<p>ماسے کبے تلخ بایمدن متلذذ کر اسدہ دہ مر مر</p>
<p>حرفین دل آگمازادی شوق و سرور کن عمر نہ خلاصہ</p>	<p>شول دل کہ اولہ لذت نمودن متلذذ ذوقی کورد ب اور کر</p>
<p>بن بر توہ ترک ایلہ کل اقلامی دہر دم بارے شو قدر جو</p>	<p>اوسہ لب کتاب قلمدن متلذذ جون نیشکر تر</p>
<p>✽ حرف الراء ✽</p>	
<p>ساحران حیران چشم و غمزہ جادو سیدر داغ دل اشکو ذہ شہرہ ازہ ہتکاہ یارہ انتظار بوسہ شمر ایلر سے دیدہ بی</p>	<p>ازد پار خانہ زاودیدہ آہو سیدر رشتہ بیان دستہ بندہ کاکل شو سیدر باغ و خسار کن کہ خط کلبر کن شفتا لوسیدر</p>

<p>یادبالا سید مردم ایلمه افغان نغم مرغ دل او سرود که قمری کو کوسیدر</p>	
<p>التفات بر توفیق داده ایتمه دایری آسمان حسرت اول نامهربان مهر و سیدر</p>	
<p>مرکان ستان بکف شه حسرت پر سیدر اولدی خیالی صورت چشمه مهر نسیم مرغ غمزه تیغ ایلمه سولمشده کوکل سن راه عشقی برزد کتور بولی آکلک کن</p>	<p>عشوہ کرشمه غمزه نکه عسکر سیدر تصویر چشمه سارک او نقش بر سیدر بیک نقد جانله او مهکت مشتر سیدر دشت هدم منازلک اک بر سیدر</p>
<p>رفتاری ایتمه بر روی حیران بجمیدر بر مرغزار نازک او کبک در سیدر</p>	
<p>تکلیک سحر و فسون ایتمه جادو کیدر کاکلک منک در خاکت عطر و خویک بوی کلاب ناظر باغ جنان رخک اولدی دیده م مستبر در آنک عندند در قیاس بدخواه</p>	<p>چشم منک دخی عینی ایلمه آه کیدر بدنک حاصلی خوشبو ایلمه تند کیدر روزن خانه دل جنته قار شو کیدر عاشق صادق جاننده سسی صوچلو کیدر</p>
<p>پر تو دلتنه بر سر و خرمالی کوروب دیمش اولدم بنی افتاده ایدن شو کیدر</p>	
<p>نوله دیر سم شهما ظلم و ستمله شهرتک یوقدر نیچون ای در اشکم ریک دریایی محیط اولدکن بولبله بوتبسم ای کل خنده اکه وارنده نه قانله نوشایدوب غملمه یدم ایام حسکده حفاکار اول ستمکار اولدنه تک ترک ایتمه غمخورکن</p>	<p>باین بلغم میم افتاده که کم نیتک یوقدر آنکچون در که جانانده قدر و قیمتک یوقدر بیم کبی هزاران بولمده سچ منکک یوقدر دیم ای بیوفا کیم حق نان و نمکک یوقدر بمنله ای وقادشمن سنک آزالنکک یوقدر</p>
<p>هنرله کون کبی مشهور اولور سکده ینه بر تو او هر ونک یاننده ذره جرمه ایستک یوقدر</p>	
<p>کوز کره استک فرقت لبره آه حسرتک یوقدر نغم الفت اولدکن عاشق شهیدی اسکی جانکک یوقدر</p>	

<p>جهان سرور طغناک و اسب چون عزم و جزم اینست اولدش مور عالم دلبار یوقا اقله اولد سندن قدم آه حسرت و اصل دلدار</p>	<p>بنی و صلکله شادان ایتمکله بیج یتک یوقدر سکتای بریضا ظاهرده اولد شهرتک یوقدر سکت بلد مکه ای سیل بر شکم غیرتک یوقدر</p>
<p>بلا ی عشقه دوشدک ای کوکل بک ناتوان فالدرک چورتودوشمکه پایینه یارک قدر تک یوقدر</p>	
<p>آه سردمدن علوی خیر اولسه کر قلبه نادر منکدر آتشن رخسار ساقی ساخوره یب نشان آتش داغ درون عرض ایدر تشنه در خون دل اول غمزه نخوار لیکت بن شب وصلت سکایانسم یا قلم ایتمه عیب</p>	<p>دیر کورن ظاهر شتا ایسیدر کانون ینار نیلیم ز مزملر اما ابله آتشن صونار قنده کیم بازوی عربانن در از ایلر جنار بول خوشکنته دوسوز انمی کورسه قنار چونکه سوغرا تا سحر عید اولسه قندیل منار</p>
<p>سومنا تک آتشن غیرت ایدر محو آتشن بر تو ایجانم ای بر تو کور و سب بار بار ینار</p>	
<p>ویرن کوکلره غوغا و شور اودر که اودر کچر کن اوغزاد سه بر کره بک کچنلرده میان یاری در اغوشه حرف همت قیل سکت محبت و عشقده ایتمدم تقصیر</p>	<p>جهانه کتنه در نو ظهور اودر که اودر فزاد صالدری بزنی اولدی دور اودر که اودر مال وسط خیر الامور اودر که اودر اگر حور ایسینده قصود اودر که اودر</p>
<p>بنده بر تو محزون و زار سکه بهمان کوزمه نور و دلمه سسرور اودر که اودر</p>	
<p>نه ترویره نه تدیره نه حاجت دامه قالمشدر تدر و کبک و طاوس جن یانته برشی می پوشید دست خیال ایلد صوم شویله اول باهی تون حرف ایلدم وارم فقط موجود قورمنده</p>	<p>کشد سینده بنده جزوی برابرده قالمشدر خرام دناز و شیوه اول بری اندامه قالمشدر که او سنده نه بیر این نه بیج برجامه قالمشدر او شوخ یازد یغم اوج بش سطر زنامه قالمشدر</p>
<p>بروکلر سیر اولوب بر تو اهر جاییدن ال بکمش</p>	

<p>نهم و صفت صوکن سفره سی خدایه قالمند</p>	
<p>نکایک که در کیم بابل زمین جادو لرزند کون مجنون لایعقل اولد اولد آجمله اول کاکل اولد نهم خورده سی معجون کوه بر جان بیاره اوشوخ اولدی اگر خط بر آرد ظاهر انا کتاب عشق اولد کن حلقه درس مجتده سنت اول نهم ساغر باده که یوق مسم ساقی</p>	<p>سید چشمک دل دشت چنان آهولر نند نه کاکل باغ حسن لیلیک شولر نند در دند اندری آب حیات انجولر نند زمانک حسنه ممتاز چار ابرولر نند دل شید امرک مجنون همز اولر نند دل میخانه عشقک خم معلولر نند</p>
<p>او مولر کن همچون دکنی کون جانان غیابدن دیمش بر تو بو عصرک شاعر خوشکولر نند</p>	
<p>اوشوخ کاهی که نوش شراب ایچون قوریلور باصره سیل بر شکم اگر سر کویک دکان معرفتک عشقبوست پرده لرن جوامع ایچره اولان احتکاک ندر شمدی</p>	<p>اوساعت عاشق زاره عتاب ایچون قوریلور نه پلر آندره آباب و ذباب ایچون قوریلور ته می صاندک او صید ذباب ایچون قوریلور قازوقتی حضور ایلد خواب ایچون قوریلور</p>
<p>فلکده هر کیجه ساعت کیجه ای بر تو کناره آلفه بر آفتاب ایچون قوریلور</p>	
<p>دیمه بوسوج یا کز غمزه خونخواره دار بادز هر سم، بجران بیلورم ققیبیدن دیمم سنبیل فردوس هزار کده کی بو کونج دل زاره سنت یوخه بر ک ای غنچه</p>	<p>دل افکار دده وار خنجر آزار دده وار دیسه لربار دده وار کاکل دلدار دده وار اکل کلزار دده وار نازداتار دده وار کاکل یار دده وار گوشه دستار دده وار</p>
<p>نوکن خامده کی تاثیر فغان سسه بر تو عاشق زار دده وار ناله بیار دده وار</p>	
<p>کجه هر کوزه کیده بکلی شنی بر اشور لغظ حاصل سوز ایچنده بر اشق سز اما</p>	<p>شاید حسنه ملی جامه زلف ای بر اشور دوغریسی بر بری یا تخنیومی بر اشور</p>

<p>دوله بر تخت که مهر مجست واد کیم هر ضحالمده کی شکر ایچو شکایت مظهر</p>	<p>بر سنگ کبی او تخت اوزره شد مای بر آشود یو طوطا ره آطلقدن ایسه طی بر آشود</p>
<p>هی حکم ای دیدی خطک او خود کن بر تو بر سر اغازده خوانند هی مای ای بر آشود</p>	
<p>ایک خضر طوطیره ای خاطر شان کو ستر هر اگاه حیات روح جیدان خط اهلکده طاقت کا کلر کن رخساره که سیر کیت باغده نه ممکن بوی شکیبندار زلفی رسم ای نقاش</p>	<p>بسنده ایچو سوجوق ایچو نطق ایست این کو ستر کنار جو بیار آب خضر که چین کو ستر فسون ایست باغبان آتش اوزره فسلکن کو ستر سن استر بر سر اوزره بیکت چین دهن کو ستر</p>
<p>سنگه بنده بر قویاره شایان شوند بر دل وار ای استر سه بین عرض ایلم استر سه سن کو ستر</p>	
<p>رقیبان عزیز چون ان شو حکیم عنتم ایور مثلر معبر بجه تک کو بنده کووش کندوی زاپر ندیم خون وصله سور مثلر سیر جشن ال تقابل تابکی خطا صممش اشد هر رخساری</p>	<p>سر آمد بر بلاکش عاشقده راول بیور مثلر اصابت ایوب رویای وصلن بچور مثلر تداره یط اوز اتمدن دیده جانی ایور مثلر خردوب ایتمش کونش اول باهوش جالا ایور مثلر</p>
<p>اگر چه اولمشکر واصل ما نیلیم بر تو رقیب سکت صفتراول غزلی خیلی ایور مثلر</p>	
<p>رخد کت غله برین اهل ایک کوثر در آه سردم نیجه تاثیر ایدر ای شوخ سکا در کهکده نه اولور بزنی بر کون کورسک بکار ساخر برور میشد ک ای سستی خوابه وار سکده فی نظاره نه ممکن سکا آه یا قنی شیوه در رفتار و خراست آند چشمه ابرو سنده لعل و فتنه سوز یوقده</p>	<p>در کهکیت جانه مغلده قالد حق بر بر در دل زار آتش عشقک ایله پر مجر در طلعت هر جمالکده در کت فادور در بنی بو حال قیوب مستایدن اول ساخر در دور باشه مره تک هر بری دال خجدر در طتالم سرد و چمن قدک ایله همسر در لون روی شو قدر وار که بر از اسمر در</p>

خط پشت لب ایله با صدی قدم غیبه ولی دخی اول خال ضمیر مدہ بنم مضمردر	
طرحد بوخزلکت باعث اولان ای بر تو	
حضرت کانی استاد سخن پروردور	
<p>فاطر شکن سخته دل بیدلان یا پار حسم زبانه ستر عشق اولسه بر طغری حرف سویله بر طفل ایکن دخی بازوی دانداسه آجد مکه چون چنار واعظ سوز طوطی الوسان خط نفس ایچون کوشش ایلمز شامت اعدالی عاشقان کور نشسته سن شراب لب لعل دلبرکن</p>	<p>برینتدراونکه معبد اسلامیان یا پار باشمده مرغ قیس کلور آشیان یا پار تغلیط ایچون فتاده سنی بیگ یلان یا پار بلکه او شملوندده کوروب بر نشان یا پار بینوله سنده هر کجه تهر جان یا پار پر کورین اتا سنی دایم کران یا پار تجره باده سیله چورطل کران یا پار</p>
قالق بابجه بابجه در که بیر مغانه دوش	
بر تو بییق کوکلری اول آستان یا پار	
<p>هم نکاسته هم ابروانی اوردر داغ دل تیرنک نشانکاهی باز عنقا شکار ایکن غمزہ کن خجری دانی غمزہ سسی کبیر نکه کینه خواه دهر بدو جو خط کافر بهار حسنک آه کورد سه پروانه وکل شمسی آقن ایله سه غمزہ تا تار</p>	<p>بنی هم تیرسه هم کانی اوردر هرگز آتد قج اول نشانی اوردر کاه اولور صید ناتوانی اوردر زخمی اما که بو نهانی اوردر بر قدر صانکه گشت جانی اوردر روینه سیلی غمزہ نی اوردر آتش بلبلی آشیان اوردر کشور دل وکل جهانی اوردر</p>
بر تو مطلع نهیم هنوز	
غمزه عشق جانتانی اوردر	
ای وفادرسن جفا آیین دی اغیار یا پار درحم ایبت انصاف ایبت درونه ایلمدی افکار کار	

<p>شاهمه شایسته در یوق بحر خون اشکده زار این ظالم تغافلدر تجماع ملد ر سینه تاب سوزد و آید ابر باران بوم خس</p>	<p>یوسف در یالرده بعد لؤلؤ است و او دار بن غم الفت عاشق حاشقم ایتمزینی آزار دار سیل گرم آب سرشکه قلم ز خار خار</p>
<p>رحم اید را غیاره صورتک حال زار بر توه ای وفاد شمن جفا آیین وی اغیار یار یار</p>	
<p>اوشاهی کور مک عشاق ر بکنده کیدر نغان بی اثر چون دعایه محتاجم سرسنگ کریم اغیار غرق اشکده نقود ناسره و شس ر این اولدی اشکم نه منزل الدی نه یار اندن کیر و قالدی</p>	<p>کیمی نمان و کیمی بویله آشکاره کیدر شوسسنگدل کبی بر آهین حصاره کیدر جوسیل جمله سسین مجاولغه بحاره کیدر یا زرق متاع نگاهمه انتظاره کیدر کیست نال دل شویله بر قراره کیدر</p>
<p>غزله حال دلن یانه یانه بی شرح ایلد که بر تو دلن ال بلکه دست یاره کیدر</p>	
<p>اوشوخ سودیکر ظاهر استک نه اولور بن آه ایلمسم سنده نازی آزار استک او کلرخ عزم کلستان ایدر دیوده همان اگر چه یانغه مو مز بکم چو پروانه</p>	<p>کوکل کیدر سه ده بزباری کیشک نه اولور رقیبه ر از نمانی بلیر تمسک نه اولور اودر ده بزده چمن کبی استک نه اولور وجودی یانمدن اولر تمسک نه اولور</p>
<p>فراقه دایر اولان صحبتی همان بر تو صاغر غله اوروب اصلا استمیک نه اولور</p>	
<p>غزیه عاشق کسش یار ایلد کیمیلر سولشور خلوت خاصی بی دعوت سزجه کلمش اول بری التفات ایتمزینه زلفی پناه یکن دلکن ال یویاتکر جاندن جانانه ایطره فضال</p>	<p>مرحمتت مز او طوخو خوار ایلد کیمیلر سولشور نمدی ارتق عاشق زار ایلد کیمیلر سولشور بویله بر جوق باشلو عیار ایلد کیمیلر سولشور ای دل آگاه اولکده دلدار ایلد کیمیلر سولشور</p>
<p>بر تو اولش کوچ بلا چشم آشنای غزه سسی</p>	

<p>اورطه بر هم و دل آزار ایله کیم بر سوخته بشود</p>	
<p>ند بود وضع تقافل کونه ایله اول سنگت محجوب روی تابناگت اولسه غنچه عنان اختیارم الق استر دست صبر مدن ندای عاشق نالان قربان اولدیم مشرب</p>	<p>ستم و او بار ندن بهت وصلی کوستر شجکلر ند بود سسری و نرم و جیا اول تریشجکلر و مادام اسب نازه اول بنجکلر ای شجکلر دلین اولد وین اغیار ایله برمه کلشجکلر</p>
<p>صف عاشقه ایله امتیاز بر تو سے ایما اشارت ایله ب مرکز کانه غم کن کوستر شجکلر</p>	
<p>یند سندن سگای شاه خبا نهم شکایت وار یقلم زور سیل باده جوش سر شگدن دیر رحب تحمل شربت صبر و سکون یوخسه یکم سندن جدا سچ صور به حال نایما مانم او عاشقم سر نده اولد سو دای سر زلفک</p>	<p>سنی حقی سو دیم کچون بنده ده کر چه حاجت وار بنای حکم و صلنده اول تبه متانت وار دیر حکمت ناسان شسته عشقه افاقت وار کوزنده انک خونین دل بنده آه حسرت وار باشنده سایه نخل جامی عز و دولت وار</p>
<p>کل هر دمه بار شوقی او طریح خزان بر تو پهوا سنده جنون اقلیمک بر باشقه خالته وار</p>	
<p>شده و زنده امان بر ایلی صاحبلی ماه طلعت وار اولور غیر تده کالای زیبای شب مهتاب ار مدنی خرامک ای نیم طادس فردوسم لذیذ و آبدار ایوا و شفا لوسیده اما</p>	<p>کنش رخساره لی بر هر درخشان مباحثه وار مظلا آسمانی جامه لی بر شوخ آفت وار که زیر این سنگده بر یکی جقدی قیامت وار ترنمنده و باغک شکر آسما بر طراوت وار</p>
<p>کاستان دلم خالی همان بر تو دور و ننده اونر کس چشم و کلخ اول سمنبر سرو قامت وار</p>	
<p>آهوی چینی مشک صابک اضطر ابه قور رنگت تبسمک کل خندان صولدور قان دو کمدن ند مک بکر دست غزه سی</p>	<p>آشوب فتنه بی تکلیک بیج و تبه قور رنگت رنکده غنچه بی شرم و حجاب قور کویا که تیغ غمغنی رستم قرابه قور</p>

رنگ

<p>رشتک آور عقیق ایسه رنگی عجمیدر نوناب اشکی مو برینه خضاب بود</p>	
<p>بر تو ندیم بز می اید دست نغمه سسی</p>	<p>مطرب که حرفه از می گوش ربابه بود</p>
<p>ما هتایم منتقل بر احرک کت یار لر کچر شعله کتان آسا اخرکت یار لر کچر یو خسه کیفی تملی حب عنبر کن یار لر کچر طوره سهینه مدن مرصع خنجر کن یار لر کچر هر سه گاه اسب بر زیب فوک یار لر کچر نخل سورا آسادم و در وتر کن یار لر کچر</p>	<p>غره نمته حسنکه می پیکر کت یار لر کچر ردنق هتایم اقبالی صانور کن دانهی دعوت کیف سحر قصد که ایچ جام طلا روشن ایلمر جان اویسکت روزن شمشک کبی آت مید اندنن ای چایکسوار آتشن کبی ای هر و س جمل گاه آله اند رنگ غازه به</p>
<p>عکس هتایم ای نامهربان چون آب جوی آب و تاپ روی بر تو آووک یار لر کچر</p>	
<p>هله تا تار غمزه کن گبی نادر در جلا ر چار یار کند اند از بر عیاد سحر در جلا ر چار یار متاع دیش اول بری نه کافر در جلا ر چار یار او کیم بر فووس نایخته شاعر در جلا ر چار یار</p>	<p>نکاهکت کرچکیم بر دما هر در جلا ر چار یار خیالکت کیم شیخون دل ایلمر تته ز لکک صاقن بول ایرینه اهر خانه قلبه بوزوب چه روک دو اوین سخن سنجاندن مضمون ایسانی</p>
<p>او تیغ ابرو آله بر تو بر ز شگه خاکه نکاهکت قهرمانی خریه قادر در جلا ر چار یار</p>	
<p>کلان عیاد و نیاره غم مقوله سیدر سکت سه معتبر کن متهم مقوله سیدر سرسنگ دیده بر نمسه ییم مقوله سیدر پیام سر و بانکت عدم مقوله سیدر</p>	<p>پدیه عاشق زاره ستم مقوله سیدر بن افتخار ایدرم نهست ایتمکله عبت در مکه شبنم کلزار روی یار اولسون تهی بره شعر اسطه اید و پنج مضمون</p>
<p>شکار جنگل شایهین اولور می بیج بر تو او آهوسه عزم محترم مقوله سیدر</p>	

<p>که پهلای بد رو که بد روی هلال ایلمردی یار ایستد یکی جوری کسی بندهن سوال ایلمردی یار دست نازن برده رخسار آل ایلمردی یار که فراغ عشق ایلمردی یار</p>	<p>ای نقاب میان نقاب عرض جمال ایلمردی یار که تغافل که تجاہل که جفا کاهی عتاب کاه کستا خانه عرف اند از وصل اولد قجبین کاه تشویق وصال و کاه تشبیه فراق</p>
<p align="center">کلز ایدم که وفا مانده سے بر تو یادند که بهنجون غیر ایلمردی جکت وجدال ایلمردی یار</p>	
<p>چشم او جای دلکشه روزن دکلیدر نور مشخص اولدیغی روشن دکلیدر هر جایدر سرور و غم اودن دکلیدر ارباب عشق عقلنه یلکن دکلیدر</p>	<p>کو کلم خیال دلبره مسکن دکلیدر آغوش شک و صلته کلز چون اول بری بر طرته یار صنادقکے بیو خایله بیکانه آشنایند عمانه طالده</p>
<p align="center">چور و جفا سے یار ستمکار بر تو الطف سپهر و دندن چون دکلیدر</p>	
<p>وصف رخسار کلکونہ رخسار غزلدر چشم سینی و سینه ابروی جدلدر شیر مزه و ممششته صوبایی اجلدر آتشکن خانه جان اولسه محلددر</p>	<p>ابرو لر سے بر مطلع پیشل و بدلدر غوغا سے قیامت قویار هر نکنددر شخص ایلمردی زلف ایلمردی شراب حیاتی اول حسن جهان سوز ایلمردی اول شعله آواز</p>
<p align="center">رفتار سے لوندانه و گفتاری زبانزد بر تو غم سے گبی خوش آرنده کوزلددر</p>	
<p>کویا که اصل ناسی بهی مهرلی عقیده در کشتی نامه نویله طوفان دیددر و غیبت کنار جوده بلی ظل بیددر بالاسی عرض حالمرکز خط کشیده در ای شمسوار بوتک و پوبر امیددر</p>	<p>بر طاعتی سوز لبندن آنک ناشنیده در آفاق قنده خون محیط سر شکندر دلبر میان زلفه کریم سینه بیددر بانال چوره غیر سے برقیل مساهدر چو کان زلفدن سسر می قلعه ناسیده</p>

• بیغا

<p>کزار حسن و بهیمنی آفر سینه در هر دانه در شکر خا دل بر جزیره بود هر پسته و نشینتری بر قهیده در</p>	<p>دینا و خط بر آه در مکتب بوق آمدن بر تو او عدل کور ملک ایچون بر رخ سینه عارف افندسه که تذکره تالی ز کتاب</p>
<p align="center">مدر حیدسی بلنده آنکند و اعف اولند کر جمله مدایح شعر ابر نشیده در</p>	
<p>نغان و کر و ده ای خنجر لب کیمک صومی وار بنه هر کج صوح یا او شب کیمک صومی وار شبه غزه یارم عجب کیمک صومی وار سن المک غم عشقی طلب کیمک صومی وار</p>	<p>سن ایتمک عاشقی تانده هب کیمک صومی وار شب و صالی ریا سز سکنکه سویشلم صوح اولد نده دکلدرا اولنده دزدیرار شکایت ایتمک کوکل جورلی نوباستدن</p>
<p align="center">قباحتی اوکل اند اسر بولم اسه بر تو دل اولدی ناله و زاره سبب کیمک صومی وار</p>	
<p>آه و زار ایتمک مد ارم وار ز روز ورم بو غیسر ز ارم وار نه انیسیم نه غمکس ارم وار دیشش نک کبی هر ارم وار</p>	<p>بلبلیم بویله کلغز ارم وار نقد قلب سر شک یوقی رواج اویدی بر یوقایه کندی کوکل کوشش ایدوب نالشم اوکلر خسار</p>
<p align="center">فلکک دولنده اسه بر تو بد فلز او یله بر نک ارم وار</p>	
<p>نگاه قنده ساز چشمه مقنون اولد یقنده در اوشو حاک قانقن قایتله موزون اولد یقنده در رقیب بدفش منقور و ملعون اولد یقنده در سؤال ایتمک او قالم در که ممنون اولد یقنده در</p>	<p>بوجرت صامنه کیم عاشقه مجنون اولد یقنده در شاکار قد بالاسی هب ارباب نظم اولمق بچون نفرینله لعینله مذکور اولدی دیر لسه کوردوب کریان منی بر ننده بلستک اولد یقنده در</p>
<p align="center">سکا محزون محزون بر تو کنا قشوری شاهم فداکار اولد یقین بلنده دحون اولد یقنده در</p>	

<p>لعنک حجاب زخم دلدردی لک و بلر ایتمزی سحر دیده اثر بلیق سر و شده خوبانکه زلفن ایلید بر چیده صانوزم چوقن سوال خاطر مهور اولند سے</p>	<p>خطک هنوز حق حقوق نمک و بلر محبوس جاہ بابل اولنتر لکدی بلر زنجیر لاله از دور سے بالایه چکدی بلر وصلتک نامراد سے بکام ایده چکدی بلر</p>
<p align="center">بر تو خمار بادۃ لعنک خسته دد اولسه و پشکشی سخن استک و بلر</p>	
<p>چون دختر ز منچ ما نوس دکدر عشق آتشی کنجیده کچو صلہ اولمز قیل چر کسی ای غمزه تا تار امن کم دنبالہ و طفل اولدی عاشق سر باز</p>	<p>اشکت کن شیشه ناموس دکدر کیم بر قدر اول شمعہ فانوس دکدر دل ملکیتد مملکت روس دکدر تقارہ کہ ہم ولولہ کوس دکدر</p>
<p align="center">استر کہ سر ایا اوله اندامک مرآت تصد دل بر تو یا لکر بوس دکدر</p>	
<p>ساده رو دکده دخی واروی صفای دیگر قصرین اولدی نینیک سلطان خیال حالت بادۃ ناز ایتش یکن بز جنبش بیر غمزه اوله چون ای قاشقی یا بهمانم لو بر بدن اولی حق بوس لبه و خستیاب</p>	<p>خطله شاهد بخ کیده سے قیای دیگر صدر سر صفه دل آکا سیرای دیگر نشسته میدہ سکا و پروی ادای دیگر جاندن اوز که بولہ هم بن اکا چای دیگر ایلمش عاشق شوریده رجاسے دیگر</p>
<p align="center">سایه زلف دلار اوہ اولان آسوده ایر تو اراستی می ظل ہما سے دیگر</p>	
<p>اول ظالمک ستیزی ہب خاطر مندہ دور ہر بر مشکفی کردن جانہ کند ایدر بن خان باش اغلر یکن او مر بادۃ نوش ایدی اولد سے اگر چه وصلته تبدیل افتراق</p>	<p>زخم دلک الملس سے ہب خاطر مندہ دور زلفک لویج و خملری ہب خاطر مندہ دور اول بز نمک جش دملری ہب خاطر مندہ دور ہجر کہ ہنوز قملر سے ہب خاطر مندہ دور</p>

<p>چور و حفا سنی صایه عم یو حسیه بر تو اول موشک کر ملری هب خاطر مدد</p>	
<p>کله مالان سببه غنچه تر ویر مزله خود بخود بویله تهر زینت و فر ویر مزله سکا اغیار بکم بویله کهر ویر مزله نیلم رخصته مادر له پذیر ویر مزله</p>	<p>نیلم سر و قدان عاشقیر ویر مزله عاشقان در بدر اولسون دیوایله خوبان آلدینک کوزباشیدر خون لم اعل و عقیق دغیتی وار او مهکت بر حمزی شریفه</p>
<p>سندره ز زخترن آل ایریکی ویر ذوقلی کور چونکه بر تو سکا دنیا ده بسره ویر مزله</p>	
<p>که دور بینده قرب نظر نقابله در سراب ریخت روان پای دلره ایله در چو حسن ساخته کلکونه و کلایله در که بدی منه نوجره انتساب ایله در</p>	<p>وصال بزم دلار ابکا حجابله در فر بخورده آب زلال و وصل اولدی سرسک خون نلدن مکره رنگ آتش همیشه فیض نظر ایله ناقص اولمده تام</p>
<p>تو بزدل ستاد دن آلوب بر تو بکابو فیض سخن آندن کتسابله در</p>	
<p>سکا در دم دیه جم کل پوره کم یارده کور جرم نا کرده لیرکت ایلمه اقرارده کور قابلسون آینه حسنیکی زنگاره ده کور ذوق رندانه سیه بر میکده و ارده کور</p>	<p>سندره بول بچایین سکی بر یارده کور هله بر ظالمه دوش اولمده اقدم شایم بو طراوتلی رخ ساده یی برده ما هم زاهد اشرب بود ایله کور طر نشینه</p>
<p>بوز و برده سکا اول غنچه نازی بر تو نقد استسکک یوانه ایلمه ایشارده کور</p>	
<p>چشمی زبان حال ایله اسم جلال او قور هر بر خدنکی قصه سهراب و زال او قور هر اثنانه دن او که حرف و وصل او قور</p>	<p>عاشق کت ند مکه حضوره جمال او قور وصف نکا هنی او قومه دگری جانده بزم نگاره کنده سینه دعوتلی داید</p>

(۲۶)

درس جفای از براید و ب طفل ایکن او شوخ بر بر او شوخ در و نهانن بیان ایدر	الان او تماشش دخی حافظ مثال او قور حرف نیازی اولسه ده دل بیجبال او قور
عرض ایلمه بر تو اول شهید بو شعر تازه ای تلم بودر که ایسه ده انفعال او قور	
رجای وصل ایلمه در صحال اید و ب نیلر فسونده بنی ز لنگت اسیر قلش ایکن جفا سنی بکرتیه تاب لازمدر بلن حکایت زردوزو بوریا باغنی	مخال فکر ایلمه اولمزه خیال اید و ب نیلر او غمزه لرده نینه مکره آل اید و ب نیلر عجب بنی بو قدر بیجبال اید و ب نیلر بو کار خانه ده کسب کمال اید و ب نیلر
مثالدر اکا بر تو جو شمع پروانه عجب کو کل نینه فکر وصال اید و ب نیلر	
کلنمه مال نور سم طوبی خرام اولسونده کور شانه رو نقداده درین ناضب چایچه لیک چشم بیارینه آلدانه حذر مرکاندن کرجه کیم خط سیه در مغرب مهر رخی	اول بلال ابروی بدر حسنی تام اولسونده کور حال عاشق کبی برده بی نظام اولسونده کور هر برسی قصد جان ایلمه سهام اولسونده کور ماه تابان جمالی برده ششام اولسونده کور
روی یاره تاب یوق بر تو نگاه دقت سن اوخنی غمزه بی ست مدام اولسونده کور	
شود وقت اولدن دخی کلمی ساقی یوم سنکلر نیچون هر دمده یوق محاسده خویان بکریران رقیب اولسیدی عمره بزله کلکنت صحراده نیچون اعراف ایدرسن زاهد اولدین ایزسن	یه ماه روزه در خار شویه چتر می بیکلر اولور البیت کنار سفره میده سنکلر زمین جیلده ایلمه دی وافر کو سنکلر یا یوب صامتک ناولوروز قدر قورق سنکلر
ای جمله قلعه تازه تازه داغ زخم ای بر تو یند زمین اولدی بر بر و وضه دلده بیکلر	
کا کلک بیچ و تابه ناز ایلمه چشم مستک شمر اید ناز ایلمه	

رتک

<p>در رکبت آفتاب ناز ایلم شرم رویک نقاب ناز ایلم بلکه در جواب ناز ایلم</p>	<p>رنگ زلفک و نر در شب جلالت تاب حسکت قماش در جنبش فوکم و بسم اولت حسنه</p>
<p>سست عشقکدی بر زمان بر تو کوز لری شمعی خواب ناز ایلم</p>	
<p>وصالی آرزو سینه در امیده کلشدر پروای زلف لیلی ایلد مجنون بیده کلشدر پریر ادم تلن سر چشمه خورشیده کلشدر اور ایله رسم و عادت در کجائکر کیده کلشدر</p>	<p>لب داغ فراقد جان حسرت دیده کلشدر نظام عالی عاشق نابسا مانقده بود لشکم بککش آب تانی مهری کوردم ماه نوصاندم ره جانانده چون نقش یاد در مشهور عاشق</p>
<p>بهر اولمدی تقبیل دست و پای جانانک بوییل اسماک ماه روز به بر تو عیده کلشدر</p>	
<p>غیور لوده بلبلکت هسب قطره فوئیدر جنت دنیانکت اولجه باده جور عینیدر خاللرده آسمان حسنتک سیر وینیدر بوسه چین اولمقصد قصد کن طور وقت و حینیدر</p>	<p>خار لرشاخ کلکت دستنده تیخ کیفیدر شویله روحان نزا دنده اولور می عاشقی مهر و مر خسار وجهه زلف سیند و زو شب کنیدن بکش با تور اولشوخ سست ناز اولوب</p>
<p>نشده دار اولمقصد منت نه بر تو بعدن بزم وصلکت لعل جانان باده رک کیفیدر</p>	
<p>ار القده تسلیم الفت الملیکن برآزده فداسی وار نقدرا او چه رسم اگر مزا سرک کلکده دیولسی وار علماسی وار صلحاسی وار عتلا سی ابد لاسی وار کلوروم دیگله انا مقدم بقدم لونی عجباسی وار</p>	<p>اوبریوشکلیلی کر چه خوشبخرام ناز و اداسی وار دل ناره مرغ خاهاوده حسدایدردیم الویر وار اوشده محاکک ناز و عشوکت عاشقانکت ای کجکل دل جان بقار سینه شهبه قاز و مرور مقدم یار وار</p>
<p>بنی دلمی عزم ناز می ایلمدی بو سینه یقین ایکن سکایر توکن صافورم کبر بازه جق نیاز و در جاسی وار</p>	

ای بخت او یان خط سبهار سنگدر	کنجینه سنگ او لمر ایسه مار سنگدر
بهر تک اوله سن بنا	دار ایله شگوا
بروسه گریک جان ویر عاشق ناکام	ای شاه ستم پیشه بوسعار سنگدر
کوکلی آوره الماند	یوق سوز بوکا اصلا
برد زدنکه کیم حرم سینده ده طردم	بن بلدم اولی مرحمت عیار سنگدر
خنج تبر الوده	سن بلده میسک یا
کوردیده گریانده عکس رخ آلتک	ای شوخ لب جو ده بوکلزار سنگدر
غایتکه یا قشمنش	کل ایله قاشنا
نظاره پیلرزه دلده حیرت ویرد انجق	ای سرده خرم یوری رفتار سنگدر
پرتوینه خشنود	چون قشنه بر یا
او ظالم حال دارم صانده استفساره کلشندر	ینه تکرار بیچاره ایتمک آزاره کلشندر
همان خاشاک سیلاب سرشک اولور تم جانانا	خیالک هرند مکم دیده خونباره کلشندر
سنگ زنارینه کفرز لفت اولدی ای بت	صنم عشق ایمان یازوب کفتاره کلشندر
نه و جیلدیم بن بک و خال روی تابانه	او بر پروانده کیم شعله ایداره کلشندر
شکست شیشه دل ایدی قصدی اول جهک بر تو صانودر کن نوش جام باده سرشاره کلشندر	
اشکفته در و بلبله ریسه شیشه در	تصویر شیر جامه دخی شیشه در
سکین بهار کهر لری جویدله قهرمه در	کویا با قلعه چرخ ستم پیشه شیشه در
حسرتک تکلف ایتمک حاجت نه دلده دور	ضبطیری معنی یه اندیشه شیشه در
دیر مزبان چوهر عشقه جنون دل	خار ای کوه کوه غم تیشه شیشه در
آب کهر در بر سه دخی شیشه باره یه پرتو کهر همیشه کهر شیشه شیشه در	
کوکدن آرزوی روی شوخ و شنگ کلشندر	سهر کینه دور لو وقت صلح و جنگ کلشندر

غم

<p>صافند و که در او دهن لشکر هر شکسته بگشند و نیز طریبان میان لشکر عار و تنگ بگشند بود اویده صبا و ستاری جوق بالنگ بگشند</p>	<p>غم عشقت همچو من کور شد و شکسته قهرمان غمزه کن کور نگر احشام نه کسب عشاقی در سوادلی شتاب ایتمده جان کیست و مرای ای عشق برهنده</p>
<p align="center">نگاه اندازد و روی اشک نگاه اولم ای بی تو بنم آیم فلک درین طقو ز فرسنگ بگشند</p>	
<p>آفتابان و درین و عقل و جوش اولمش کلور یزید و چین شمع فرودان نعل پوش اولمش کلور باده جام لبندن با که نوش اولمش کلور بو کلش در بر که اول فوی نوش اولمش کلور</p>	<p>غمزه جان الما خیر جوش و خروش اولمش کلور شویله با قمش ناله حسرت حکم بکم بر داندلی نقل شفتا لویه یاد ال و کشتی تعلیم قهرمان اول مرتاب آور نظاره سستی</p>
<p align="center">بر ندان جام لبک مستی بر تو شسته بگشند خانه خماره دارشس باده نوش اولمش کلور</p>	
<p>این استلحام و با هم وی میدن سینه ظاهر دور بلن شریطه و خلی دار ایسه طلقه شاعر دور بلور معناده بجران ایبتنگ بر حسن سنگل دور ریو بسا بگشند ایسا گایده لی بر عهد و افروز</p>	<p>مباهاست بخت بخت ساقی بو طوست ناوردور بلور بر جوره بیگ مضمون سولیر یارون کجیز اولور سینه فراز کندی طالب شه سز عاشق بکم سنج نسیم خوان و صکلت ایله قور قتمه</p>
<p align="center">در خیره نیر و زحمیا مکت مطلق بر تو طو تالم کیم هلال عید ابر و سنده ظاهر دور</p>	
<p>دیده اقیسین کافیت اولور دهن کیدور دونه غنچه ملو جمیله ده جگر دهن کیدور تین آلوده بیم رحمته قالمیون کیدور چشم ای نونه بجز حیف که میدیون کیدور یزید عرفانده نادانده شط طاعون کیدور تو بر بگر گشت کنه غنچه صابون کیدور</p>	<p>کوسار غم بجران دله با سون کیدور هر سه دار نیلیم اما که مکنده و کلی دوشش جنوه اوله مزاجه ذوق بجرم بیم اختیار ایله ایشار سسرتنگ ایتمیلی رند و زاهد مثل شیشه که ددیوانه خون دیده کله جرسه ایدر پاک بواجب</p>

<p>بیرونطق شه شاه سخن نشات اولان غزلین بود بلجہ ذیل ایلمہ قانون کیدر</p>	
<p>بلد بن مذخو ر تیر نکا هم بر تو بلیم اما دل بیچاره ده اور خون کیدر</p>	
<p>چشم که بحر اعلاک ایلمه خوجکان اولور نظر ر حکمے قننه آخر ز ما نمیدر ایلی اولنجه کاسه شکن قیسه غم میدر بر حاله قویدی حالت عشقک بکم بنی</p>	<p>عنان اشکم طالع مرجان نشان اولور مغزیده مهر خاوری کوردم عیان اولور مخصوص اولان ستمله دخی استنان اولور کور سمده کور سمده سخی عالم بیان اولور</p>
<p>سنگ ستمدن اوز که بوق ایوا بر تو شمدی شکسته کو کلمه و احترسان اولور</p>	
<p>کر چه بیوشن نکه حسنه مخور کدر شاه اقلیم حسن سنگ سببا بهک قننه نکمهک داغ و مزه کت زخم اجار جانه ولی دوندون ساخری الماسه شریالی لطف شب دیجور فراقده اولور دق کراه</p>	<p>بے جو حاله قویان دیده مخور کدر عشق بی شکده دو ان غزه سلخو کدر یاره مرهم اولان سینه کافور کدر ساقیا عکس لب و ساعد بللو کدر مشعل قافله عشق سنگ نو کدر</p>
<p>دل ویران کدر عشقک ایلمه بر حزن بر تو دلشده اول کعبه کنجور کدر</p>	
<p>خال بی اول آفتک زنگی سداور امانور قاسمی کان رستم دهر غزه تیر زالدور زال زمانه غزه سسی فن خدنگی او کور دور رستم ایدر سه پوری کشته غضبله غم و کل صدمه عشق با شنی جانقک ایلمدی سپر</p>	<p>چشمی نکا چشم ایلمه قاهر و قهر ماننور زلفی کند و غزه سسی نیرة جانستلنور زهره شکلف با قیسی رستم داستاننور قولی کبی سه طوسینک اولسه ده عین جاننور بلمدی گرز بر زیدر اور مغیله کرا ننور</p>
<p>قوت و زوری بویسه لافرا یسه تدار کوکل بر تو فیض عشق ایلمه اولد سخی بهلولاننور</p>	

نکا بهک

<p>مرا سر کلان مال گلستان فوئیله قان دز لر نزاروز از سینم آنی آغچه شیله منظر لر شراب تلخی ساقینک لب شیرینی شکر لر هر شک و خون دل حکم کرده ایلمر سبیلد ز لر دبستانده کتاب شاهی عشق از بر لر</p>	<p>نگار کتک هر ندیم باز دی شلخ و ردی نثر لر حسک سیمین برک لوج دحای نور در جانا بنی ای ایل ذوق آگاه ظلمش ایدی بر میکش خیالکت ایلمر اوراق دل اولسه مجلس تصویر دیر لردن کودک شید اولی استاده سلطانم</p>
<p align="center">- بیور کیم جلوه کاهیکد و چنزار دل بر تو عجایب نزهت ار او فرخچنسا در اول بر لر</p>	
<p align="center">* حرف الزام *</p>	
<p>از اذیلد اولسه هر وسایه سز اولمز سودا اگر با زار جنون مایه سز اولمز جانجه دسک داعیه وایه سز اولمز نار کسته لر ک پر ووشی وایه سز اولمز</p>	<p>هر شوخ بر افتاد و کبایه سز اولمز عشاقده بیهوده می شید المنی تحصیل کر بای و کد ایرد جوان کورد مسلمان بخت ۲ العنبه طفل دلکت شغل عبثی</p>
<p align="center">کبر شاه جهان اولسه کد اسسی بند بر تو هر شوخ بر افتاد و کبایه سز اولمز</p>	
<p>ایر سه صباح حشره شب افتر قر بز بوز میر خلو صده جاناسیما قر تا تیر ایدی اولی شبهه حرف ظفا قر ویر مر ایاغ ساقی سیمین ساق قر</p>	<p>اولمز خلیفه یز بزم استیا قر اسر تنافل ایت بزه اسر تو از تن ایت اخیاره کیم ایدی مدار او التفات خاک نیانده نقد سر شک اولمدن شمار</p>
<p align="center">دار بوق جوانی روس ده چون المند بر تو صاردی موسه میانه مرا قر</p>	
<p>خوف اید رسا کن کاشانه اویران او یومز نیلم صولر او یوز دیده کریان او یومز دزد شیلر او یوز قنده که سلطان او یومز</p>	<p>دیر طفل دلکهوره سسی جبان او یومز بحر جوشانی او یوتدی قطرات اشکم محو اولور عشقم ایلمر زودی هر دو سزا</p>

دلمر سینه که کک خاشقی و احتیجی بود	قرمان مرده سسبی اوله خرمالی او یومز
بست همبای لبکته خوابی خیالی ایلزمی	ذوق مهتابی بلبل اولسده سکران او یومز
<p align="center">کاکلنده پنجه کسایشین ایدر دل پر تو کتته اغمز اوله دیره فغان او یومز</p>	
بزرگ کس بر ایمی یو اولون او چور مستنزه	بوم عیبدی جام سینه اولون او چور مستنزه
سکین دنده یار مکث اولسده ای جا کیمیز	ایختاری همنعت ایله قیادون او چور مستنزه
بر شعله یم سر مده نیچیلانده کیم اولور	عزین قیسی بزاد هوادون او چور مستنزه
او حقایق سمیت جلد تقییلی دکل ویمه	بر شیمی زهد خشک در یادون او چور مستنزه
<p align="center">بزرگه اولدی سایه فکن فرقی بر توه اقباس لفظ بال نهادون او چور مستنزه</p>	
کاکا بچه پینک پند یار کت مو اظنیز	اول شهر یار کتور حسنه مصاحبه
که عزلی لکانه نصب اولور آستانه	کونیا که کوسنه یار وده اهل مناصبه
تحریر وصف خال و نظین جمله کارمز	دیوان حسین و آنده بزدا سخی کاتر
مجلسه ساکت اولور نغمه حبیب اولسون	ایتنک ایچون او شوشه تخیل مراقبه
<p align="center">دوشدی کولکل او شلایه نده بیچاره بر تو جاشقلغه اکر بر اکانا مناسبه</p>	
دین دایمی عجب اول غمزه پند اراق بلرز	یا اولی جوق باشلی لطف کافر مکار اراق بلرز
نکر ایلر کیم بوی برده سمانه هوو سو نکر	تواضع یشنه دور که جادو ظالم و اراق بلرز
قوشن یکت تخمه دن میدانه اولور زنده آگاهه	عجایب ددل دیوانه حسیج بازار اراق بلرز
اسیر کن اولدی ابا قده تقصیر آتده شایم	کولکل سلطاندر تیج طرز زنده مکار اراق بلرز
<p align="center">کو چشم خاطر م زنجیده اولور بر تو اول شوخ دخی یک طفل آتده کسالدر دلد اراق بلرز</p>	
کلن باغ ایلر حجاب کلستان اولسم اکلن	کولر کن کجلور دکن بلکه گریبان اولسم اکلن

دوشدی
کولکل

<p>نی اسانچہ دم بر نمکده نالان اولسم اکلغز بکم خانکده کر صد سال همان اولسم اکلغز کبرن سوز دل زار مله بریان اولسم اکلغز سراپاسا که چون مرآت حیران اولسم اکلغز اگر بر دغه ده بیگانه کرد بان اولسم اکلغز</p>	<p>د کله استنما کر برده کوشک فغانه خراشکله بنم کلبه مده عالم باشه حالته یا یوب یا قلده بنی کا هجده اغیار کن نمیشدر بنده عشق حسکتا لمر غیر ی طرز و طوم وار سکا تا شو مله در اخلاص و تسلیمیتیم جانا</p>
<p>بچون سن کیزلی کیزلی لمر سن آهی بر تو بن اگر چاک انکن جیب و کیر بن اولسم اکلغز</p>	
<p>استغیا و لرکت ایسه صید ده شهباز به باز منعکس اولمز دی شعر حافظ شیراز به باز چله بجرگان ابرو لرکت خیاره به باز اولدن بکدر و بان مطرب ناساز به ساز</p>	<p>لتمسون چشم فیه مکر غمزه طنازه ناز نطق دل آگاه مرآت سدر اثر اولسه اسه یازن تیر نگاه یازون چکده کلرم کوس و دهل اولوق اصولات آشنا بر کسه به</p>
<p>بو مله تقسیم ایته دی قسام ازل کیم بر قوا جوق کلور روزی قنایه تکاره صاحب آزه از</p>	
<p>شاهباز کن جگر ک طعمه این خونی کوز خانه قلبه نوار دوشه شهر برینه کوز کر نمکده ان لب لعلک آکا اکتسه طوز بن او مرآت رعکث او سسته قوندرم توز پنج تاب آور اولور پر چنده دوش و اموز دخله شایسته می صوفی کبی بو نوزلی او کوز</p>	<p>مرغ اشکسته پر و باله چیج ویرمدی یوز آتشین روینی آهم که حلوز خیز ایته دی هضم اولمز ایله بر و جله جانا سو کوشک ایسه ده هر تقدیر خاطر زارم مغیر ظنم اول بار اولد حق چینه کیدن کروانه تریبه ایله دیو آدسه او غلان کتور ز</p>
<p>تابکت شعر نسی پکت او که ک افندم اما بر تو کن بو خزل پاکینه ده وار می یاسونه</p>	
<p>بقتضیر لاله زار ایته ای کلرخ بچر افانسنر بلی کر باب زینتیاب اولور می بیج حیا سنر</p>	<p>دل بر نرزه و جردی قوسه داغ سوز سنر ویرد کر میت باز ارسامان عشقه رسوالی</p>

قد بالاسنک و صغده کوه دست اندیشه	حدیث زلفی برافسانه در کویا که پایا است
سر اباد غم سینم دیده دوزخ تر غمز کرد	امانات ناو لگن چشمان انغم ایتمه مرکانسز
<p>جواب قالب بر مایه آسنه ایلسون اجیا بو شعر ک بر تو خوش صورت حسنی دلی جانسز</p>	
بکچون اولتر حیات استمز	دوشن بحر عشقه نجات استمز
سیا بانه صحرانور و جنون	قرارد و دام و ثبات استمز
اولان حاکم خطه ملک عشق	یدنده تمسک برات استمز
اکا ویر لر عاشقه معشوق استمز	ویر لسه اگر کائنات استمز
<p>اوهده سپهر تغافل و بیخس بنم بر قوم التفات استمز</p>	
اویاز یاره لر اجمق بیلور و انی صاره مز	همان جور و جفا ایتمک بر اویاز مز
بیلور سه حال لری و لدرک نه عالمده	نیچون او ظالم عجب زلفکنداره یوب طره مز
دل فکنده به رحم ایلمز بیس شاهیم	که درد سینه دیده مز یانه یانه یلواره مز
نیسالی بو یله قالدور میدسه کوزده دامانی	نه چاره نه بچاره مز کانه کچه سه قور تره مز
<p>سن ایلمه کایمجه شریف کلبه بر تو اوسا کرای مه کنعان نیلسون واره مز</p>	
<p>❀ و یادن دلیردن ❀</p>	
خسرو ملکیت پیدا که دیر لر او برزد	مامل ناله و فریاد که دیر لر او برزد
رک چشم دل عاشقن ایمن خنیریزان	شیر غمزه سسی فصاد که دیر لر او برزد
کتیوب شاهره ترک و فدا به اصلا	بینه سن ایتمین آزاد که دیر لر او برزد
قندی چشم قسوسازی ایدن آشفته	دلبر طرز نو ایجاد که دیر لر او برزد
<p>یا لکر بر تو سه دلخون ایدر تهن ایتمه بستم عاشقه معناد که دیر لر او برزد</p>	

خرف

* حرف السین *

<p>ماسو ادون وصلخواه یار ایسکت بازاری کس تیغ شمع حسن ایلمای غمزه اول مکاری کس مجلس میدان ایلمای غمزه اول مکاری کس تیغ غمزه کله سسر کیسوی عنبر باری کس دشمنه دشنام ایلمای یاقیب خاری کس</p>	<p>چار سوی آرنه دون کاله زرماری کس آهیدوب دعوی بیجا بیخ خط سرکشی مشرب مجام سرشاری ایدر بندن دریغ اولسون بیجیده یایی خیالکت سودیکم کلشن کوبیدن ای کلبن طراز باغ ناز</p>
<p align="center">خود خود گفت و شنیدم کوه فم حکس محف قیل حد زبر کویلکن بر تو اکفتاری کس</p>	
<p>و بر دی کجیه فیض سحر خاور الماس دستکده سنک پار ایلیتی نخر الماس بر اولسه عرقده دینیلور ساخر الماس سم اولسه ده خوشد رینه کلشکر الماس حاملده چوبانکم اوله نام آور الماس کلگون فیه در باعث رنگین فر الماس مطبوع طراشیلده اولور بیکر الماس یا قوته اثر ایلمیه مز نشتر الماس کیم کوردی یا نرم اولدیننی یستر الماس باشمنده کبر زاله اوله اولفسر الماس سن ایلیجکت بویلمه سسرک محشر الماس یا قوته صاندم اولور آب تر الماس بر تو سکا شایسته میدر بجر الماس</p>	<p>تاب آور اولوب زلف شبه اخر الماس صاندکمه همان جان اینه صاعقه ایندی یا قوت دینور ساخره صهبایلمه طلوسه خویکرده رخت بوسن ایدر میده بی اولدر ایندی صیار اهل هنر ماللا ناسه مزوج عرق نوش ایدر میم باذه بی ساقی چرکیننی اولور بوز سه چکک اولکل زیبا نوک مره سسی کندی لپی خوننه تشنه سنگین دلان اولسه نوار حسرت راحت کل بادشمنه تخت چمنزار و کله خلقت سسری دولته قیدی قیامت تبحر لاله لکت کوردوب اول غمزه نازک آه ایلمه ایکن قطره اشکلده دو کر سن</p>
<p align="center">بن غالبه محسنت اولدر سیده غی شمیدی و قیله اولور سنک سیده جوهر الماس</p>	

* قارسی *

رازدار انجمن که هیچ بهر بس	یار یار انجمن که هیچ بهر بس
خوشگو از انجمن که هیچ بهر بس	بادۀ ناب لعل بکوشش
آید از انجمن که هیچ بهر بس	سبب و نارنج بوستان نگار
یادگار انجمن که هیچ بهر بس	جوهری دادست که دل نامش
دلبر خوشترام بر تو زار	
شبهه کار انجمن که هیچ بهر بس	

* حرف اشبن *

جو یلر وار کیم کوزمه قلم زخاروش	آه یلر وار کیم لیمده ابر آتشیاروش
بالش مزکانی یا صدانش یا تور بیاروش	جان آلود هر برنگمده چشم مستی همینه
یعنی اطرافنده دور ان ایلمرم بر کاروش	پاله وارم اول مست شرب نخوته
اول بتی کور و کوره قالم صورت دیواروش	بر سر کیم دردیر مقانده ناکمان
عمره لر بر تو چون تقایید ایلمر در زنی	
لگنت کفتار خوشدر سکت اشعاروش	

ر ز دخترن بیاله بلور قایلش	لعلک صفا یه بادۀ انکور قایلش
طوفان بر سر راره تنور قایلش	دریای اشکی سوز درون ایلمش مراب
جسم لطیفنی کور هم نور قایلش	اولش اگر چه جمله عریان بروشم
اشکو خزار می دیدی ز تور قایلش	برغال ایلمش چچکلی قماش رنگ دیدم
بر طاعتی بوسه سن دنی بر تو بن آمدن	
اوسکرین لبی خط بر شور قایلش	

لیک آب حیات دکان لعل آب کوسترش	رنگ مرآت هر دما هر فرد تاب کوسترش
شکاف سخن آجوب دستمه مهراب کوسترش	دل صدجاک کور دم الامان دیر غمزه کویا
دل دین جینی صورتنا غضاب کوسترش	لب لعلنده پنهان شده لر عشاقه حرف انداز

بیهید او پادشاه

<p>نجم بیدار اولور قشنه سنگ یم نگاه بکدن افسوز ننگ ایروب چشم سیاه کنه خوب کوستر منس</p>	
<p>دکلدر اول بنگ رو بنده ابرو صانع قدرت پرستگاه جیغه بر تو اعراب کوستر منس</p>	
<p>برستان اطوار عاشقه دلدار دن قالمش الی باشینه ارمز بولم قشش بر جمی باشدن قبول مرهم بهبو دایمز دبدم سسزلر شغای درودل لعلده دیر سه اعتقاد ایته کوز لر صدینه شجاک زمین وار دی جامده دلی اول کافر حسن و بهانک حصن آه منی</p>	<p>یوبر سر رشته و در زلف یر شانتار دن قالمش یر شان اولمش اول سیزیش دستار دن قالمش کوکله یاره لر وار خنجر آزار دن قالمش او بر مملکت دو ادر بر پنج بیار دن قالمش ریا بدوش اولوب بیچاره کسب کار د قالمش مستین سسکین بناور کویا کفار دن قالمش</p>
<p>سزادر قیده بر تو بو خزل دیوان اشعاره کین و ملوده انشاد ایسه بکم آثار دن قالمش</p>	
<p>دل بیچاره بلر لکله لطفک التجا ایتمش کوکل شمعی فراغت ایلمش سودای خالکدن فراوش ایتمی ظن ایتمدی بور فتار دن انا دل مسرکنن و مجوری خیالی دمدر آکمز دی</p>	<p>امان ای غمزه خونخوار عفو ایله نطایتمش جکلکش کوشنه چاه و قنده انزو ایتمش تغافل کونه برود بکک ایتمک اقتضایتمش سستگر کوندرو ببلدر لطف ایتمش عطا ایتمش</p>
<p>در جانانه بر تو حال ذار افتر اقدن شکایت ایتمک گتمش دی وار مشده نایتمش</p>	
<p>دیده آهولری قشنه ده ممتاز ایتمش سایه قدسه تهی یوق خبرد اکی قصه ایله بر ایسکری چشم ایله ناز شلری چشمه کبر برده دار ایتمه کبی وحی وار</p>	<p>غمزه جادو لری قبلی سسر ساز ایتمش قامت سرد سسی طو کله سراز ایتمش غیره نواز شلری بنده سسنه ناز ایتمش زلف دلاور یار لانه مشه بهاز ایتمش</p>
<p>ذوقنی بر تو سوز کسم یه بر مرز خیر کوشنه عزالت مکر مسند اهر از ایتمش</p>	

<p>سینه سی آینه خورشید در شفاف ایمن موصول دولت مکر کیم آدم اطراف ایمن نقش لای چاره حکم ایمن انصاف ایمن یوقیره تقدیر فکری جان تلاف ایمن</p>	<p>نور دن مرتابا جسم الطیف صاف ایمن چشم و ابرو است ایمانه ممکن ایدی بوس دیدلر سب سوردی یا نندن اوشه بر خوری اول دپان تنگده مضمون دیکت حرفه فا</p>
<p>شاه مضمون بر قات دانی کیدی حسن و آن نظمه بر قوت نظر مکن جامه زرباف ایمن</p>	
<p>درج در دانه سینه اعلی مهر دار اولش ساخت لعل لب منچر مو دار اولش دیده هستنی کوردم دخی بیار اولش یا سوب بر بر سر نه بر نه طومار اولش</p>	<p>چشم شاهانه غمزه سلحدار اولش انگسار دل زار می اثر ایته می عجب خط بر آذر اولی صحت یوز طومش ایدی اد مرده تنگده عرض ایله یکم نامه لرم</p>
<p>بر تو کنت بو غزلن خیلی بکنش جانان بجاسنده بو کیمه صحبت اشعار اولش</p>	
<p>بو کون کوردم کرا دل منچری بی برهان اولش اشود آنکنت آوب بیج دار میدر بر کاران اولش سنگ سینه کنی کلیوسه لردن کلستان اولش سر کویکده شمعی بولدر بر سوزد ایگان اولش ینه فوایره دو شمش سر عشقم داستان اولش ایشتم بنده کی باؤر تمش سن چوق نمان اولش</p>	<p>کچن کوندر استنتم یتمش بوجوان اولش دعا کچونکه بر خوردار باغ حسن اولم دیرین کل داغ ایله کورجه سینه عشاق باغ ایته کن کدای در کیمت نصب ایتم کیمیدر شاهام دیز کن کسه یه اولدر سدر بر حرفه از صدن اولدن آشتنایکانه لر له ای ستمیشه</p>
<p>جناب فاضله پیردمی اولمشدی عجب بر تو شتابان کوردم آنی بولدره دامن در میان اولش</p>	
<p>شال جرحه ییا لکده پست اولوب قالش درون کعبده صورت برست اولوب قالش ایاغ ساقی طومش شکست اولوب قالش</p>	<p>کوردب تراب لیکت لکده ست اولوب قالش دلیل رسم ره حاجیان اولان شیخیم حرم بیکده ده پنج شیشه ناموس</p>

جمع

<p>حصه دو حشتمه که یک خاک جمید و بلغم که زیر پای خمد پای بست اولوب قالمش</p>	
<p>بود بر عقده بر تو جو صورت حافظه</p>	<p>نگاهی ساقیده ساخر بدست اولوب قالمش</p>
<p>د اولوب لغنه بیم غمزه دن دل کیم مکل طمش خمار با ده لعل لیل دل اولوب مد هوش کوروب لردن او ساز وصال ادرقه در جهانان غرور با ده حسن اولوب مستی بتش که دلزاری</p>	<p>بر شهباز ده اول مرض بکزه آتشیان طومش یا تو درین تاب حیرت لال دیکم صا که فان طومش تب بجم بونوبت ناتوانی یکت بیان طومش خبردار اولمش کوبن فغان و الامان طومش</p>
<p>فلک رو بار ایچون بر تو ضیاسه نیر و ماهی مه تابان ایلمه خورشید رو یکت بیان میان طومش</p>	
<p>او قصه تک مکر انجام د اولی وار ایمش بهای مصحفه خطکده مدخلی وار ایمش دیر ایدی قیس بو کر مابه ده دلی وار ایمش مکر باشنده او سر دک فونق یلی وار ایمش</p>	<p>او صده شرح فراکت مفصلی وار ایمش که نشسته لک دخی ادرودی قیمت حسنی کوید سه سوز دور و نمل یا قدر بنم غلگی بو خاکه میلنی کورد که هر حمت صاندم</p>
<p>صانوردی بر تو اولوب غمزه لی ادر تر مکر کرفته ده ذلک دخی الی وار ایمش</p>	
<p>*(فارسی) *</p>	
<p>مشا نگاه غمگست سایه کنکش که بوی عنبر ساز ادمه ز خاکه رهش که تاب زلف فرو و از شکستن کلکش که بر ز عکس رخس باد طرف جلوه کنکش</p>	<p>بین که مایه ظلمت دیده سپوشش چنان ز کاکل مشکین عطر ساکنش بیخ سنبل از ان کشته است بجا بیج بر اسے آن جلاد او ام بخانه اول</p>
<p>جواب انفرال شو کتست این بر تو که هست موج کرم سطر نامه کنکش</p>	
<p>او کله خسار بر معجزه تر کوسر تک استر مش لب تشنگه و شفا لوی تر کوسر تک استر مش</p>	

(۱۰۰)

بهرالغریب اولش کلندم کردم مکن	لب خط آورک نمودن کوه کوه سنگ استر مش
اولوب یکنگز در لخته چشمان بیلاری	اوشدیر مش حضور مدده نیز کوه سنگ استر مش
دکلش نرحه لر صدر نه خالی عاشق زار کن	سک اول غلامه داغ جگر کوه سنگ استر مش
او آشوب جهان آلاهی عشاق ایلد کر مکن	مخایب زمانه کرد کوه سنگ استر مش
عمل تخصیص قلندر کلمه بزمه بر تو اول شوخ	
سکر کیم سینسی صدر نه بر کوه سنگ استر مش	
* (حرف الصاد) *	
همیشه تیکلی نریز ایدوب میانکه آص	همان کله اغیاری کس بناکه آص
باز لدی تاره قلندر صورت بنجم	شویاد کاری فلک آلهه آسمانکه آص
تکاش سود و زبان ایتمه خواجگی زاده م	متاع کسز کوه کلم آل دکانکه آص
تاجیه فرشی ذوق الیز رس ای ل ناز	شوبار خانه ذنبک آئیده یانکه آص
فلک فلک نه یا پار یاد کار بر توبق	
قماشش آبی هله فرق فرقه انکه آص	
بو آب و هوا هیچ دکل بر بره مخصوص	ای دل یا لکر خاک درد لبره مخصوص
یا فرط لطافت	ماننده جنت
قیض شکر که روزون افزونگی روشن	هپ جاذبه و آن دنی اسمه مخصوص
البتنه شبهه	بلیم که نه حکمت
بهر چشم قسوت کرده بن اول حالتی کور هم	بو آتینه لوا افسون اول کوز لره مخصوص
بیکه کرده یا قسم	تعریفه حاجت
شیم ایتمی بوی دل او بر منی زلفک	کیم ذریکه بوخشیوی جان عنبره مخصوص
کار خلدی دور سون	کیم در سینه حماقت
کورداده عشق فرح افزایی که بر تو	دار بنقه جبر بر خنده جکی هر سره مخصوص
بو بزم فنا ده	لازم بو که وقت

باز

حرف الضامه *

صورت زیبا و کلمه در مسندین آمد و عرض انگلی با سنسین زرتادری ایتم آید و التفات اشک ختم اینت قارای در با باعث شفقت و کلمه رناله جانگناه دل	قالب برود با قلم حسنین جاندر عرض کلمه نوبتیکه کاخویر و عمر فایده عرض میرمدن عشاقلی چاکر همان قاندر عرض مرحمتسزین بکم آما که اعلا ندر عرض
---	---

شعری بر نوساده رو هر سو...
اول خط آور اولمدن ترتیب دیواند عرض

حرف الطاء *

کوشش المله بر بر کلمه فهم نشاط انجام کار راحت دلد و خراسان جان ممنون او لور می سوره و عرودن مانه بی تاب و طاقت اولسه دنی بازوی الم	ما تم کابینی تر اید و ملزم نشاط پیرایه شش شانه غم بریم نشاط اول کسده کیم بیلور غم و هم توأم نشاط زور ایلد بچرخسن پوره مرز دستم نشاط
---	--

پر تو خرابی عشق تسلیم فانه
ناسور اید بچرخیم دیوانه بریم نشاط

حرف الظاء *

جوان دلکش جانان تقاین مظلوم بلندی قائمه شمشیر ساعد نه کیم کبر همان چو وقت وصال کلمه خمار باد و ناسیله سر کران اوله لی	کز لطف دلگشایی تیغ و تابدین مظلوم سنان تازگی رنگ خضایین مظلوم چون لور سه سر عزم ستایدین مظلوم عجب کویه و محبت اولدی خواجهین مظلوم
--	--

عصا سستی بر دلکش بر نهال خدیو بر تو
چو شمع بره دوس عهد ستایدین مظلوم

حرف الهمزة *

اقا وید اوله مرعده لسان مانع	رای می وین اوله لری سینه و لبتان مانع
------------------------------	---------------------------------------

<p>بلا و دیوه اولور بوی طهر زجان مانع عجب بود که اوله تقریره ترجمان مانع خسبو ایله عطا لیک اولور عیان مانع</p>	<p>حماثل ایله اول خلاص شرر قیب و صناد خواجستی کو کلکک زبان دیدر کرشمه سینه لطف غمزه سینه قهر ایله</p>
<p>حرم قبض خداور کشته در هرگاه او بایده اوله مزبور توین و آن مانع</p>	
<p>*** حرف الفین ***</p>	
<p>سینه عاشق شرع عاشق میرازه دلغ اور یلالی بندر حسنگه بی آندازه دلغ جسم و جام سر سیرانه ویر آوازه دلغ جای کلبوسم خدای شایسته متازه دلغ روشنا بخش اولدی سینه مده تازه تازه دلغ</p>	<p>ای دوران شاهین چشمی بازه و شهباز دلغ غیرت انداز اولدی تمنا خانه بی کالای دل سینه ناله مدن دور لال محض اولسم یله تاب ناله عشقه آتشفشان در لبرم دلغ بر دلدر بکاماه و قدر له اقران</p>
<p>راز دایشم واقف احوالم اولمقدن قهر سوز مستر اولدم بر تو ایجا رحمته دلغ</p>	
<p>*** حرف الفاء ***</p>	
<p>باران اشکی استبره بریزان طرف طرف اقلیم حسنه ایله دی فرمان طرف طرف ایستاده اولدی تصدیر نشان طرف طرف چون لب ناز ایله دی جولان طرف طرف</p>	<p>مانند ابر دیده که باری طرف طرف دفع مظالم نشو و نشو را اینکه خطی بر مردانه اندکی سبیل باغ ملاحتی بود استغین ز سینه در خوش غنیمتم</p>
<p>طوفان خردش دیده اگر باری بر تو زنگنه ایلمکده غوطه لیمان طرف طرف</p>	
<p>با دشته سر لشکر بر حشمت دعوته یوف حکمی نافه اولیمان صح بنجه فرمانه یوف عند لب زار ستر کلغنج خنده یوف</p>	<p>چشم عالمین سر زین صف مزکانه یوف امر و سر قال و خط لبرک طو تاز دبان کریمه ایله ز جیشته روی حسی کولز خندان</p>

بحر

بهر اشکم اولدی تسکین ساز سوز دل ای تیور دفع عطش شور ایه امانه یوف	
استمای طبیی دفع ایلمی بیج نقش ترنج	
طفل دلبرد لکنا بتمز بر تو اول رستانه یوف	
* (حرف القاف) *	
هر گاه که بز سایه وشن افتاده بولندق	خورشید کبی عالم بالاده بولندق
بر شب خط شیرین لیک بک بختی اچلش	بزده او کیجه صحبت حلوا ده بولندق
طنین رقیبا گوشه اولدی ر پیاب	بز یار ایلمه بر گوشه شهاده بولندق
خا صیتز کتیور اشکسته ده اولسق	کوپر کبی جق سحقی اولوب ابراده بولندق
بر تو که اولوب هر دو محبت کبی کینه	
که خاطر احباب و گناه اده بولندق	
منظوره چشم عربه انگیر تک اولدق	منصور دار زلف و لاد بیزک اولدق
خط کلدی بزم حسنگه چون بجز دواع	بز ذوقیاب کلشکر آسیر تک اولدق
بر داغ واری سینه دلدیه کم عجب	چشم آشنای غره خور بیزک اولدق
باغ حسنه بر کل خندان کور لمدی	منون لطف خنده کلیر تک اولدق
بر تو نگاه چشمه مالوف ایمش سنک	
بر منظر تفاقیل ناییز تک اولدق	
اشک چشم قرال ایرماغی کچر قان اولدق	آب جیمونه بصر خون دل همان اولدق
یاره لکه کو کللی نکر ادر سر نیک چشم	آب تیغ نکه دیدنه جانان اولدق
آب چشم بنی مجرای سبزه اولدم واصل	زال کلششین مهر رخ رخشان اولدق
او جفا بونک لندن نیجه قان اعلیم	ایلمز عاشقه جورنده خراوان اولدق
کلیر رییکت عبالده ستمنا یار	
قنده در خانه بر تو دیور سان اولدق	
اونور سیده بی صار طفل ایکن قوجا قلیق	که صکره سرکش اولور داللوب بودا قلیق

اولو می سبز خطی حسن و آتش مانع خز اب ای دن سنی بیار چشم ساقیدر این سیند بیکر ز غفان و لاله سنی	نهال گل و سنی زیا اولو بود قطب بهر قند لر تو پارر کور هله ای قطب هدا سے طپکنه کوس ططر قطب
بلندی قدری نقاب ایله کور مد نکت بر تو کوزم چودوزن ابلدی نکار صا قطب	
* سسترا د *	
سسترا بقدم شعله عشقم سوزم یوق ایمانی غم و جانم غم ایله اشک ترم یوق	ایمانی غم و جانم غم ایله اشک ترم یوق داسنه بترم وار
صوردقه دیدم حال دل اول لپی عیسی ای جان انیسی	بیمار غم عشقک اولال دن خرم یوق کر چه کدرم وار
بن مسکب کله احزان خرقم بیشکدن ار اغم	کم شاپره وصله چقرره بکدوم یوق کیرلی سفرم وار
سودا کره جوق قائده اولمزی بوسوزدن قاجر منه اوچوزدن	اروزن ایده سه جهر غلم خرم یوق فتح و ظفرم وار
الایش دنیا دن اپایدن اول دسنه بز قوتیل	ویاسه ز راند زرد مره نظر یوق اوستنه بیرم وار
* حرفت الکاف *	
رفع اولمدق نقابین وار در کور لمدکن ایش یاده لیک کورنه با لقمه نشه یاب صحت ساقی بر ایکی اوج دیند عولوز زیالی آب حیات وصلک اولم کن بوتنه دل	طوغره بر آختابچی وار در کور لمدکن یوخنه مشراب نامی وار در کور لمدکن عالمده بر حسابی وار در کور لمدکن بهرنده سوزد و تابی وار در کور لمدکن
لینل و نهما روخا پیش کشته ریف بار ایله بر تو خیال و خوابی وار در کور لمدکن	

دلز

<p>گیج لر روز اید روز زلف سیا بکده سنک کل خندان آچیلور رسته کیا بکده سنک سه کنی لکمی وار در رخ ما بکده سنک یکنهلر بولنور محبس چا بکده سنک</p>	<p>ولر نشنه کور دست نکا بکده سنک شاد مرک ایتده دنی وصلی بیامیلا و شوخ نیجه محجوبک اولوب دامن ایره کیر مرز دل کمره اره نور کن ذقن خوبانده</p>
<p align="center">یا قدسه بر تو ادهی آتشنه بر هرک چوق حرارت وار ایش شعله ا بکده سنک</p>	
<p>چوق بلا لک بر قشک وار سنک بو طبر زلف شکندر شکک وار سنک کشور حسنده چاه ذقنک وار سنک بختی یاور نعجب پیر هتک وار سنک</p>	<p>غزه دن نیزه عاشق فلکک وار سنک هر شکبجند نیجه ساحر بابل بسته دل عشاق و لغکارنی حبس ایتکچون سنی آغوشنه هر یان آوری پروا</p>
<p align="center">کل صقده کوزلم آینه بز توه باق سنبکک یا سه سنک نستر یکنک وار سنک</p>	
<p>فتاده کی پایمال جفامی ایتیه عجبک بسمه پک دو کولیکی دمده رویک باد صبح ایل طره سیمک تهی بیره المه عقلنی برطوک فقرای بیکنک سوزک کنی بو قیدر هتک کوز کنجی ستمی نکهک</p>	<p>سزایمیکه رحلی اولی بیچ سنک کنی ملک حسنه شهک شعوره ظل و بر کجی ایل کوندوزی کسه فرق اید مرز کور نمه پیری کنی اوجماله صبر اولنور می کور بیجک نه حال لی صور ارنه باقر سن ای کل ناکشاده ناز</p>
<p align="center">قلندره کی بو شلم سن اور تبه لوده که نخوتک وار اکن یا بر توه عرض زلف دک کل ندن کج اولور کنی کل بک</p>	
<p>اغیار کنی بو حسه که که آبی صاندک بر مدد سه ده سن بنی بو ابی صاندک هر بر نه کلان کسری اجابمی صاندک سنده کور و دب ابر و لری حرابی صاندک اول طرز لوندانه یه اغضابمی صاندک</p>	<p>جانا بینه کندک کنی کز ابی صاندک علامه هر فن کتجنانه عشقم یا مطلبی یا مشربی یا نقلتی وار در تعییب ایدر دک کنی زاپر سکا اولدی بوزدی سنی خنجر چکشی وقت رجاده</p>

سن خواب تغافلده سکا جان میر عاشق جان میر کی جانا سکرین خوابی مانند کن	
قربان اوله ایم عید ایدیم دیر سن آبر تو خونے نکه غزه یی قصابی مانند کن	
بر کون اول سرو قدی نصح مزار اولسه کر کن بر کن ترکاشن حسن رخی بر مرده انوب کریه و ناله بری لاغراید ششیدی ولی سیلیدی بر که جکنا آیدنه مزی مغیر ایدوب	سنبیل زلفی نظر عاشقه مار اولسه کر کن چوره کلزارینه خط نوی خار اولسه کر کن اولدی قریبان اوله رقی ناز اولسه کر کن روی او تابنده رکنت جای غبار اولسه کر کن
بر کون او کلنچ نازی کوره سر نهچ ناز پرتو نالنده کبی اولدی نازی زار اولسه کر کن	
غزل عاشقانه بویله کر کن شعله شوقم اولدی شمع رهام قهر مانکر پلاکت ایدر باقسه آسمانک طوتوشم علی انکی خسته عشقک فیکت امدر	سودلیش یا نه یانه بویله کر کن مشعله کار وانه بویله کر کن نکه قهر مانه بویله کر کن دود آیه زبانه بویله کر کن چاره درد نه مانه بویله کر کن
صا تو ب آلاقی جنگه کیر بر تو جبه صاتیق جهانه بویله کر کن	
یوق بلبله و فاسی جهان کلتا تنک مرغ هماغه تیر که عاشق ایشا نسون پنخوار عشق لعل لبکدن عجب یکم چور و جفا و مکر و فرین بو عالمک	کل ویرسه دانی خار و خسی آشیانک یا پسه ایچنده لانه اگر استخوانک بر فرقی دارمی میکرده صهبانک کوردک پنجه کد نشسته سنی نوجوانک
پر توله ایلمز سه تکلم نوار او شوخ معذور در که لگنتی واردر لسانک	
شاهم نوزد وصالک او مارسه فتاده جاک کاهجه بونده فرزه چقار بر پیاده جاک	

<p>جوق جوق نیا زبوس رخ ایستت سورا دستند جبریده سا که یار می آیتسون وصال ایچون عشاقدن قاجنیه رق فرط ناز ایله گریانقیله ناله ایله حال زار سے</p>	<p>فی الواقع اوله در قیه کور بر زیاده جکت هر قیله سنده جزو کجه اولسون اراده جکت سمت فراقه آچمه در راه جاوه جکت جانا جنا بکه غرضم بر افاده جکت</p>
<p>خونریز تجلیت اولمقله مجلسده یار بر تو کئی عرق کور درم کاه یاده جکت</p>	
<p>*(حرف اللام)*</p>	
<p>دل برداغم اولسون لاله ندیم جلوه کاهک کل سنک مرزت حسن وانک اولان کوکلی جانا قش ساقی مان برینقه حالت با غلش مجلس یونسه رغبتک غمخانه می تشریف سلطانم</p>	<p>یرینان ایله کوکلم دو کوبت اف سیاهک کل تیجه اشکسته ایتمش کور جمله تیخ نکاهک کل حرامی سرکش اولمش سنده اشکسته ایست کاهک کل حریم لاله زار سیندم اولسون جای کاهک کل</p>
<p>ندیم بر تو مهر فلکده رما پستاب اسه جقوب تحت السیاده قدرینی بست ایله کاهک کل</p>	
<p>سکای چشم کو یابد عایتم خردار اول هجان اولده تک دنیا ده سن ای عمر کنه اری نه قانر یوتد نفیم هجر ایکنه کور مکنا سر سنک جفا ای تنک و قانر تشبیه دل ممنون احسانک ندیم آسایدیم سنداغنی بر تو چشم فتان</p>	<p>بنی بیار هجران ایلمدک سنداغنی بیار اول دیلم سن عاشق الدت عهد پیمان بوز دل نزار اول جفا کارم کلوب بزکره جکت همبرتم خونخوار اول نه ایلمه ایکنه ایله حاصلی عمرم همان وار اول بنی بیار هجران ایلمدک سنداغنی بیار اول</p>
<p>دیروب آغوشه رخصت صکره صبر ایستدیرین عشاق بوکاصبر اولنور می سود یکم سن عاشق نزار اول</p>	
<p>وصلتک هر وقت هر آن اولسه ده مانع دکل شعله آن حسن رویک ایلمون استر فردون مست ناز اولسون نکاه غمزه جلادیده</p>	<p>لطف احسانک فردان اولسه ده مانع دکل شمع اولسونده فردان اولسه ده مانع دکل خونی چشمنده بر ازقان اولسه ده مانع دکل</p>

<p>آشکارا و طرسته بهمان اولسه ده مانع دکل وصلکله صکره شادان اولسه ده مانع دکل دامن اولرسه کربان اولسه ده مانع دکل</p>	<p>خانم اولسون تک قد و سکل مشرف هر کج عاشقک امیر شایسته سونده غم هجران ایلمه عید در تقبیله رخصت و برده ای شاه حسن</p>
<p>خانم اول قالمون تنه ما همان بر تو کلن هب خیال د فکر جانان اولسه ده مانع دکل</p>	
<p>ساقیا دستمکه کی می ایکی ساخر لک دکل سودیکم جان دیرمه در عشقکده قاشتر لک دکل کار خطلی کیم دیمش خضر و سکندر لک دکل کجدی چار ابر دلکی دم تازه لک تر لک دکل</p>	<p>بو یله اطوار حکیمانده قلندر لک دکل شهسکه پروانه ایم آینه که طوطی ندر مستدم کن بولدی طرف آب حیوان فیکت بهجوماه چارده در حسنی بن کجیمینه</p>
<p>خوشنه انگوری آغوشنده لبلبر تو ایتدیکن تاک رزک کیم دیر که ماد لک دکل</p>	
<p>بو یله اسه آه و مادم آه همدملک دکل ای اب جانانه بو عیسی امر مملک دکل بو یله قلم ایتک سزای شاه عالمک دکل ای بری رخساره بو باسه آد ملک دکل کیم دیدی کافر قیاب ای چون جسمک بزم رند اندر بو ای نادان خرمملک دکل</p>	<p>واقف راز ایلک اغیار می محرمک دکل عزرنیل جان عاشق ایلدک دشنامکی بادشاه کشور خوبانسن امانیلیم کورمدی روی جایت دعوت آینه مز یا لکرنه بنی دیدم شایان هجر اولسون عدو صوفیا نقلی دو کتک وار میدوبی نوش می</p>
<p>باعث افزونی عشق اولدین بیلدک فراق بود جمدن بر توی ترک ایتدیکن کملک دکل</p>	
<p>کتمه جفا طریقته سمت و فایه کل بر کره بار سے ایلدک خاکبایه کل افکنده نکت شو ایلدکی برر جایه کل خوشن شراب سن هله بزم صفایه کل</p>	<p>بیکانه لکله ایتدیر آشنایه کل پامال سبب ناز و تغافل یا تور کوکل بوس و نه سده ویمه یوق قیل ساعده جام و پیاله شعله جواله دس و دز</p>

بر تو

<p>بر تو سزا در او سه هزار گل رخک ترک ایتمه در غیبت از تنگی برنا سسزایه گل</p>	
<p>دید مزه او بقوه حرام اولدی کل دیده لرم حلقه دام اولدی کل جمیع اجباب کرام اولدی کل نشسته مرگ وقتی تمام اولدی کل</p>	<p>کونکر مزه بجز ایله شام اولدی کل سن کوزی آهوی شکار ایتمک ماه رخک کور مکنایم چون در کهنک بیزی ایاقلا ندرمان ساتیا</p>
<p>بر توه نمدهی دخی کلز میسن عشقتک ایله خیل بنام اولدی کل</p>	
<p>اول خواب نازده او بو شمش مثل مثل بلغم نه دیدی کوشنده نیزن فصل فصل مانند داغ دیده لر او سه قزل قزل اعضا تون قملده سه شایان قبل قبل اولده دوزخیال قدر و شس قزل قزل</p>	<p>جولر کبی بر شکم اتار کن شمرل شمرل نایک نواسه سوزدلی یاقدی عالمی کلز فراغ کریه بی اختیار دن یاکنز لسان و دل حرکت ایتمیوب اکا سر کشته ایله ایسه نفم چرخ بزرگی</p>
<p>بر توده که بکه هله تصدیع ایدوب عبت اول نازینه در دینی سویلر درل درل</p>	
<p>ای داغ سنده شرح دل ایته استانم اول ای ابروی سمور کله ترجمانم اول کل ای خیال یار کل آرام جانم اول کل چاره ساز خسته دل ناتوانم اول کیم دیدی سا که حرم راز نهانم اول</p>	<p>ای خامه شرح داغ دل همزبانم اول چشم سیه پیکر اکلده مرسم لساننی سن باری وحشت ایتمه دل آرامز کبی ایتمز او غمزه رحم سن ای لعل جانخس کور دکی بر تو ایتمدی سنی زار زار</p>
<p>شایان دست یار دکلسکه ای غزل وار خاکبایه رویکی سورا مغانم اول</p>	
<p>حرف المیم *</p>	

<p>بکزر پهل طفلک قتی بد خو سنه کو کلم اول شوخ همان قصد ایدرالد اتنی یوخسه آغوشده اول طفلک اولوب خوابنه ماللی بر حسن بولور سودیکی خوابنده یوخسه نرم ایتمه ده اول سنگدلی بکدی مشقت آغوشه بکر تاب سحر خوابه یاری</p>	<p>استر که او شاهک چقد زانوسنه کو کلم افسون او قدر غمزه جادوسنه کو کلم کبواره کبی بکمه بهلو سنه کو کلم اقتیاز او قدر دلبرد لوسنه کو کلم مفرد اولوب قوت بازوسنه کو کلم قانش شب وصلک دخی او نموسنه کو کلم</p>
<p>بردشت حسندر که ایدن بر قوی کمره بجنون اولور دیده آهوسنه کو کلم</p>	
<p>دل زارک علاجی یوق کوزلم جنم مستک کبی کوکل بکلک جنتک قامتک کبی حالا کو کلکک دو است جمالکده</p>	<p>شوق ایلامرستی بی یوق کوزلم سکا صحت مرابی یوق کوزلم شوبله طوبی اغاسجه یوق کوزلم کسه به احتیاجی یوق کوزلم</p>
<p>بر قوه آجه کاله وصلک انک اول یوکره بابی یوق کوزلم</p>	
<p>خطاب عشقی کیم اکلر کیمکله سویاشیم زمانه بولور ساندن ای کوکل کوکستر جریده دل درد آشناده وادی بکون جمال قالدی نوش شرابه خواهش تام</p>	<p>جواب عشقی کیم اکلر کیمکله سویاشیم جناب عشقی کیم اکلر کیمکله سویاشیم حساب عشقی کیم اکلر کیمکله سویاشیم خراب عشقی کیم اکلر کیمکله سویاشیم</p>
<p>بو مکتب ادب آموز عشقه بر تو کتاب عشقی کیم اکلر کیمکله سویاشیم</p>	
<p>ولی صبرند ایله زلفکده بی قیدر با بولدم یولکده خاکسار و خاکبایک اولمدر قصدم کل ای دل سر سری کز نه ییابان مجتده</p>	<p>اولی آرا مره تا کو کلجه جای انز و اولدم افندم پای مالک اولمده نشود تا بولدم سک شایان عشقک بر جوان دلر با بولدم</p>

<p>دوشورمش من الگدن ای کان ابرودل ناری یتروم آرزوی وصلی اولدم واصل جانان</p>	<p>اراد کن سینده تیرنکاپکت از قضا اولدم اوسه شهیدی بن نارفته بر راه سیاه اولدم</p>
<p>دبان بخش آیدم اول شکر لب و لبرک بر تو سنی سوزمک بر نوزمین شیرین ادا اولدم</p>	
<p>قد نگاره فتنه بریا میدردیسم کاکل برات عشقه طفر ایدردیسم ایندکجه بن نیاز او کوز سوزمه چکاره عالم سوال ایدرسه گلوب احمد هوشم هر دم آجلر عاشقه موسنا سدر</p>	<p>دلکش خرام سرودل آرا ایدردیسم خط حجت فراغته امضا ایدردیسم ناز کلک ایله وصلت ایا ایدردیسم درد و بلا می عشقی سود ایدردیسم کلر خلینه غنچه زیبا ایدردیسم</p>
<p>کیسوسه یاره بندخی بلغم که بر تو مشک ختنی عنبر ساز ایدردیسم</p>	
<p>بنی حیران ایدن کوز لرمی کا کلر میدردیسم امان اول چشم خوزیرک نگاه تیغ سر تیزی جهانی بر فتن قیلدی نگاه و غمزه و زلفک کوکل ناینده شاه پارتو کلک دار در سنگنا محبت صفرا اندر حساب بیوقایده</p>	<p>عجب لبرمی کلر خرمی بیچین بر میدردیسم دلر سیندم کچر خور میدردیسم ندر اژدومی انوشو کلر می شیرنر میدردیسم در کده در بدر چاکر میدردیسم عهد لر وعده لر ده خارج از دفتر میدردیسم</p>
<p>دبان جانمی شیر بهندقی ایتدی قلی بر تو لب و لبرمی قند ترمی کاشکر میدردیسم</p>	
<p>خمکده صبر ایدرم که چه چاک جیب ایتتم خیال لعل لبک درج دله در محفو نظ یقین کلدی بکا کیم فدای سنس کارکن بلی کوکل وجه ز بر لرایدی که چاک ایش</p>	<p>اگر ایدر بولنور سه ایدره عیب ایتتم او یار کاری انقدم اولنج غیب ایتتم جهان خلافتی سولر سه شک و ریب ایتتم هوای عشقه فرق شباب و شیب ایتتم</p>
<p>نه در دل جگرم حسرتکده بر تو و شش</p>	

غمکده صبر اید دم کر چه چاک جیب ایتیم	
تیغ نگاه خشمک ایل سینه چاکم سینه مده آرمایش تیر نشان قیل بلم تلاش ناو کن سخت کاکلی بل بهره عنایت وصل اولدم هله	قطع امیسه مر حنکله هلا لکم امیسه مر هم ایلین ز حننا لکم ادمان جور عشق ایلدی وهم و بالکم بای سمند ناز و تغافلده خا لکم
بلزیمسن که بندخی بر تو کبی سنک قطع امیسه مر حنکله هلا لکم	
هیب سنجوندریم زار اولدینم خاطره کلزمی ساقی چون قدح هیب ممانشات نکا پیکر سنک آشنای چشم سنک اولدور	صبر دکن هر کجه بیدار اولدینم باده عشقکله مرشار اولدینم گاه ویکه بویله بیار اولدینم همدم یاران خمار اولدینم
کلمت کاکلدن اولدی بر تو بو شناس سنک تاتار اولدینم	
* ستر او *	
جیر ترده حسنی ایکن زلف طولاندم	کنیخنده ده بر تار سیله اویه لاندم
رخسارینی آندم	کاکلری صاندم
دلتسنه آب لب جانجش ایکن ایواه	صد جیف که چیران ایلد کوزباشنه قاندم
هر صبح و شبیا نگاه	خون دله باندم
کلده کولور ککله اهرانه جانان	کوردوم سر رخسارینی او یوردوم او یاندم
اول مهر درختان	اطرافم اراندم
بازار مجتده زیبان کورمدم اما	جوق درد و بلا محنت داندوه قراندم
ایتیم بلی شکو	اما که طیاندم
عشقکله کول کل هرنه دیدیسه بکالوندم	رسوای اولوب شمیدیم هر دنگه بویاندم

غیرین

غیر یس او ندم	
بر تو دن او تادم	
جک عم طوغریسی بیو ده عتایی جک عم سایسی ظل تا اولسه سجایی جک عم زلف بر چینه کی بیچش و تایی جک عم کوی جانانه کید رسده شتایی جک عم	غضب آو دین اول رسده خطایی جک عم بنم اول دند سر عریانکه باشم لوزده جایگاه دل آواره م ایکن هر شکنی کوه تکلیفم افندم هله رفتار مده
جان دیر رسده اگر کرسنه لکن بر تو	
بخته لکت عرضی بله بوی کبایی جک عم	
باده عشق قاییدر کو کلم که جنم هذ ابیسدر کو کلم او مهکت جامه خوابیدر کو کلم بر کاستان کتاییدر کو کلم	بحر آتش جابایدر کو کلم بکا که ذوق باغ جنتدر سببه تاصح او یوتیور کربه ورق وردی قیش دیا ز آجیلور
عشق بر شهباز دیر بر تو	
در دو لته ابیسدر کو کلم	
بن شاد باز اوله لکت روینه باقم چو ایتنه تویی بن سستی اولسمده براقم آهله او ناز کاسته بن آتشد باقم اول جنم خزانم دیر ایکن اییب بلطاقم	چو لکجه هر سر و قد ک یابینه اقم ایمان کبی عشقک سر بیان ایتدی در دن بروانه اشمع شب هجرا ایتسه ده کو کلم اغیار اولور دمه دو ان قنده کیدرسه
پر تو چوشمع محو د جو د ایلمر اما	
پر دانه کبی یانده نفسی باشنه قاقم	
نه زمان الطفکه مقرون ایده جکسن بلیم قتی بیچاره لی ممنون ایده جکسن بلیم ستم دجو ریمی افزون ایده جکسن بلیم	ینه می بودلی محزون ایده جکسن بلیم آکلنور بر طرفینت و عزمتک اما بکت ازاله کنینه د او ایلمکی مرتتی

<p>بانشلک سر و سہی کبی خرام الملک غزہ یہ کور در اولد ک نکه لطفی وخی زلعلی بویله کند ایتمزاید کت کر ذمہ</p>	<p>ینہ آیا کیمی مقنون ایدہ جکسن بلدم ینہ می بریکی قانون ایدہ جکسن بلدم بنی سن شمد می مجنون ایدہ جکسن بلدم</p>
<p>خیلی دم ہجر ک ایلہ کریدہ در بر توار نہ زمان لطفک مقرون ایدہ جکسن بلدم</p>	
<p>اوما پیارہ بی بر کرہ ہدیان کور سسم شکایت ایتمزاید م بن سیباہ نختدن اوموشی بکا کوسر مین همان اولد عیان کوروب ایدہ حم شرح راز پنهانم</p>	<p>اوزلف سرکشی باشمدہ سایبان کور سسم خیال خواب قدر و صلی جاودان کور سسم یغاسہ باری شونہ طاق اسمان کور سسم ہجوم ایدہ پنج بیکت داعیہ نمان کور سسم</p>
<p>مرادی دیدم صحبت ایلمسم بر تو نہ باید بنم بلدم انی ناکمان کور سسم</p>	
<p>قدر جوشا جوشی خاموش اولینچ بلدم یوقالری بویلمہجور ایتدیکن افتادہ سن دل بالردن نہ قاندروش ایدر مش عاشقان دوردن نظارہ کت ممایہ وصل اولدین</p>	<p>قیمت تمکینی بر جوش اولینچ بلدم بندہ خاطر دن فراموش اولینچ بلدم عشک بلمد سنک دوش اولینچ بلدم شاہد فرقت ہم آغوش اولینچ بلدم</p>
<p>چشم و رویہ نرکس کل دیر لایمش بر تو بن سرا پادیدہ و کوش اولینچ بلدم</p>	
<p>بنی سن وصلک مقرون ایدہ جکسن بلدم نکہ رحکی محروکہ افزون ایدر کت دلر بالقر ایلہ عشوہ و ناز ایلہ بنم بویلو بوخجہ بکا لطف فراوان ایدر کت وعدہ و صلک ابر ولرہ ایتدہ مکله طولاد کت بویندہ زنجیر کبے کا کلکی</p>	<p>از تنی اغیاری جگر خون ایدہ جکسن بلدم دل بچارہ بی مجنون ایدہ جکسن بلدم عشقی دیموم افزون ایدہ جکسن بلدم ویبہ کت کندیکہ مقنون ایدہ جکسن بلدم سندخی بریکی قانون ایدہ جکسن بلدم بنی شمد نکر و مجنون ایدہ جکسن بلدم</p>

پرتوی

<p>پرتوی نعمت و صلکت ایله دهنسیر استک ارتق اغیاری بکرا خون ایدر جکسین بلدم</p>	
<p>✽ غزلی سستریک ✽</p>	
<p>بنام کم برم و عدت ایچره کفرودین نور ایستدم چکنو قوس برود معنی آغوش معنای قسط سیندی کریان کریان تکبره صاردم نکه شمشیر هجر ایله ایدر کن تنگسر خاطر دم عید وصاله نوش اعلان ایلیوب شربت جانک شادمانسین ایدر وب فرین و وصلت</p>	<p>خیابانی شمسین شمشیر عامه نوزندن نهور ایستدم ینت پیرانه سر بازه بی طبعه خیالی نور ایستدم بو شنبال طفل بمننازی حیفاک حضور ایستدم دلایله ای صلت یتدی برور فرود ایستدم خیال بوی زلفن محمردله بخور ایستدم غم هجر کن سنگ بن غازه روی سرور ایستدم</p>
<p>ویرد احبابه پرتو خلیج جمعیت خاطر بو شعر یا کماله صادی عارف بهشور ایستدم</p>	
<p>خیال املکه چشمه جانانجایی بن ویردم اولوب سبز دم او مو شلاد زاندم تخت جبرانی دستان فرودن ایلیوب طفل دل آزاد بئی کریان کوردب اول دردی پای لطافت یر</p>	<p>شرابی کرجس ویرد کسه ده مینالی بن ویردم شب کوتاه وصله پایله ای بن ویردم اوسر کردان عشقه دامن صحرالی بن ویردم سرتنگه چشمه بوجوش طوفانزالی بن ویردم</p>
<p>شاکارک ایدی یکسکظم ویداد لیسکت برتو خطا ایستدم سکا سرشته شکوایی بن ویردم</p>	
<p>✽ نمایان دلبرون ✽</p>	
<p>ترحم ایستی اویید او کوردیکت غزه م تیا ز عاشق شمر منده دن نرمتر در اولوب اسیر سر زلف سرکشان شمیدی کرشمه و نکه نازم ایله هملجه</p>	<p>جفا و جور یک معناد کوردیکت غزه م منالی خنجر فولاد کوردیکت غزه م مقید اولدی اول آزاد کوردیکت غزه م چونک نشتر فصاد کوردیکت غزه م</p>
<p>دهدی فسونده بسته توبه ایستدم ای برتو</p>	

اوقنده با پرواستاد کوردیکت غمزه م	
اول مهره هس بر جالی طیه مت دیمش اولدم بیار لرک بولسون افاقت دیمش اولدم بر کره یا کلده مده عنایت دیمش اولدم تیرک دل عشاۃ اصابت دیمش اولدم ساقی یه از اجق ذمی حرمت دیمش اولدم	بیر کتایله قالمدی طاقت دیمش اولدم باق حکمته جسمان سپهستی الندی نقصان ایدر اولدی انیده ایتدیکی جوره هر ناوکن مز کالی نشا نکاهی شاشر مز مخروج صونار حیلر قنار طوره مشراب
کلمه یا نه تا اوزماندیر سه پر تو ویردی یا لکر لقی بکا وحشت دیمش اولدم	
* فارسی *	
بر رکن کعبه نقش جلیبا نوشته ایم تقال و در روی تو بویا نوشته ایم اشکوفه های جام تو کویا نوشته ایم وصف رخ تو باسل حمر نوشته ایم مانام خود بشهر عشقا نوشته ایم بروانه که صورت دنیا نوشته ایم	در دل که رسم آن بت ترسا نوشته ایم صور مکرر آینه چشم ما بین تا قفل صراحت ای ساقی تیز شد ای شوخ رنگ روی تو کلگون شد از آنک تا قاف بی نشان شود جایگاه وی در ویش بی نیاز روش ما چه گونه ایم
این هم جواب عالی دم عرض حال ماست بر تو بذیل نام تو امضا نوشته ایم	
آن حریفیکر کاتب دار السعاده است ددم صبح او چه شعر و چاشنا نوشته ایم	
یک حرف وصف او که نکجیده فلک ما شرح او چه گونه محشا نوشته ایم	
* حرف النون *	
اولوردی مهره حاصل دوده نخت سیا همدن بل سیل بر شکم بنک دوزدم سکنه ای همدن	سداد وصف خطک نولسه دود شمع آهمدن بکا کوه بلا ای آفت جان سدر آه اولمز

دیمش

دو شرسه سایه بر اقلید اشکست کلاه تمدن او تا نیم اول قیامت قدح شش و لسم کناه تمدن	دیمش بامال یدر نام آوردان نازی اولمرد جفادون غیر بر شنی کور مردم ایام حسنه
او کلزار لظافتدن تبحر کلچین اولم دیر سن کا دلار بر مرده بر تو صد م پای نگاه تمدن	
چشم اغیاره خیالین تک مسافر ایتمسون سویله یک اول شه بنی زنجیده خاطر ایتمسون اخشام اوستی زاید بصیری کافر ایتمسون حاجتی سه عاشقن اولد اغنی شاعر ایتمسون	دیدده ایتمسه یار عکسین مجاور ایتمسون اولمید دیر سه اگر بریو فادله دوش خطن مرهون ایدوب وصلن اول طفل ساده بوخ ایجنور مش عشقن اشعار ایتمکم اشعار ده
پرتونا کامه ده بر کره اولسون قیل نگاه بازق عمرن محنت فرقتله آخر ایتمسون	
بنی پروانه بیتا به مثال ایلمسون بزم حسکه هیرن صف نعال ایلمسون خسته دیده سسی امید جمال ایلمسون صکره بیوده بره عرض جمال ایلمسون	نار عشقه بنی محو ایتمدی خیال ایلمسون خال چاه وقتک دانغی بن اقتاد کنوش مرد عشقه حیات لبین اولسون انا بزی برشیده ایلم ایلیوب اول بندوش
بر تو هر دم کور دیمی بر کسه دیمش صاقتک بنده همجوری سوال ایلمسون	
یعنی که اصول ایله قیامی ندر سن بد وضعنه خلقک طیانایمی ندر سن یا بن کدرم کندم ارایمی ندر سن ینه سوز یکی طوغری صنایمی ندر سن	ارتق بوزوغی بنده طیانایمی ندر سن در دیش وشه عطره دیز کن بللی شاهم حالیجه ارار هر کیشی حالده صفاسن ایتمشکن اقدم بو قدر تبحر به بیقت
بر تو بود مکرم ایکن چون اوله مطروح بنده عجب اول پیره و رایمی ندر سن	
بکار حم ایله یکت مرتبه رحمت بوله سن سنده بر سن کبی بل رحمت آفت بوله سن	

<p>شهر حسن ایچره سکا کیم دیدی شهرت بولمسن ای صبا یاره سلام اینک سلامت بولمسن نه گرمدر بوکه کلبومیه رخصت بولمسن</p>	<p>ماه و ششاشته تنون عالمه سیر ان اولدکن در دلداره اگر او غرار ایسه ر بکدرکن دور دن شم کل رویکه امکان بو عینکن</p>
<p align="center">بکا بر بیر جهاننده دینه دینه ی پر تو ترک آساینده سی ایله که راحت بولمسن</p>	
<p>عجیز اولور مرزا احمد داد خواجه دن خندان کلکک لینه اولان قاقچاچ دن خاکنده د اغدر آچیلور هر کیه دن تیغ نکه که کتاب آله زلف سیاه دن اولمز صفور یوسف عیان قهرچاچ دن ترد امنانکن ایلمه کی هر کنای دن</p>	<p>اول شاه حسن ایدر سه کوز شاپر ایدن کوش اولمز اولدی باغه فریادی بلبلکن شرح غم فراکت ایچون کشتگانکن چون زده پای زهر نشان قصد جان ایدر کوکلمده دور خیالی نوار شعله ناگه ایسم بد تر دکلیده عملی خشکی زاپر کن</p>
<p align="center">پر تو سپناه عمله نمکن مجا دل امداد ایریشه سا که مکر کیم المدن</p>	
<p>شو خان ایره لیزه ده اضطراب ایکن ملک جماله پادشاهه جمنا ب ایکن بند نقالی دغز افراسیاب ایکن شبتابه روز نخوت ایلمست خواب ایکن ای ببت سوال عاشقکه بیجا سب ایکن</p>	<p>افتاده دور فتاده لری بحساب ایکن اولمش کدای شاهه حسنی بر شوکت راز درون ایتده دور بسینه دن عیان بلبل منالی مشق نقان اولدی بینه سس اولدی سنده طوطی آینه جمال</p>
<p align="center">ایچون صحاب اولده بر طایفه دار پر تو حنا سینه هر ضیا اکتساب ایکن</p>	
<p>آیاه اولور سسم ویران ایدرسن خندان اولور سسم کریان ایدرسن سن بو کیند شله جوق قان ایدرسن</p>	<p>بچار اولور سسم در مان ایدرسن اغدر کوروب کولور مرز سن انا گتدکجه نوز بریزد بقده غمراه گسن</p>

مرغ

<p>مرغ دلی صید استسکده جاننا عشق آتشده سوزان اید رسن</p>	
<p>اوشود کلیدن تکبیرنه نصرت کلسون کلسون بوکون تنهاج کلدی اول پیری کوینده دل حاللا بنم آنستس جانم سنکده وصلکله درجانا یونا لشکر آنکجه ندره تنون پامون فرقتده</p>	<p>آنک تشریفنه اسر سطر طاقت کلسون کلسون انیده ایلمه زبر کره دعوت کلسون کلسون خیالک حشمه باری خوبه حاجت کلسون کلسون فغاندن او آیه حشمه وحشت کلسون کلسون</p>
<p>آنک اهرنی طوسون یوخسه نهین بر تو بیدل خورل کوندر دظالم که البت کلسون کلسون</p>	
<p>اولمش هزار کلله ایله نامنشین ایکن نخبه دار اولده اورولنش بر آفته ایتمکده سنکده روچکدر کابوس یاریتک کوینده شمعی بره کمال اول خاکسار ایش اولمش بیده کنیبره کندودون عشقده</p>	<p>آه و این د کله مین نازمین ایکن هر بر خدیگی جانده اصبا تقرین ایکن آنک شتر و لمداه جو نص تکین ایکن نقش قدومی غازه روی زمین ایکن عشاق جاننده اسنده جاندن یقین ایکن</p>
<p>بر تو کبی ایکن غی کاری فغان بخش آه و این د کله مین نازمین ایکن</p>	
<p>کلله رشک ویرد زلفی کلن کلشن دام مرغ دل جان خطک ایکن خال تان بر نگاه ایته سیک ایکی کوزم وور کسک آه سردم غم هر ک ایله شب تابه سحر</p>	<p>افعل و یا قوت دگر ایلمی معدن معدن وانه عرض ایتمده هبید اولمیه غرس غرس صابدهی دیوانه لر اطرافنده دامن دامن علو افششان اولور حاله کلشن کلشن</p>
<p>کلله فقر نه اول سناه کلنجو بر تو بنقره استک سناه ایلمدی غم زون محزون</p>	
<p>جان و سون ویرنده غم دل ویرنده بین جان کبی محو اولور دم لوسه بین تنده بین باصدم فغان و ناله بی بر ج ویرنده بین</p>	<p>جانان ویرنده سسلیه وشن افتاده بند بین تیرالب جسم زردم اولیوی بر شکم آه محصور خواب اولمیه تاختنه آنکه</p>

<p>اول سرد نازی کور مکہ طرف جمنده بن ببتشندہ قالدوم آہ کہ چاہہ ذقتہ بین بر بویله و عده یلمہ دم عمرم کچندہ بین سستبلہ کلمہ لالہ وہ برک اسمندہ بین</p>	<p>جو کبھی جستجو اید دم اشک حشمتہ سراب کوروی خالی بکندہ کوکل دیدی وصف کلمہ نامراد سے بکام ارتجکت کبھی کلزار روی بار دہ کے حالی کور مدد</p>
<p align="center">بن بندہ لکلمہ المدم اسے ماہ پر توی سن سن اولنیر یاد ششم اشتبندہ بین</p>	
<p>حقار سے حرف صلت عدو لور سہو لسانمدن کوکل قائل نہ کلمہ یار جان نکتہ دانمدن جمال قصہ تنور کن ناز نیم چشم جانمدن کائن سیر اید رکن آہ کچدی تیری بانمدن</p>	<p>کریران فراق بحر اولوب جاناو بانمدن غم الفت عاشقم برد یا منده فرقتہ و صلت نہ ممکن غیر ایلمہ زانو بز اولوب یاب کور مکہ نگاہ دقتہ ابرو اید روم غمزہ دن قافل</p>
<p align="center">دل آوارہ ہے بصیر و سبے آہ احمد بر تو نہ حالتہ رسکوت کلمدی کلیمہ دلستانمدن</p>	
<p>کلشن ایدی جمال نہ خانہ دل خراب ایکن ساغر عیش و عشرت دیدہ لرم جناب ایکن اول مد اوج بہجت حسن ایلمہ آفتاب ایکن روینہ اشک سوز شمع باعث آب جناب ایکن</p>	<p>مسکن ایدی خیال نہ دیدہ لرم بر آب ایکن کلمدی بزم صحبتہ ایتدی رغبت الفتہ بلمد سے قدر و قیمتہ کلمدی صد اقم طوبیدی شوق و خواہشتم کردہ و زارد نالشم</p>
<p align="center">بر توہ نسبت ایلمش غیر ایلمہ الفت ایلمش سغریہ رغبت ایلمش ماہ فلک جناب ایکن</p>	
<p>کلشن آتش صور لسن بلکہ اول جول لرسن بر طوطی لرسن ہلمہ بابلدہ جاد و لر لرسن الفتہ ایتدک و اریسای دل نرسن لرسن رقص ایدو بیستار کن اول بلور بازو لر لرسن ای ہم لیلی و ششم نیلردن آہو لر لرسن</p>	<p>آل ہر شک آل آتشن رخسار و بلور لرسن بند ایکن ہر تار زلفکندہ ہزاران جادوان طاق دو تختانہ جانانہ اولدک لاندہ ساز یکت بنا اوازہ سیلہ نہ ہر جرنی طولردو اولد بلر اوازہ چشم سیاہک ہر چوقیس</p>

<p>بچه سرکش بنماید رسن موی کینه و لرل رسن بچه محرابی خراب ایستد ک او ابرو لرل رسن قد جگر رسن قورقمه بو کوزدن اخان مولد رسن</p>	<p>سنده کیم اول قهرمانی غمزه وارد شه نه جای ایستد ک مسجدی ای کافر لمانا یلیم سرد نازم کل کنار جوی اشکدر بیر ک</p>
<p align="center">بیرد اولد ک کلک اغیار ندیمه بر تو جوق طایفه است پیش یل رسن بود اولد رسن</p>	
<p>اغیار و یاز قنده دل زار ایستسون شاید که عکس ایدر دور دیوار ایستسون راز دورون ایلمه انهار ایستسون اشعار ایلمه اشعار ایستسون</p>	<p>افغان شویمه ایلمه که اغیار ایستسون تنها ده ایتمه تاله که بیر کت قولانی وار انجمنه خلقه یاره ایستدر دیلمه دیو درد نهانی سولمه طورسون ادخاله</p>
<p align="center">نا گفته ناستیده قاله بر تو بوراز مجلس مجلس ایلمه نکر ایستسون</p>	
<p>اوشوخیا زرق اولور اجتناب سز لقدن هلاله دوندی تنگ اشته خوا بسز لقدن شکایت ایتمده وادمش عذاب سز لقدن بند فی شمر قم ار تکا بسز لقدن</p>	<p>ضرر یوق عاشقه اما محبا بسز لقدن اویتمیور سنی شاهم افغان ایلمه عشاق جفان از الدی دیواشکا ایدر کو کلم دکابوش سور هم کرجیا سز دیم</p>
<p align="center">بومهر عیله او یاندم کین کون اس بر تو خاردن کوز اچلا ز شراب سز لقدن</p>	
<p>هر کسه اوله متاع بی بهما کوستر مسون هر کسک اول هد فاسینه رضا کوستر مسون هر کسه بر بریرد درجا کوستر مسون دوین استر سه او بیهر و وفا کوستر مسون تخف جانی دل زار ایستد کوستر مسون چهره ایلمه بی دست دعا کوستر مسون</p>	<p>خواجزه ادهم سینکی بنده قبا کوستر مسون جوس سیمین بر لایتمه ز قناعت شه نه سز چار بیلو رشوریده و شید اولور کو کلم همان دوروشن هر کجه خواب فنی ایلمه آنک تقره اشکن اوشا به ایلمون اوجده عرض سعی ایدر کوردم ایکی الله رقیب روس سز</p>

<p>مهر پرتو پاش عصمت حسن ضیا بخش اول دلی سا که بدن غیری بر عاشق خدا کو سر مسون</p>	
<p>قاجمزد و خشت ایتمز اول پری که جسم مکدن عجب آلفته مشربد را اول هر کس که هم مجلس اگر بر آن هر دم هر دقیقه که رسم اول شونی ایشانم و عدد فزودانه عشقت عیان ایتمه سنی صید ایلمز لرمی که در سن دقتی کلسونده نیجه کلز نیم یوقوشمه فکر ایست آهر جانی</p>	<p>بنی کریان کور مجده باییلور اما که کولمکدن نیچون قاجمزنسکک عمشیره ک ای منیچو ار کلکدن اوصان کلز نندند ریلیم و اللهی کور مکدن اوطناناز جهانه دوشس اولان بولمز رها دکدن اوجاز سن ایهای اوج نخوت که جو کسکدن رقیب ایلمز فایه طوغری این کیت سنده زیر کدن</p>
<p>نیجه بویلمز مینه چکندر ظنم بودر بر تو خلاص اولور سه کربایی کیت خانه کوسککدن</p>	
<p align="center">* فارسی *</p>	
<p>نکونیم حرف از بهر آن می میرم در از بهر آن نیم من کافر نمیکه قدر بهر نشناسم چو بلبل می برد در چشم من کلبر کز خساش حرامش باد ذوق نعمت و صلت بان مشتاق</p>	<p>دم و صلت سیاد بهر باشد بد تر از بهر آن ندیم و صل ان همواره گشتم منظر از بهر آن سر ایا سوی جسم ناتوان شد شهر از بهر آن که میگوید بچین و صل او حرفی کز از بهر آن</p>
<p>سرا از خواب تغافل برنگیرد یوسفم بر تو که من افسانه ای مقرب کردم از بر از بهر آن</p>	
<p align="center">* حرف الواو *</p>	
<p>رخساری آتشینه دلم آتسه میان دیو دیر سم او شاه پیکده برن حال از ار محک اول بر دو خوشخرام کور و ب جوی اشکی زیر جناح غمزه شه بازی مرغ دل</p>	<p>صکره حیات بلبرنی صونه تان دیو کوشش ایلمز سبالغدی داستان دیو بلکه تایل ایلمیه آب روان دیو ایتدی مکان کند و بیجا ایمان دیو</p>
<p>یا ندیم یا قلدم او شه بیداده بر تو</p>	

اولدی خراب افندی بکم خانان دیو	
نیچ درونچ کوهی تلف ایتم بر تو رتبایله کنشکس بکاهار ایدی ولی ایلم طالع ناسازدن ارتق شکوه طاشس دیکدم هلمیدان مجتده بوکون	دلی اول در نیمه صدق ایتم بر تو بن اود عوالمی هب بر طرف ایتم بر تو دلی اول نیره بیت شرف ایتم بر تو سیندی تیرنگاه هب ایتم بر تو
کر چه هس بر غزلم بر دله قیدر لیک بو نظمی غیر خلف ایتم بر تو	
* حرف الهاء *	
هر قین شمع ایل بر دانه کلور خاطر قصه لیلی مجنون او قسم سلطانم ترک آیین جفا ایتمسی اول غدارک ادبکت ایتمکی کافرک طاعت کلز	هب هر اسخه ایل پیمان کلور خاطر سنی او یوتدیم انسان کلور خاطر کلده سینه خاطر حالانه کلور خاطر لیک بر کون کلور ایمانه کلور خاطر
اولدن ایدی صانورم بر تو ایلمم مجلس ایلم انا ایل یا نیانه کلور خاطر	
عکسینه کو تور دله طاعت اولسه ده فراقک ایل ندر چکدی کیسی سلطانم اگر چه محکمه ظاهره منصورک تسوز لرم دار ایدی بو محله سویلنه جک	چکرکانی کاتکشد قوت اولسه ده ایدیتم آه حکایت شکایت اولسه ده یدنده حقینه دعواسی مثبت اولسه ده نچاره خوف ایتم یاره تقات اولسه ده
سرحدویه یقایدم فکره بر تو اراده نیلیم اولما طلعت اولسه ده	
پریشان زلف جانان آه سردمدن استلکه نکار اشمه ملک شول کاله کلکون اشکم آل سنی خلوتده دعوتله کورسک خیل مشکدی	کل روسیه مرشدن نیلیم انا کتکه سکاتار کوهن حاضر ایتم بیر هتکه پریر ادم عجایب بولم تنها کزده شتکه

<p>ہما سے زلفک ایتر بیچ تزل ا بچہ جانا اگر جکم دکل خال سیاہک وانی سنگدہ</p>	
<p>ندیم زار کور سے ویردی بو ستائیدہ بر تو ترنج انا کہ بلیم نیچہ تمشس یا سنگدہ</p>	
<p>باقی شول کلک طرا و خند رنگت و بوسندہ ہر کس غایتش خاطر خسارہ دل ویرد کور دم قبای جاہ بلند کہ قما سخی اندوہ و شوق بر برینی سبقت اندرک قدیم دکل بقلہ اگر کنبہ ظکند</p>	<p>دکڑمی عاشقک دو کون آب رو سندنہ ویر سندنہ باری کو کلکی بر سادہ و سندنہ دکڑمی بلا سس فقرک اک ادنا رفو سندنہ تیر مکہ کلہ یار شہ عشقک جلو سندنہ دور ندہ د لکد ایر میہ بر ماہر و سندنہ</p>
<p>بر تو حقیقت عشق مجاز وصال یار دکڑم بن اکلد سہ اگر کشتو سندنہ</p>	
<p>شو نظر بر نشوہ کر کہ هیچ صورتہ کلہ انا کہ کلہ سبک و عمدہ او جفا ایلم دین سبکے دل زار اولی خوردن دور</p>	<p>حاشقہ جو ایدر کہ هیچ صورتہ یا فصل تر کیدر کہ هیچ صورتہ نرا بقدی ندر کہ هیچ صورتہ اولدی بر در بر کہ هیچ صورتہ</p>
<p>او پر سے پیکری امان بر تو شو نظر جانم سو رکہ بیچ صورتہ</p>	
<p>بو عرق و منل بشتن ساقی درد یا کتکڑہ خانان آسروسی انک کرم بقدی خراب حسرت زخم نگولہ داغ داغ اولد تہی ذردہ رقصان ہر حسنی ایتمہ کو کلکی</p>	<p>قطرہ شبنم نہ یا بیون شعلہ سندر کتکڑہ زہدیر فرقت ایچہ لا و شمش آتکڑہ بیچ تزل می ایدر تیر قضائ کتکڑہ ہر کیچہ بر منتزلی روشن ایدن ہوشکڑہ</p>
<p>ہر زمین طرح افکن جو لاسنے اولر بر توان میل ایدر اسب طبیعت و ادی دکستلر</p>	
<p>باقی دلہ تا سب بیچ تہا تہ احد عشقندہ لو اصل اولسون تھمک بردانہ احد عشقندہ</p>	

<p>مرغ جانہ خاسے دو کمر دانہ امد عشقہ ساقیا لطف ایلہ بریجانہ امد عشقہ گیر حریم خاصہ دزدانہ امد عشقہ صائمہ گریہ مگریہ استانہ امد عشقہ</p>	<p>ہر بن موہندہ سیکہ دام ایلہ مشد رخصتی ست اولوب دنیا و ما فیہا یادی اراکن ایتیم باکہ رخصت اولمورسن باری ایکی سیکہ خیال قائزلم یاد لب لعلکله تام اما شعور</p>
<p>صورت مجنون کبی خاموش دل بر تو امان راز بہیمان جھسون میدانہ امد عشقہ</p>	
<p>یا عاشقک اویدی داستانی بر برینہ خیال یار ایلہ کو کلم نہاسنے بر برینہ قیاس ایدر دل ایلہ داستانی بر برینہ نگاہ دیدہ آفر ساسنے بر برینہ</p>	<p>نگاہ غمزہ نک اویدر سانی بر برینہ بم دخی خرم یوق ایدر شش آمد شد خیال دوست دلہ شور طہر ستمک کورن دویغ اویدی کندی او چشم شہلا نک</p>
<p>صوناردی دیدہ دول مجلسکہ دون بر تو شراب غم طلور طبل کرانی بر برینہ</p>	
<p>بکا لطف ایہک مجبور اولور انشاء امد چشم مسک دخی رنجور اولور انشاء امد سایہ سزہ خطک نور اولور انشاء امد دل بیچارہ ذہ سسرور اولور انشاء امد دامن عفو ایلہ مستور اولور انشاء امد</p>	<p>قرب بر سندن عدد دور اولور انشاء امد بنی جو قدن بری دختہ بجران ایتدی دل کاکون کور مدی نور ستمک آواندہ سندہ بو مشرب افتا وہ نواز کم وار جرم جرم فلک ندہ بیو کسہ جانا</p>
<p>کشور عشقہ کفام کز بر تو زار سنگ عشقک ایلہ مشہور اولور انشاء امد</p>	
<p>عاشق وشدہ نک جانہ ما سنا امد خون دلہ سسر بیکانہ ما سنا امد نقش اولور کوشنہ الوانہ ما سنا امد دکمش زاپدک ایمانہ ما سنا امد</p>	<p>او مہکت غمزہ برانہ ما سنا امد چرف سینہ مہر تریکہ دکدی یا زوم دود ایہک شسر واد اول شاہک دلین آکش پنج شیطا غنق یروہ تیر لیک</p>

<p>جوی خون یلمدی چیمونی دامدم اشکی بر تو کت دیده کرمانه ماشاء الله</p>	
<p>دو چشم قائل اولمز بر برن کور مکه تشریکه تہی مکر ایتمہ ای فر تو تہ دہر اہل دنیا یہ خط آور ررون البتہ غبار خاطر اولمز دور میانکچون قلی قرق یار دیلمر جوق قیل قال اولدی</p>	<p>جمال یار ایسہ کلر نظر بازان تمیکه نہ حاجت زن برستان زمانہ جوشش دیکه بلی محتاج اولور چاکنویسان دانماریکه نہ اینلر کسیدیلر باقی مو شکافان موسی باریک</p>
<p>سکا تو جی اولندی جاہ وصل یار چون بر تو کلور خط برک سبز یلمہ بر از صبر ایلہ تریک</p>	
<p>باقن اول سبزه کلکو نده خط سیه تابه چو آب کور مر دم لوجی جای نشست ایتمم سکچون ترک خواب ایتمم نہ افشای یاز ایتمم پوشب بر آتین مشر ساجچون آہ آتین کریم</p>	<p>کیدر کشمیرہ یاد شوق رخسار ایلہ جتایہ کہ بن جبل تعلقہ کلدم تا اولیلمہ دولایہ اگر چه رازنی سویلمردہ مشلمردہ چنوا یہ نہ آتشلر بر اقد سے دو دمان عالم آہ</p>
<p>عطایہ ویلمہ رود شکر عطایای الہیدر مشاہدہ رضیر باکے بر تو ہر بر تابه</p>	
<p>خط جلدی ملک حسنہ سپاہ آہ آہ آہ صد وادوست تربیت باغبانن خط نوا یلمہ ماہ رختے ہالہ و اراکین خیر ایلمز رہادختے بولور سہ دیدہ یہ</p>	<p>قالہ سے خیار ایچنڈہ او ماہ آہ آہ آہ با صمش شولالہ زار سے کیاہ آہ آہ آہ اظراقن آگد سے ابر سیاہ آہ آہ آہ بیچیدہ اولد سے خطہ نگاہ آہ آہ آہ</p>
<p>بر تو دہ باکہ ایللمہ جوق آہ و و اہ دیر آہ ایتمیدہ تسلیم آہ آہ آہ</p>	
<p>یاں رسیدم یانندہ آہ و و اہ اشمہدی بر کرہ بوسوز شلر دل دو زخشرارہ اذد و دیر دم اولور دم میدہ چین شاخ نخل عمر الحاصل</p>	<p>یا خود اول ہاہد دقتی نگاہ اشمہدی بر کرہ خلاف مشرب جانان کناہ اشمہدی بر کرہ اولکلر خسارہ سیندم جلوہ گاہ اشمہدی بر کرہ</p>

ذرا خوش

<p>در اغوش پلر ایدم شاپر آنالمی جو قدن دو دستم رفیع در کاه الد التسمدی بر کرد</p>	
<p>مطاف عاشقان اولوردی همچون کعبه ای بر تو دلگت پوشیده سن زلف سیاه التسمدی بر کرد</p>	
<p>بنم سنی ایتم گم نا کا فکله کامد ربونده حلج ایتمک و یار عشقه تیج عقده کلسونمی اگر چه دیر لر ابرامی حصول کامه باعند مقامت بیل اگر افتاده لکه مقصدک عاشق میان وصل و بحر ان شرف و منزه قدریومی دل سیکندر شک ایلمسون ای بیت کلیسار</p>	<p>سنگ خوف ایتمیکت بر نا مقلر نامد ربونده فلا طون بستلای علت سر سامد ربونده مرامه مانع تحصیل اولان ابرامد ربونده زمین نقش پای ره فراز نامد ربونده در جانانده صبح اولدی هینو زار خاشامد ربونده بنای کافر یکن معبد اسلامد ربونده</p>
<p>آلان کلنچ سندن روغن یا دام اولور بر تو سنگ اول نمنه نین ایتم کلرک هب غامد ربونده</p>	
<p>آه سرد مده اولان شعله سر کشرنه اولمه سنده دو ای دل سود از دکان غمره دیده لرکت اولمه کر تیر انداز چکینور زلفه کوکل طوره بکر زلف دلی</p>	<p>اند الله بو صوق دمده بو آتشرنه در که مکده بر الای عقلی شو ششرنه چفته چفته یا او یا ننده کی تر کشرنه دل و کاکل اره سنده بو کنا کشرنه</p>
<p>سایه و شن آدمی آفتاده ایدر لر بر تو بیلورم بن ندر اول دلبر هو ششرنه</p>	
<p>خاله وار که در جگت بر کن سمنه سنده بکزه مر حال ز نمنه انکه عینی ایلم سبب من و ج اعلکت ایچون نالیم بکزه بری وار هب سنگ حرم فراقک ایلم محروم و ندرور</p>	<p>صاقلیدر کاکلنک چین و قنسا سنده بر سیاه المنیله جای ذقنسا سنده طوطینک شکر ایچون نطق سمنه سنده خانه عاشقک بیت حرمنا سنده</p>
<p>نقش یاره سننه عالم ارواح یا زار بر تو کن داغ دل نقد کهنسا سنده</p>	

<p>هر جهان دیر زده نذر سن او هوشه سلطان غمزه قویسه نواز تیری ترکنه اولدی فتاده سایه وشن او سرد سر کنه تدبیر اولور همه بر بلوک عفتی مشوشه بو موسم شتاده دلی یا قدک آتیه باعث دکلی آره لر زده کنا کنه کیم کوی دله او لمانش کاجوز مشه زاهدله اهل عشق مکر کیم جد لکشه</p>	<p>طاقت کلور می با قنخ اول حسن دلکشه باز نگاه دیده شاهین کراسیه وار بر که کیم خرامنه دوش الهی چشم دل اولسون طیب دله نه یا مسون او منجه اسه آه سر دیانیا می الکلدن آه خالکت که دلر باسه دل جذبه دارور اول طفل ناز تا او قدر خورده سال ایمنش کر مرز جدالی مجلس درس محبت</p>
<p align="center">نقاشش دیر چین ایله پیر تو کچنده بز نقش جمال یارده ایستگ مناشنه</p>	
<p>بوده بر غفیری کونه عالم اولسه بتون عالم اکانا محرم اولسه او یاره نوزش جان اولسه دم اولسه سخارده نامداش حاتم اولسه</p>	<p>نور کو کلم بر ازده بینم اولسه حرم جان او شوکت اولسه جانی اکر قائمه ای کجسه قانه قانه لیکت عشاقه بخش بوسه لرله</p>
<p align="center">نورودی بر تو اول سلطان خویان بز مملد انجی کاهی بدم اولسه</p>	
<p>الذ انبیایم گاه و کابر و سنگ ایمانسه اولور رقیب کافری بین نور مشم غوغا سنه نون خیده عکس ایدوب ساخر دم کی صوبیا سنه دیگر کد کثیر عالمین اسکندر و در ا سنه</p>	<p>طاقت مجال ایدی او شوکت خیر طاعت قنسانسه خویر لکده نلم و شانی القدره صدک سود کیم رنگ شراب عکس ایلش مرآت روی ساقی بی کنج فراغی کند و بی عکس ایلش ابن الوت</p>
<p align="center">بو کر و تر عشق ایله وار دقداه بر تو کون سکن ایتمیزی استقبالی ایدوب کوه غمکت پشانتنه</p>	
<p>آضدم سسید حیر بر آینه م او کسنه</p>	<p>دوشمن آندی طره لوم بینم او کسنه</p>

<p>هر تار پر چشم رخمه تار مار اید و ب خالی و خطله صید اید رم مرغ دلبری طاقتکد از عاشق اوله تاجفالم</p>	<p>ایتدم طلسمی بار ایلد کتینه م اوسته سوی ایلد املر قوره رم چینه م اوسته ناز ایلدم اضا فبراز کینه م اوسته</p>
<p>اوستو کده پکت شراب قوتار بر تو ابو کون کچدم دو کولسون می دوشینه م اوسته</p>	
<p>ماند سه بوداغ داغ که بدن زیاده جه یکده طویل ایتیه لم وصف قامتک چون کعبه شریف یوزک آرزو ایدر بن جان ویردکن اولمدی الش رقیب آه خوف ایتیه سو دکم ایدرم ایتنام تام</p>	<p>کچد سه بو تیر جان کچدن زیاده جه قد بلند سه سر و چندن زیاده جه زار ز یار ست ایلیدن زیاده جه بر شیبی ویردی بوسه که بدن زیاده جه بن کتم سه عقده سندن زیاده جه</p>
<p>زنجیر زلف یار ده بر تو بودغه دل محبوس قالدی چاه ذقندن زیاده جه</p>	
<p>راضی یم اهل ابکت میساده اولسون کورمکه اول پریکت کردن بلوری اولسونده عیان آنده ده ناز ایلوب کوسر تمک لایق میدر وقت ادبار که رقیبک کور سده قائلم</p>	<p>عکسنی آینه صعباده اولسون کورمکه باحث استرسه ایلغ باده اولسون کورمکه قائم دیدار کی رو زیاده اولسون کورمکه نامنی رسم خط تر ساده اولسون کورمکه</p>
<p>طاغده و شدم بر تو اول شیرین لب سنگین دکت صورتن لوح دل خار اده اولسون کورمکه</p>	
<p>کتد کجه اولدی سرکش بیج کلده خیاله ابر و گانی یا همش تیغینی غزه آهمش اسه بارور نهالم یوق که جقیل و قالم کلده زمان حیرتال ویرسه دانی فرصت</p>	<p>در خواب لیکن او هموش واردی کنش زواله خط کلکش اشته با صمن کلکش خلل جماله بللی و کلکله عالم حاجت ندر سواله کو کلده شمده قدرت یوق بعد و اتصاله</p>
<p>اسه هر نور سینده خلقه ندر بو کینه</p>	

<p>یا بر تو خزینه با عشق زانفعال</p>	
<p>دو نسه بسملکوه کرد رکبی بیک قان اولسه کر سر اسر سختم حکمت لقمان اولسه زائر کو یکت اگر حاجی شیان اولسه مزه لر نزه بکف انده کلبیان اولسه خاکیا بیته کرده ار منه امکان اولسه</p>	<p>ایتر عشق نظر یوانه قربان اولسه چاره خستیگی چشمی اولور سوز بوله هم قالور البته مجاور نیچه یلدر کله مز چشمی دزدیده مکملینه ایتر بشارر نقشس یایی کبی ایر طرایدم راهندن</p>
<p>بوس لب اولمش اولور مهر زن خاموشی دهن پر تو او یا قوته تکیندن اولسه</p>	
<p>چه بخرانده جس میدد اولسونده سیر ایله اوهر عالم آرادن بعید اولسونده سیر ایله اولیبی زلفی چون بجنون بید اولسونده سیر ایله سلال غره ابرو بدید اولسونده سیر ایله اوشونی مائل امیب جرید اولسونده سیر ایله</p>	<p>رقیبک شاه و زارک نا امید اولسونده سیر ایله بهلال آساده تا اولرمی قدی عاشقک غمده بهار اولسون بهلیجوی رشکم چاغلسون آقسون جنون جامه جاگ اهل عشقه کوه فرقتده اولور می شمسو ار چند چند بیان اولرمی</p>
<p>دل بر تو که ای شه ستفاد فیض عشقکده انک هر بیستی بریت القصید اولسونده سیر ایله</p>	
<p>سایه بیت حزن دوشدی کوکلدن کوکله کله برج و بدن دوشدی کوکلدن کوکله نادرک عشق فتن دوشدی کوکلدن کوکله حصه درد و حزن دوشدی کوکلدن کوکله نیجه بیک صبر و شکن دوشدی کوکلدن کوکله</p>	<p>تا که اول لب برش دوشدی کوکلدن کوکله طوب اولوب باشدی جنگه رقبا و عشاق اونسو نکاراید ملی هر کسه توجیه نگاه قصه لیلی و مجنون او قود کسه اکلده طله شوب زلفی قرار ایتمه رک دلدرده</p>
<p>بر تو عشقده جماسی اومه تابانک چارده سال ایکن دوشدی کوکلدن کوکله</p>	
<p align="center">* فارسی *</p>	

ای

ای تماشای عالم در تماشای کواکب لاذات همسایه اعتقاد بود در قاف ناز با چنین قدر و شرف نیز تو دار و دنیا آبکینه خوش سربالی بود دل کردی شکست من که سرگردان بودم سرزنشها کرده	لیلیا ترا کرده مجنون شیدا ای کواکب ای همایه لایمکان طوطی کویای کواکب اسمه تالیان ندانم محوسمای کواکب همچو مرآت ای پری محوسر پایای کواکب سربصر اواده رسوای سو دای کواکب
--	--

نیست غیر از غنایست فرقی بمثل صائب
بر تو دائم درین رفتار همبایه کواکب

* حرف الیا *

زلف ای طفل دل آل له ویردم کندی جانها اوله یعنی بلمدی جان حسرتک مکتب عشقه بد ایتمه نمانم تنسکم بر تماشای کالای بهین حسرتک	بر دهنه کلیمه یا خود کله ویردم کندی نقد قلبی او متاعه پله ویردم کندی در سنی طفل نکبت بسمله ویردم کندی کو کلیمی صبر ایله سامانله ویردم کندی
---	---

اوله لیل بادیه بیایه هو ای عشقی
خرم صبره بر تو طوطی ویردم کندی

اشک چشمک طفل دل ایران اید و بیجو رکبی قیس ایله مانوس ایش آه لرای لیلی نگاه اولمدی حیضا بسم ویر شوق اول لعل لب بو طرشتم ایتدم ای رو نقه کلزار عشق	مصحف حسرتک او قور از بر لبش صور رکبی دشت حسرتک مجنون نظر آه و رکبی پایینه کوز یا شلری دد کدم کوانجور رکبی رخدر که کل کبی زلفکده مشهور رکبی
---	---

اولش اول یوزدن کلیسی ائکده بر تو
آتش ایتش توج خالی هند و لرکبی

که سبو طوتدک کبی دستکده جام ایتدک بنی کرد خاکم چون شرر اختر دو کر اول یرده کیم فکر زلفکده ریشنه رحمان اولدن دهنده	بر یارم سسافرله که ساقی تمام ایتدک بنی سایه ریز انشعب آتش تمام ایتدک بنی چون سفال فسکان آشفته کام ایتدک بنی
---	---

<p>بیکر قشاک اندامده لو سس جلوه کر عکس سینہ کله هملد آینه قام ایستد کبنی</p>	
<p>گاه ایچوکن بیکت طلوه بر تو کبی هضم ایلمم بر یارم ساغرله که ساقی قام ایستد کبنی</p>	
<p>او ایزدانه نظرله هملال بر شیمی نظر ایدر نظر انشائے التفاتده وصالو یکی ایستد فراق ایلم ما نوس فراق داعیه بوسه دبان ایتمم</p>	<p>مهی او مهر جمال مثال بر شیمی او التفات کوره انفعال بر شیمی فراق الفتة عرض وصال بر شیمی تقیه ویرمین امری خیال بر شیمی</p>
<p>هیز علاجنی بله کده یوخسه ای بر تو نکاری دل زاری سؤال بر شیمی</p>	
<p>باوه نخوت تچان سر خوش مثال ایلم سنی دو کده بر جم بو طبعی جوق وسته ایلم سنی سنده بوسنده بو حسن اولنج ایلم برده هملال خانه دل جلوه کاهک اوله لی ای کینه جو</p>	<p>بر کورن جانا شرب ایچمش خیال ایلم سنی بار اولوب خوفم بودرکم بیجبال ایلم سنی شبهه بو قدر کیم مدد رجمال ایلم سنی جمله حسرتکمشلرک بدن سؤال ایلم سنی</p>
<p>بر تو حیرانی تعیب ایلمه ای رستک چور سنده کورسک حسکی آشفته حال ایلم سنی</p>	
<p>کوزکله سنده ای دل یازیله اغیاری کوردکی خطک کله کجه حشقم اولده افزون صد جندان نیچون خاموش شکوای شب همرانک عاشق چو اعر سوز دلدن سنک بر چور کاه کله مده</p>	<p>دیر سیدم سکا قصدی جفا در یاری کوردکی فدا ایتش سنی اغیارید کرداری کوردکی بو کولکده محبت اول مهرده رخساری کوردکی باقی ای نازنده شوخم بالش زرتاری کوردکی</p>
<p>وقای یاردن بخت ایلمه خرا اینه سن بر تو عجب رو یاده نیل وصلت دلداری کوردکی</p>	
<p>ای نکاسه دل جفا طبعی قیمت جانی ایلیو سب از ان</p>	<p>آهوان خیلته صلا طبعی تیخ ابرو بی جانها طبعی</p>

<p>غز هسی دمدم فدا طبعی بر اشور خرق خون غزا طبعی تیغ ابر و سیدر قضا طبعی چشم عشاقی در قفا طبعی سوزینی کسد بر دو ما طبعی</p>	<p>لبه قربانیاں عشقہ جان چشم خونریز تکنگاہی کبی چشمی خونریز لکدہ آتسہ قصور قاجر و بیم تیغ غزہ ایلم ایدر انظار عجز اما کیم</p>
<p>بر تو کاشا تے اول شوخت نک آفتہ فسا طبعی</p>	
<p>یار ک غمی دشمن ستمی جانمہ کجدی تیرک صف عاشقہ تا یا نامہ کجدی دامانے او بی پنجه مرگانہ کجدی تخت دل بر ثروت و سامانہ کجدی</p>	<p>فرصت بولوب اعدا بے جانانہ کجدی بر کسہ بی بیچ ایلمیوب قصد نوازش شکنجی خیالینہ ربا دیده لرمدن سلطان غم عشق کلوب همچو هلاکو</p>
<p>بر تو سنی رد ایتمده جانان کرمدن صد شکر نیازم هلا سلطانہ کجدی</p>	
<p>انجلا بخشای دلور فرقه پشمینہ سسی دانه خال بسکدر مرغ جانک چینہ سسی دور که اقبال وحسن و آنتک پوزینہ سسی آه کیم نه جرعہ جام می دوشینہ سسی</p>	<p>صاف دلور فقر الملتک کرد هوسدن پشمینہ سسی بو لمصیده دام موین خلک حاجتیدر سیرہ باقی نو ظهور ناز اولور شمیدی یقیب اولمدی بر کره جاک بوخاکه عمر مده نصیب</p>
<p>اولدی بیگانه الفت بر تو اول نو هوس یاد اولمز اولمش الفت کرده دیرینہ سسی</p>	
<p>محمدن اولم قورقم غیرت هلاک ایلمربنی آرزوی نصبت جنت هلاک ایلمربنی عز زبیل غزہ بیمنت هلاک ایلمربنی کم رخی شمعیله کر میت هلاک ایلمربنی</p>	<p>نه فدانه خنجر فرقت هلاک ایلمربنی اولم بر مستغنی مشرب رندی باکم کبرن منت ایلمر روح بخشیدہ مسج لب ولی اولمشم بر سرد مهر عاشق کنک بردانہ سسی</p>

<p>ماهی دریای لشکر حضرت اولشکن زینب بن ادریس مقدم که شیخ عالم تجرید ده</p>	<p>جزیه قلاب قریبه پهلان ایلرینی استان نقلت همت پهلان ایلرینی</p>
<p>حضرت شاه غالب کبی بر توین دخی محمدن اولم تور قرم غیرت پهلان ایلرینی</p>	
<p>کویا که چشمی خسته سینه یزبان کبی ای زه بنفش مطلع حسن جهان فرد ز جگدم بر آه سرد که یاد همه کله بین دل سنده بند یوق بخور حال نیلدرن وقت بهار عشقیدر اول گلرخ آفتک</p>	<p>ایما که خیره هر کلهی برسان کبی رویکله آفتاب فلک توانان کبی هر مو تنده وتره دسه برک خزان کبی ای طفل ناز او کجهری استک بزیلان کبی داغیم شکفته اولدی کل ارغوان کبی</p>
<p>بر تو او شمسواری ایوب آفر اختیار سر رشته دلی کاویردم عنان کبی</p>	
<p>کوه ناله م عکس ایدوب فریاد ایلدی تا اور تبه یو فالقده سزای حق میدر غزیه کافر سلطان ایلدی بی لور کور و بیا طفل مکتبن و سنج اول نواج فن حفا</p>	<p>بیس تو نده صورت فریاد فریاد ایلدی حالمه ظالم دل حساد فریاد ایلدی قتل مکتب سیر ایدوب جلا فریاد ایلدی ترک ناموس ایلدی استا فریاد ایلدی</p>
<p>بر که زل شرقی دیدی بر تو شکست و ضنده کیم بهر خرا دغده کیمین صده و او فریاد ایلدی</p>	
<p>گاه سر کردن ایدوب الله و دند رو کبی حسرت ابرو ک ایلد قلم توجه بیز نقد استکی سنا که کیمتر در شمار ایدوب دوندروب کرد صحر کرد ان کبی تا نیم فلک آرزوی بوس لعلکله و دوشونب ایما کله</p>	<p>جوشن مگر بیله که کرد ایدوب دند رو کبی طلاقم طلاق ایلد کن محراب دوند رو کبی دوبد بواب ایلدین اجلیه و دنده دکت بی بهر خدن چشمش نصیقل خلد دوند رو کبی بزمده جام شراب ناه و دوند رو کبی</p>
<p>کوشمال منع اشک چشم ایلر تو کبی</p>	

اوله سسر چشمه ای آبه دونه در دکل بینی	
بجاسته دیا دوا لیمز دی بنم آدم دخی معنی ایست و پان و مصرع سوی میان خون دل و لیسون خیا سون لم جوش کرید ناساعدر و زکار نخت بی سامان لیل	آد بیت ایلمز می اول بری زادم دخی دارمی یوقی حاجز اولرق بنده استادم دخی حرفه و اسنه دکل جیفا که ایر آدم دخی دایمزا اولدی کوش یاره آه و فریادم دخی
شیخی کوروم دون بند بر تو کنا چه یلمت نور پیر قالی اولمش با اولمش نادم دخی	
ستمن ای شنه نظام کلال کلیدی می رقیبید منشه ایته یکتا نوازشدن یکان یکان ایبر کن تقصیر اختیار سه کچنده دیده سکت یوقدی طاقتی کچه اگر چه ایلمدی شریف اول بری تنها نظر فیه زه نکلده رکواه خرقه عید عبث و شوخ عرب بچه دن شکایت عبث	دم ساعده عر ضحال کلیدی می ایا دکار بکا انفعال کلیدی می فقیری خاطر هیچ برسؤال کلیدی می دسنه او خسته یه حال لاجمال کلیدی می در و نه بر پنجه اولمز خیال کلیدی می اوریه سیره او قاشنی هلال کلیدی می دید گره آکا یا سیدی تعالی کلیدی می
فریب خودده ممدوام اولمده بر تو بوصید کاپه او وحشی غزال کلیدی می	
کوزاه چیل اول پیرو نه کوزل اولرایندی نجه یا نیم چو کلخن اولیور او مه چو مرواب سکامر حتمی ایلمر که فغان ایدر سمن ای دل بری ایسه یایی واقف عجا که خط ایدر می	تاجنوب جفا ییدر کن نجه مر حبله ایندی بومنه هله اغمتوس نه صوق هو الرایندی بنم اده زار و نالدم ایسیدوب مضار ایندی ستیلده زار ایکن دل قتی جوق دعالر ایندی
بری بکجه می قبوله بوقلکده بر تو اسما سکای شنه ستمجو نقد و جاز ایندی	
سکت هیچ و از نایل و ده سرو اش اولدی نکت و ای می جنون عشق ایلمه طاهره قاش اولدی نکت و ای می	

<p>ولی فرط مجتهد قرلباش اولدینک و ارمی عجیبیج و صلیپوش جامی بکتاش اولدینک و ارمی زن سحاره و نیایه اویتاش اولدینک و ارمی سنگ مردنبر دور زم و برخاش اولدینک و ارمی</p>	<p>اور رسن حب اولاد علی المرتضادن دم بکلفدن میرا اوز که سلطانم دیدک بیرم باصلب املی اشغالیلر عیب ایتمه سنگش ایل کیر و باغیار ایلر میدان عشقه یار ایچون بولمه</p>
<p align="center">جناب نشات آکا هد لدن بر تو اسایج سنگ شایسته محسن و سا باش اولدینک و ارمی</p>	
<p>کلور امد اوسه عیض نشاط کی پی اندر پی دو کیز ناله و آغازه بی سستی پی اندر پی کلور هر برده سندن صد صدای نی پی اندر پی نغم سرا ز مستان اولسه کرمادی پی اندر پی</p>	<p>غمکله کاسه کاسه نوشید رسم می پی اندر پی بجارتک آور اولسه ساز بزمه سیند کیم انده سرا باشرد و داغ ایلر سینم چون نی اولمشدر فلک بن الفت ایتدم کرم و سرد روز کارکله</p>
<p align="center">سنی تبریده بندن سنی ایلای بر تو کن ماهی هجوم ایلر غم عشقک کبی هر شنی پی اندر پی</p>	
<p>شطر لبر و اتمیه زورین کلکده هر بربری گردنکده پر شنه انجم سپهد هر بربری ناوکت دلده زیاره جلوه کهد هر بربری تیلسون فرمانبر چشم سپهد هر بربری حلقه زلف سیاه پکت هرده هر بربری</p>	<p>بی سرو سامان عشقک یاد شهید هر بربری خاله کیم عارض خوبانده اولمش خوش نشین اولسونمی یا نظر ده داغله چشم کبی بوله اولمز دی خرابات الفت اما عاشقان اولسونمی روزدن روشن شب صلت بکا</p>
<p align="center">پایه سنی کرید بر تو مانع نظاره در باقی در شهوار اشک سدر چدر هر بربری</p>	
<p>قالمش سر بنی اول بکاسه سبیری بری تار حیرت یافته مسطره مسطره دوشون کلشدر ک سر بنه منفری فری میدان جنگه دکن اوچورده ششیری بری</p>	<p>عشاقی سوی رویه آوب دیکری کری وصف طراوت رخی یا ز لدن ایدر سوز ارمی شو طراس کونی بار بار نشان باشه کر ز گران کبی اولوب خفت ایلمه</p>

بر باشلی

بر با شمل کاره باشلیه مرسوق عشقه	بچاره عاشقک اولدی سر سری سری
مدحم ندر همه سن شمی ایتدیسه تیغزن	ایتشدی وصف اوری شه سخری جری
بر تو اگر چه صوفی بزه بکزه مزولی	
داغ نمان سینده مزه بکزی زری	
فلک المده طلوع کاسه شرایم اولیدی	یا خود شرابک اوستونده کی جابیم اولیدی
بنی چون ایلدی مرکته جرح کنیدی باری	کنار جوی سر شگده آسیایم اولیدی
بو شرم ایلدسکای شوخ شرح حال ایده مزیم	سنگ بوشو طغناک مانع حجابیم اولیدی
بو کونه حلقه بیرون در کبی می قالوردم	بنده بر دور والایه انتسایم اولیدی
جهانده بنده چو بر تو هنرده بر تو آوردیم	
فلکده مثلی بولمز بر آفتابیم اولیدیم	
سن اسر سینه ده هر داغی بر زخم بیکان صمای	یا خود اطراف چشم افنده بیکان مرکز کان صمای
بدیدار اولدی هر بر حلقه زلفکده بر خورشید	کل ایلدی بو سماه باج آور مشه تان بان صمای
ایدوب بر کوشی سینه سورد سملطافک انده	خزبات ایلک انک احقر ک بر شاه دوران صمای
طر اوتیانی سبر خط رو یک تهی صمانه	بنم هر قطره نایچه اسشم ابر باران صمای
کنار اسنگ بحر بر توه او غراره سره کر راهک	
تسینتر با یوب بان کل اقدم موج عمان صمای	
ای غزه لر سے خطاب معنی	وی هر کلهی عتاب معنی
بریت او قودک بکا که بر کون	مستایندی بی شراب معنی
خط حسنکه نیجه پرده اولسون	الفاظ اولدی می حجاب معنی
آت حرف کبی نقابی یوزدن	طوغسونینه آفتاب معنی
خالندن آنک سبق آلامر	خطندن او قور کتاب معنی
ایدانه دغولے کبی رو حاک	الفاظه کبر ر جناب معنی
بر تو کبی فیضمند عشقه	

اولیٰ معنی کناده باب معنی	
<p>وی حرف خطی کتاب معنی الفاظ ایدر جناب معنی محمود را خط اب معنی نور سے ایلد آفتاب معنی سنگورونی و رباب معنی ای لیلی اعلیٰ تاب معنی تقطیر اول نور کلاب معنی چونکم اول حصہ یاب معنی</p>	<p>ای لفظ لیلی شراب معنی بیکانه سسی ایکن آشتماق حال اولیٰ تلفظ ای شسم پر قلدی سواد سطر ی یکسر فریاد و نغان و نال اول ایچدک قانه قانه خون قاندک اوراق کل خزل مدن سدر جمله سواد خوان خطک</p>
<p>بر تو کبے نسخہ خطکدن ایتسم نوار اکتساب معنی</p>	
<p>* فارسی *</p>	
<p>کل امال بختم غنچه شبوست بنداری نگاه چشم بیارش دم آهوست بنداری فراز کوه از اشکم کنار جوست بنداری بگلشن لاله و گل محض رنگ جوست بنداری</p>	<p>بیاض صبح اقبالم رگ کیوست بنداری ز حسنش آشنای معنی بیکانه از بس بیاد سر و قدش آنقدر گریا تر گشتم اگر داغ درون و سینه صد جا کنتناسی</p>
<p>نیمین ان عمود صبح را ماند ستون بر تو بلورین کوه را زیر سر یکوست بنداری</p>	
<p>* ندیم جو مکت سوس مشهور رنگ مهر علی بند بر مصرع اول ضمیمه سبیله * * مشرک داد بنده سویلطان مشر *</p>	
<p>غم خا اکلہ کنج عشق مسکی المختام اولسون عکین لعلکی یاد ایتیم عالمده نام اولسون دل جام اصل اندوه و خستسز حرام اولسون</p>	<p>نیبال سبککشی کلبدن عطر مشام اولسون کوزم بجرمی لعلک ایلد استرسه جام اولسون سنگ استرسه و صلیک ایگان خاص جام اولسون</p>

جمالک

جماعت روزه دار و صله ماه صیام اولسون		عجکت اکتسون بیانه عمرم تمام اولسون	
بنی محروم بزم وصل ای دن مست مدام اولسون		دل مجرد و حکمت قانن ای بچنلر شاد کام اولسون	
بیریشان ایلمدم زلفی خیالی ایلمد ستاری	بجاد و سرده همبیرنان سووای هواداری	چقارم بر نفس دلن هوای لعل دلداری	جباب با شکست ایلمر سه ده جام دل ناری
ولی روح روان جسم بیجان اولسه گفتاری	طراز مجلس اجباب ایسه بن استم باری	ناول بزم مغالازم تبریک جام سرشاری	خمار غم بنم دیرینه کار مدد همان باری
بنی محروم بزم وصل ای دن مست مدام اولسون		دل مجرد و حکمت قانن ای بچنلر شاد کام اولسون	
شه عشقم ولی خفم بنه کندی سپاهم بدن	بکاجور و جفا اکتسیدر کخت سپاهم بدن	بنم دور اولدی بنم تاثیر آه صیقا هم بدن	ز حاجت اشتان اول خزه مست کج کلک هم بدن
بنی ظاهرده که حودر ایدر لیکنا و ماهم بدن	دم سئیده یاری صاقنوب شمشیر آهم بدن	نشکو الیم یاران یار کینه خواهم بدن	اید و بجام لین آسوده زهراب نگاهم بدن
بنی محروم بزم وصل ای دن مست مدام اولسون		دل مجرد و حکمت قانن ای بچنلر شاد کام اولسون	
شکایت راه بی پایان محنتن حماقتدر	طریق عشقه پاداشنی محنت معاوتدر	او مجلس کیم شرابی بوسه لبدن عبارتدر	او بزم خاصده خمیازه ریز اولمده عشرتدر
غم دیرینه صوبای لب کورسک نه لذتدر	نشاط تازه خون جگر بر او ز که حالتدر	می بر تشنه آمال وصلت بر حکایتدر	خمار یا سله خود مسرا و لقی جان منتدر
بنی محروم بزم وصل ای دن مست مدام اولسون		دل مجرد و حکمت قانن ای بچنلر شاد کام اولسون	
امان نامم زو بکنشکلک مشهور اولسون یارب	پراغی کسه تک امله بی نور اولسون یارب	هوای دلکشی انا م باجور اولسون یارب	بنچون صحت شام دیجور اولسون یارب

دیرم آمداده ممنون و مسرور او لسون یارب	الان جاویم بو عشره تخانه دن دور او لسون یارب
دل شکسته مآسا قلبی مکسور او لسون یارب	چکنله ساغرم ممواره محمور او لسون رب
<p align="center">بنی خردم بزم وصل این مست مدام او لسون دل مجروح حکمت قانن ایچنکله شاد کام او لسون</p>	
کز کین آه عشق و محنتک بر تو اولوب مردی	بو کون کوردم ندیم جانکده از درد پروردی
کلور اولده بری بیرینه قاتش خاکله کردی	سزده کوه محنت کاپه دو نمش جهره زردی
ندیم کیم خون دل نیش ایلسیدی درد و غم پردی	زبان چکنله کجه کانون جگردن شعله زردی
بو یوللرده ناندیم اولده چکنش کرم ایلم سردی	و مادم آه ایدوب بو مطلع واسوزی سو لمردی
<p align="center">بنی خردم بزم وصل این مست مدام او لسون دل مجروح حکمت قانن ایچنکله شاد کام او لسون</p>	
<p align="center">* تخمیس خزل بناب استاد *</p>	
بولورم هببال شکسته دل خواه سنی	سنی ای غنچه شکفته سنی آه سنی
ایده الله مکر عالمه آگاه سنی	کل خندان کوردم ناله مه برگاه سنی
<p align="center">قور قرم یلیل اید راه سحرگاه سنی</p>	
کوز لر مدن آقیدوب یا شلری در یادریا	زورق جسمه سوار او ایشیدم بی پروا
ما پنتاب ایلمه ایکن شخص عقلدن تنوما	کیجه رو یاده شنما و لرکن ایشدم خولیا
<p align="center">کوردم عکس صی طن ایلدم ای ماه سنی</p>	
داغ دلدن اوشوبه ضعف کلام عرضایت	شرح سینه و اندوه و ملالم عرضایت
قالمدی تاب و توان صبر و مجالم عرضایت	خاکبیا ییندرو ان اول یوری عالم عرضایت
<p align="center">ای دل زار ایدیم اشک ایلمه همراه سنی</p>	
میها مخانه هجر آنک ایلمه هم آشنز	بزده عشاق ره عشقکله ایلمه یولداشنز
نه جنون ایلمه نه فرزانه لک ایلمه قاشنز	دست تقدیر ایلمه در جنبش خرابداشنز
<p align="center">ایستیلر کجه پیاده فولکی شاه سنی</p>	

بحث زلفی فولد بر قوده او زانسه غایت	قبیل و قال ایتمه میان ایله دهانده حادث
باق ندر حضرت استنادییا سر خصلت	بکده کن کندی سر زلف سخندون نشانت
مکر اصلاح ایدر حضرت الله سستی	
* تخمیس غزل نجینی *	
ای دردو غم عشقی بنم بشت و بنامهم	اسه در کوی اغیار ایله حریده کاهم
ای طور لوندانه وی اشکسته کلامهم	کوز کوردی کوکل هو دی سنی ای یوزی ماهم
قرباتک اولم دارسه بنم بونده کنامهم	
اول شه نکه عاشقده قائلسی دکلد ر	کوزباشکر نه یوخسه که مائلسی دکلد ر
بوینده سسی عشاقده داخلی دکلد ر	عاشقنه شاپر عا دلک دکلد ر
اد ضاع خزینله خریبانه نکاهم	
اولدی دل جان حسرت رویکه غمکله	شاهم کله مرنگ خد مکه حشمکله
دیرانه سه تنه یایور احیاقده مکه	ممنون وصال ایله سینه کل کر مکه
یانسون حندا شکر نه بخت سیاهم	
بن ایلمدم سو مکه باسد سستی تدبیر	سن شاهه اسپر ایندی سنی سائق تقدیر
اولم طوتم دوزخ عشقک ایله دکلد ر	ای سسکله لیتزمی سسکک قلبک تاثیر
خارالری خاکس تر ایدن آتشن آهم	
پر تو کبی سچ اولد ما سس لطفک نائل	خاک دور یکی ایدر سس کتینه منزل
سک غم ایله باشی صتی بالری ذر کل	بر باغری یائق عاشق محنت زده دور دل
اخلمه نجینی فولکی جور ایله شاهم	
* تخمیس غزل ندیم افندی *	
تاجداران و جهانبا ناندن افرا ده دک	مجرمان بسته دور زنجیرون آزاده دک
طفل ابد خوانگردن حضرت استاده دک	فرقه ارباب دلدن زمره زباده دک
هیب اسپر کدریم حتی دل ناشاده دک	

چین محر بر خوش بود آنکه کلوب بیکت صبا	ذیر که اقتضا ایلم اما بشهر طانتقا
دوین کچه کیف ششراب نایله اول مهلقا	شوطه مست اولشکه آبشش کر بیان قبا
نافدین تابند گاه خمر فولاده دکن	
خوابه احسته چرستا فکاره رهن اولش کبی	صاف اول بر آست دل زنگاره رهن اولش کبی
حاصل ایمان و دین ز ناره رهن اولش کبی	بانگت شیم، تون خماره رهن اولش کبی
دلوق بشمیدن مذهب سخته اوراده دکن	
آط لرسری موقت عمده ذوق اولمز سد ام	بالمیج طاعنده ده طوم درخت آساقام
باقی نزهتکا پلر دنده ویرم بر بره بیام	کو کصو برنا خوشهوشمیدی جقتی بکنه خام
سودکم - تنها بر جگر مسکی سعد آباده دکن	
بر تو آخر ایلم تسلیم ایدر عقل سلیم	طبع شوخم نکته پردازد و سخندان و فیم
خاسته سجز بیانم اولدی چوب کلیم	کلک جیارک عجیبانه ذره راه آجیدی ندیم
خانده اندیشه دن کلزار استعداده دکن	
* تخمیس خزل مذاقی سلیمان افندی المولوی *	
نه و صاله راغیز بز و نه مال صغایز	نه قدر امهر در و نه طایب و قایز
نه هر صفت بزم عشرت نه اسیر در بایز	نه هو غمزه لوله محمد نه کله آشنایز
یند باده نوسن عشرتینه مستی نوایز	
یولی ایلمدی عنایت بز اول جناب بادی	که نه وقت اولور سه اولسون اولعیز اعتباری
کرک بولسون اختیار و کر که اضطراری	چو نسیم نوبهاری آچاره او کلعه آری
یونفسکه بزده اولدردم افق صبایز	
دیلمی سنده فکر ایت بود اید وانی ناساز	بچه مدت اولشکن گاه عکساره و همراز
بزی طبع بزم انسانیست و قبا یله اعزاز	بکادور باشش غمزه ذله بین ابروی ناز
یونفسکجه و عتابه بو قدرندن سستراز	
نه کلام مزده کذب و نه حکم همزده انحصان	اگر اقتضاید سه اولور زولنده قربان

بولی شمد بگت ایدرمی روزمان مرده یاران	نه خدنگ غمزه لازم تونه مسل سنیف مرکان
بر او شمسوار حسنه دل و جان ایلمه فدایم	
سوزومر لیلولسینت فلکک رولق طاقی	دخی بر تو آلسه نظمیک سیدر اولوب محاتی
ینه اعتبار ایدر یوق نیجه ایتمیز مراتی	نوله خود قرویش لورسوق بوغزلله چون منذاتی
کدر و اوج گفتگو یوق ینه بولم خوشش دایم	
* تخمیس غزل ندیم افندی *	
جاموش دور ایتمدن یاغمه ایندی مرزی	کوردیکیز سیمه نیجه الدار ایستی دما تیزی
بوس لعلن نقل ایچون عهد ایلمین ایما نسزی	ایلمدی برانکی یمانه یلمه سمر کردان برزی
آه او صوبها صابیحی عقل آیی کافر قیزی	
خدا لعلی غنچه رختایه آیدر مرکاف	کردن تظلمدن ایتمیزی صرافی بی معاف
عبلری باقوتدن رکن دیم بولم خلاص	سینه سی دستنده کی یمانه دن براق و صاف
رخلری دستنده کی صوبهای تر دن قمر قیزی	
دون شریک کیفی بن محوره بیک کالر بلش	آه کیفیت بنی بی نکت و بی عار ایلمش
چونکه مشیره کفر حبه بنی انکار ایلمش	کرم اولوب اغلوک بزه بر یوسه اقرار ایلمش
دون قرکه چکنده یی بیرمی اول ساتقیزی	
خسوق بید اغم نمان اهد می آه پند لره نرم	بخت باور دم مساعد نشه سکت لره از نرم
حاصلی حمام و صلت آتش مشتقله کرم	خانه تنها اکره صوبها کله کرم و باور نرم
آه ای صبر و تحمل بعد زین یا پوس سیزی	
چونکه بخت عقده بر توده اقرانک کبی	بر سوال ایستد نوره و تنگده بارانک کبی
شول بزم کافر میدر کتم ایتمه ایاتانک کبی	وار سیدر بلغم ندر یابرد سخته آنک کبی
دین و دل خصمی ریا جلادی تقوا فر سیزی	
* تخمیس غزل عارف سلیمان بیک *	
او ظالمده قتی اولکی افکر سو نه بکلر	او صالحه عاشق حسرت کش آسا اول او نه بکلر

زرد شدی یا اول بیکت و عداید و بیخیزد و بیخجگر	خم ایستی قائم اول چین بر و کوسر شجگر
عتاب ایله یوزدن و ج احسانه کیر شجگر	میانم قوج و بیکت اکلته جقدر بود و نا بودی
و بانم او بی بیکت بلدر جقدر رغیبت مشهوردی	یوزن کوسر تمکله یوزر عکدر رهبره مقصودی
ایدوبه ستن نقاب اول ناز و نحو تمه کله شجگر	
محیر بچی کوردم دیدک خریسته مسکنده	او طواس جنان منلن دلا کورد که دی سنده
اورفتاری تدر و باغده سیر ایتمدم بنده	زلیله دن زلطیدن ایتمدم بزم کلشنده
اول کنتز او سکر خنده لوله سوه بلیم شجگر	
ستم و ایلر نده کزنده مقصود جانانه	دکلمی تیتی قبیق دید که سن دل و جانده
سگابنده دیمدم ای کاکل مخفی یاز یاز	رواج قدر حسن قصاید عشاق نالانه
تجاهل ایلم شجگر بلیم شجگر	
یخچدمد که پرتو کعبه گوینده در طائف	انی بر کور مکده کور و ک مسجدده در عاکف
ز حکمتد که سر بهر و وصله اولماش واقف	بلاک ایستی بنی باز بچه طفلانه سنی حارف
صد کوسه نیاز و صد کله کله جلی شجگر	
* خمیس غزل غالب دوه افندی *	
نگاه دزده ز کفدان و بل بکنده رمم	سر شکت چشمه بنا و تمبل بکنده رمم
شونا محله ندر سکت محل بکنده رمم	دل ضعیف بر آفت کوزل بکنده رمم
او خسته غم عشقه اجل بکنده رمم	
دباندن صوره جق بیکت سوال بلسده	میان بختنه و اثر خیال بلسده
حدیث طره بر قبیل و قال بلسده	نیاز و نازه دوه سحر حلال بلسده
نگاه پرفته ایتمم جدل بکنده رمم	
خط یا لفظ و یا املا دوه در سوزنده و کل	یا خود که نمه بیجاد دوه در سوزنده و کل
نگاه و جوشی یا غوغا دوه در سوزنده و کل	خطا و نر کس شهلا دوه در سوزنده و کل

اکبر

اکوچه هر سخنم بیدل بکنده هم	
اوله الفتہ کریمتم اولوب مانع	نظاره رخنه جبرتم اولوب مانع
رجاے وصلته غیرتم اولوب مانع	تصویرمه دسته همتم اولوب مانع
سزای خواستش اولور برامل بکنده هم	
هلاسه بر تو فکرم ایدر ایکن سه تمام	خیالم ایله اولورکن صباح خلقت شام
سند طبعه یا مال ایکن بونه اجرام	کنده نظم ایدرکن عقال معنی بی رام
ینه او شوخه غالب خزل بکنده هم	
* محس *	
حسرت لنگله عقلم بکت یرشان اولدی کل	حال زارم قصه بجنونه عنوان اولدی کل
هر بری مزگانک برابر باران اولدی کل	اشکک هر قطره نایحری عمان اولدی کل
کل کل ای بیکانه الفت وقت احسان اولدی کل	
خیلی و مدد بودل بجنون بسندی اکدک	لیلی زلفکده در زنجیر و بندے اکدک
جانفدا اولدم ینبودر دمنده اکدک	بن دکل بر نیچه زار و مستندی اکدک
وقت استفسار احوال خربان اولدی کل	
فکر لعلک کن نم باعث بو عیش و نوشمه	کا کلک کن تار ماری بخش عقل و هوشمه
هیب خیال کن سکت باسد بادی نوشمه	کلر ایدن شره دن پیساب اولوب آغوشمه
چاک سیندم شهیدی چون چاک کیربان اولدی کل	
قولدر کن غیره بافکده کل نارسته بی	عرض ایدرکن کا کلک اغیاره منبل دسته بی
کنج نیبانه بر اتمق وار میدر بوخسته بی	المدک کتدک اله بیج خاطر اشکسته بی
بازول باز بچه اطفال و پقان اولدی کل	
بر طقالن هر زمان عاشقه پرسوز و کراذ	بو جفادن دلبران دانشی کلور البته و از
بر تو حسرتکش و بچاره یه دوشد کجه ناز	بر کن اولور چشم کویا چاخره ایلمرتیاز
ایتدیکی ناز و استنادن پشیمان اولدی کل	

* تخمیس غزل سلیم طهرانی *

چشمه اولوب خون دل و درد و محن آب	دکیند بویا نمشدهی آنکته هر قلدهش آب
الفتینه چکنی کرسن آتش وین آب	دردیدر مندارم دکرای عهد شکن آب

|| حاجند عالم تو زنی آتش من آب ||

کویهر شتوش و کنی و درد ما ششم	کطللب و صلت کبی بر این تلم ششم
کبادیه چالره کفسر کرده و با ششم	تاکی بتناسه کل روی تو با ششم

|| سدر کشته عالم چو با طرافت چمن آب ||

ای لعل رود انجمنی می نایه نکلوز	ای بجلدی رخساری ایله کاشکر آبر
ای قدری قیامت کوشه خنده انگیز	هر گاه گذشتی بدل از استکان بکفر

|| یکله نیره جو فواره گذشتار سحر من آب ||

بن ماهه دریا سے غم موج ایله مرزوم	هر قلده عشقم بکاموفان اوله مرزوم
صو کبی آه سب کوی کمر استه و غیر کلیم	بمجنم جابم کما کر جا کنت تبا شدم

|| براهین من بشود از شرم من آب ||

بر تو سکا اول یره ایم من لایسته تعلیم	قیل سندنخی ایتاسه زمانه او تقیم
کم عالم آبد ای تنگی ایله ایسه تصمیم	سو کما جن عشق سلیم از بی تسلیم

|| از صوح و صباب آمده با تیغ و کفن آب ||

* تخمیس مطرف غزل میرزا قلی میلی *

خافن بمن سید و غادر ایهانه ساخت	پوشید ریخ بزلف و صبار ایهانه ساخت
نمود سیند بخرقبار ایهانه ساخت	بانال کزود لغزشها بار ایهانه ساخت

|| اذکنده سیر به پیش من و جبار ایهانه ساخت ||

از بزم تابد آفتون من برون شود	میگشت منتظر که ظهورم کنون شود
چون دو دست جمالی مراد و نون شود	تا از نگاه شعله نشانه نم مصون شود

|| بر فاست گرم و داغ جبار ایهانه ساخت ||

تا از حقای او تر هم خون من نریخت خاک نهالت دو جهان بر سرم بیخت	سردشته و فاشش مینداز بر کسبخت هم از نگاه حیرت من چون گنه گریخت
بیرحم و ترس روز جزا ایهانه ساخت	
رفتم به سجده کی بیستم مکر رخس کردید چشم من ز نظاره بیسوی شش	صفه دقیب را کفتم شوره کتن کشش دیدم بریز بر زمین گشته ماه و شش
برد و گرفت دست و دعامه ایهانه ساخت	
میلی تر از سنگ تیار دور کند گرچه بتصد جان و دلم تا ختی مسند	چون بر تو فلکند و خیران و مستمند نخچر جان زار من آفتا و ناپسند
کوتاهای گشته بلا ایهانه ساخت	
* بحال زدن بر ذاکت با غیبه و قهر و حسی و صفته سهوی بلغمش *	
بوقصد لکشا پرستد لکند که و صف اولمز بویا غیبه مستر او مصرع آزادی بیگت	ای بکنده مندر جد رنج مضمون فرج کشنا نخچه مصرعک زبیب افزای صد دیوان بیهرتا
بویا غیبه است در مکن نگارستان غفاری بویا غیبه حاصل شناسید بوستان سعدیگت	بویا غیبه حوض ایسه با موزن نهر جنت ماوا بوکلخ و لکش مضمون ساقی نامه غرا
بوییت نشد بخشانگت که صیبا نلعه نفسی بوییت نسبت ایله چارباغ اصفهان و حسی	آتلمش کلخه تو برید بر کوشه ده کویا مربع گفته اطنیوری و شش اولمز پله اصفا
مضامین کل وصل ایله چون دیوان حافظدر کومین صا جی نظر ایهالی ایتمزی هزار مست	دیر و مخموره بو قهر و بویا غیبه حالت صیبا می کلر کشا ایله لیریز سنا غر هر کل زویا
سز اجام سکندر روزینه اولسه بیگت آور دو ناند قیج شکوفه بو سیزین جای بر تاسر	کبوده نشد بخشاسیر اولور زیر اعین دنیا اولور طلاق سپهر پفته سنگ اند از استهزا
کل شیونگی کور سیدی بر شب گرا اولوب همان	حقارودی خاطر بخنودن و رورخ لیللا
نیال شوکت آساموج اور بر بحر صفا بونده که حرفی حکم ایله بر تو بن ایتم خود بخود دعوا	

* لغز *

نقد اول سکھت شخص عزیز کیر و ترسا و سلمان ایلی یار سر اطفاله اولور بار بلا حل اولنا سه اکر بر مشکل که همسما زوصال دهر که کلید در فردوس برین که حیات او در بیمار اندر که اولور و جهره سه زینت آز در خلقی او تور مزد و دمنز	نقد اول ایدر حائلده کرینز ضیق مجسلا اکا جا سه قرار شیخ قانیله سه ایلمر بلا بجر اولسون اولور سه نکل کاه مهور کن پور و پور کاه مفتاح عجم و سچین کاه انشا نعد سه جاندر کاه آرایش سکت تربیت بوزه لور کندی دخی چوق سو دمنز
--	---

پر تو اولوز سه ایتمک حل
نقد افکار نثار اول سه محل

* قطعه *

دل و زبان میانده ترجمان الفاظ | پیامرس دخی اجابیه چونکه نام اولور

نور تبه گوشه کزین فراغت اولسه بیل
انیس ایل محبت دوات و قمار اولور

* قطعه *

دعوات سلامی اولور ایستدیکه یاران | نعد اولور دکل حوصله نام مساحه

تمهیر ایدر لور سه بوور قناره بی جمله
مجموعه حکاکه ددر سه هله کافه

* تاریخ خط *

اول غلوز سه کبه معزز بر وجود | منله یوق یوقه دو اولور ده
اولر سه قرافل اندک سال ایکن | بجه بر بیل دسه صان کلزار ده

از وقتده جوق معارف کسب ایدوب	مردمک اولدسه اولی الابصار ده
سوز بولمز و صف حسن خطنه	موشکافان ذہنی قرار ده
حیسن نارسسته ایکن قیودوب	سبز یید ایتدسه روی ناردہ
* ایات *	
نور در جسم لطیفک کلیدور آغوشده	ای بری وصلت بو حالته مجال اولمشکا
* (دله) *	
کوزہ ایوبدن جانانه نوش ایلر سه آب	کاسه بللوردییر یالتنی کنت تراب
* (دله) *	
ترا افتاده و اذکنده کشتیم	سکابن ترکیبسی شہبانم ای دوست
* (دله) *	
زخم اوروب سحر ایوبییارم شراباش ایلدی	افعی و جادو و آذر در او زلف چشم و بخ
* (دله) *	
بو آب و تاب که وار در جمال پاکنده	ایکده صوقویه مز آفتابه خورد شید
* (دله) *	
نیچون کجرف اولور سر مست عشق خاتم لعلک	لسانی مجلس عشرتده در نیکر اولاندن صور
* (دله) *	
اوراق برکان ابرویه پر توذو قدر غایت	انی لذت بخش زخم نگاه تیر اولاندن صور
* (دله) *	
کیمی شیر یمنذاق ایتدسه گفتار شکر و برک	خیالک خاطر موجره کلش هسب خیره برش
* (دله) *	
او در بحر لطافتله بز کچنزدہ	صد قیلده تصادف ایدوب کور شمش ایدک

* (۹۰) *

* (دله) *

بن مرشم هب متکچون در شهوار ایلیم | مقصدک کور سه جانلو یله عال اعال آل

* (دله) *

آب تاب قرص هتایه ایدوب پوشب نگاه | هب چورکی چشمه سی زنگنه ایندم خیال

* (دله) *

سروه باقسونی کور لکر قامت نازنده سن | عزم کلزار ایلسونی سیر اید نکر خنده سن

* (دله) *

اوشا هب بدم اولوب پرتوانیم کبی | بنده بوکاجق روز کارم اولدی بوکون

* (دله) *

ایریلق چشمه سسی تار بخت بکز تشر | خطبنت لب ای روح روان تشنه ایان

* (دله) *

عمره کله بو یله تیغ جلوب ایلدی خلو | جلاد چشمه سنیدن ایدجوردی جهانه صو

* (دله) *

کوردوم روزه بختی رو یاده | اولورم بختیار خویساده

* (دله) *

بری بربر بر بر بر اوسه | بری بر بر بر بر بر اوسه

* (دله) *

ایلر عز ایللی سبقت عمره لرجان آلمده | نشتر قصادی کچرمی مزک قان آلمده

* (دله) *

اولدم فتاده سسی یکی باشدن بر آنکک | دوشدی کو کلچکم ینه برلی امان بره

* (دله) *

اولدی ینه جماعت از بار صف نشین | بقدی خطیب جامع کل منیر اوستنه

* (دله) *

* (۹۱) *

رند و میخواند اکادیر لربو شمس خاتمه ده کم || | رمضان خزه سی حکم بینی کوره جامنده

* (وله) *

نقش و حیلیدر کاید کند و سینه افتاده || | آه اول نور مجسم بمنجی زاده

* (وله) *

شعله آتش دل که کز رم و نیاده || | بنی بورتبه ضعیف ایته ی قبری زاده

* (وله) *

آب حیات و چشمه جان دیندن دخی || | شایان دینسه لعلک شفتالو چشمه سی

تم طبع هذا الديو ان بعون الله الملك الديان بمطبعة صاحب
السعادة الابدية ببولاق مصر المحمدية في خمسة خلعت من
شهر صفر الحزير سنة الف و مائتين ثلثة
و خمسين من هجرة من له العز
والشرف